

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

AMB Àrea Metropolitana
de Barcelona

el baròmetre
del Tercer Sector Social

Baròmetre

del Tercer

Sector Social

Edició 2020

**BARÒMETRE DE L'ÀREA
METROPOLITANA DE BARCELONA**

Equip de treball

Direcció:

Roger Civit, Anna Albareda i Albert Cónsola

Tractament i anàlisi de les dades:

Observatori del Tercer Sector

Equip de treball:

Patrícia Casanueva

Comunicació:

Laura Castro i l'Oficina de Polítiques Socials de l'AMB

Disseny, infografia:

Toni Sánchez Poy

el baròmetre del Tercer Sector

CONTINGUTS

1. Presentació	7
2. Objectius i Metodologia	10
2.1 Objectius	11
2.2 Metodologia i fases de la recerca	12
3. Caracterització de l'àmbit metropolità de Barcelona	22
3.1 Dades globals de l'àmbit metropolità de Barcelona.....	23
3.2 Dades municipi a municipi	35
L'Hospitalet de Llobregat	36
Badalona	38
Santa Coloma de Gramenet	40
Sant Cugat del Vallès.....	42
Cornellà de Llobregat	44
Sant Boi de Llobregat	46
Castelldefels	48
Viladecans	50
El Prat de Llobregat	52
Cerdanyola del Vallès.....	54
Gavà.....	56
Esplugues de Llobregat.....	58
Sant Feliu de Llobregat.....	60
Ripollet	62
Montcada i Reixac.....	64
Sant Adrià del Besòs.....	66
Sant Joan Despí.....	68
Barberà del Vallès.....	70
Sant Vicenç dels Horts	72
Sant Andreu de la Barca	74
Molins de Rei	76
Sant Just Desvern	78
Badia del Vallès	80
Corbera de Llobregat.....	82
Castellbisbal	84
Montgat.....	86
Pallejà	88
Cervelló.....	90
Tiana	92
Santa Coloma de Cervelló	94
Begues	96
Torrelles de Llobregat	98
Sant Climent de Llobregat.....	100
El Papiol.....	102
La Palma de Cervelló	104

4. Les entitats del Tercer Sector Social de l'àrea metropolitana de Barcelona.....	106
4.1 Dades de dimensió.....	107
4.2 Caracterització de les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona	108
4.2.1 Perfil de les entitats	108
4.2.2 Col·lectius atesos	110
4.2.3. Equips.....	112
5. Relacions entre les entitats socials i els ens públics locals ...	115
5.1 Context	116
5.2 Relació amb els ens locals	121
5.3. Relació amb la ciutadania.....	127
5.4. Relació amb les entitats locals i altres agents socials	129
6. Situació econòmica de les entitats socials	133
6.1. Ingressos i despeses de les entitats socials	134
6.2. Fonts de finançament i dificultats econòmiques	138
7. Impacte de la Covid-19	148
7.1 Context de la Covid-19	149
7.2 Impacte sobre l'atenció social.....	149
7.3 Impacte en els col·lectius atesos i en la inclusió laboral	156
8. Percepció i reptes de futur	160
8.1 Necessitats i prioritats manifestades per les entitats socials.....	161
8.2 Reflexions per a una participació plena.....	164
8.3 Nou escenari davant la pandèmia.....	166
9. Annex.....	169
9.1 Fonts secundàries.....	170
9.2 Bibliografia	171

1. PRESENTACIÓ

Teniu a les mans els resultats de la sisena edició del Baròmetre del Tercer Sector Social, impulsat per la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i enguany elaborat amb la col·laboració de l'AMB.

El Baròmetre és l'eina que, cada any, ens permet obtenir dades actualitzades sobre la nostra aportació a la societat, les condicions en les quals es duu a terme i els mitjans amb els quals es compta. En col·laboració amb l'AMB, hem considerat cabdal posar el focus en l'anàlisi dels municipis que conformen l'àrea metropolitana de Barcelona, una de les més grans d'Europa i que representa el gairebé el 43% del total de població de Catalunya.

Aquesta edició aprofundeix en la realitat del Tercer Sector Social de l'àrea metropolitana de Barcelona amb especial atenció en la relació que té amb les administracions locals i amb altres agents del territori. Una radiografia territorial amb dades quantitatives i qualitatives que inclou indicadors de la realitat sociodemogràfica, dades d'inversió en polítiques socials, implantació i característiques del tercer sector al territori i relacions i col·laboració públic social amb el tercer sector.

No oblidem que aquests últims mesos el Tercer Sector ha estat clau per a pal·liar les conseqüències de la crisi social i sanitària causada per la Covid-19. En aquest sentit, hem considerat necessari analitzar-ne l'impacte en les entitats del territori i conèixer com aquestes han donat resposta a les necessitats sorgides arran la pandèmia. Des del Tercer Sector i les administracions públiques tenim el gran repte de construir plegats una reconstrucció social a l'alçada de les necessitats actuals. N'estic segura que així serà.

Francina Alsina i Canudas

Presidenta de la Taula d'entitats
del Tercer Sector Social de Catalunya

Des de la constitució de l'Àrea de Desenvolupament Social i Econòmic (ADSE), l'any 2015, ha estat una prioritat de l'AMB treballar per una societat inclusiva des dels principis d'igualtat d'oportunitats, justícia social i solidaritat territorial. Dins d'aquest enfocament estratègic de la nostra actuació, la cooperació i la col·laboració amb el tercer sector ha estat un element clau per al suport als programes municipals que acordàvem amb entitats i associacions i també per a la pròpia Àrea de Desenvolupament Social i Econòmic, ADSE.

En els darrers anys, l'ADSE ha iniciat un procés de reforç i aprofundiment d'aquestes línies de col·laboració i de suport amb la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, reconeixent així la llarga trajectòria de treball contra l'exclusió i el paper cabdal pel fet de representar a centenars d'entitats i associacions de l'àmbit social. En aquest sentit, no hi ha cap mena de dubte que la Taula esdevé un interlocutor essencial per poder implementar i desenvolupar polítiques socials, tant a nivell local com metropolità.

El treball que teniu a les mans és una fotografia actual de les entitats que treballen en l'àmbit social a nivell metropolità. Si la realitat de la metròpoli és diversa i heterogènia a nivell de renda, d'ordenació del territori o de dinamisme econòmic, a l'àmbit de l'atenció social no podia ser menys, i s'observa una gran heterogeneïtat d'entitats i associacions, tant pel que fa al nombre de socis, als pressupostos, als àmbits d'actuació o al grau d'implantació als diferents municipis.

Aquest informe també s'emmarca en un horitzó temporal determinat pels mesos de l'impacte inicial de la pandèmia sanitària i social de la COVID19. En aquest sentit, és necessari destacar i reconèixer l'enorme tasca desenvolupada pel sector social durant els moments més crítics i al llarg dels mesos posteriors d'aquesta situació d'excepcionalitat. Per aquest motiu, resulta d'especial interès el mòdul que recull la informació sobre com les entitats han gestionat la pandèmia a nivell intern, com també de cara als col·lectius que atenen.

Des de l'AMB continuarem col·laborant amb la Taula d'Entitats del Tercer Sector de Catalunya en aquells àmbits i projectes compartits que han de permetre reduir la vulnerabilitat social, per viure a una metròpoli més igualitària, més justa i amb més qualitat de vida per al conjunt de la ciutadania.

Montserrat Ballarín Espuña

Vicepresidenta de l'Àrea de
Desenvolupament Social i Econòmic de l'AMB

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.1 Objectius

Cada edició del Baròmetre del Tercer Sector Social ha posat el focus en una temàtica concreta d'acord amb les necessitats que es van delectant i els temes que esdevenen d'actualitat en el món no lucratiu. Enguany, el Baròmetre ha volgut **aprofundir en la realitat del Tercer Sector Social en un territori concret com és l'àrea Metropolitana de Barcelona tot considerant les relacions des de la proximitat, amb les administracions locals i altres agents del territori**. Cal matisar que, d'acord amb l'efecte capitalitat de la ciutat de Barcelona i el biaix que podria ocasionar, s'ha optat per descartar la ciutat de Barcelona en l'estudi essent 35 municipis del total de 36 que conformen l'àrea territorial de l'AMB els que han estat analitzats. En aquests municipis es concentra el 42% de la població de Catalunya¹, i per tant compten amb una alta densitat poblacional i associativa.

L'informe parteix de la base que el desenvolupament de les polítiques socials en l'àmbit local es realitza des del diàleg amb el Tercer Sector Social. Entre les qüestions a abordar es troben:

- ▶ Identificar les necessitats socials concretes de cada municipi així com aquelles comunes pel conjunt de municipis.
- ▶ Avaluar els espais de participació de les entitats socials en l'elaboració de polítiques socials.
- ▶ Analitzar les relacions de col·laboració de les entitats socials en la implementació de les fites polítiques.
- ▶ Copsar elements de millora en les relacions entre administracions, entitats i ciutadania.

A més, en l'informe també s'ha estudiat i quantificat la inversió en l'atenció social en l'àmbit metropolità analitzant la distribució de la inversió en atenció social entre les entitats del territori metropolità, així com s'ha descrit la implantació i característiques del tercer sector social en l'Àrea Metropolitana de Barcelona i s'ha recollit l'impacte de la pandèmia de la Covid-19 en el sector social així com la perspectiva de futur a mitjà i llarg termini en les tasques que desenvolupa el sector social.

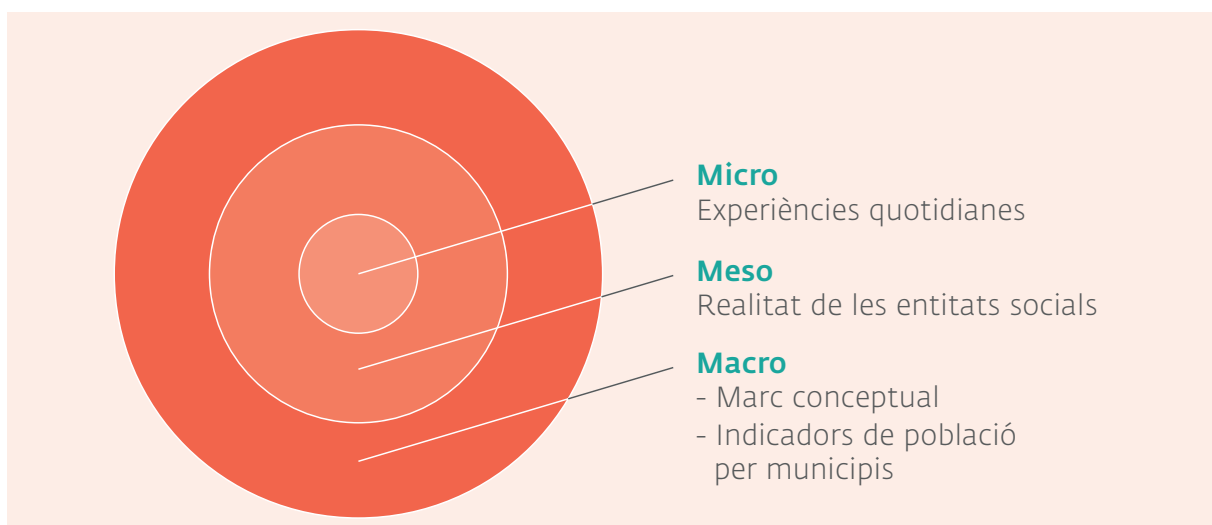
¹ Càlcul realitzat a partir de les dades publicades per l'IDESCAT <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=249> i el servei d'estadística de l'Ajuntament de Barcelona <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades//anuari/cap02/C020101.htm>

2.2 Metodologia i fases de la recerca

La proposta metodològica ha cercat des del seu plantejament inicial l'assoliment dels objectius de la recerca, qüestió que necessàriament requereix una aproximació multinivell, és a dir, considerant la realitat a nivell macro-meso-micro. El nivell macro, o de context, es concreta en dues aproximacions, una quantitativa i altra qualitativa. La primera considera una sèrie d'indicadors numèrics sobre les característiques de la població de cada municipi atenent la seva diversitat, a fi de dibuixar un mapa inicial de la situació. La segona fa servir la tècnica de l'entrevista en profunditat a fi d'elaborar un marc conceptual, junt amb les fonts bibliogràfiques, sobre la temàtica central, és a dir, les relacions entre entitats socials i administracions locals.

El nivell meso s'orienta a l'obtenció d'informació de les entitats socials respecte de la seva realitat quotidiana, qüestió que s'ha dut a terme mitjançant una enquesta social adreçada a les persones responsables de les entitats. Per últim, el nivell micro s'ha realitzat a partir de l'aproximació qualitativa a experiències concretes, des de la conversa col·lectiva. Així doncs, l'aplicació de mètodes quantitius combinats amb tècniques qualitatives s'ha modelat com la forma més adient per donar resposta a les fites plantejades en aquesta recerca. Aquesta triple aproximació s'estructura en fases diferenciades i cronològicament relacionades.

Gràfic 1. Nivells d'aproximació de la recerca

En el transcurs del disseny d'aquesta recerca ha tingut lloc la pandèmia de la Covid-19 motiu pel qual s'han hagut d'adaptar el calendari i alguns aspectes metodològics per fer possible el format en línia,

necessari per poder salvar les restriccions en la mobilitat. En paral·lel, tot i que inicialment no s'havia previst, s'han incorporat qüestions vinculades amb l'impacte de la Covid-19 per a les entitats i les seves relacions en l'entorn proper, tant en la recerca quantitativa com en la qualitativa, en tractar-se d'una qüestió de rellevància i de la qual les entitats socials volien expressar el seu parer.

Metodologia

Gràfic 2. Fases de la recerca

Fase I. Prospecció inicial de la realitat sociodemogràfica

En aquesta primera fase s'ha volgut dotar de context a la recerca, atenent les diferents realitats que es donen en els 35 municipis que conformen l'univers d'estudi. Es tracta doncs de conèixer a través d'indicadors, principalment numèrics, com són les característiques de la població a cada municipi i quines diferències i similituds sociodemogràfiques i econòmiques es poden trobar. Les formes de relació amb els diferents agents socials, els àmbits d'activitat de les entitats i d'altres aspectes sobre l'acció social en el territori estaran condicionades, sens dubte, per aquest entorn. Dibuixar el mapa sociodemogràfic dels municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona ajuda, doncs, a posar en context el marc d'estudi i també a poder considerar la diversitat com un element cabdal de la recerca. En aquesta primera aproximació s'organitzen els municipis en segments d'acord amb la seva grandària en nombre d'habitants, a fi de poder visualitzar la dimensió poblacional també en la comparativa.

L'obtenció d'aquesta informació es va realitzar mitjançant la cerca de fonts secundàries de dades provinents d'organismes oficials com l'IDESCAT, HERMES de la Diputació de Barcelona i SIMBA (Sistema

d'Indicadors Metropolitans de Barcelona). Paral·lelament, s'han consultat fonts bibliogràfiques sobre la temàtica d'estudi a fi de construir un marc conceptual sobre els aspectes claus de les relacions en l'àmbit local, els rols de les entitats socials, etc. (per a més informació vegeu bibliografia).

Fase II. Recerca quantitativa orientada a les entitats socials

Un cop recopilada la informació de context, en la segona fase s'ha realitzat una aproximació a la realitat de les entitats socials mitjançant l'obtenció d'informació directa. Això s'ha fet a través d'un qüestionari elaborat *ad hoc*, en el qual es recullen diferents elements d'anàlisi de la realitat de les organitzacions. En primer lloc s'han recollit variables de caracterització, com ara la forma jurídica, l'any de constitució i els col·lectius als quals donen resposta. En segon lloc s'han treballat qüestions vinculades amb les relacions amb les administracions locals des d'una triple vessant: participativa, econòmica i d'interrelació amb altres agents locals. De fet aquesta és la part central de l'enquesta. Per últim, s'han recollit demandes i necessitats de les entitats respecte de les relacions en l'àmbit local, a fi de copsar no només elements numèrics sinó també percepcions. En aquest apartat s'han incorporat també qüestions vinculades amb l'impacte de la Covid-19 en el seu dia a dia.

Durant el treball de camp, o procés de recollida d'informació, s'han orientat els esforços en aconseguir una mostra representativa per municipis, des de criteris com la grandària de les entitats (mesurada en volum econòmic i/o nombre de persones) i els subsectors d'activitat. En total s'han realitzat més de 400 trucades i s'han enviat més de 28.000 correus electrònics durant la campanya de recollida d'informació. Amb tot, les circumstàncies excepcionals de la Covid-19 han donat lloc a dificultats per obtenir resposta sobretot d'alguns sectors d'activitat concrets que s'han vist desbordats per la situació d'emergència social. Aquestes absències s'han pogut esmenar mitjançant el reajustament de la mostra (vegeu fase VI).

Fase III. Recerca qualitativa: marc conceptual / experiències

Les dades numèriques i de quantificació sovint aporten informació valuosa sobre la realitat, però també ens conviden a la reflexió i ens apunten a preguntes que només a través de mètodes qualitius és possible donar resposta. En aquesta fase s'ha treballat des de la combinació de dues tècniques, les entrevistes en profunditat i els grups de discussió, per tal d'aconseguir una diversitat de veus i discursos en la interpretació de la realitat i en els reptes a considerar.

Entrevistes en profunditat

Amb aquesta tècnica s'ha perseguit dotar d'un marc conceptual i discursiu a la recerca a partir de veus expertes, de persones amb àmplies trajectòries en l'administració local i en el Tercer Sector Social. S'ha treballat per identificar qüestions clau, febleses i forteses, etc. de les relacions entre entitats socials i administracions públiques locals des del coneixement profund. En total s'han realitzat cinc entrevistes en profunditat:

- ▶ Entrevista en profunditat amb el Coordinador de Programes de Polítiques Socials de l'AMB
- ▶ Entrevista en profunditat amb la direcció l'IERMB²
- ▶ Entrevistes en profunditat (3) amb responsables d'entitats federades de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social dels tres àmbits més representats: discapacitat, infància i joventut, i pobresa i exclusió,

Grups de discussió

El grup de discussió és una tècnica d'investigació a través de la qual se sotmet a debat un seguit de qüestions amb un grup de persones que comparteix certes característiques comunes. L'objectiu que s'acostuma a perseguir amb aquest tipus de dinàmiques és generar un debat obert per tal d'identificar percepcions, imaginaris col·lectius i pràctiques quotidianes sobre un tema concret. Tot i que inicialment el format de treball plantejat era el del grup de discussió, les circumstàncies excepcionals de la Covid-19 han acabat per modelar aquesta proposta i l'han transformat en un format de grup focal en línia. Aquesta tècnica és més tancada pel que fa a la generació de discurs espontani donat que el mateix format en línia requereix dinàmiques de torn de paraula més rígides que en el debat presencial. Amb tot, han estat una forma resolutiva de poder portar a terme la recerca i recollir percepcions, idees, opinions tot avaluant el grau de consens.

El que s'ha volgut cercar amb la realització dels grups és una aproximació a les dinàmiques de relació entre entitats socials i administracions públiques locals des de la lògica vivencial, és a dir, recollint les veus de les persones que en el seu dia a dia es relacionen en una banda i l'altra. En total s'han realitzat tres grups:

² L'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) és un consorci públic situat al campus de Bellaterra de la UAB i adscrit a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que té per objecte desenvolupar activitats de recerca, formació i difusió en l'àmbit urbà, social, ambiental, econòmic i territorial de l'àrea i la regió metropolitana de Barcelona. Més informació <https://iermb.uab.cat/ca/institut/>

- ▶ Grup amb personal tècnic de serveis socials d'Ajuntaments.
- ▶ Grup amb responsables d'entitats del Tercer Sector Social ubicades en municipis més 20.000 habitants.
- ▶ Grup amb responsables d'entitats del Tercer Sector Social ubicades en municipis menys 20.000 habitants.

Fase IV. Anàlisi de dades i contrast de resultats

Dades quantitatives

En aquesta fase s'ha procedit a l'explotació estadística de les dades recopilades a través dels qüestionaris adreçats a les entitats socials. Una etapa prèvia essencial és la depuració de dades de l'enquesta en línia, donat que aquest tipus de recollida d'informació acostuma a tenir errors de cobertura i de mesura, però que són fàcilment corregibles amb una revisió de la matriu de dades. Així mateix, a fi de garantir una mostra representativa s'ha treballat en la ponderació i aixecament de la mostra. Els programaris que s'han fet servir són els propis d'aquest tipus de recerca quantitativa, considerant específicament fulls de càlculs i els programaris lliures R-project i PSPP.

Informació qualitativa

El buidatge de la informació procedent d'entrevistes i focus grups en línia s'ha realitzat de manera sistematitzada i seguint la lògica discursiva del guió, tot ordenant el debat d'acord amb els objectius d'anàlisi. L'aprofundiment en la informació qualitativa recavada ha cercat tant la saturació del discurs com el contrast de visions.

Fase V. Elaboració d'informe

En una darrera fase s'ha procedit a treballar amb el conjunt de la informació recavada de manera combinada per tal d'entretreure els diferents elements identificats. Aquest exercici d'interrelació de conceptes, dades i percepcions ha permès realitzar una aproximació transversal i amplia de l'objecte d'estudi. En darrera instància, la síntesi que recull aquest document vol contribuir a conèixer més a fons la realitat, situant les relacions en l'àmbit local en un eix de coordenades que les ubica en aquest moment concret i alhora apunta reptes i fites.

Nota metodològica

El càlcul inicial del total d'entitats socials de l'àrea metropolitana de Barcelona (sense considerar la ciutat de Barcelona) s'ha ajustat d'acord amb el seguiment de treball de camp, on s'ha pogut constatar que el 12,7% de les entitats identificades es troben inactives o dissoltes. Així

la forquilla estimada d'entitats d'acció social a l'àmbit territorial metropolitana, exceptuant Barcelona ciutat, és d'entre 960 i 1.220 entitats.

Fitxa tècnica de l'anàlisi quantitatiu

- ▶ **Àmbit:** municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, exceptuant la ciutat de Barcelona
- ▶ **Estudi:** quantitatiu
- ▶ **Any de referència:** 2019
- ▶ **Univers:** organitzacions del Tercer Sector Social
- ▶ **Recollida de respostes:** qüestionari en línia
- ▶ **Període de recollida de respostes:** Maig – Agost 2020
- ▶ **Mostra:** 123 respostes vàlides.
- ▶ **Error mostral:** 5,39
- ▶ **Tractament de les dades:** Aixecament i ponderació de la mostra, depuració, mineria de dades i estadística descriptiva i inferència de dades.

Fitxa tècnica del treball qualitatiu

Els objectius estratègics de la recerca qualitativa es concreten en l'anàlisi del desenvolupament de les polítiques socials i de la relació amb el Tercer Sector Social en els municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona.

Entre les qüestions a abordar i donar resposta a partir d'aquest estudi planteja:

- ▶ Identificar les necessitats concretes de cada municipi així com aquelles comunes pel conjunt de municipis.
- ▶ Avaluar els espais de participació de les entitats socials en l'elaboració de polítiques socials.
- ▶ Analitzar les relacions de col·laboració de les entitats socials en la implementació de les dites polítiques.
- ▶ Copsar elements de millora en les relacions entre administracions, entitats i ciutadania.

Per tal de donar resposta a aquests objectius es planteja l'ús de tècniques qualitatives, en combinació amb fonts secundàries i informació quantitativa. Les tècniques específiques d'aquesta etapa han estat les entrevistes en profunditat i els grups focals, els quals es van realitzar amb entitats i equip tècnic de les administracions locals, d'acord amb

la definició de l'univers d'estudi i les característiques mostrals. Les sessions realitzades van ser:

5 entrevistes en profunditat: 3 amb representants d'entitats membre de la Taula, 1 amb una persona representant de l'AMB i 1 amb una persona representant de l'IERMB.

3 grups focals: 2 amb representants d'entitats membre de la Taula i 1 amb equip tècnic dels ajuntaments.

Entrevistes en profunditat

- ▶ **Entrevista 1.** Realitzada el dia 2/07 amb Ricard Gomà, director de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB).
- ▶ **Entrevista 2.** Realitzada el dia 07/07 amb Joaquim Serrahima, president de Catalònia Fundació.
- ▶ **Entrevista 3.** Realitzada el dia 13/07 amb Guillem Espriu, coordinador de polítiques socials de l'AMB.
- ▶ **Entrevista 4.** Realitzada el dia 15/07 amb José Antonio Ruiz, adjunt a direcció de relacions institucionals i continguts de Fundesplai.
- ▶ **Entrevista 5.** Realitzada el 16/07 amb Susanna Roig, directora d'intervenció social a Creu Roja.

Grups focals

Grup 1. Realitzat el 17/09 amb representants d'entitats de base (i de segon nivell) amb una relació estable amb l'administració local de referència en un municipi de més de 50 mil habitants amb presència de diferents àmbits d'activitat. Organitzacions participants en el grup:

Fundació Marianao: Entitat de Sant Boi de Llobregat. Es tracta d'una entitat de base comunitària que porta en funcionament més de 40 anys, treballen per la inclusió social de col·lectius desfavorits des del treball amb la comunitat. Les quatre línies principals de la fundació són el benestar de la infància i la família; l'èxit educatiu, especialment per joves majors de 16 anys; inclusió social, a través d'un club social i dispositius de salut mental; i acció comunitària i el treball en participació social.

Associació Aprenem: Entitat d'Esplugues de Llobregat. Es tracta d'una associació de persones amb autisme que es dedica a l'atenció de les famílies que han rebut un diagnòstic a través d'activitats de

lleure, d'activitats de respir per les famílies i també compten amb un servei d'intervenció i d'acompanyament a les famílies.

Fundesplai: Entitat de El Prat del Llobregat. Es tracta d'una entitat que es dedica principalment al lleure educatiu amb infants, joves i persones grans. D'altra banda, també es posa el focus a la població vulnerable així com en la tasca d'enfortiment del Tercer Sector Social i la millora del medi ambient, tot amb una voluntat de transformació social.

AMMAME: Entitat de Santa Coloma de Gramenet. L'entitat es dedica a donar suport a persones amb diagnòstics de salut mental i els seus familiars, a través de diversos tallers de recuperació, grups d'ajuda mútua i grups de teatre social, entre d'altres.

Creu Roja: Delegació de l'entitat a Cerdanyola del Vallès, Ripollet i Montcada. Es tracta d'una organització internacional que en la seva delegació del Vallès porten 99 anys treballant des de l'àmbit d'intervenció social amb diversos col·lectius: gent gran, infància, discapacitat, immigració, etc. I en els darrers temps, adaptant-se a la situació s'han centrat molts esforços en el treball de la pobresa.

DAPSI Sant Cugat: Entitat de Sant Cugat del Vallès. Es tracta d'una cooperativa d'iniciativa social amb 30 anys de recorregut dedicada a oferir el servei d'atenció precoç a infants i famílies en situacions de risc.

Salut Mental Barcelonès Nord: Entitat de Badalona. Es tracta d'una entitat amb 23 anys de recorregut dedicada a l'atenció de familiars i persones amb diagnòstics de salut mental a través del treball comunitari. Compten amb 2 clubs socials per perfils més joves o més envellits i un servei prelaboral.

Club Social Espai 3: Entitat de Cornellà de Llobregat. Es tracta d'un club social de salut mental, un servei social especialitzat que es treballa com a plataforma per a donar suport a les persones que pateixen algun diagnòstic de salut mental. El servei es desenvolupa des del treball comunitari, a través d'activitats, de la relació amb els espais comunitaris i foment de vincles amb la comunitat.

Grup 2. Realitzat el 21/09 amb representants d'entitats de base (i de segon nivell) amb una relació estable amb l'administració local de referència en un municipi de menys de 50 mil habitants amb presència de diferents àmbits d'activitat. Organitzacions participants al grup:

Barnabitas: Entitat de Sant Adrià del Besòs. El principal projecte de l'associació és un centre obert, però també organitzen diverses activitats des de reforç escolar, esplai a activitats esportives. A banda del centre obert, la resta d'activitats es vehiculen generalment a través del voluntariat de l'entitat.

Casal dels Infants Besòs Mina: Seu de l'entitat a Sant Adrià del Besòs i al barri de Sant Martí de Barcelona. L'entitat compta amb dos centres socioeducatius que funcionen com a centre obert i un servei d'atenció a famílies, amb serveis de formació sociolaboral, especialment per a joves i a dones i serveis d'atenció i orientació jurídica.

Associació Enredat: Entitat de Molins de Rei. L'associació està formada per persones provinents del món de l'educació i de l'assistència a persones amb discapacitat i es dedica a realitzar una tasca d'incidència política a les administracions locals per tal d'incloure la inclusió a les polítiques públiques del municipi. També es troben en constitució del consell de discapacitat de Molins de Rei.

Dones amb Coratge: Entitat de Corbera de Llobregat. Organitzen diverses activitats formatives i culturals obertes al públic.

Esplai Pingüí: Entitat de Sant Andreu de la Barca. Es tracta d'una entitat de lleure que compta amb infants i joves d'entre 3 i 18 anys, es realitzen diverses activitats de lleure durant la setmana i els dissabtes, així com activitats de vacances durant tot l'any.

EDUVIC: Cooperativa d'iniciativa social no lucrativa amb 25 anys de recorregut de l'Hospitalet del Llobregat, tot i que presten serveis a diversitat de municipis de les comarques barcelonines i d'altres províncies de Catalunya. Treballen principalment amb infància, adolescència i joventut i les seves famílies en quatre àmbits principals d'intervenció centres d'atenció, serveis de teràpia, formació i gestió del coneixement, serveis vinculats a l'esport i serveis psicoterapèutics privats.

Fundació Finestrelles: Entitat d'Esplugues de Llobregat. Es dediquen a l'atenció de persones adultes amb discapacitat intel·lectual a través de quatre serveis, una residència, una llar-residència, un taller ocupacional i un servei de respir.

Associació pro Discapacitats ASPRODIS: Entitat de Sant Feliu de Llobregat. Es tracta d'una entitat d'atenció a persones amb discapacitat intel·lectual a través d'activitats de lleure, esportives i de teràpia.

Eix Social: Entitat de Cervelló. Realitzen activitats dirigides a col·lectius vulnerables, sobretot a l'àmbit educatiu i en temes de sobirania alimentària.

Grup 3. Realitzat el 22/09 amb equip tècnic d'administracions públiques amb una relació estable amb les entitats socials del municipi provinents de municipis de tots dos tipus de grandària (aprox. 50% de més de 50 mil habitants i 50% de menys de 50 mil habitants). Ajuntaments participants:

Ajuntament de Begues

Ajuntament de Castellbisbal

Ajuntament de Sant Just Desvern

Ajuntament de Sant Adrià del Besòs

Ajuntament de Badalona

Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

3. CARACTERITZACIÓ DE L'ÀMBIT METROPOLITÀ DE BARCELONA

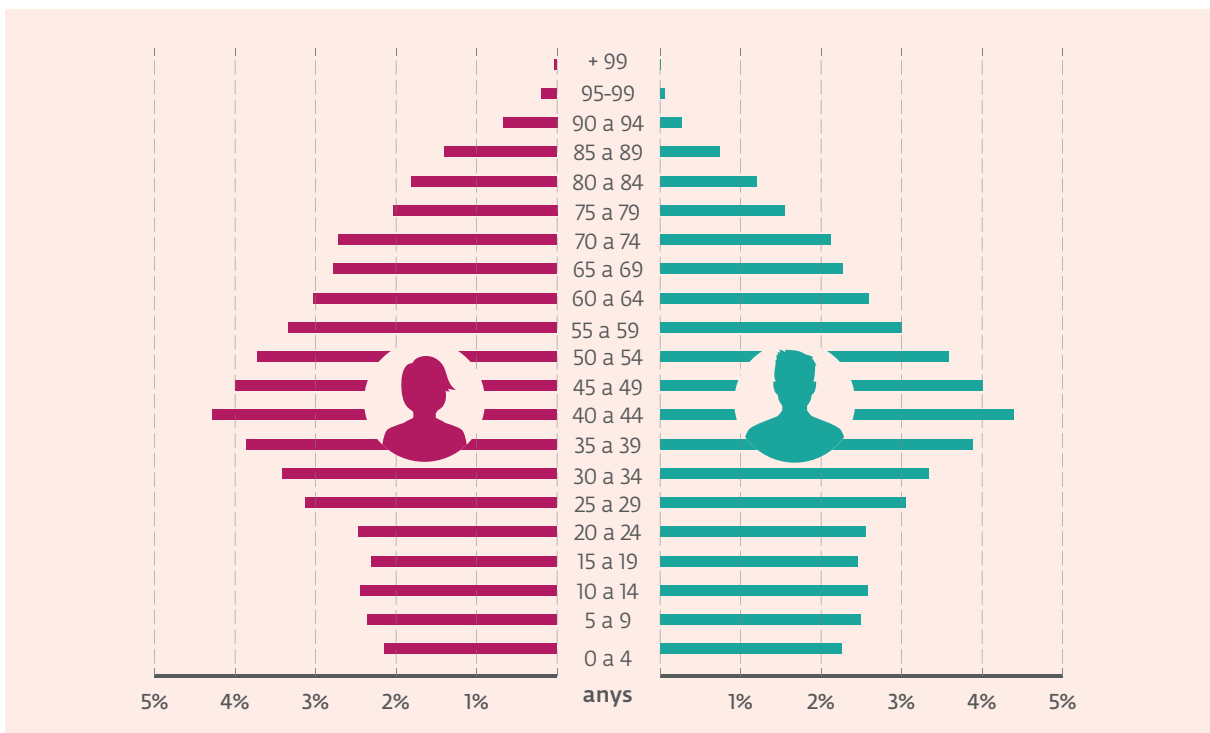
3.1 Dades globals de l'àmbit metropolità de Barcelona

Aquest capítol pretén exposar les dades poblacionals més rellevants de l'àmbit metropolità de Barcelona en comparació amb altres àrees territorials properes com Barcelona ciutat i Catalunya. Les dades recollides són referents al nombre de població en general i principals indicadors socioeconòmics per contextualitzar el territori que s'analitza en l'estudi del Baròmetre 2020.

L'àmbit metropolità de Barcelona engloba un total de 36 municipis i té una població total de 3.291.654 habitants. És una de les àrees metropolitanes més grans d'Europa i té un pes important en l'espai de la Mediterrània.¹ El total de població de l'àrea metropolitana de Barcelona representa el 42,6% del total de Catalunya, que engloba un total de 7.727.029 habitants.

La piràmide poblacional de l'àmbit metropolità de Barcelona mostra un equilibri per sexes de les persones habitants, la proporció de dones és del 51,8% respecte al 48,2% dels homes. Les franges d'edat amb més representació són les de 40 a 44 anys i de 45 a 49 anys, ambdues sumen el 16,6% del total de població.

Gràfic 3. Piràmide de població de l'àrea metropolitana de Barcelona 2019. Font: Idescat

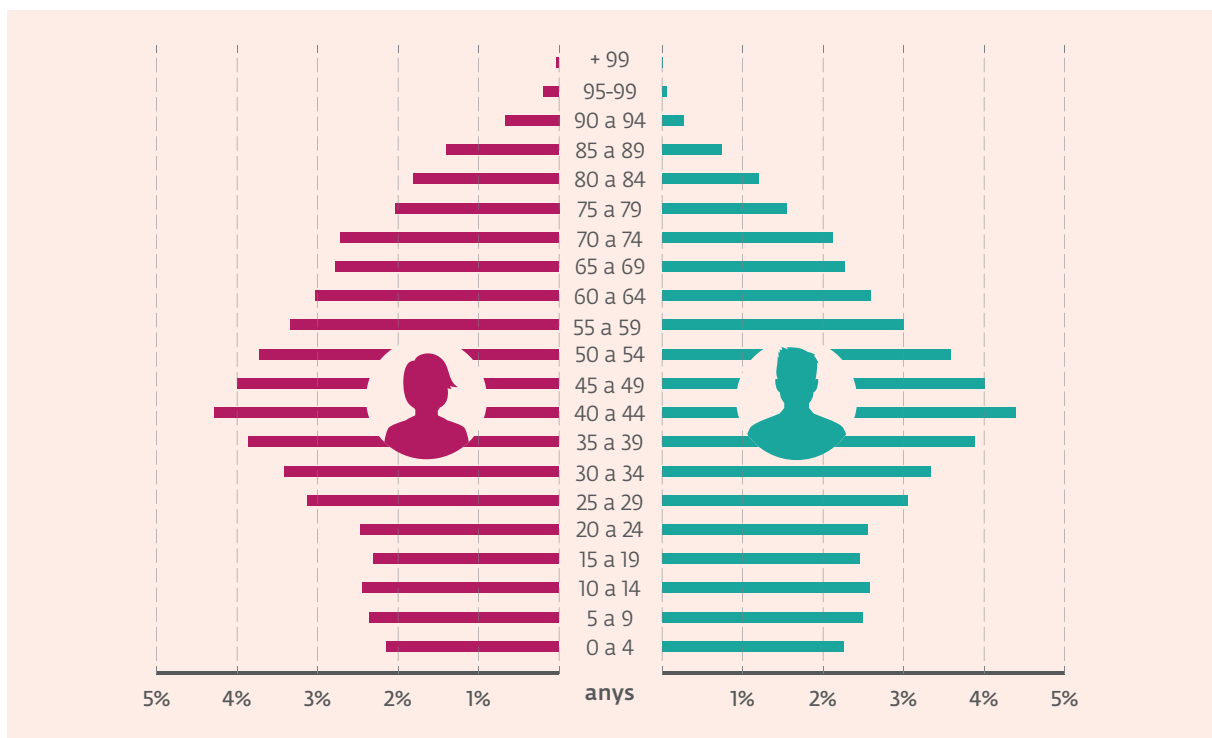

¹ <https://www.amb.cat/s/web/area-metropolitana/coneixer-l-area-metropolitana.html>

En comparar les dades poblacionals de l'àrea metropolitana de Barcelona amb Catalunya s'observa que la proporcionalitat es manté.

La piràmide de població catalana mostra que la proporció d'habitants a Catalunya segons el sexe és equilibrada, 51,0% dones i 49,0% homes i les franges d'edat amb més representació són les mateixes que en l'àrea metropolitana de Barcelona, de 40 a 44 anys i de 45 a 49 anys. Ambdues sumen el 16,8% del total de població.

Gràfic 4. Piràmide de població de Catalunya 2019. Font: Idescat

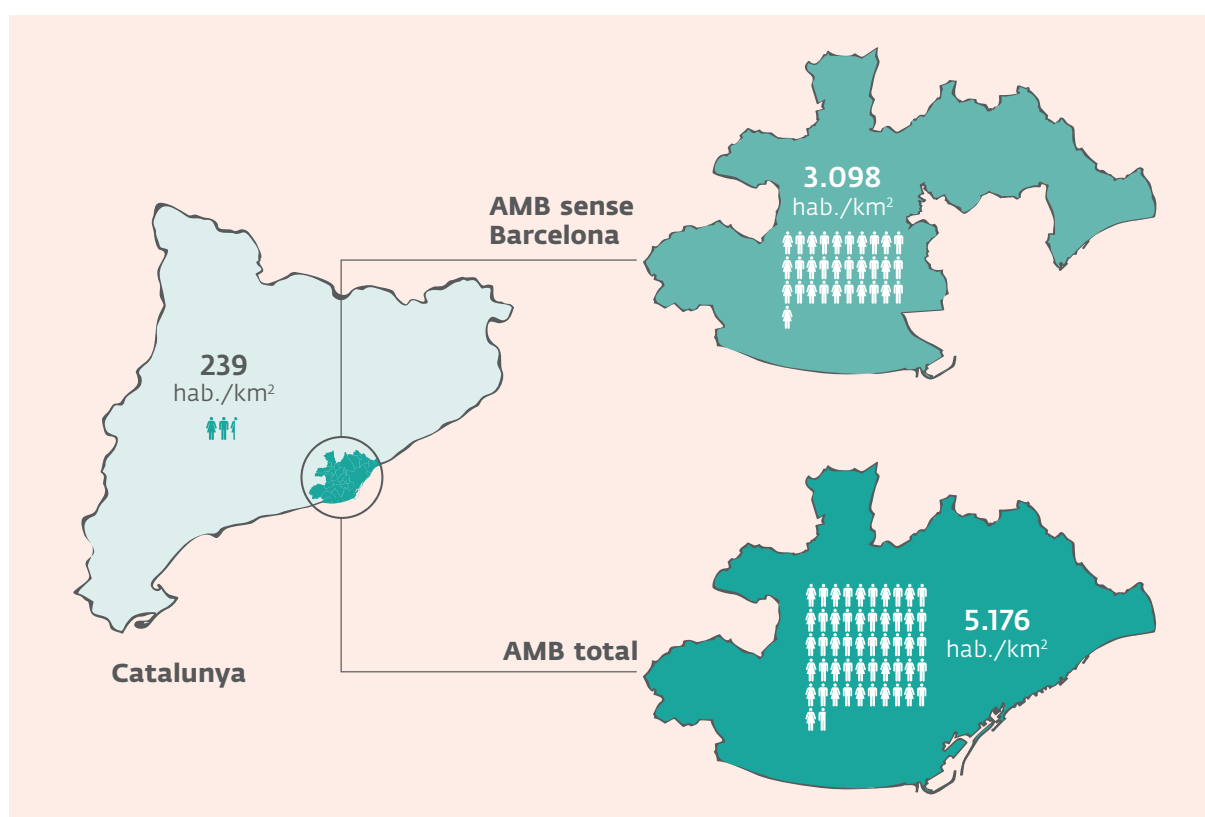
En comparar la població de l'àrea metropolitana de Barcelona amb la ciutat de Barcelona, tampoc s'observen diferències significatives. A Barcelona ciutat el percentatge de dones és lleugerament superior al dels homes, 52,6% de dones respecte al 47,4% d'homes. Pel que fa a l'edat dels i les habitants, a Barcelona ciutat el 16,1% de la població se situa entre les franges d'edat de 35 a 39 anys i de 40 a 44 anys.

Per tant, podem afirmar que a Barcelona hi ha, en termes generals, una població més jove en comparació amb l'àrea metropolitana de Barcelona i Catalunya, possiblement causada per l'efecte capitalitat de la ciutat comtal, per la gran oferta educativa i laboral entre d'altres.

L'extensió del territori a l'àrea metropolitana de Barcelona és de 636 km², el que suposa una densitat poblacional de 5.176 habitants per

kilòmetre quadrat. Si s'analitza la densitat de l'àrea metropolitana de Barcelona sense incloure Barcelona ciutat, la densitat disminueix significativament essent de 3.098 habitants per kilòmetre quadrat. Ambdues densitats de població són molt superiors al total de densitat poblacional de Catalunya, la qual se situa en 239 habitants per kilòmetre quadrat.

Gràfic 5. Densitat de població de l'àrea metropolitana de Barcelona sense Barcelona ciutat 2019. Font: Idescat

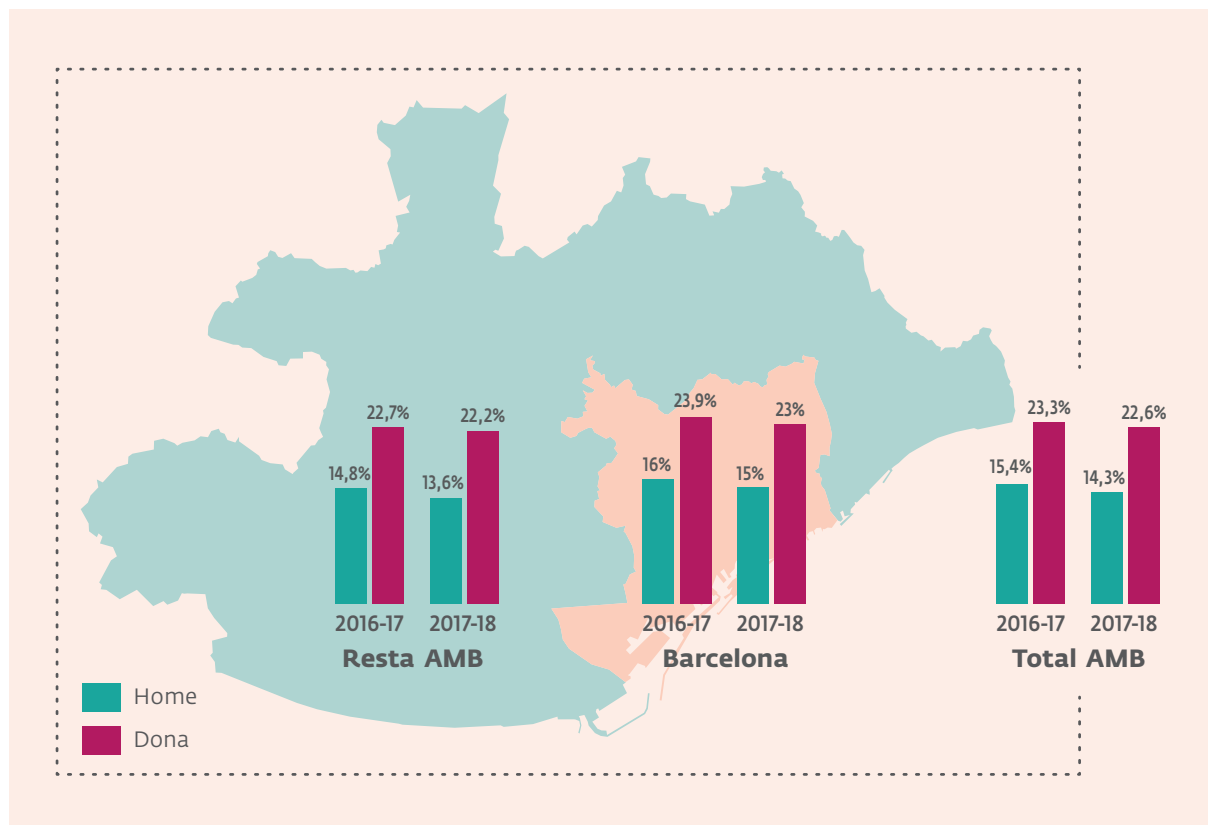

Una altra característica de la població a analitzar és l'autonomia personal de la població de l'àrea metropolitana de Barcelona. El 22,6% de les dones tenia limitacions en la vida quotidiana respecte al 14,3% dels homes en 2017-2018. Si s'analitzen les dades d'evolució, s'observa que la tendència es manté en el temps. Les limitacions de la vida quotidiana és un indicador que fa referència a les persones que almenys en els 6 mesos precedents a l'enquesta (2017-18), han vist les seves activitats en la vida quotidiana limitades a causa d'un problema de salut greu.

D'altra banda, no hi ha diferències significatives respecte a Barcelona ciutat i la resta de municipis.

Gràfic 6. Evolució de les limitacions en la vida quotidiana. 2016-2018.

Font: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

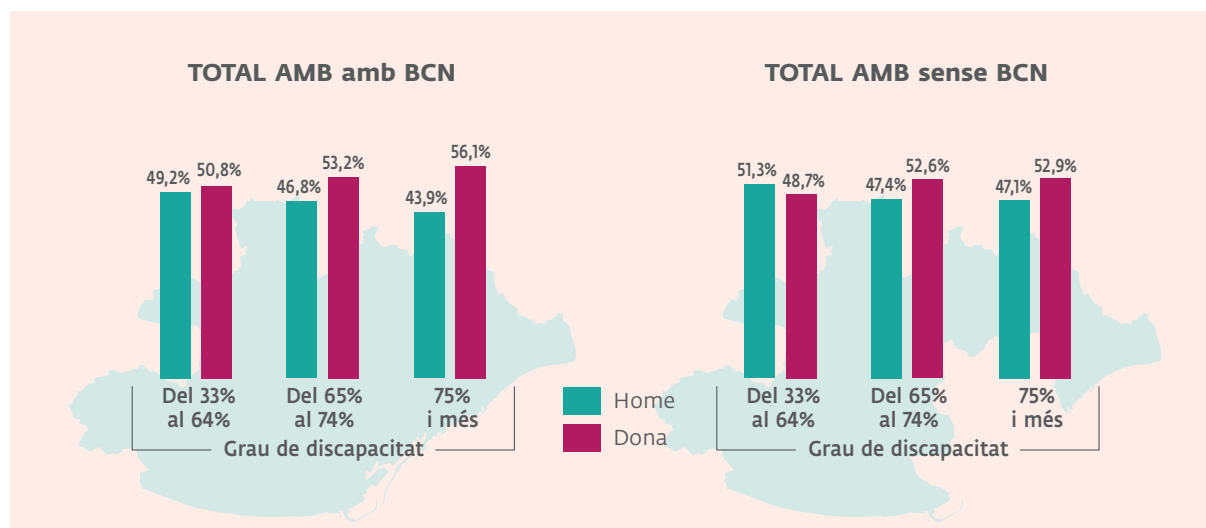

Segons les dades de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, a l'àrea metropolitana de Barcelona hi ha un total de 255.727 persones amb certificat de discapacitat, en concret 137.789 a Barcelona ciutat i 117.938 a la resta de municipis.

En l'àrea metropolitana de Barcelona i en la resta de municipis exceptuant Barcelona ciutat, hi ha una major proporció de dones amb discapacitat, especialment amb certificats de discapacitat de major grau, 75% i més. Només en l'agrupació de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona, exceptuant la capital comtal s'observa una major presència de dones amb discapacitat d'entre 33% i 64%.

Gràfic 7. Persones amb certificat de discapacitat per grau i sexes. 2017.

Font: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Per analitzar la situació econòmica dels habitants de l'àrea metropolitana de Barcelona s'analitza el nivell de renda, que es calcula tenint en compte tots els ingressos que aporten les persones d'una llar i en analitzar la renda anual neta mitjana per llar, i permet fer una comparativa entre les diferents llars del territori, segons si es troben per sobre, en la mitjana o sota d'aquesta.

El nivell de renda anual neta per llar de l'àrea metropolitana de Barcelona se situava el 2017-2018 en 34.292,00 €, pràcticament 1.000 € superior que la renda anual neta mitjana per llar del 2016-2017. **Les dades d'evolució mostren un augment progressiu de la renda per llar, provocat per l'increment del salari mínim vital, increments salarials o altres factors socioeconòmics.**

En comparar la dada amb Barcelona ciutat s'observa que aquesta xifra augmenta fins als 36.182,70 €, pràcticament 2.000 € més. En comparar-la amb la resta de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona s'observa que aquesta xifra disminueix en 2.000 €. S'observa una renda anual neta mitjana per llar superior a Barcelona respecte a l'àrea metropolitana de Barcelona en general i la resta de municipis en concret.

Les mateixes tendències s'observen en la renda anual neta mitjana per persona i la renda anual neta mitjana per unitat de consum.²

² Unitat de consum: Les unitats de consum són el resultat d'aplicar l'escala de l'OCDE modificada als diferents membres de la llar (un pes d'1 al primer adult, de 0,5 a la resta de membres de 14 anys i més i de 0,3 als menors de 14 anys) per tal de que les rendes disponibles siguin comparables entre persones. https://iermbdb.uab.cat/index.php?ap=0&id_ind=1369&id_cat=423

Taula 1. Evolució del nivell renda. 2011-2018.

Font: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Nom Àmbit	Càlcul de renda	2016-2017	2017-2018	Diferència respecte a TOTAL AMB
Barcelona	Renda anual neta mitjana per llar	35.605,40€	36.182,70€	-1.890,70€
	Renda anual neta mitjana per persona	15.139,50€	15.474,20€	-1.350,20€
	Renda anual neta mitjana per unitat de consum	21.926,40€	22.389,80€	-1.575,70€
AMB sense Bcn	Renda anual neta mitjana per llar	30.727,00€	32.263,90€	2.028,10€
	Renda anual neta mitjana per persona	12.123,50€	12.782,30€	1.341,70€
	Renda anual neta mitjana per unitat de consum	18.348,00€	19.248,30€	1.565,80€
Total AMB	Renda anual neta mitjana per llar	33.251,30€	34.292,00€	
	Renda anual neta mitjana per persona	13.627,70€	14.124,00€	
	Renda anual neta mitjana per unitat de consum	20.132,70€	20.814,10€	

Al 2017-2018, el 12,9% de les llars de l'àrea metropolitana de Barcelona tenien una sobrecàrrega de despeses, xifra que augmenta fins al 15,3% en les llars de Barcelona ciutat i disminueix a 10,5% en la resta de municipis. La dada d'evolució de sobrecàrrega de despeses mostra un lleuger augment respecte a l'any 2016-2017.

En el mateix període, el 8,7% de les persones havia deixat de pagar algun rebut de la hipoteca o del lloguer de l'habitatge en els darrers 12 mesos. El retard en el pagament d'habitatge habitual era de 7,5% en la ciutat de Barcelona i de 9,9% en la resta de municipis. Les dades d'evolució mostren una reducció respecte a l'any 2016-2017.

A través de l'anàlisi de sobrecàrregues de despeses i retards en el pagament de l'habitatge habitual s'observa que a Barcelona ciutat hi ha més sobrecarrega de despeses, però que hi ha menys persones que es demoren amb el pagament de l'habitatge, mentre que en la resta de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona la situació és inversa, menys sobrecàrrega, però més demora de pagament d'habitatge habitual.

La raó entre habitatge i renda representa la proporció dels ingressos declarats destinats al lloguer de l'habitatge. En el cas de Barcelona suposa un 33,7%, essent un dels municipis amb la proporció d'ingressos declarats destinats al lloguer de l'habitatge més alts, seguidament per al Prat de Llobregat (33,9%) i Gavà (35,6%). El municipi amb la proporció més baixa és Badia del Vallès, on la raó entre habitatge i renda és del 16,0%.

Taula 2. Evolució de la raó entre habitatge i renda. 2014-2016.

Font: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Nom Àmbit	2014	2015	2016
Badalona	32,50%	31,90%	32,40%
Badia del Vallès	..	13,80%	16,0%
Barberà del Vallès	31,10%	30,80%	31,40%
Barcelona	31,50%	32%	33,70%
Begues	31,70%	34,30%	29,60%
Castellbisbal	31%	31,90%	31,70%
Castelldefels	33,90%	33,20%	32,50%
Cerdanyola del Vallès	29,80%	30,60%	30,60%
Cervelló	34,30%	33,90%	31,40%
Corbera de Llobregat	27,40%	27,30%	29,60%
Cornellà de Llobregat	31,20%	31,40%	32,60%
Esplugues de Llobregat	30,10%	30,50%	33,60%
Gavà	35%	34,80%	35,60%
L'Hospitalet de Llobregat	31,30%	31,50%	33,0%
Molins de Rei	29,70%	28,90%	30,0%
Montcada i Reixac	30,20%	29,50%	29,90%
Montgat	35,50%	34,20%	36,10%
Pallejà	29,30%	29%	32,90%
La Palma de Cervelló	27,40%	27,10%	27,60%
El Papiol	31,40%	29,60%	27,40%
El Prat de Llobregat	33,80%	33,40%	33,90%
Ripollet	30,10%	29,50%	28,90%
Sant Adrià de Besòs	34,90%	33,70%	35,0%
Sant Andreu de la Barca	29,10%	29%	29,60%
Sant Boi de Llobregat	31,90%	31,80%	33,20%
Sant Climent de Llobregat	32%	31,10%	31,10%
Sant Cugat del Vallès	29,50%	29,10%	31,20%
Sant Feliu de Llobregat	31,40%	30,40%	31,40%
Sant Joan Despí	30,80%	30,50%	32,40%
Sant Just Desvern	29,80%	30,20%	30,90%
Sant Vicenç dels Horts	32,40%	32,90%	32,80%
Santa Coloma de Cervelló	33,60%	29,60%	33,20%
Santa Coloma de Gramenet	31,50%	31,70%	32,50%
Tiana	30,30%	29,30%	32,50%
Torrelles de Llobregat	28,90%	29,40%	31,30%
Viladecans	34,80%	33,90%	34,50%

En l'àrea metropolitana de Barcelona durant la franja de 2017-2018 el 8,2% de la població vivia en llars que no es podien permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos d'hivern. A Barcelona ciutat representava el de 8,8% i el 7,5% en la resta de municipis. L'evolució entre 2016-2017 i 2017-2018 pel que fa a la incapacitat per mantenir la temperatura a l'habitatge mostra un lleuger increment de 0,5 punts a Barcelona ciutat. Per la resta de municipis, l'evolució en el mateix període és de 0,9 punts inferior.

La privació residencial és la proporció de població que viu en habitatges amb alguna de les següents problemàtiques:

- ▶ Manca de dutxa, banyera, o vàter d'ús exclusiu de la llar
- ▶ Manca de llum natural
- ▶ Existència d'humitats

El 19,3% de la població vivia en habitatges amb alguna de les problemàtiques esmentades durant l'any 2017-2018, en concret el 14,9% en un habitatge amb una privació i el 4,4% en un habitatge amb dues o més privacions.

Si s'analitzen les dades comparades amb les de Barcelona ciutat, s'observa que la proporció de població que vivia en habitatges amb alguna de les problemàtiques augmenta en 3,3 punts respecte a l'àrea metropolitana de Barcelona, en concret se situa en el 23% de la població. En la resta de municipis, aquesta proporció se situa en el 15,7%.

Taula 3. Evolució de la privació residencial. 2016-2018.

Font: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Nom Àmbit	Privacions	2016-2017	2017-2018	Diferència 2017-2018 (Prenent de base TOTAL AMB)
Barcelona	Cap privació	81,90%	77%	-3,70%
	Una privació	13,50%	17,20%	2,30%
	Dues o més privacions	4,60%	5,80%	1,40%
	Total	100%	100%	
AMB sense Bcn	Cap privació	86,80%	84,30%	3,60%
	Una privació	10,80%	12,60%	-2,30%
	Dues o més privacions	2,40%	3,10%	-1,30%
	Total	100%	100%	
Total AMB	Cap privació	84,40%	80,70%	
	Una privació	12,20%	14,90%	
	Dues o més privacions	3,50%	4,40%	
	Total	100%	100%	

Per últim, s'analitza el risc de pobresa abans i després de transferències socials, que mostra el percentatge de població que es troba en risc de pobresa i com varia el percentatge de població que es troba en aquesta situació després de les transferències socials rebudes.

L'evolució del risc de pobresa en l'àrea metropolitana de Barcelona segons l'edat dels habitants mostra que les persones de 65 anys i més són el col·lectiu més vulnerable, amb una taxa de risc de pobresa abans de les transferències socials de 82,5% en 2017-2018. Aquest col·lectiu, segons les dades d'evolució, sempre ha estat el col·lectiu més vulnerable, encara que la taxa s'ha anat reduint, en 2011 la taxa era de 90,0%. Per la resta de col·lectius la taxa de risc de pobresa en 2018 era d'entre 32,0% i el 33,7%.

Després de les transferències socials, la taxa de risc de pobresa de les persones amb 65 anys o més de l'àrea metropolitana de Barcelona en 2018 es redueix a 17,8%, deixant de ser el col·lectiu més vulnerable, que passen a ser les persones menors de 16 anys, que tenien una taxa de risc de pobresa de 33,5% i amb les transferències socials es redueix fins al 26,4%.

Les tendències es mantenen si comparem les dades amb la taxa de risc de pobresa de Barcelona ciutat. En el cas de la resta de municipis l'àrea metropolitana de Barcelona, exceptuant Barcelona ciutat, l'única variació que s'observa és que les persones d'entre 16 i 34 anys són en el col·lectiu més vulnerable després de les transferències socials amb un 26,2% de risc de pobresa, respecte al 25,0% dels menors de 16 anys.

Les dades analitzades posen en relleu la importància de les transferències socials en tant que gràcies a aquestes es redueix significativament la taxa de risc de pobresa en tota la població, independentment de la seva edat. També mostren els esforços per millorar la situació de les persones amb 65 anys o més i posen en relleu que el col·lectiu més afectat després de les transferències socials són els infants menors de 16 anys. La possible explicació a aquesta realitat és que les transferències no es realitzen directament a aquest col·lectiu, sinó que es fan a través de les seves famílies i són aquestes qui les gestionen.

Taula 4. Evolució de la taxa de risc de pobresa abans i després de transferències per edat 2011-2018. Font: IDESCAT

Nom Àmbit	Taxa de risc de pobresa	Grups d'edat	2011	2016-2017	2017-2018
Barcelona	Abans de totes les transferències socials	Menys de 16 anys	38,10%	31,60%	37,50%
		De 16 a 34 anys	37,30%	33,80%	32%
		De 35 a 64 anys	37,80%	27,80%	29,30%
		65 anys i més	89,30%	79,10%	78,30%
	Després de totes les transferències	Menys de 16 anys	24,30%	25,50%	28,30%
		De 16 a 34 anys	22,70%	27,30%	26,10%
		De 35 a 64 anys	18,70%	15,50%	16,50%
		65 anys i més	18,30%	13,90%	13,90%
AMB sense Bcn	Abans de totes les transferències socials	Menys de 16 anys	30,10%	28,30%	30,20%
		De 16 a 34 anys	30,60%	32,50%	35,50%
		De 35 a 64 anys	36,30%	33,40%	34,50%
		65 anys i més	91%	89,70%	87,60%
	Després de totes les transferències	Menys de 16 anys	21,90%	25,20%	25,0%
		De 16 a 34 anys	18,60%	25,20%	26,20%
		De 35 a 64 anys	18,80%	20,60%	20,60%
		65 anys i més	21,40%	21,10%	22,40%
Total AMB	Abans de totes les transferències socials	Menys de 16 anys	33,60%	29,70%	33,50%
		De 16 a 34 anys	34%	33,20%	33,70%
		De 35 a 64 anys	37,10%	30,70%	32,0%
		65 anys i més	90,0%	83,90%	82,50%
	Després de totes les transferències	Menys de 16 anys	23%	25,30%	26,40%
		De 16 a 34 anys	20,60%	26,30%	26,10%
		De 35 a 64 anys	18,80%	18,10%	18,60%
		65 anys i més	19,60%	17,20%	17,80%

El risc de pobresa no és independent del sexe, segons les dades aportades per l'IDESCAT, a l'àrea metropolitana de Barcelona les dones tenen més risc de pobresa que els homes abans de les transferències socials, 43,5% per les dones respecte al 41,2% pels homes. Segons les dades d'evolució, les dones sempre han estat el col·lectiu més vulnerable, encara que la taxa s'ha anat reduint, en 2011 la taxa era de 45,7%. Després de les transferències socials, la xifra s'equilibra i disminueix a un 21,2% de les dones i un 21,3% dels homes en risc de pobresa.

Les tendències es mantenen si comparem les dades amb la taxa de risc de pobresa de Barcelona ciutat, exceptuant que després de les transferències socials els homes tenen una taxa de risc de pobresa 1 punt superior a les dones, 20,2% dels homes respecte al 19,2% de les

dones. Aquesta tendència també s'observa durant el 2016-2017, tot i que en 2011 les dones tenien una taxa de 0,8 punts superior als homes.

En el cas de la resta de municipis l'àrea metropolitana de Barcelona, exceptuant Barcelona ciutat, les variacions que s'observen són, d'una banda el risc de pobresa dels homes era superior al de les dones en 2011, 42,9% pels homes i 41,6% per les dones, dades que es poden relacionar amb les conseqüències de la sortida de la crisi de 2008.

D'altra banda, després de les transferències socials els homes tenen una taxa de risc de pobresa 1 punt inferior a les dones, 22,3% dels homes respecte al 23,3% de les dones en 2017-2018. Aquesta tendència també s'observa amb una diferència de 3,3 puntuacions en els anys 2016-2017, tot i que en 2011 els homes tenien una taxa de 0,4 punts superior a les dones.

Un possible motiu pel qual les dones tenen una major taxa de risc de pobresa és perquè tradicionalment han tingut un paper de cuidadores dins de la societat i aquest rol comporta que moltes no puguin accedir al mercat laboral, a causa de les obligacions del treball domèstic i de cures. D'altra banda, les dades analitzades mostren que la taxa de risc de pobresa dels habitants de Barcelona ciutat és inferior a la taxa de la resta de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona. A més, apunten que hi ha una major inversió en transferències socials cap a les dones a la ciutat de Barcelona respecte a la resta de municipis.

El país de naixement és un altre segment pel qual s'analitza la taxa de risc de pobresa. En 2011 a l'àrea metropolitana de Barcelona, **les persones nascudes fora d'Espanya tenien un risc de pobresa 10,6 punts inferior a les persones nascudes a Espanya i aquesta tendència s'invertia després de les transferències socials.**

A partir de 2016 els habitants nascuts a Espanya tenien una taxa de risc de pobresa inferior a la dels habitants nascuts en la resta del món, en concret en 2017-2018 la diferència era de 8,8 punts, aquesta xifra és causada pel canvi del perfil de migrant i les seves condicions socioeconòmiques. També a partir de 2016, la taxa de risc de pobresa després de les transferències socials, la distància entre col·lectius augmenta significativament. Les persones nascudes a Espanya en 2017-2018 tenien una taxa de risc de pobresa de 42,2% que es redueix en 27 punts després de les transferències socials, mentre que per a les persones nascudes a la resta del món, abans de les transferències socials tenien una taxa de 51,0% i després de les transferències socials es redueix en 9,2 punts.

Les tendències es mantenen si comparem les dades amb la taxa de risc de pobresa de Barcelona ciutat, i la taxa de pobresa de la resta de municipis l'àrea metropolitana de Barcelona, exceptuant Barcelona ciutat.

Les dades remarquen la vulnerabilitat del col·lectiu de persones nascudes fora d'Espanya, que tot i tenir una taxa de risc de pobresa més elevada que les persones nascudes a Espanya, aquestes diferències després de les transferències socials augmenten exponencialment. Com que no hi ha diferenciació per territori, s'entén que es tracta d'una problemàtica generalitzada que afecta a tot el col·lectiu independentment del territori on es trobi. Es posa en relleu la necessitat d'augmentar els recursos per pal·liar aquestes desigualtats.

Taula 5. Evolució de la taxa de risc de pobresa abans i després de transferències per nacionalitat . 2011-2018. Font: IDESCAT

Nom Àmbit	Taxa de risc a la pobresa	Naixement	2011	2016-2017	2017-2018
Barcelona	Abans de totes les transferències socials	Espanya	52,10%	40, 2%	39,70%
		Resta del món	38,80%	49,30%	48,60%
	Després de totes les transferències	Espanya	19,80%	12,10%	12,20%
		Resta del món	22%	42,50%	39,40%
AMB sense Bcn	Abans de totes les transferències socials	Espanya	45%	45,10%	44,60%
		Resta del món	37,10%	46,60%	54,20%
	Després de totes les transferències	Espanya	16,70%	18,60%	18,10%
		Resta del món	26,70%	41,90%	45,10%
Total AMB	Abans de totes les transferències socials	Espanya	48,60%	42,70%	42,20%
		Resta del món	38,0%	48,20%	51,0%
	Després de totes les transferències	Espanya	18,30%	15,40%	15,20%
		Resta del món	24,10%	42,30%	41,80%

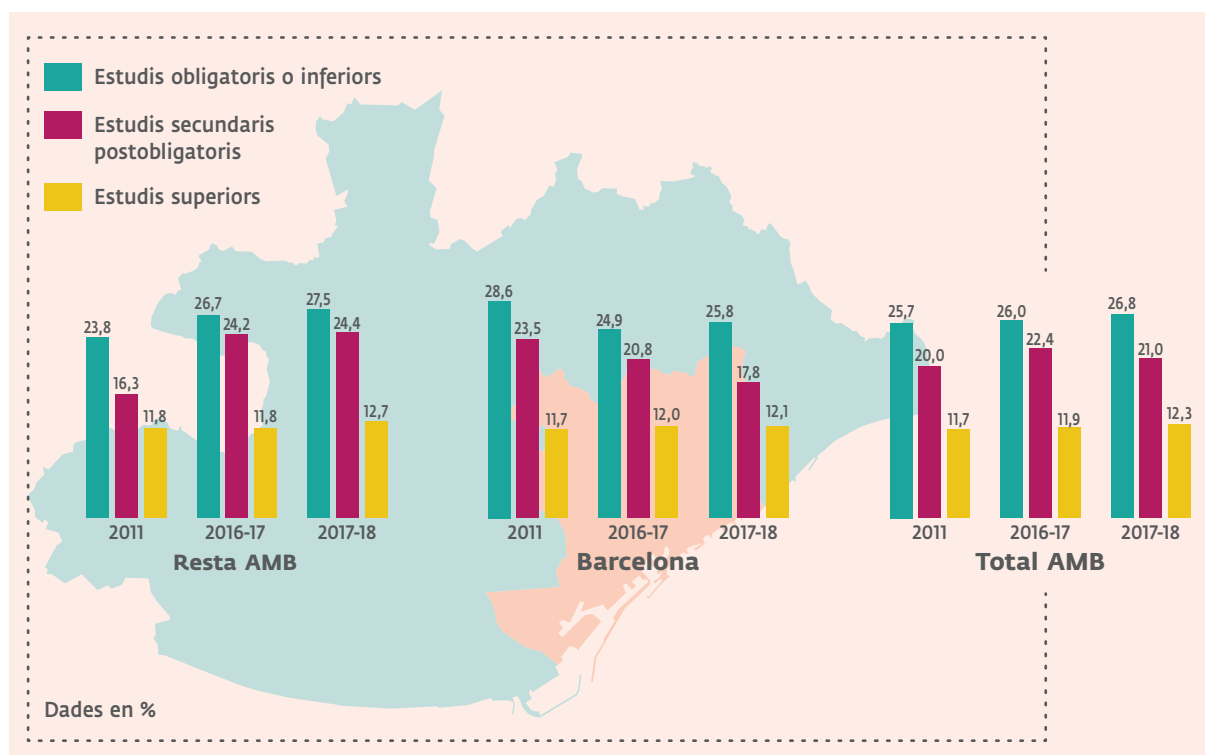
Finalment, la taxa de risc de pobresa també s'analitza tenint en compte el nivell de formació de les persones.

A l'àrea metropolitana de Barcelona, s'observa una relació inversament directa entre el nivell d'instrucció de la població i la taxa de risc de pobresa. **Les persones amb estudis superiors tenen una taxa de risc de pobresa més reduïda respecte a les persones amb estudis inferiors, que tenen una taxa de risc de pobresa més elevada.** Aquesta relació es manté en totes les dades d'evolució i també es troba present en Barcelona ciutat i la resta de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona.

Una altra tendència que s'analitza a partir de les dades d'evolució és que la taxa de risc de pobresa tendeix a créixer en els últims anys, especialment entre les persones amb estudis obligatoris o inferiors i les persones amb estudis superiors.

Les dades remarquen la vulnerabilitat de les persones amb un nivell d'estudis obligatoris o inferiors i posa de relleu la importància de l'educació en la societat.

Taula 8. Evolució de la taxa de risc de pobresa segons nivell d'estudis acabats. 2011-2018. Font: IDESCAT

3.2 Dades municipi a municipi

Per tenir en compte la idiosincràsia dels diferents territoris de l'àrea metropolitana de Barcelona, en aquests punt s'analitzaran les dades sociodemogràfiques i econòmiques dels 35 municipis que la conformen, excloent la ciutat de Barcelona.

Estadísticament els municipis s'han dividit en tres segments, segons la grandària dels municipis. Els municipis grans corresponen a les poblacions amb més de 50.000 habitants, els mitjans els que comprenen entre 20.000 i 50.000 habitants i els municipis petits són aquells que compten amb menys de 20.000 habitants.

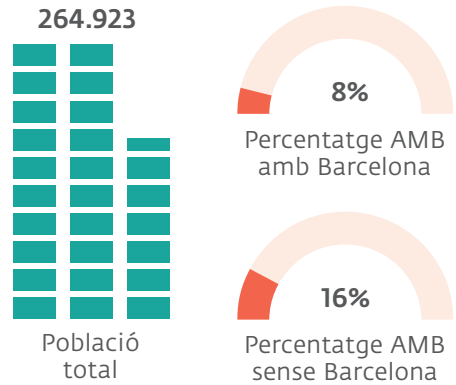
En aquest apartat els municipis estan endreçats de major a menor nombre de població. Aquest segment s'utilitza per detectar diferències i és una variable contemplada al llarg del document, per tal d'identificar millor les diferències entre municipis.

L'Hospitalet de Llobregat

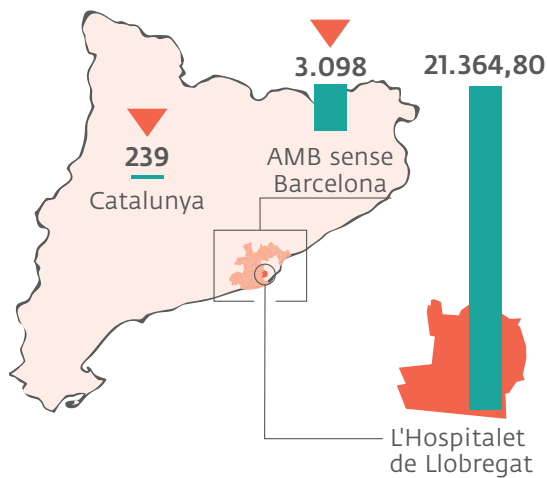
A Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

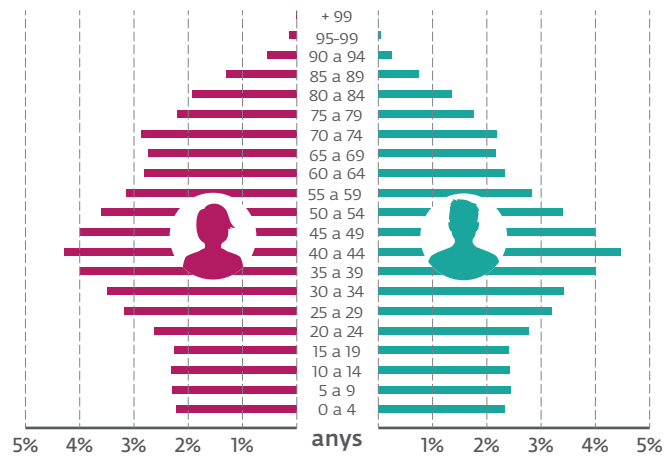
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

L'Hospitalet compta amb **2 ens**

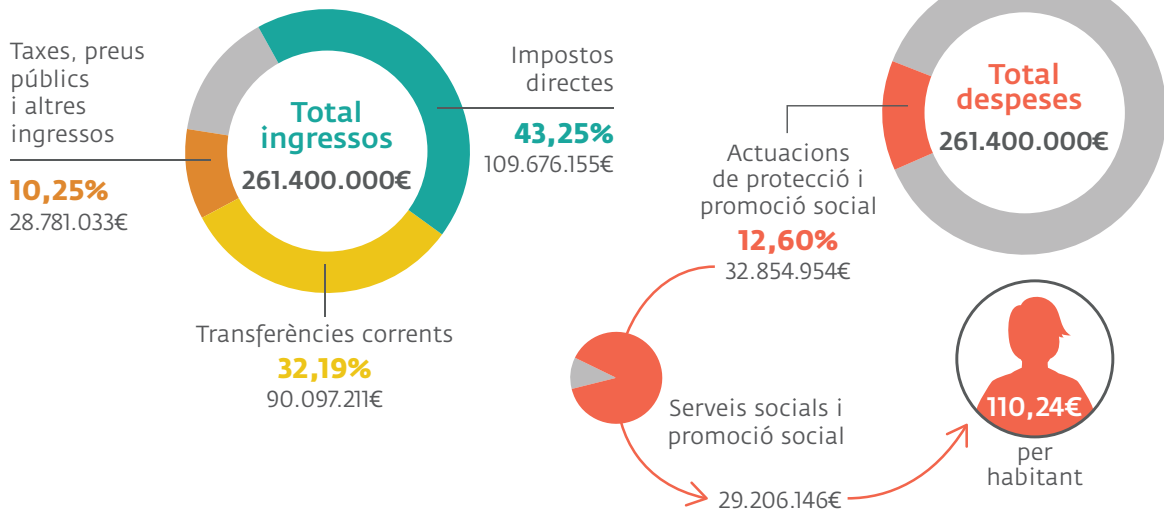
Ajuntament

Ens de gestió

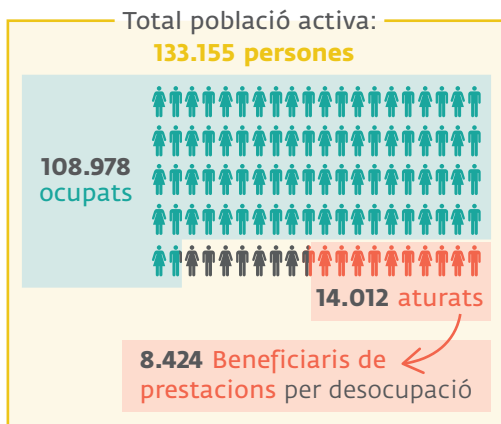
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

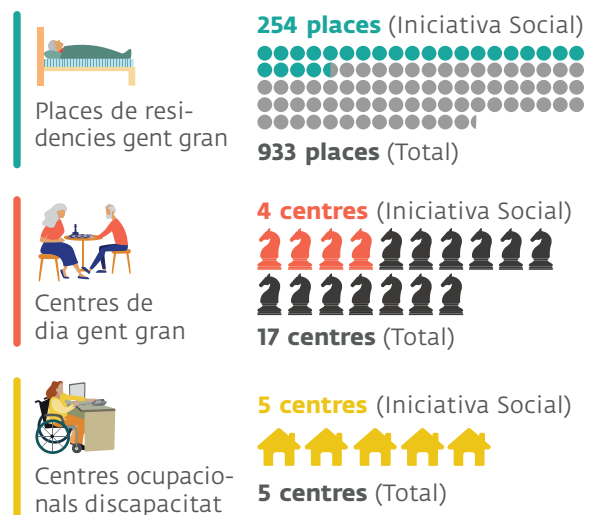
Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

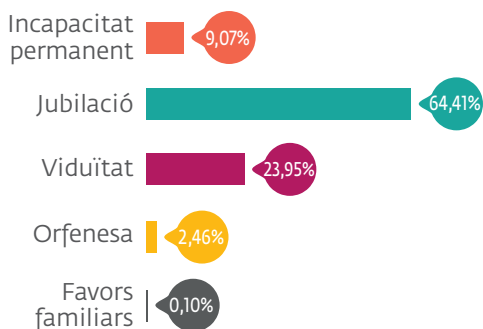
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

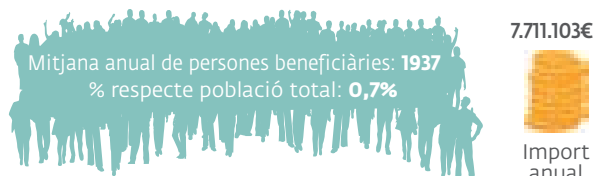
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

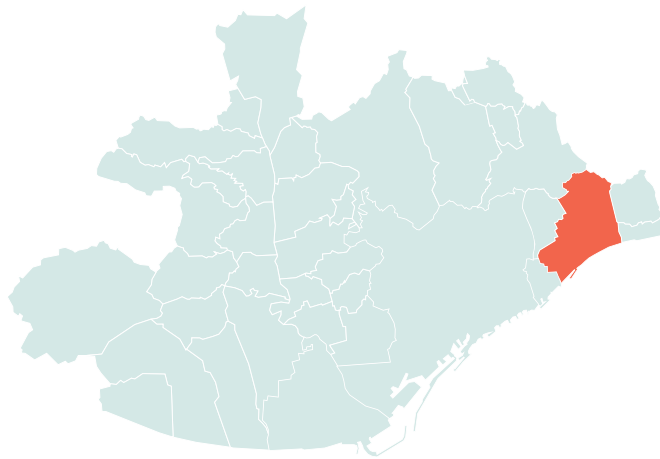

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

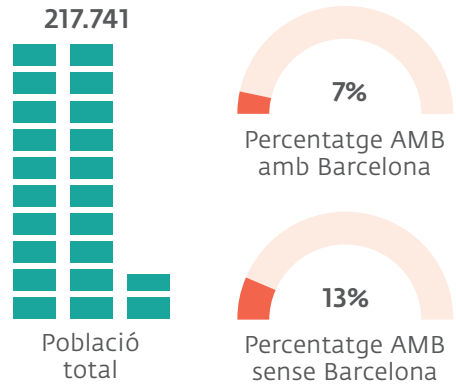

Badalona

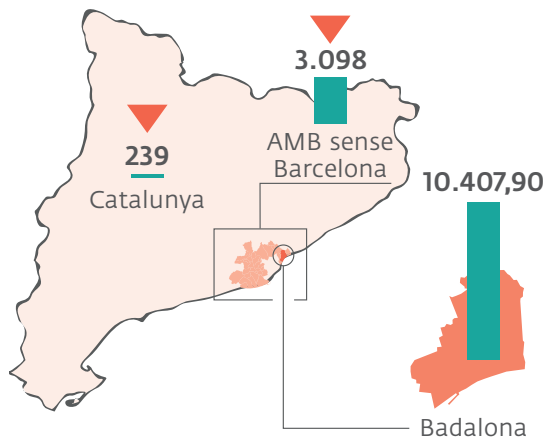
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

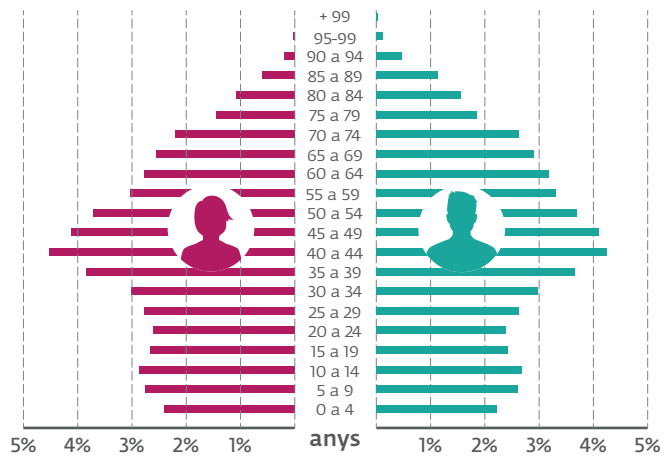
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

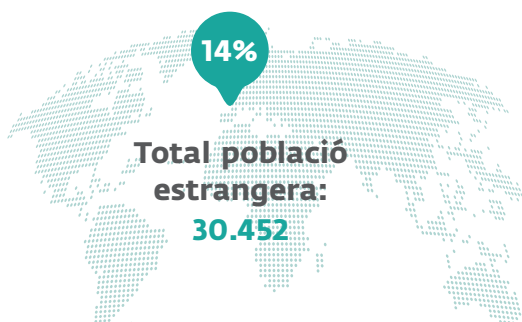
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Badalona compta amb 3 ens

Ajuntament

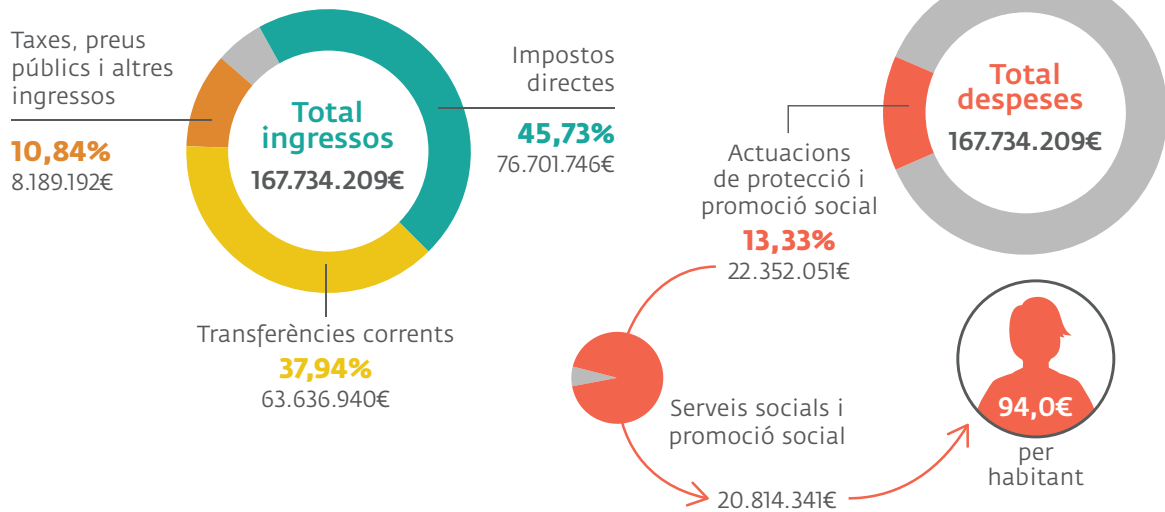
Consorcis

SM amb participació pública local

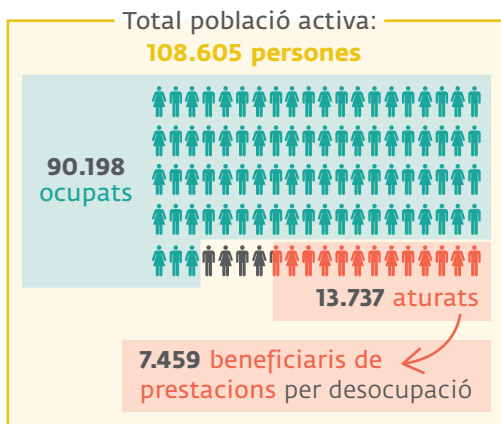
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

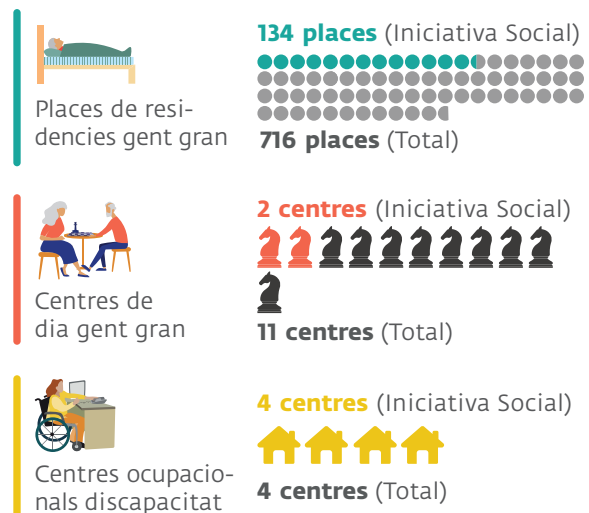
Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

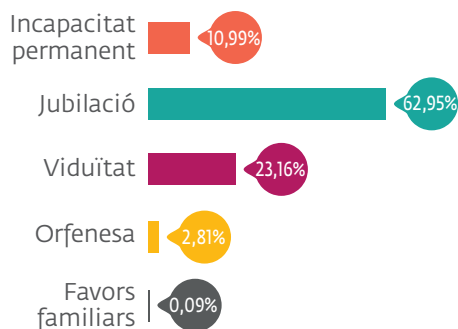
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

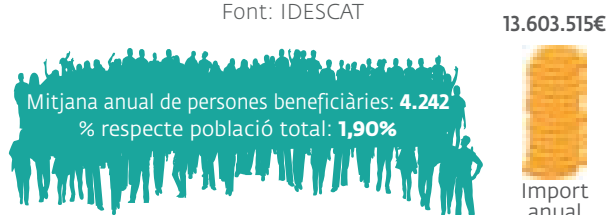
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Santa Coloma de Gramenet

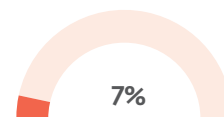
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

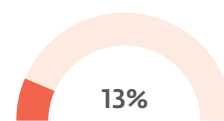
118.821

Població total

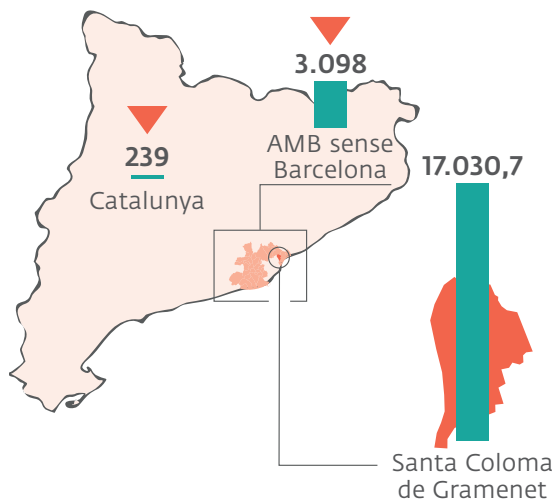
7%
Percentatge AMB amb Barcelona

13%
Percentatge AMB sense Barcelona

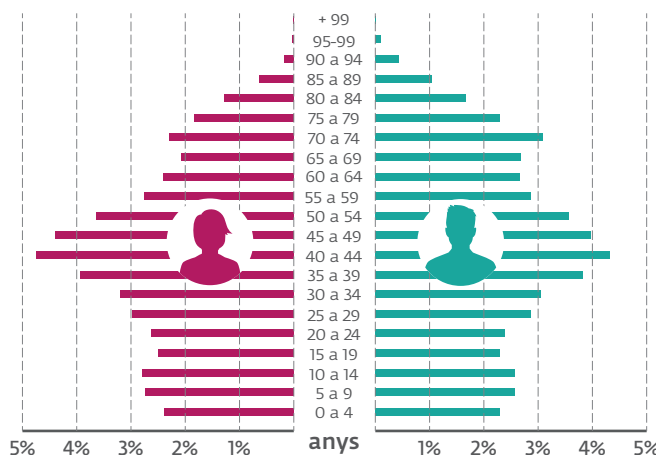
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

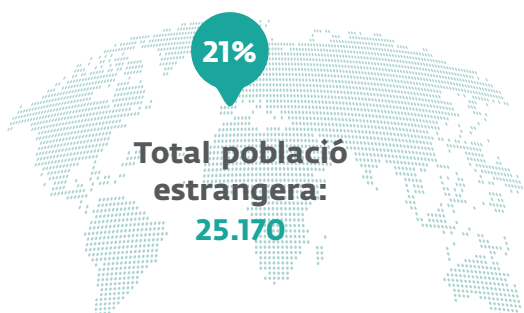
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Santa Coloma compta amb **4 ens**

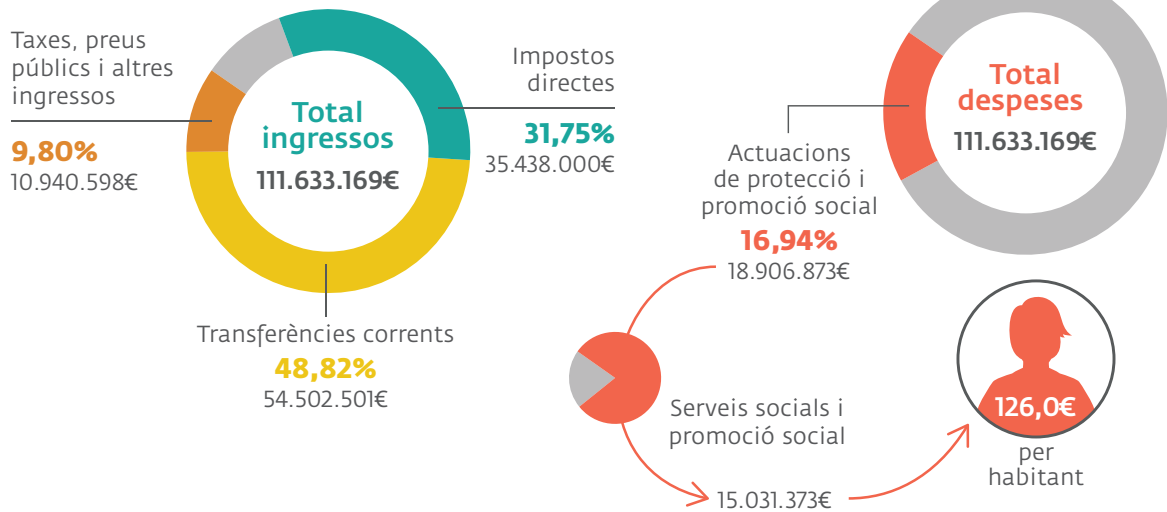
Ajuntament

Ens de gestió

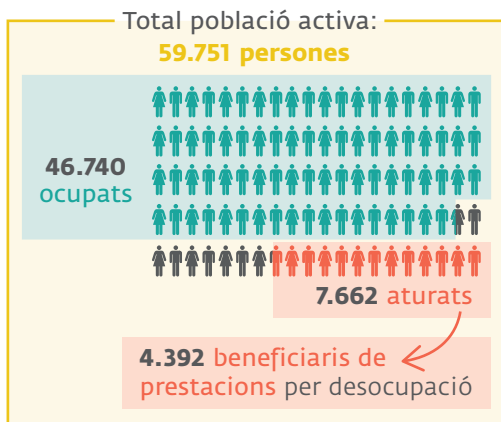
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

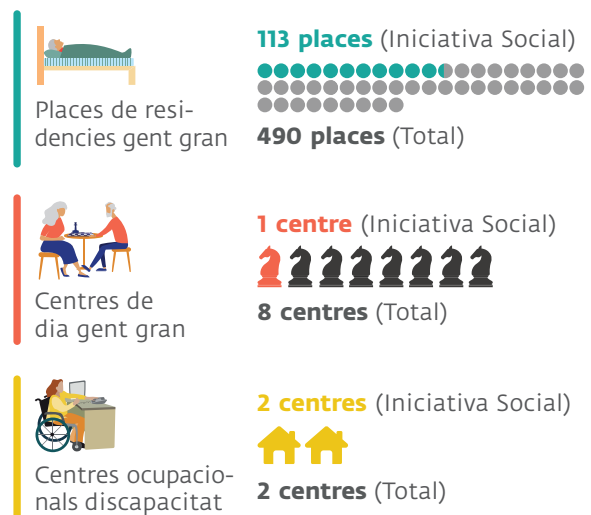
Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

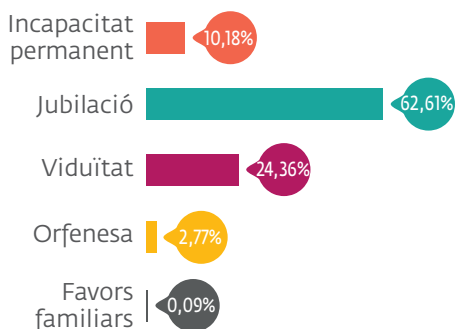
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

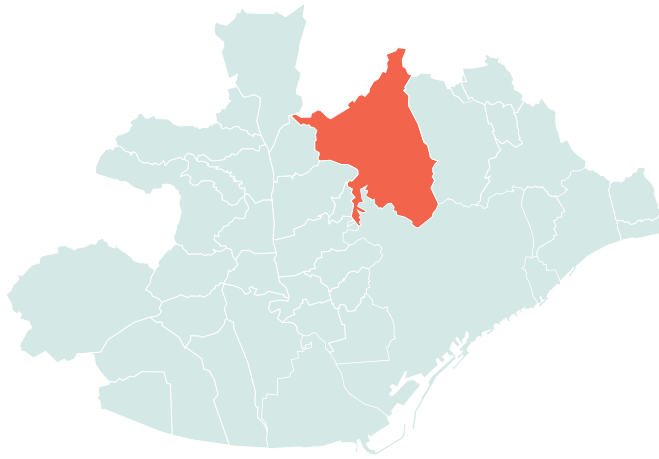

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Sant Cugat del Vallès

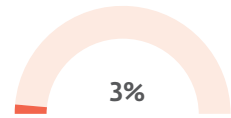
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

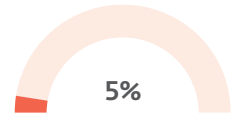
90.664

Població total

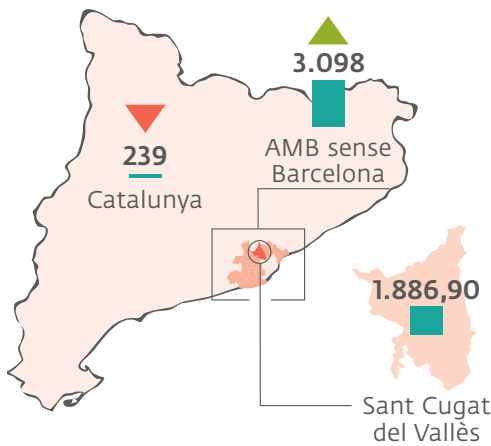
3%
Percentatge AMB amb Barcelona

5%
Percentatge AMB sense Barcelona

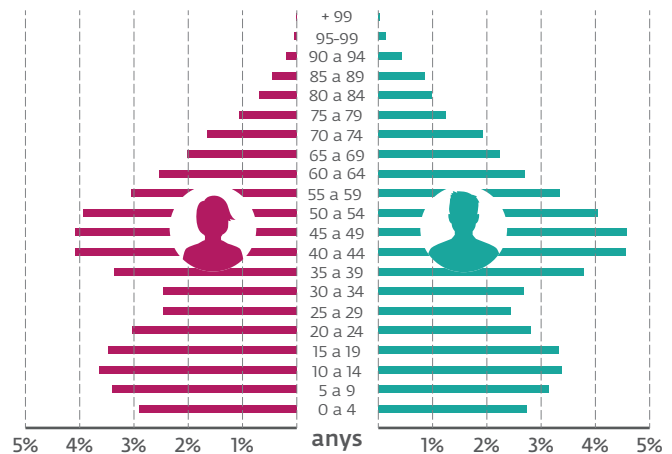
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

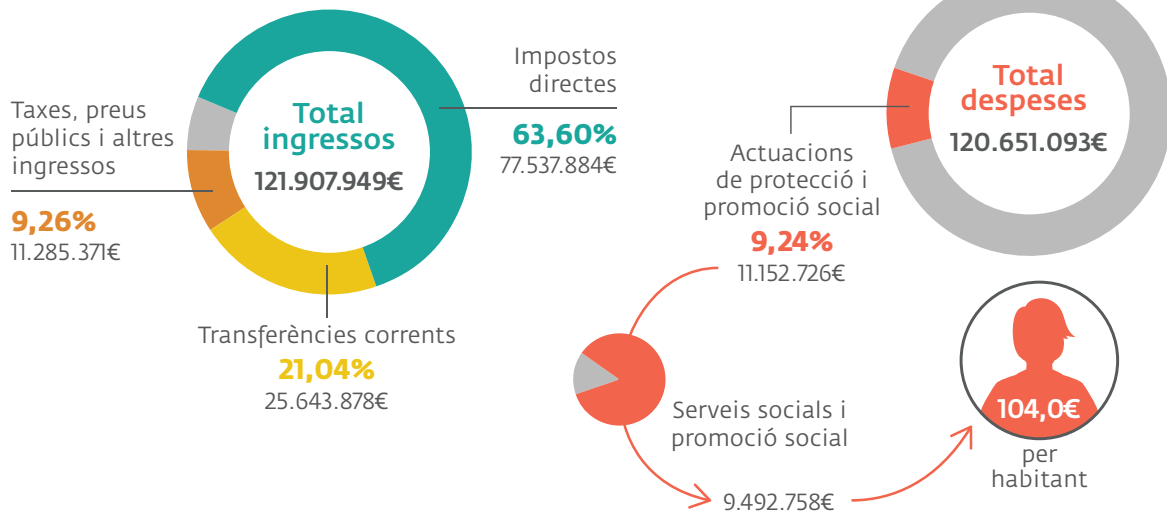
Font: MUNICAT

Sant Cugat compta amb 11 ens

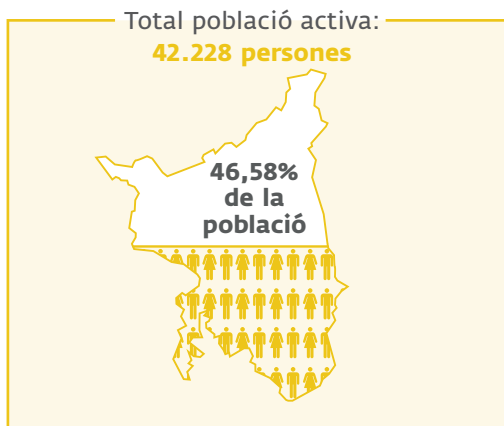
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

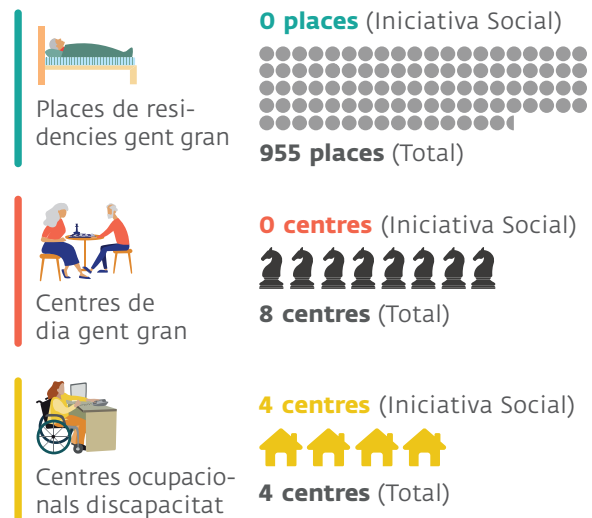
Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

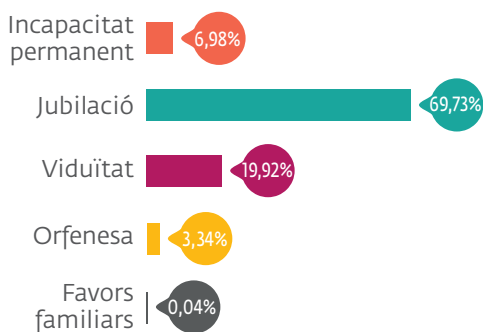
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Cornellà de Llobregat

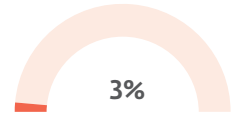
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

87.173

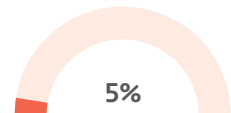

Població total

3%

Percentatge AMB amb Barcelona

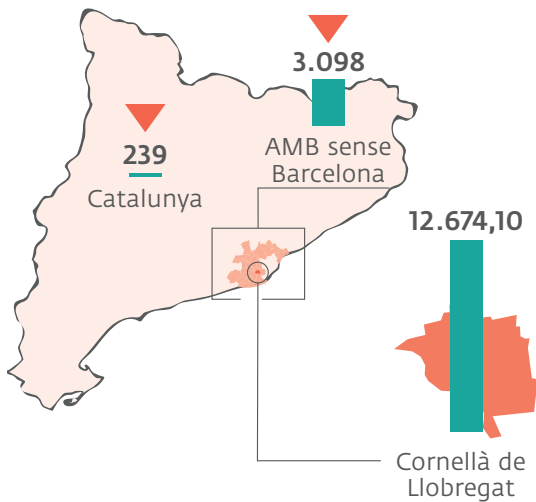

5%

Percentatge AMB sense Barcelona

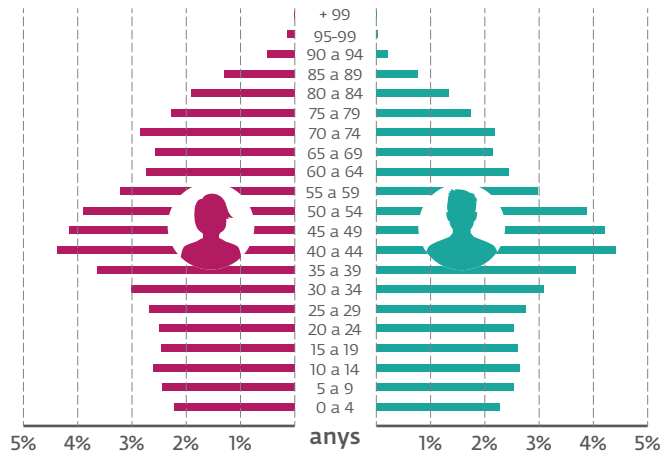
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

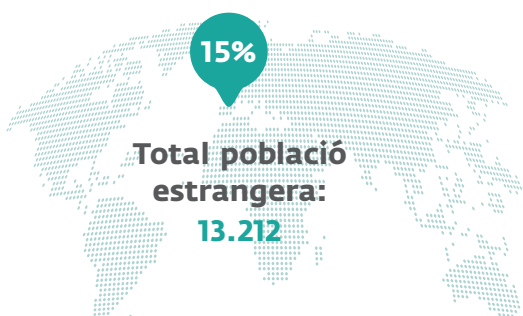
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Cornellà de Llobregat compta amb **5 ens**

Ajuntament

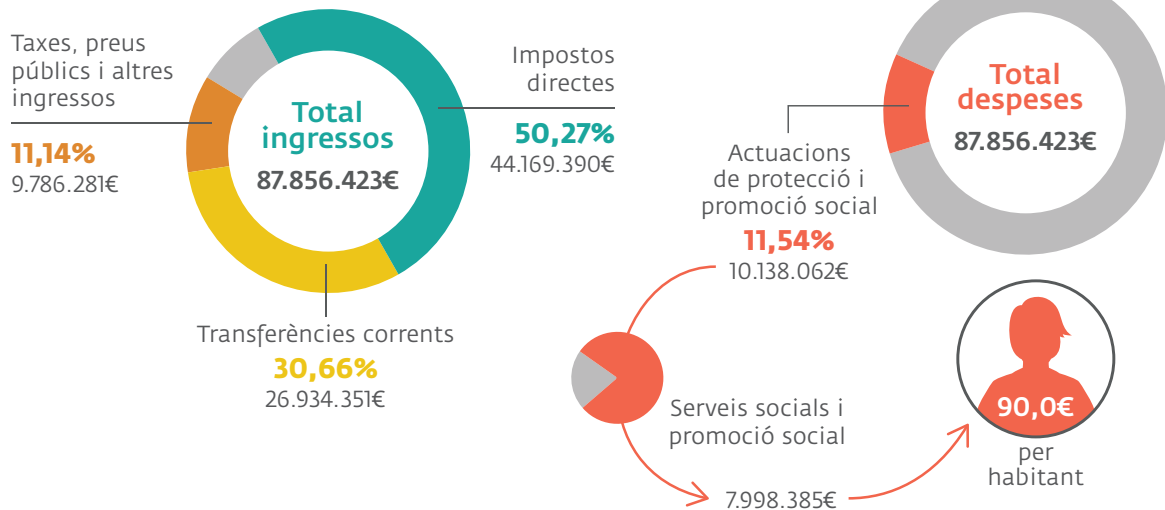
Ens de gestió

SM amb participació pública local

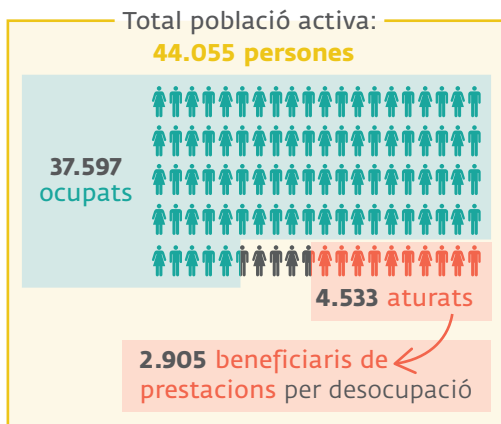
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

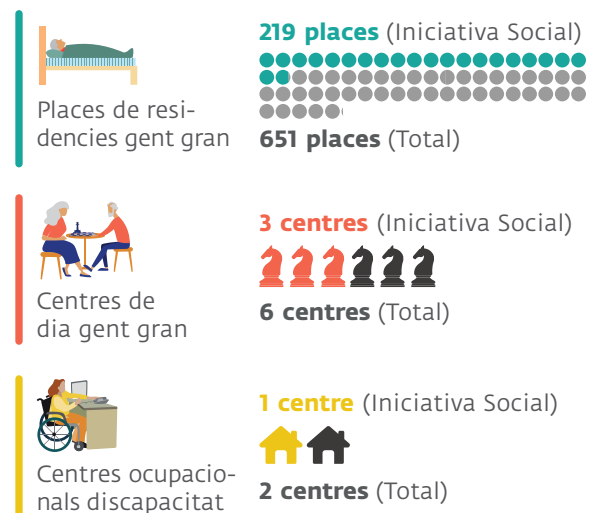
Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

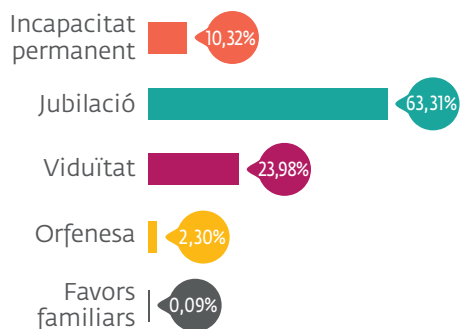
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Sant Boi de Llobregat

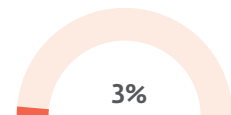
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

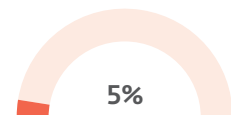
82.904

Població total

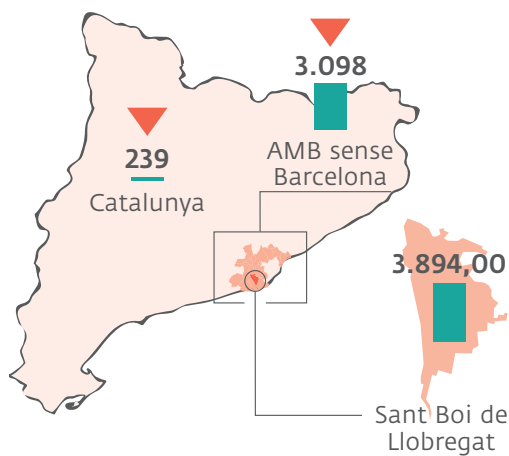
3%
Percentatge AMB amb Barcelona

5%
Percentatge AMB sense Barcelona

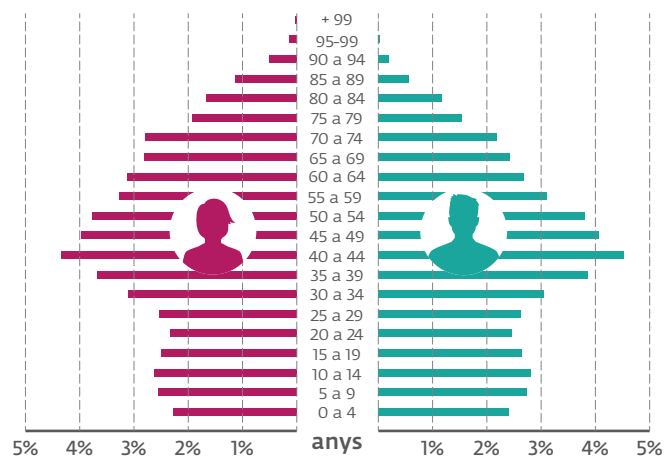
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

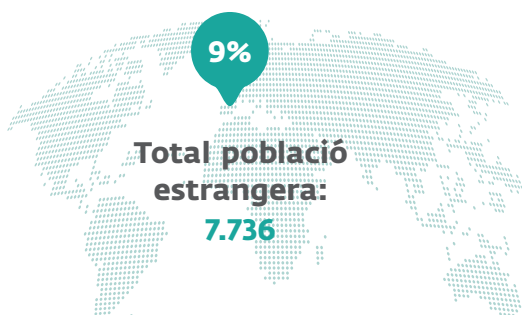
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Total població estrangera:
7.736

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Sant Boi de Llobregat compta amb **4 ens**

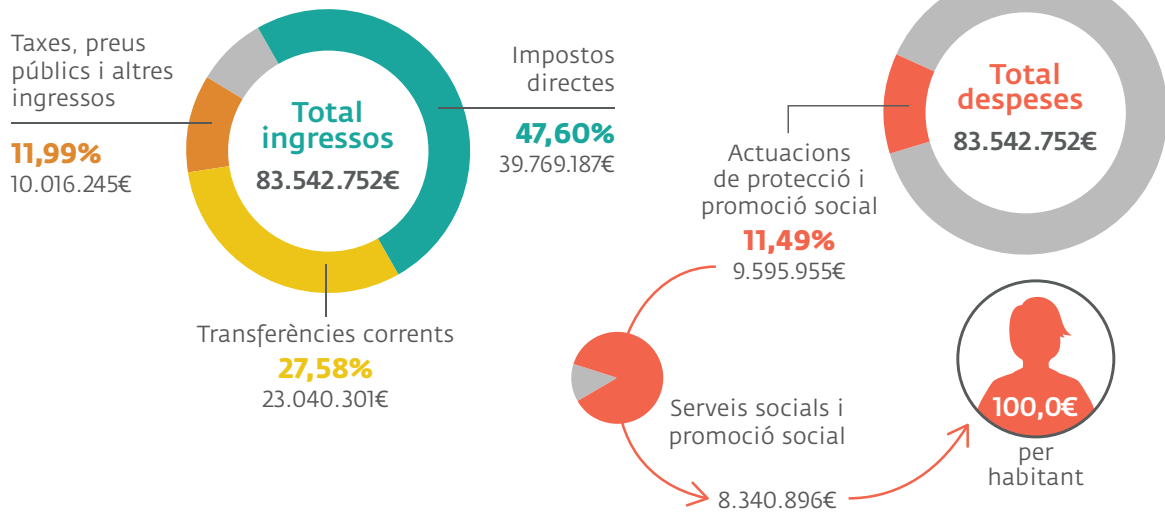
Ajuntament

Ens de gestió

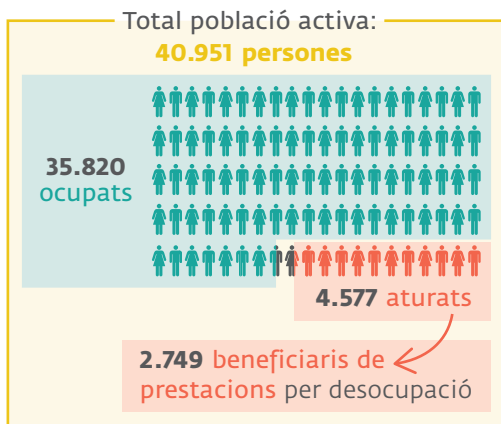
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

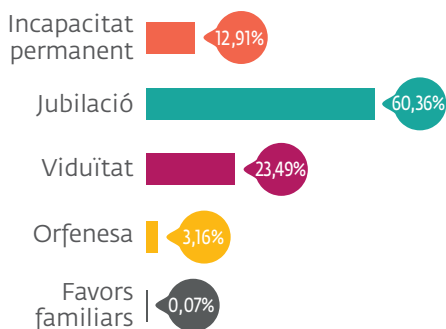
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

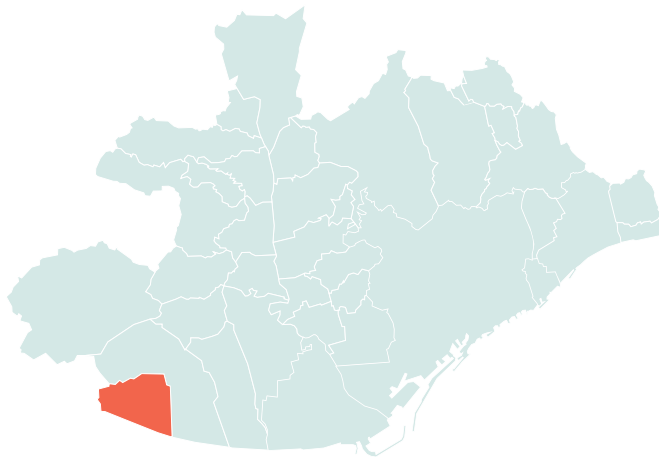

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Castelldefels

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

66.375

Població total

2%

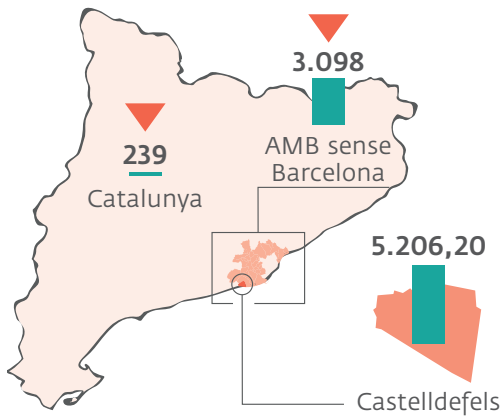
Percentatge AMB amb Barcelona

4%

Percentatge AMB sense Barcelona

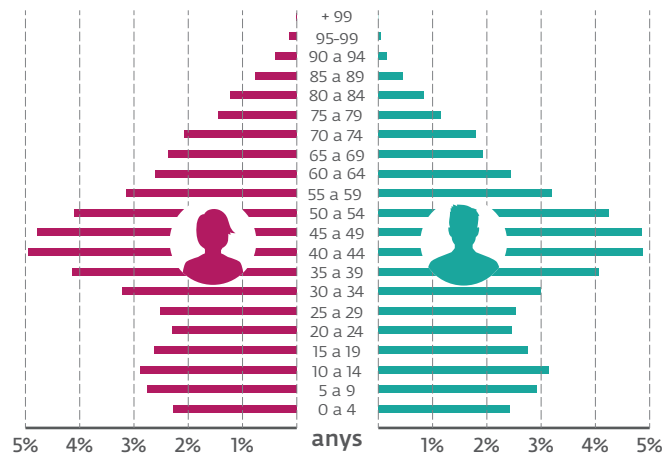
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

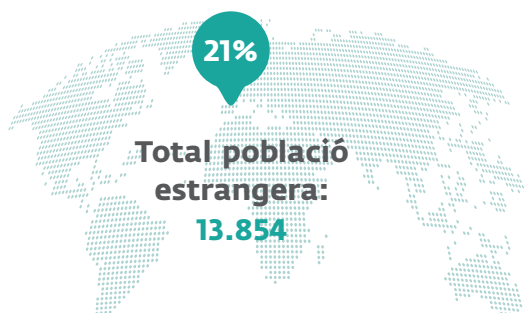
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Castelldefels compta amb **3 ens**

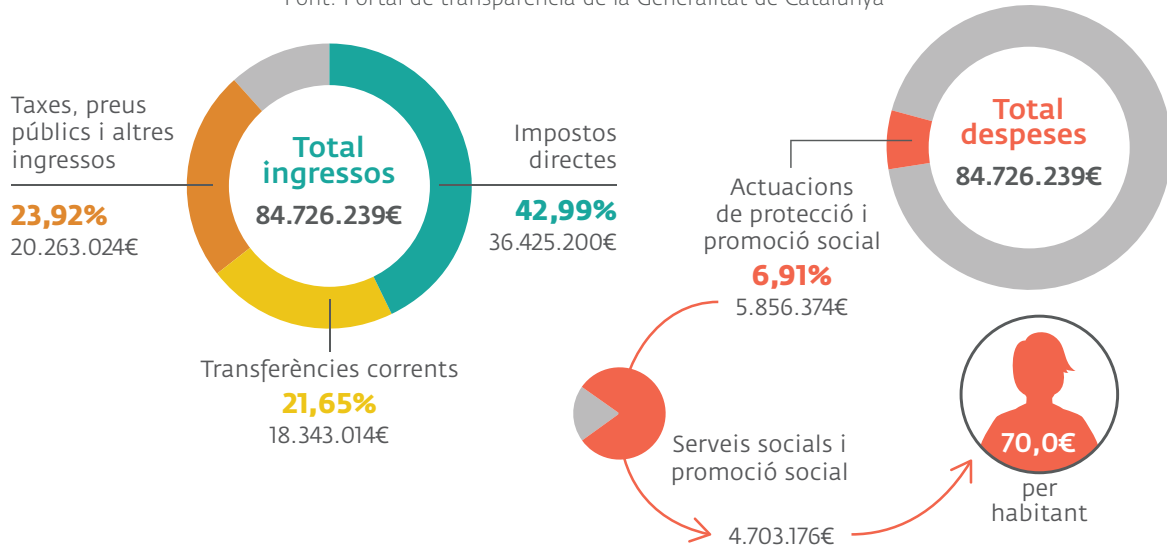
Ajuntament

Ens de gestió

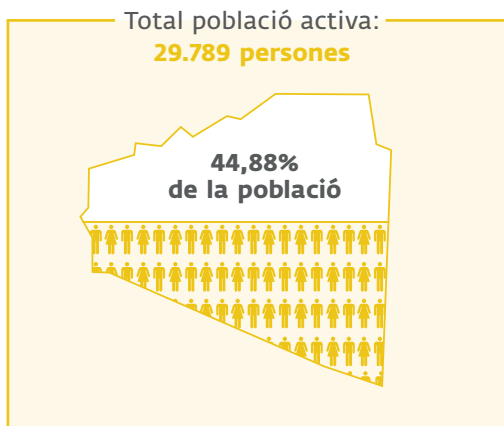
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

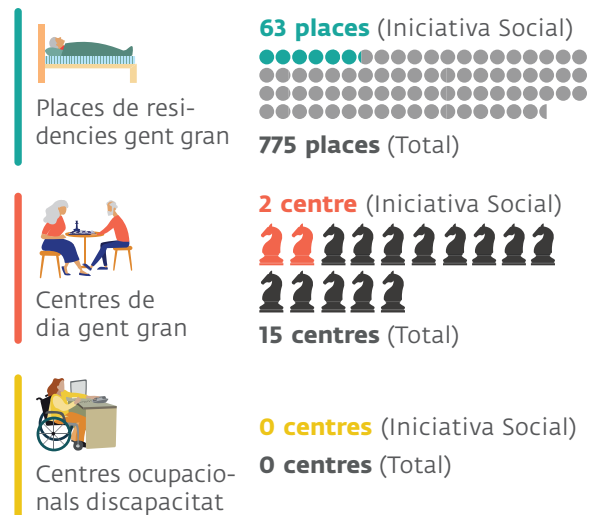
Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

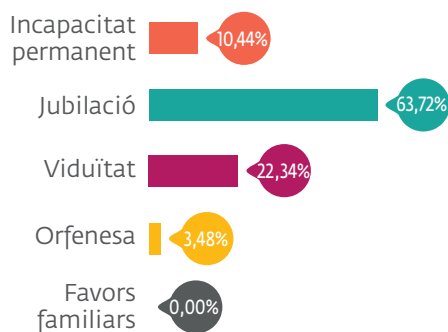
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

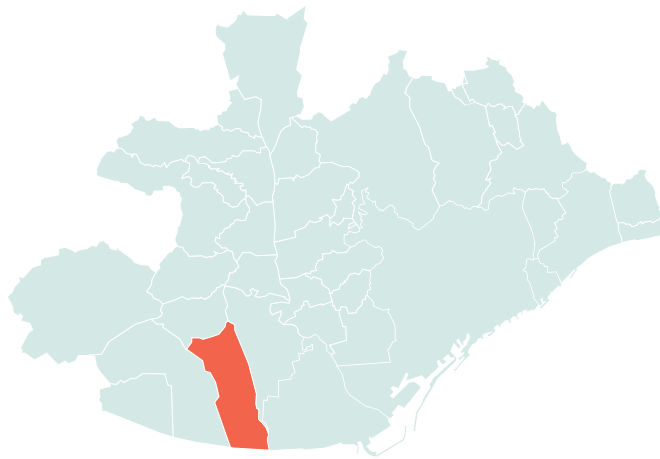

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Viladecans

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

66.168

Població total

2%

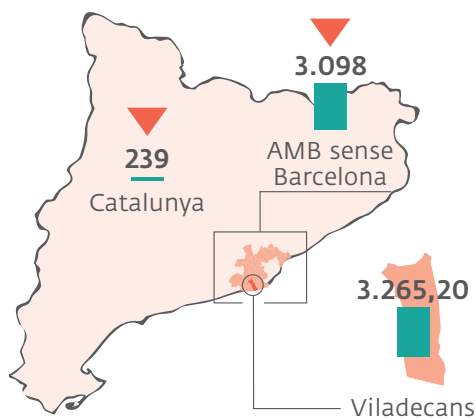
Percentatge AMB amb Barcelona

4%

Percentatge AMB sense Barcelona

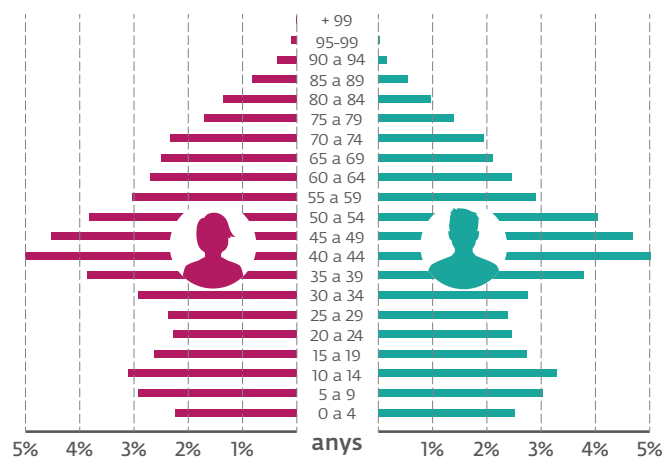
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

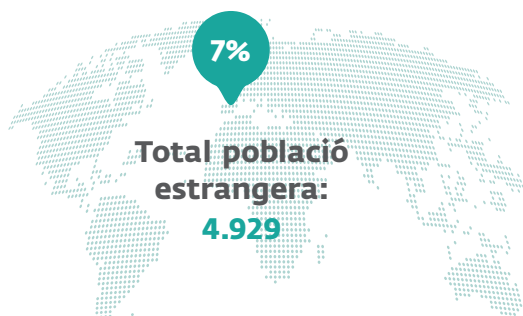
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

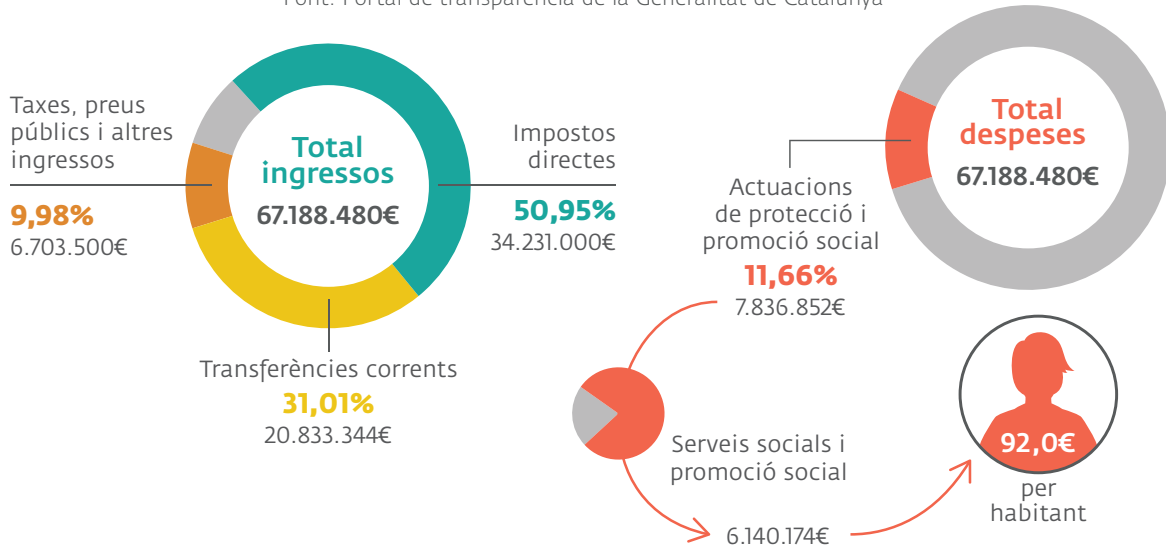
Font: MUNICAT

Viladecans compta amb **7 ens**

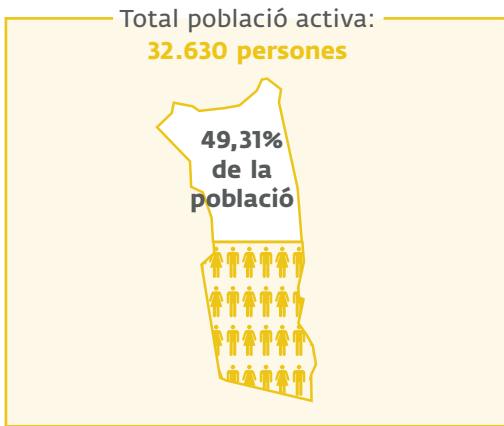
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

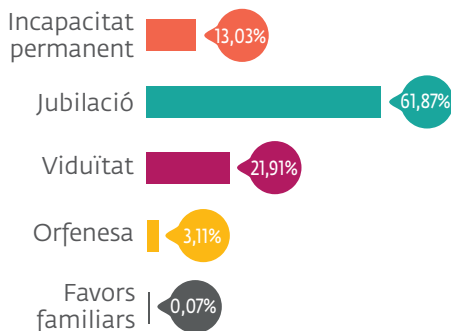
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

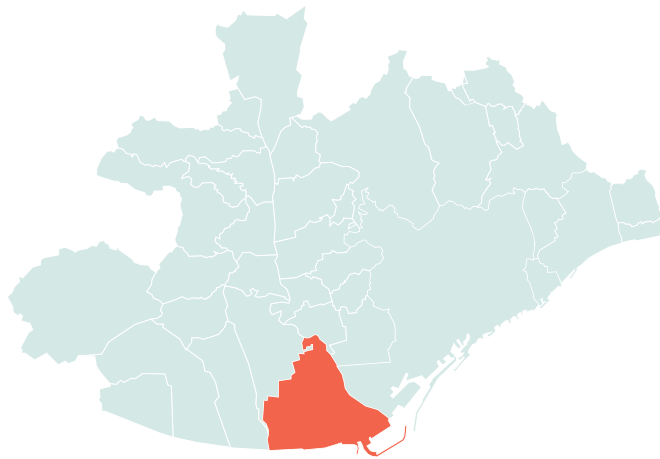

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

El Prat de Llobregat

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

64.132

Població total

2%

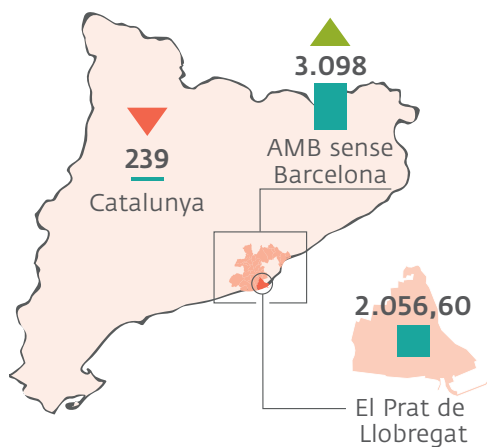
Percentatge AMB amb Barcelona

4%

Percentatge AMB sense Barcelona

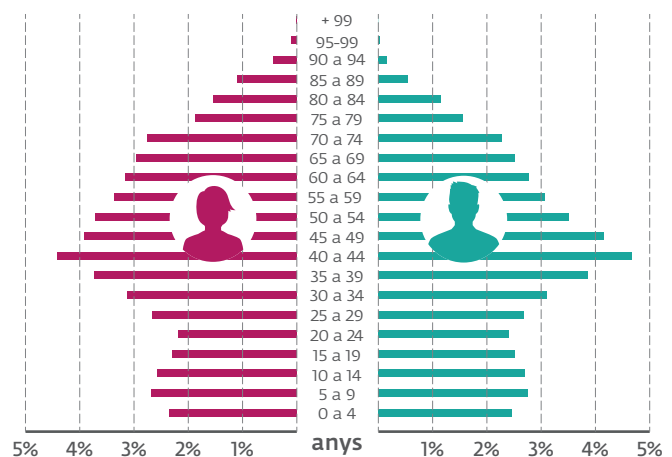
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

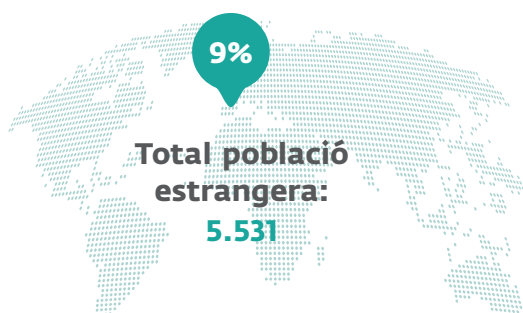
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

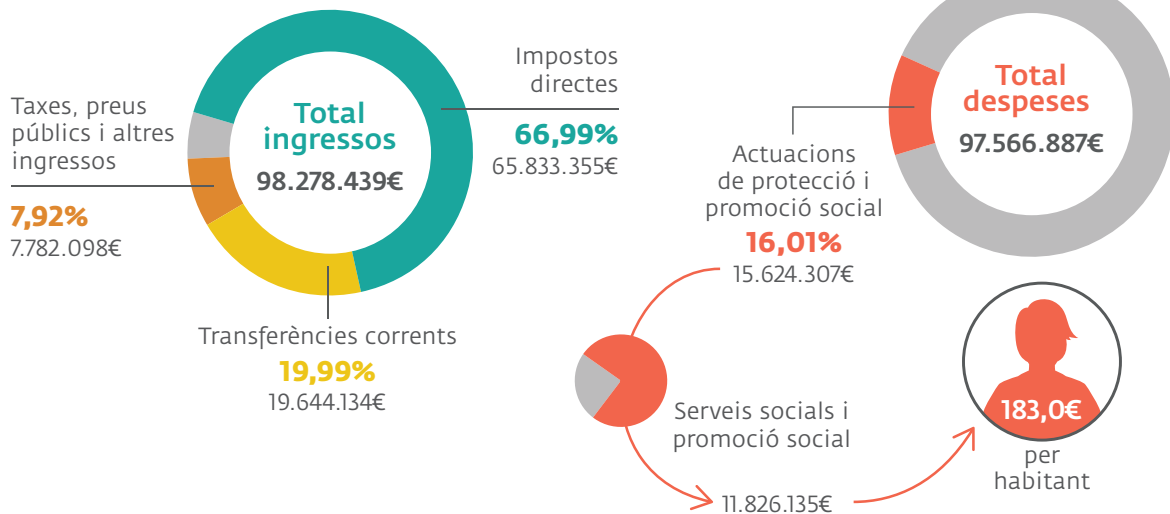
Font: MUNICAT

El Prat de Llobregat compta amb **6 ens**

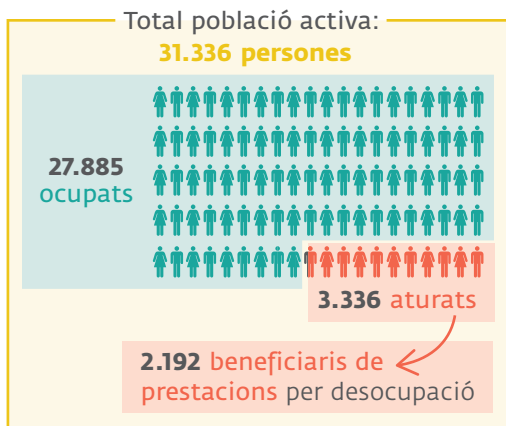
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

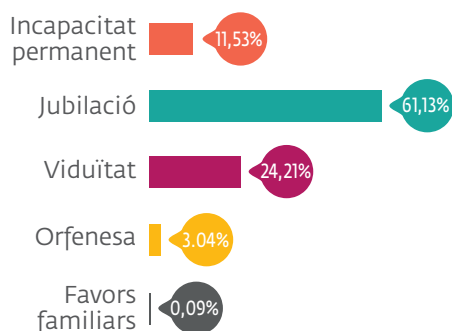
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

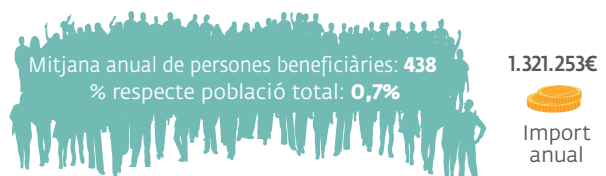
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

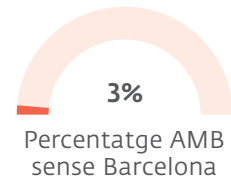
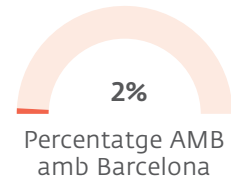

Cerdanyola del Vallès

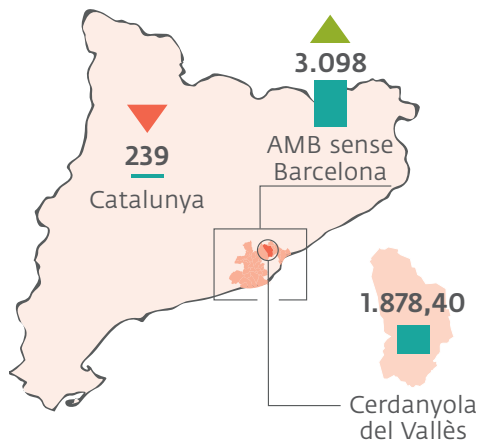
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

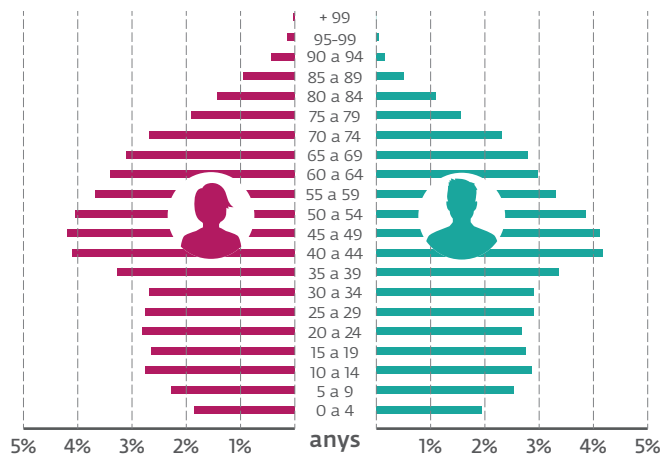
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

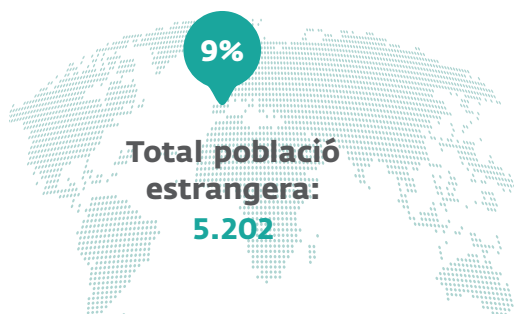
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

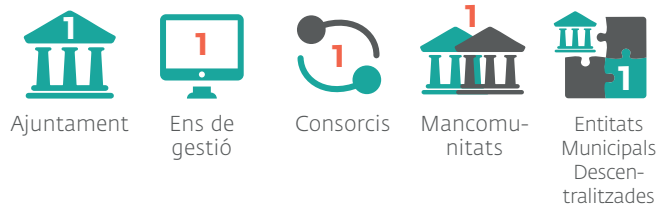
Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

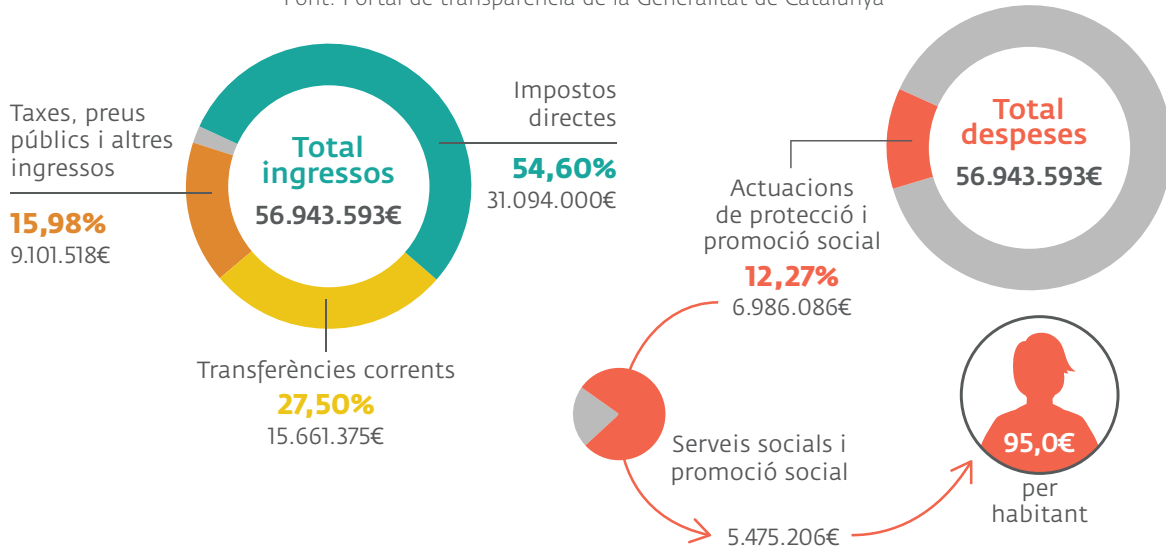
Font: MUNICAT

Cerdanyola del Vallès compta amb **5 ens**

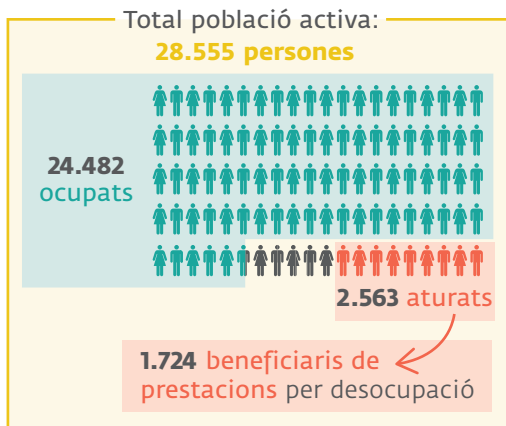
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

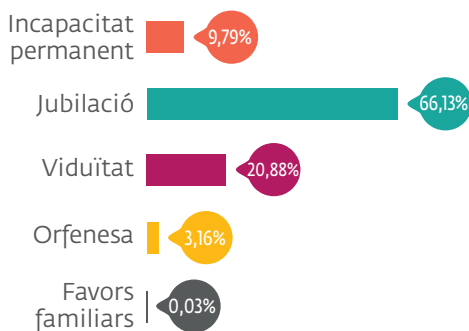
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

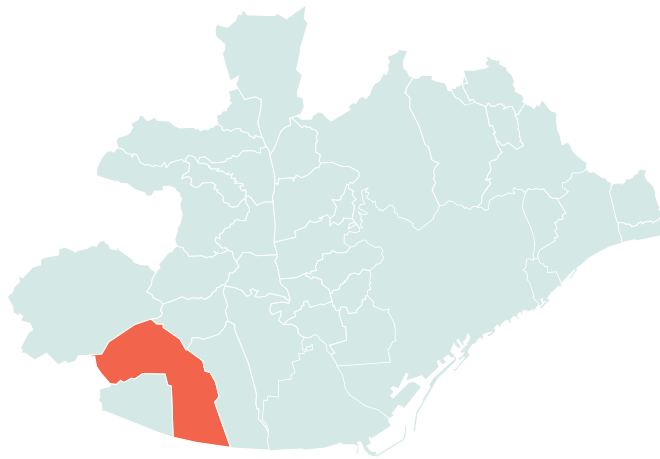

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Gavà

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

46.705

Població total

1%

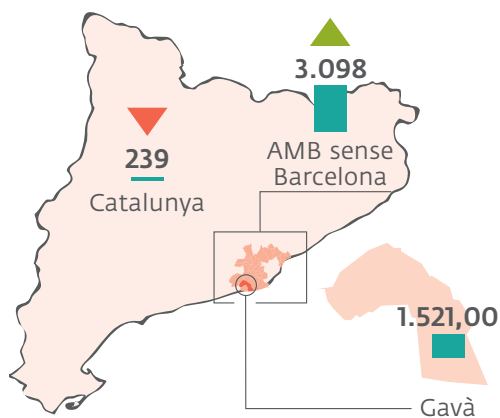
Percentatge AMB amb Barcelona

3%

Percentatge AMB sense Barcelona

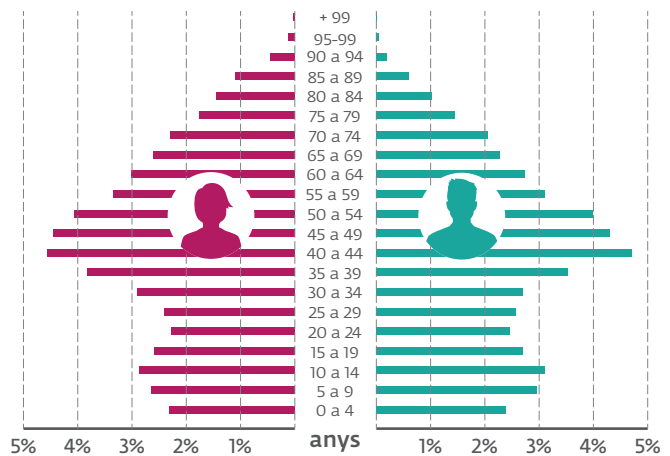
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Gavà compta amb **6 ens**

Ajuntament

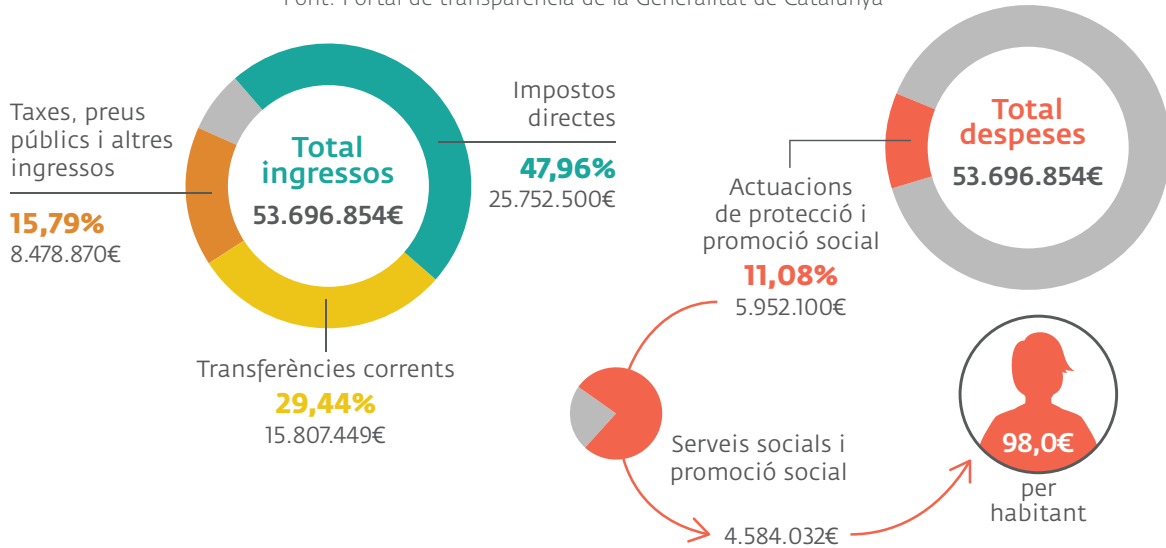
Ens de gestió

SM amb participació pública local

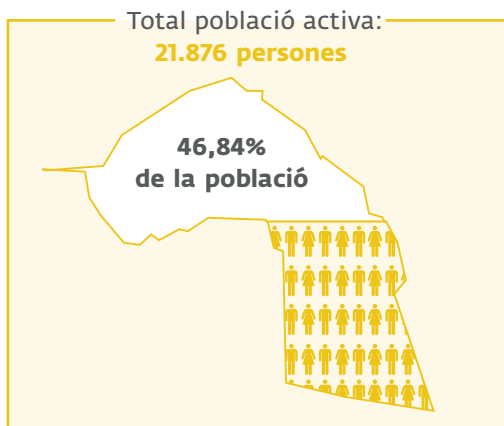
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

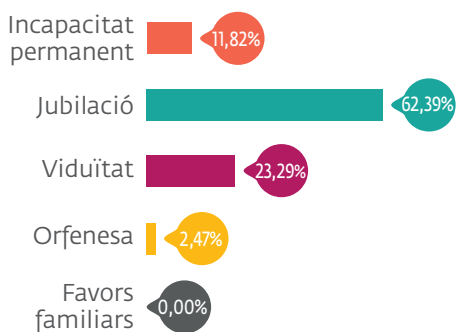
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

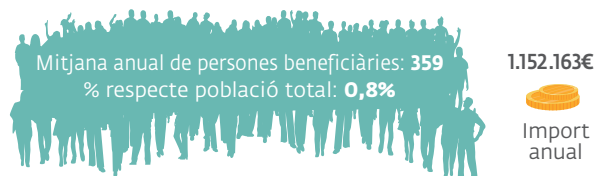
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Esplugues de Llobregat

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

46.355

Població total

1%

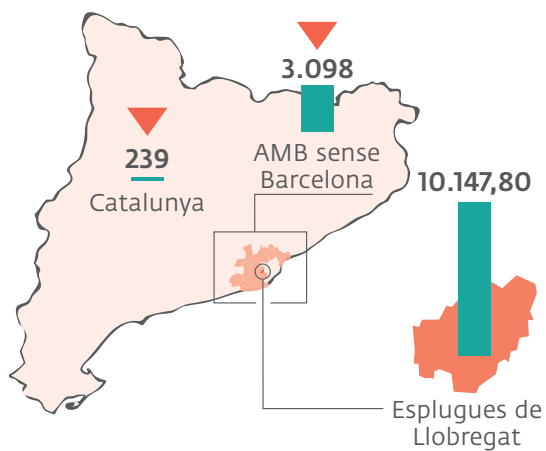
Percentatge AMB amb Barcelona

3%

Percentatge AMB sense Barcelona

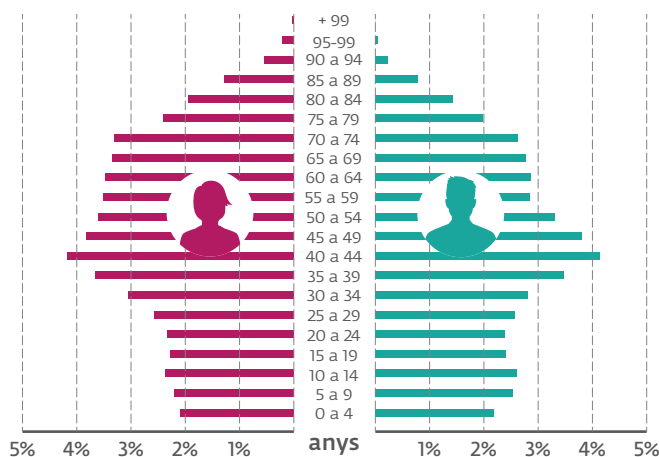
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Esplugues de Llobregat compta amb **3 ens**

Ajuntament

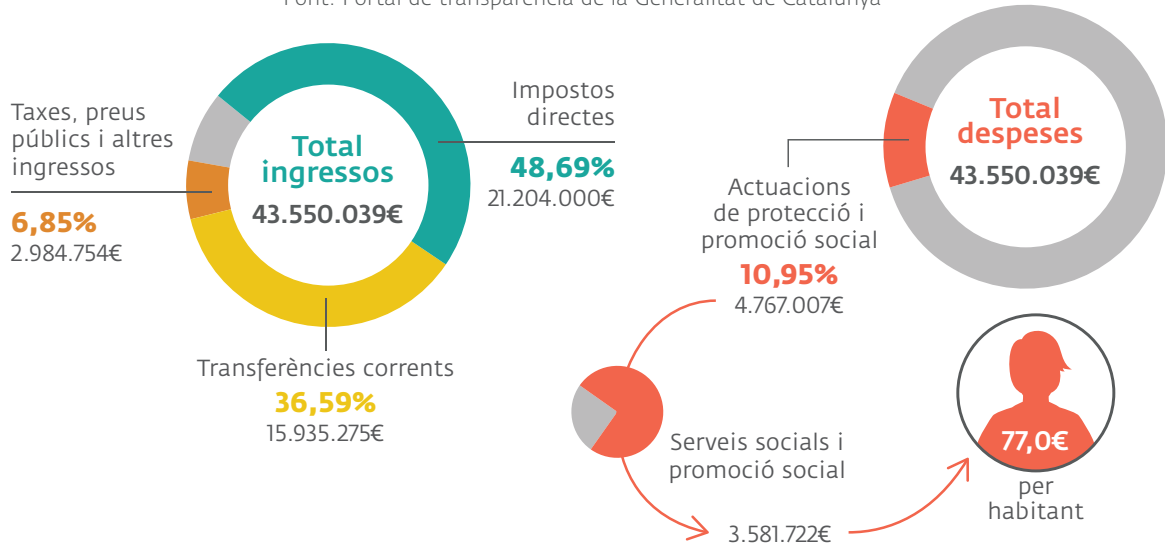
SM amb participació pública local

Mancomunitats

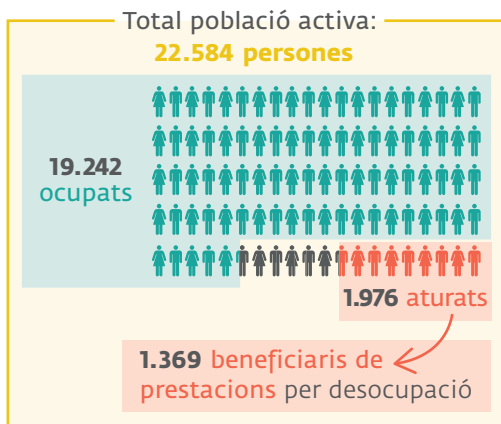
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

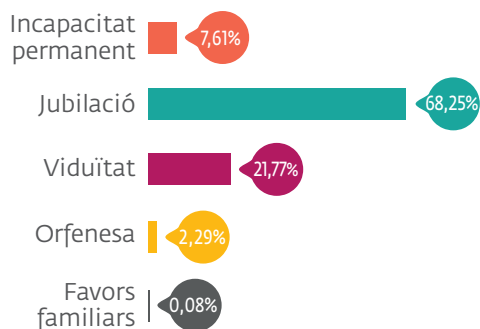
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Sant Feliu de Llobregat

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

44.474

Població total

1%

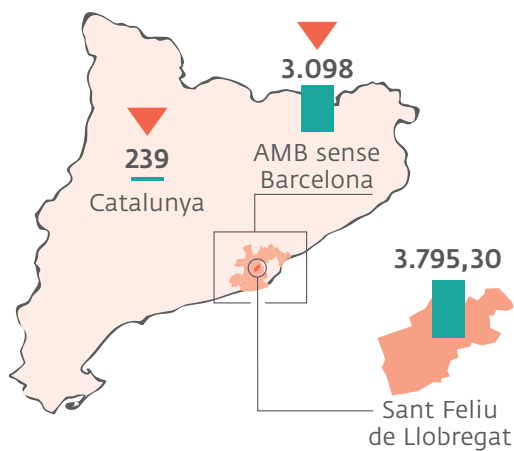
Percentatge AMB amb Barcelona

3%

Percentatge AMB sense Barcelona

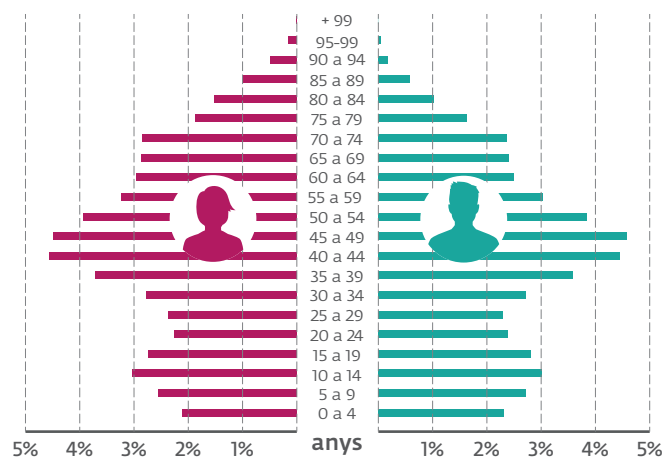
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

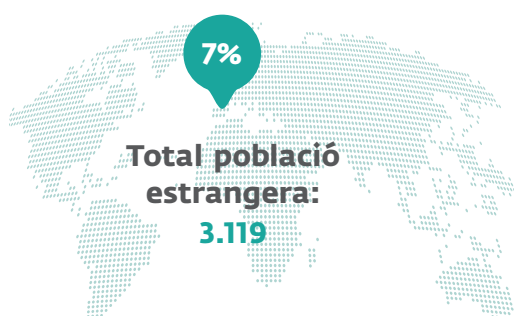
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Sant Feliu de Llobregat compta amb **4 ens**

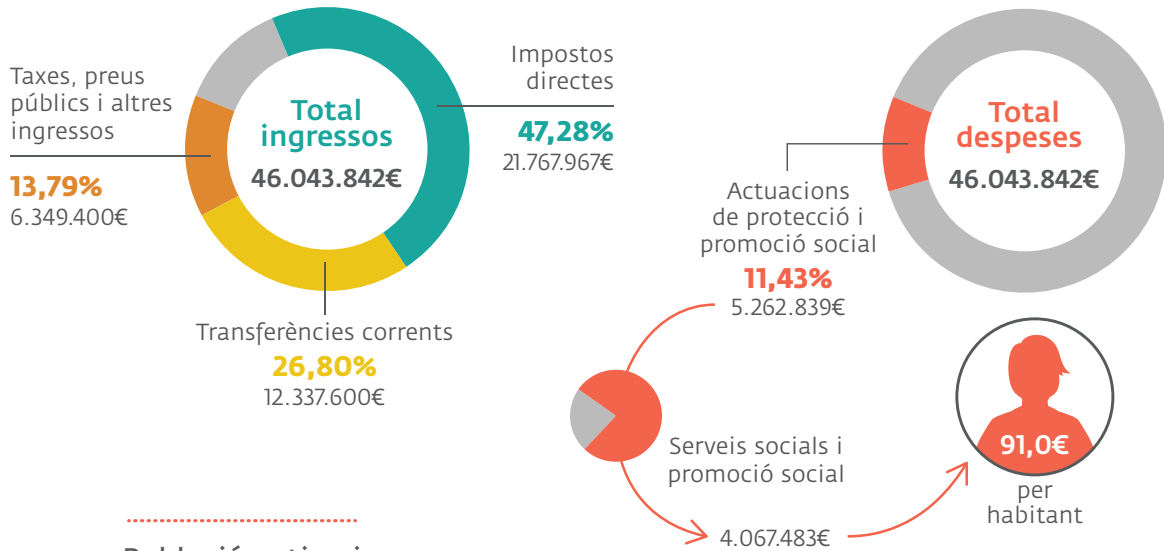
Ajuntament

Consorcio

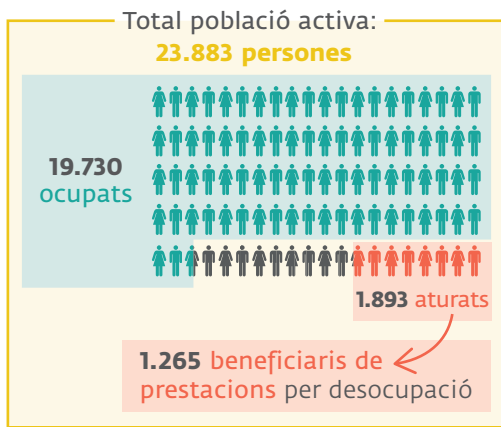
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

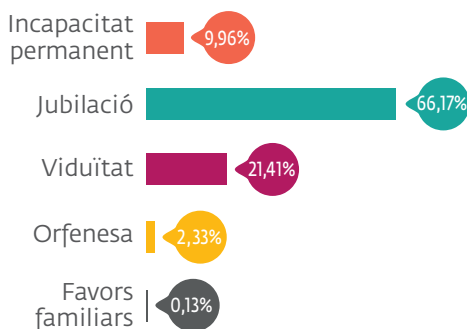
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

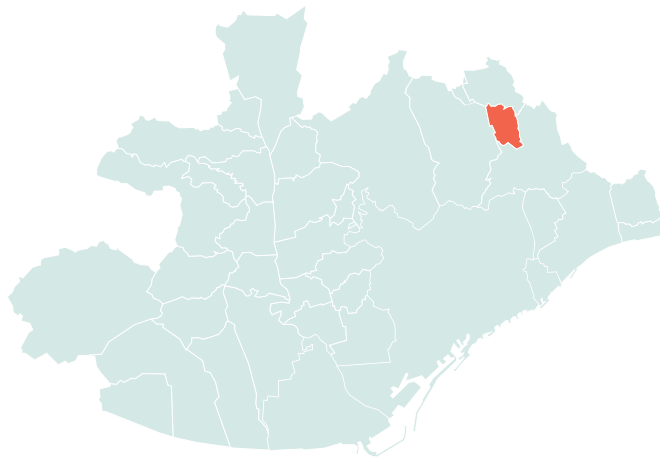

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Ripollet

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

38.347

Població total

1%

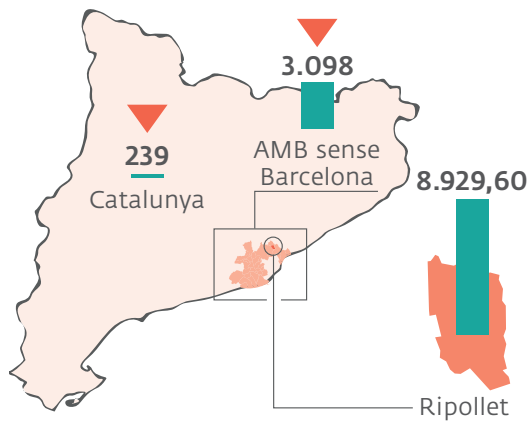
Percentatge AMB amb Barcelona

2%

Percentatge AMB sense Barcelona

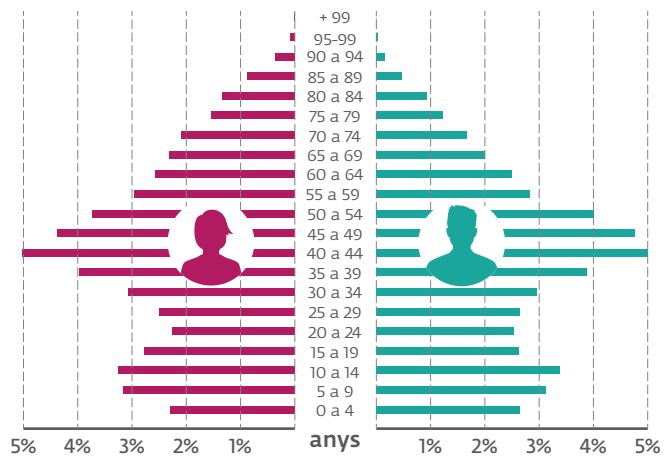
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

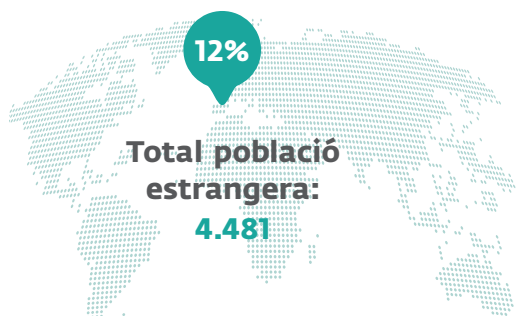
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Ripollet compta amb **5 ens**

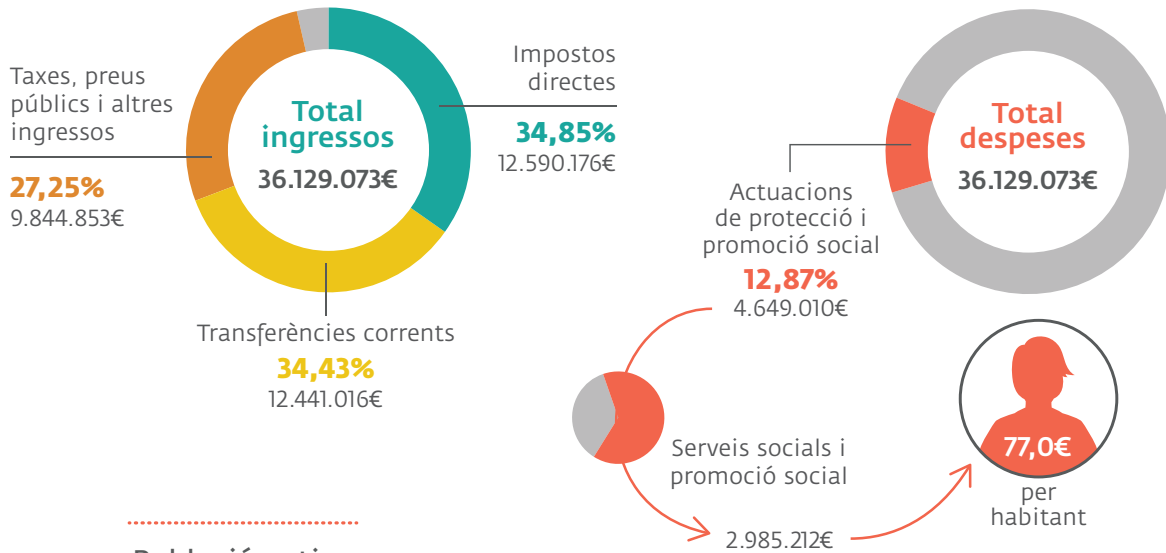
Ajuntament

Ens de gestió

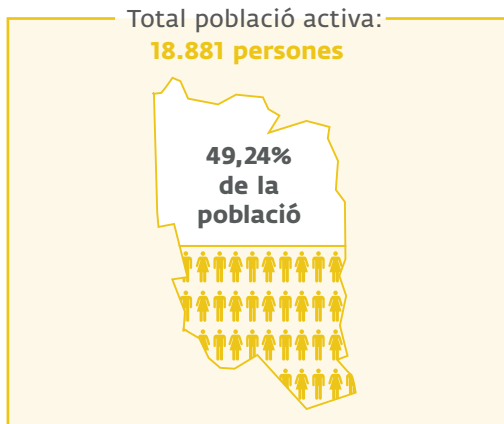
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

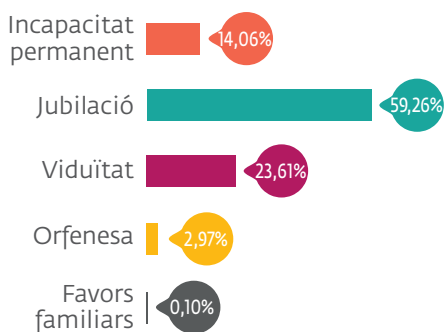
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

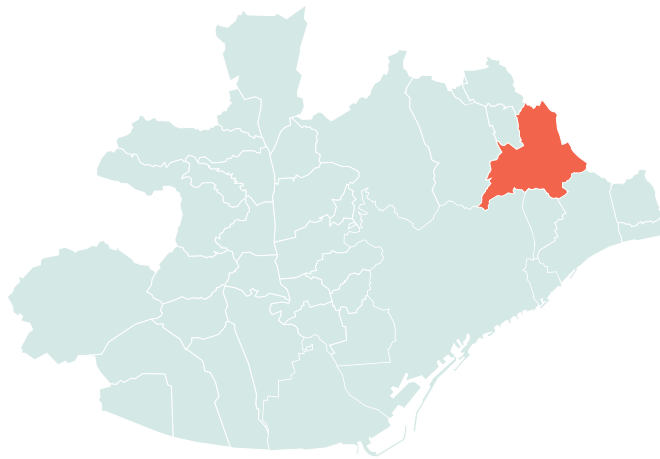

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Montcada i Reixac

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

35.599

Població total

1%

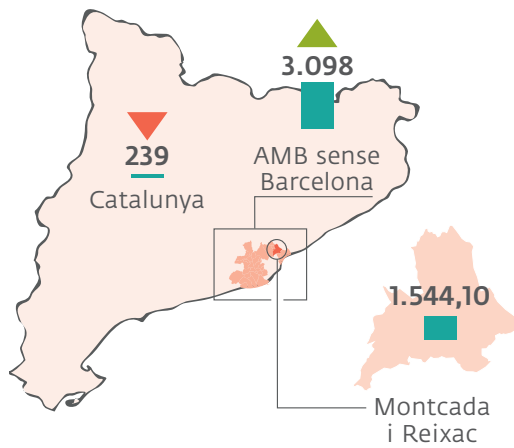
Percentatge AMB amb Barcelona

2%

Percentatge AMB sense Barcelona

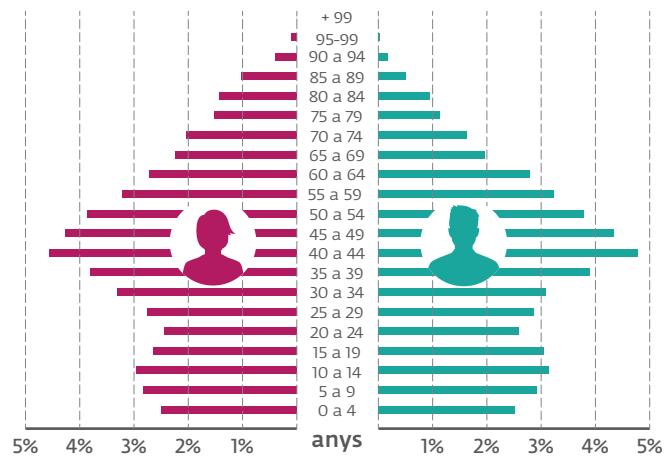
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Montcada i Reixac compta amb **2 ens**

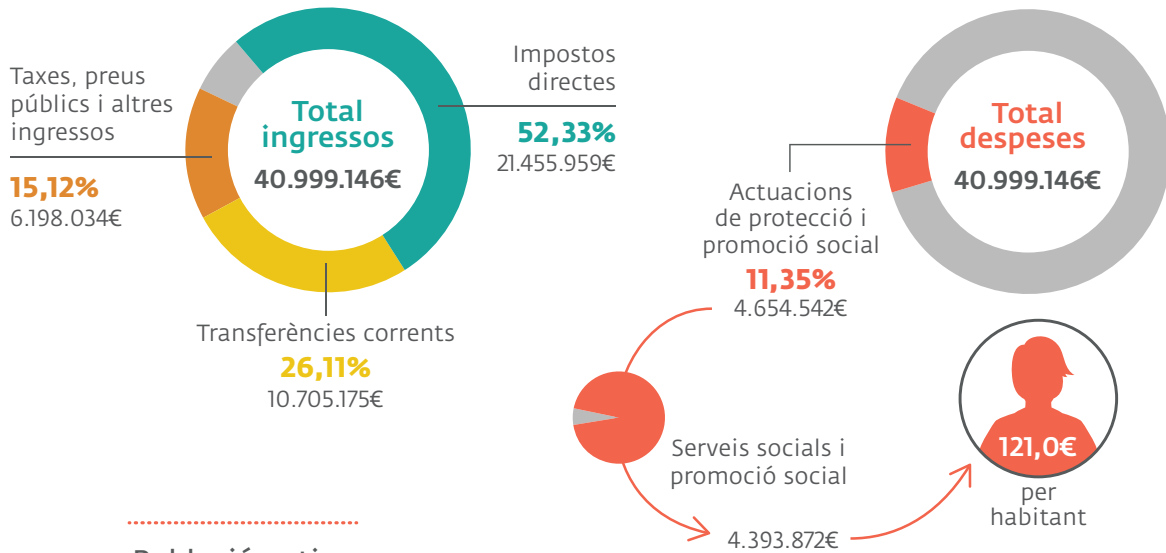
Ajuntament

Ens de gestió

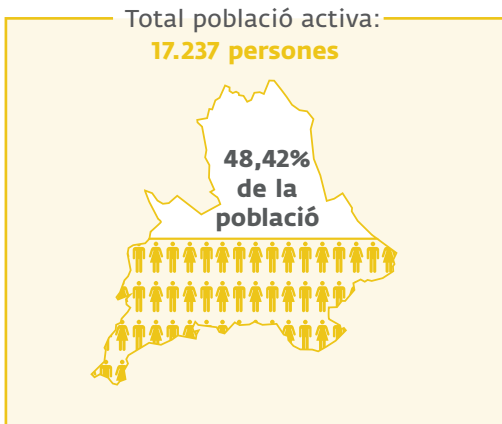
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

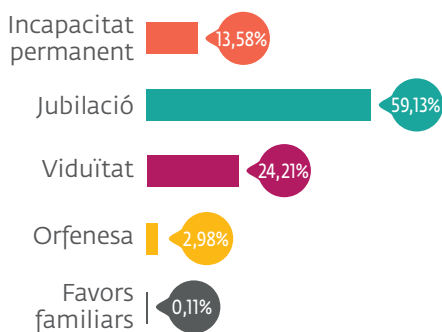
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

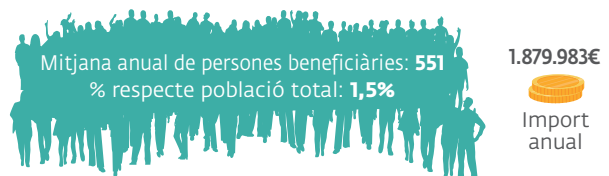
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

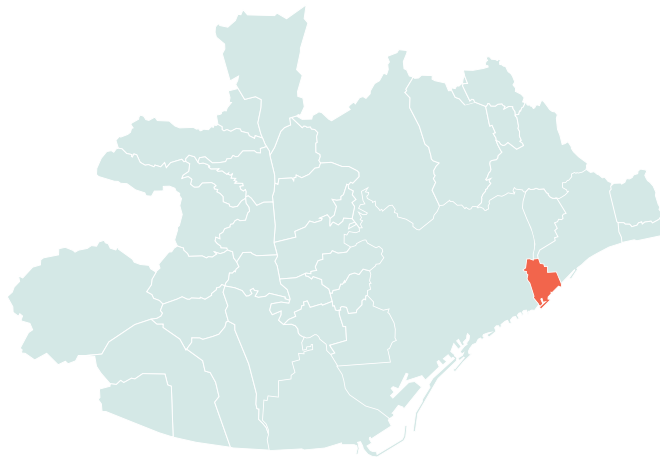

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Sant Adrià del Besòs

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

34.157

Població total

1%

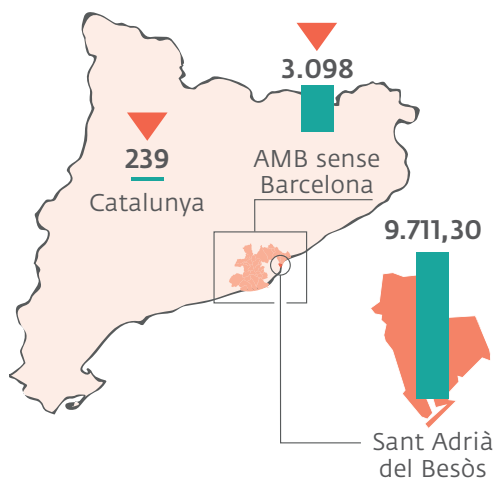
Percentatge AMB amb Barcelona

2%

Percentatge AMB sense Barcelona

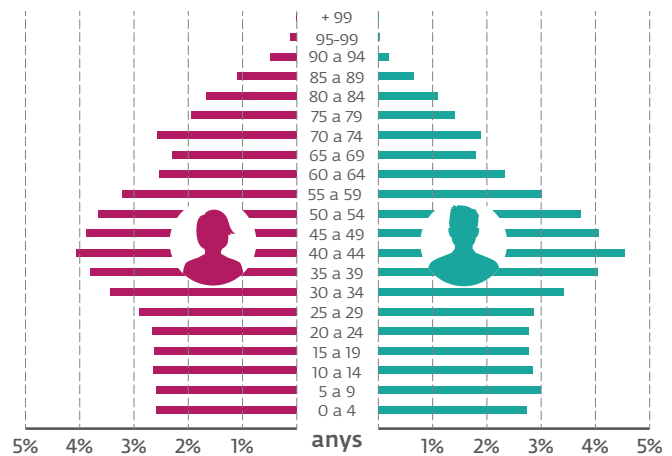
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

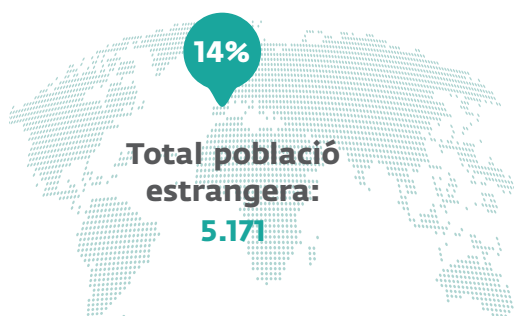
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Sant Adrià del Besòs compta amb **6 ens**

Ajuntament

Ens de gestió

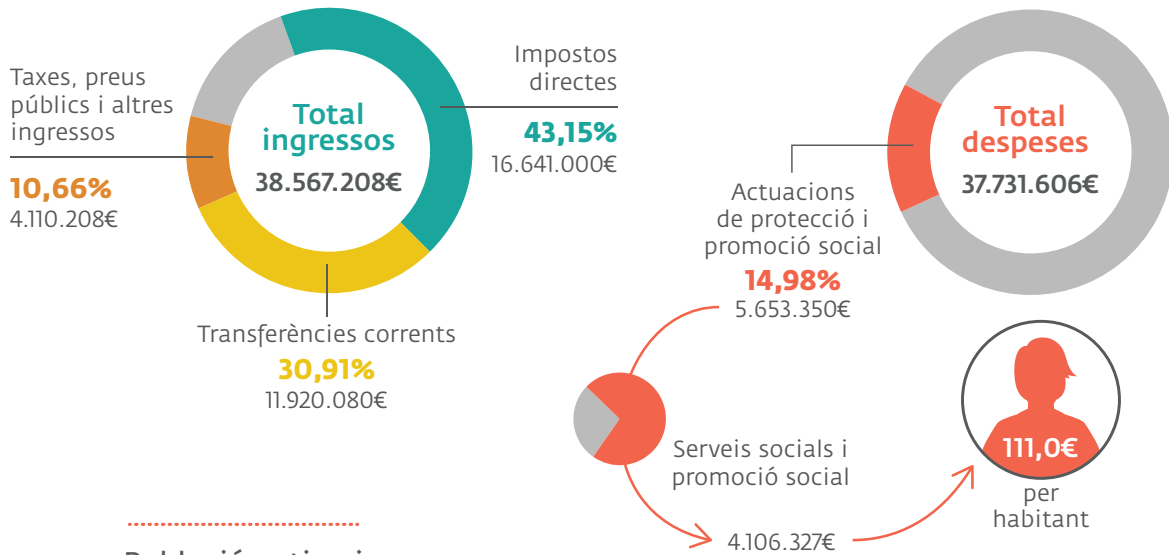
Consorcis

SM amb participació pública local

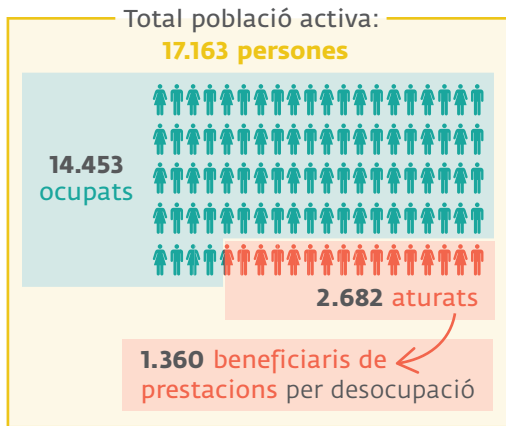
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

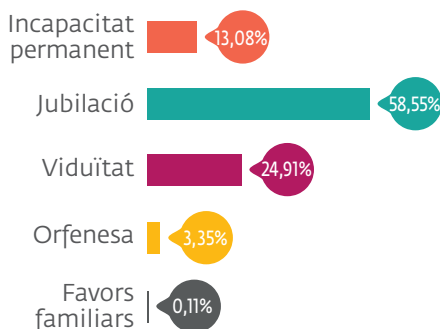
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

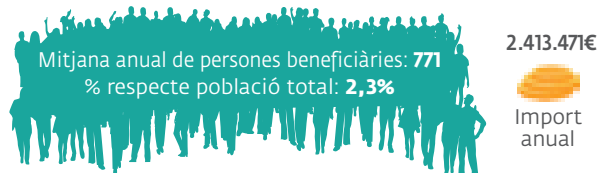
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Sant Joan Despí

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

34.084

Població total

1%

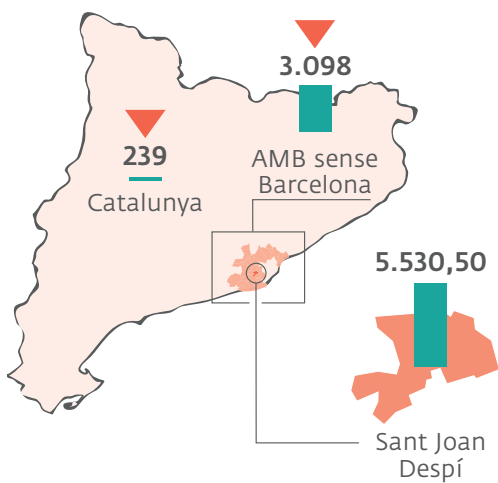
Percentatge AMB amb Barcelona

2%

Percentatge AMB sense Barcelona

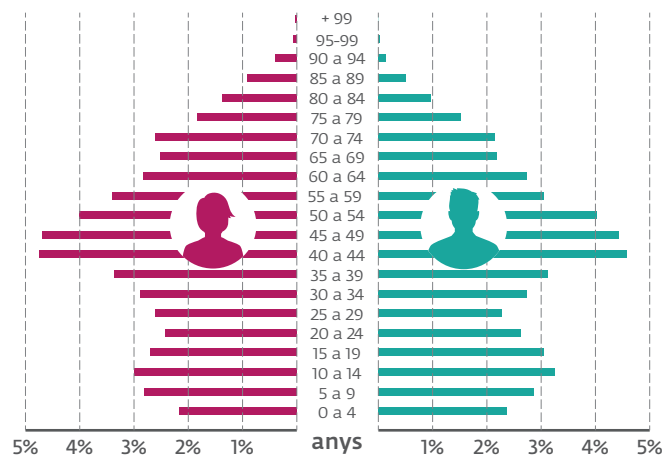
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

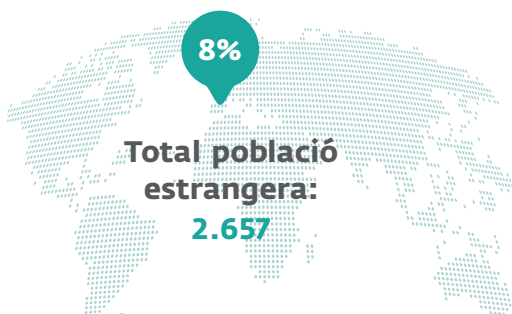
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Sant Joan Despí compta amb **2 ens**

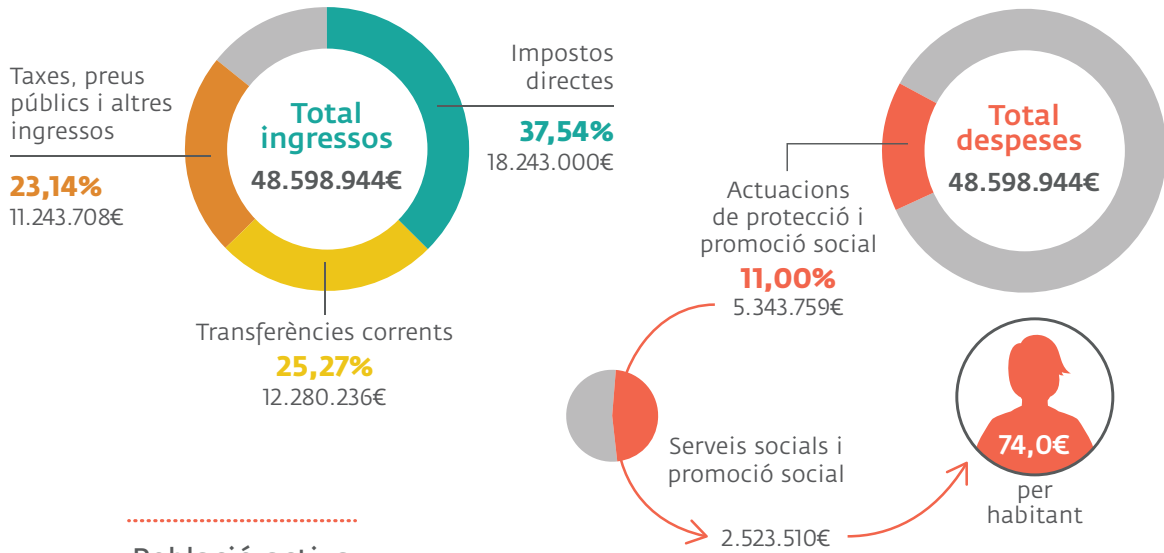
Ajuntament

Ens de gestió

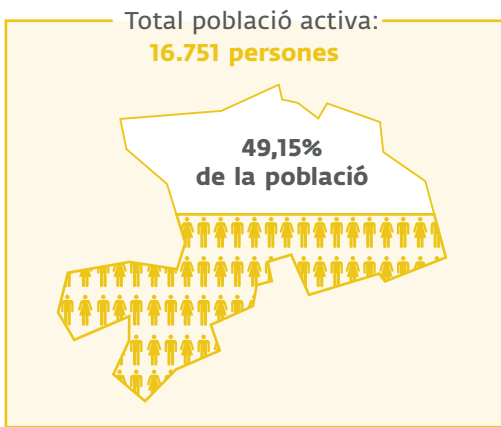
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

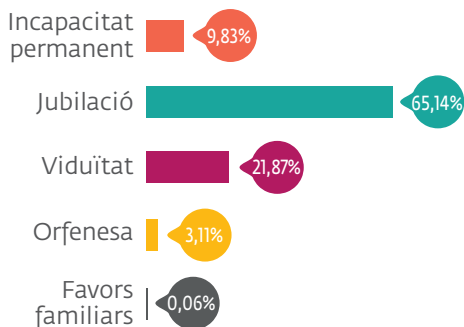
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

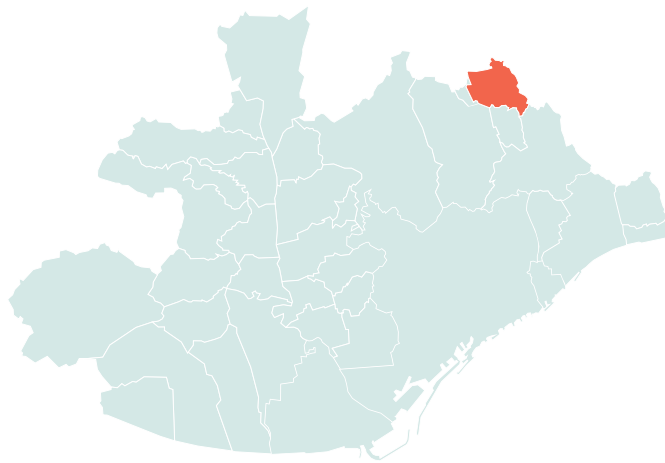

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Barberà del Vallès

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

32.839

Població total

1%

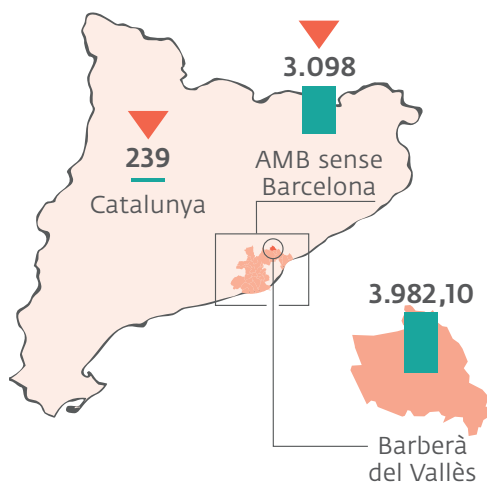
Percentatge AMB amb Barcelona

2%

Percentatge AMB sense Barcelona

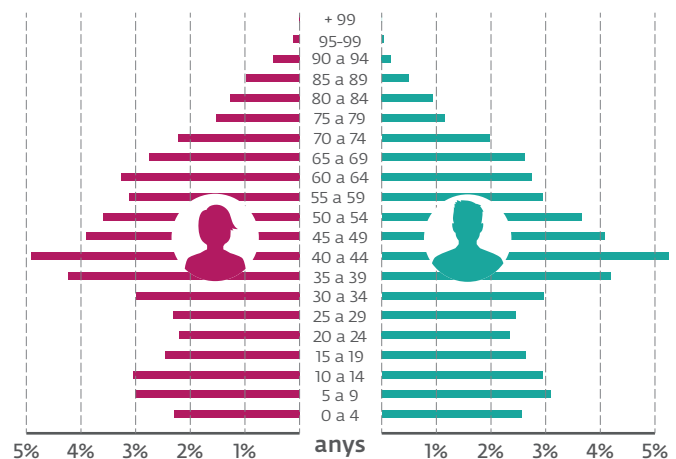
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Barberà del Vallès compta amb **3 ens**

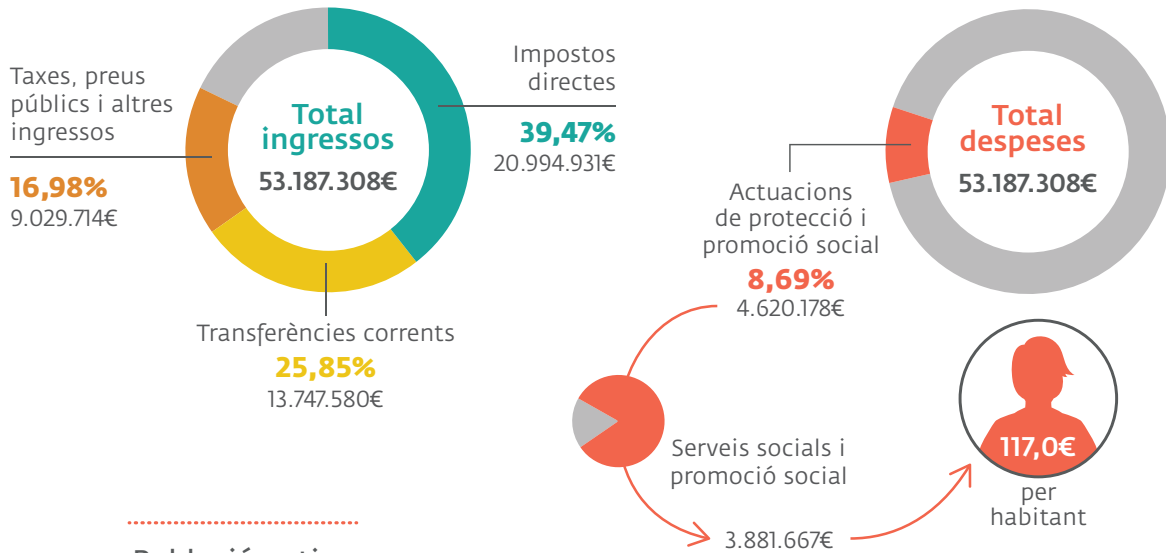
Ajuntament

Ens de veïns

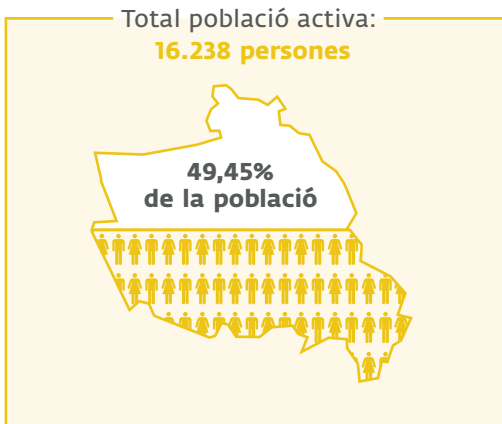
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

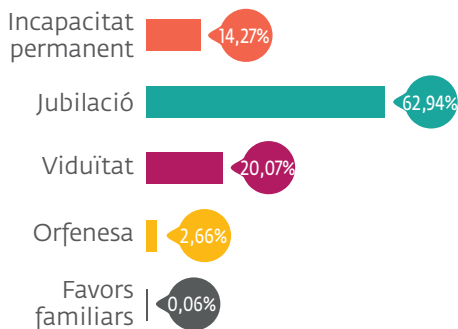
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

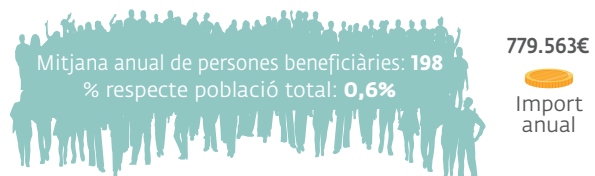
Pensions no contributives al municipi (2018)

Font: INE

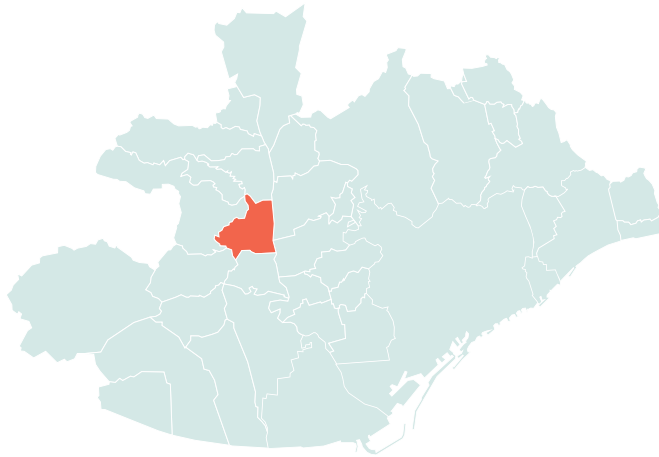

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

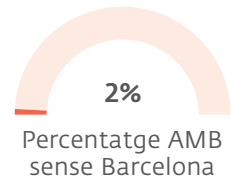
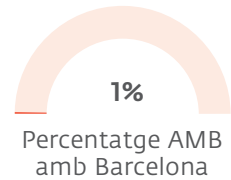
Sant Vicenç dels Horts

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

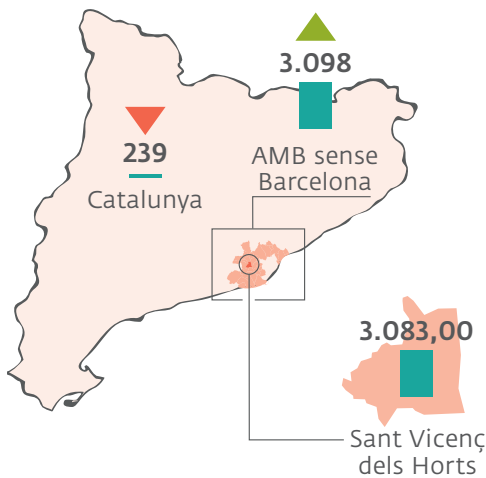
Font: IDESCAT

27.901
Població total

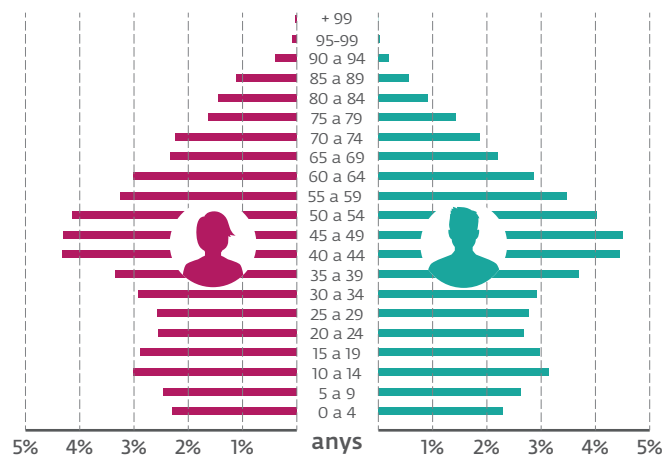
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

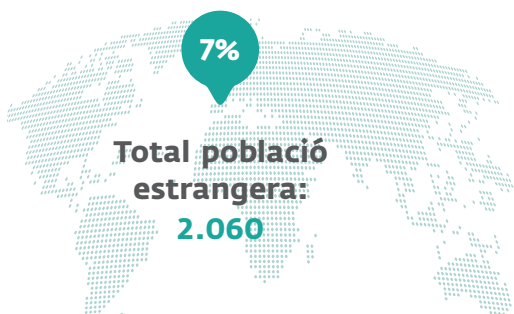
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

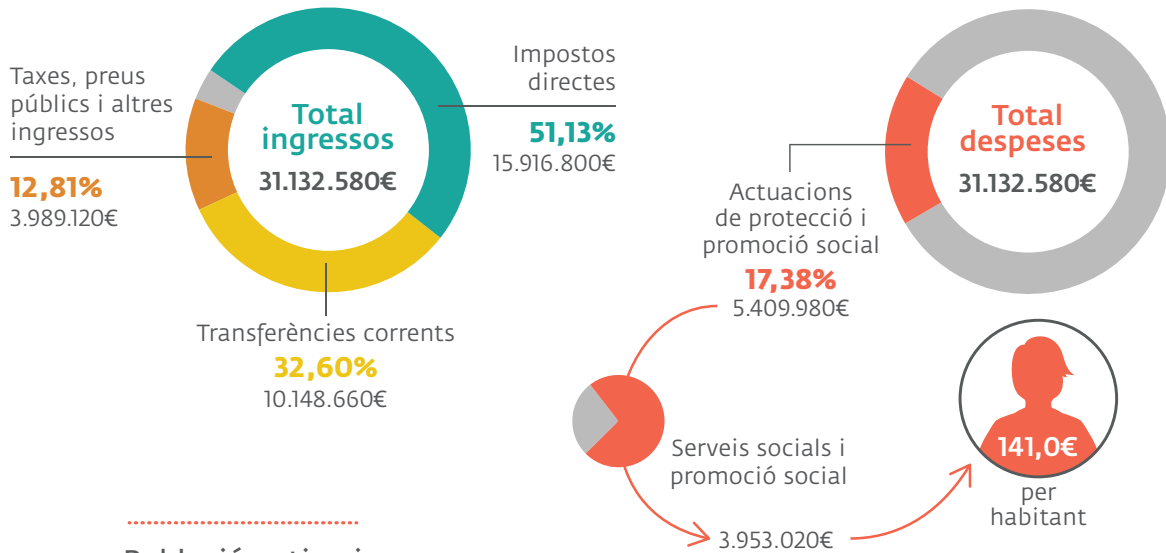
Sant Vicenç dels Horts compta amb **1 ens**

Ajuntament

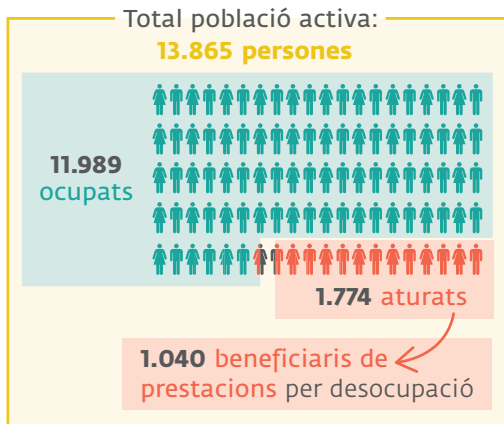
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

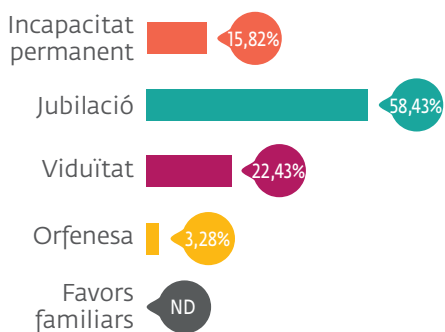
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

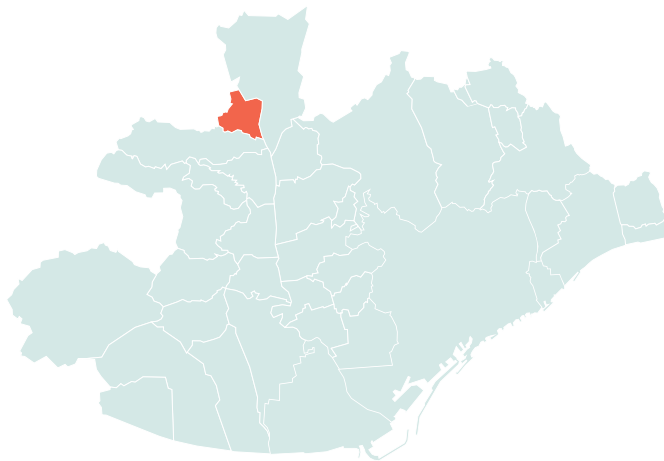

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Sant Andreu de la Barca

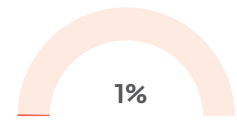

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

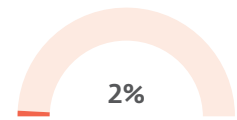
Font: IDESCAT

27.332

Població total

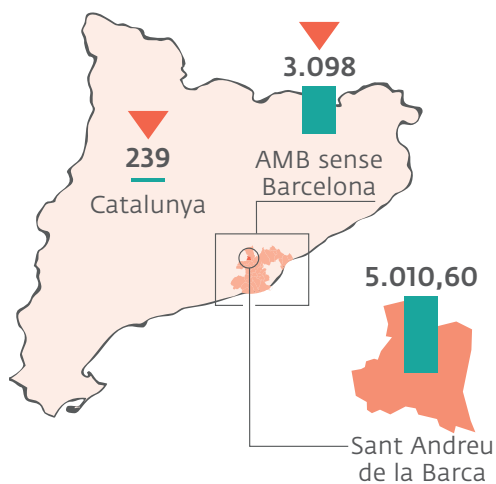
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

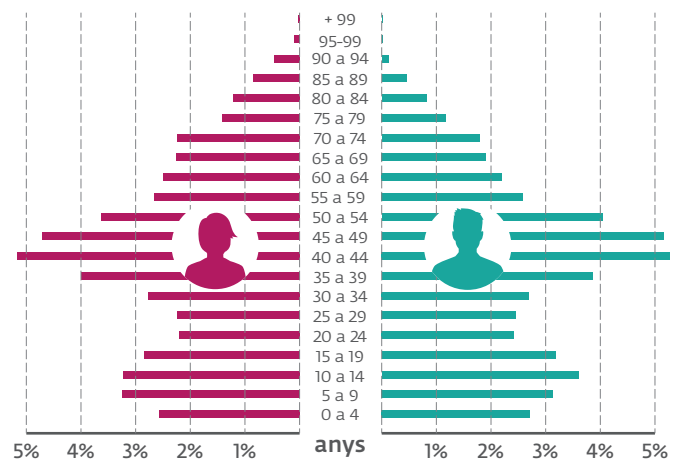
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Sant Andreu de la Barca compta amb **2 ens**

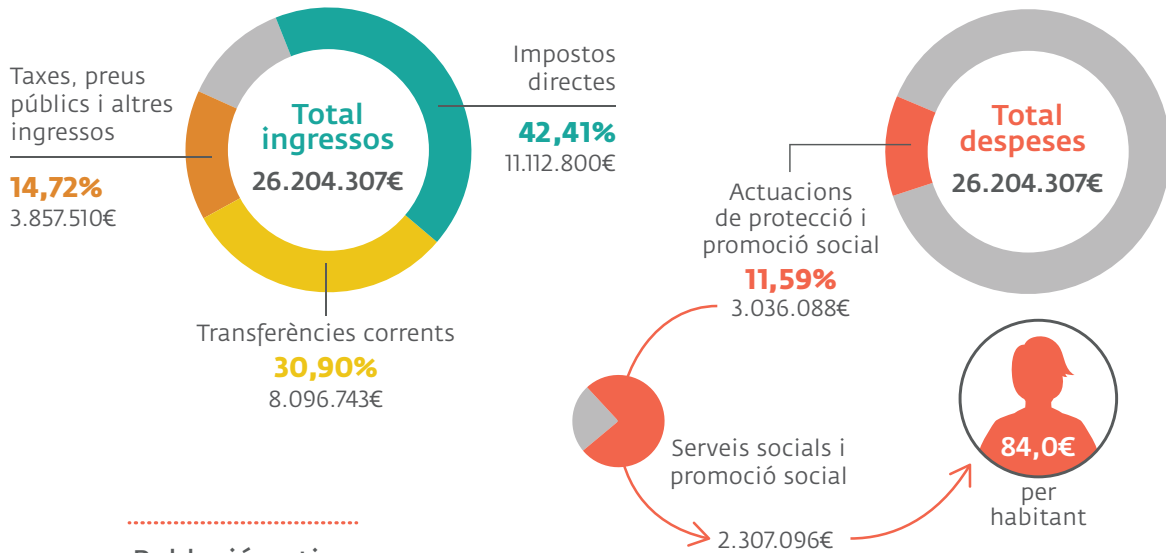
Ajuntament

Ens de gestió

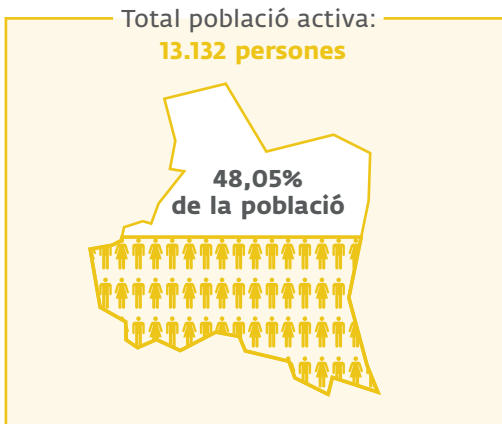
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

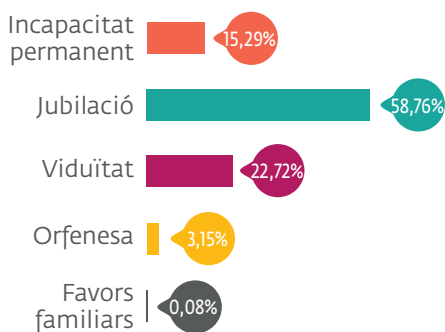
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

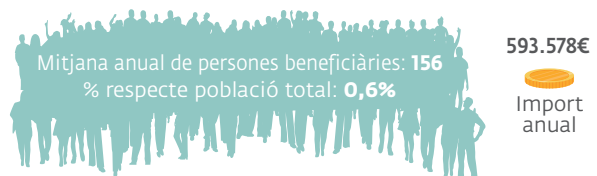
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

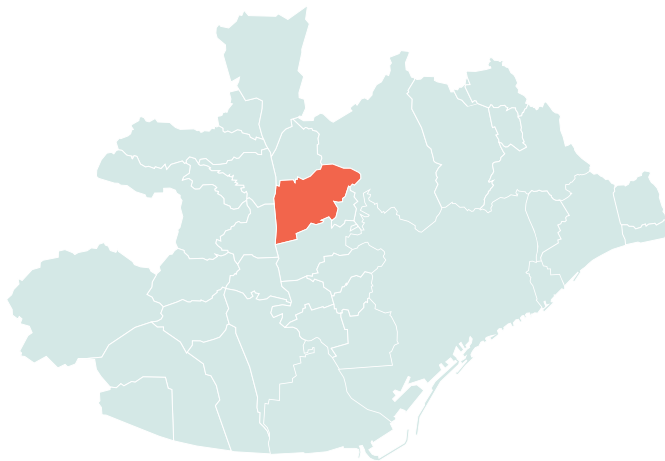

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Molins de Rei

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

25.687

Població total

1%

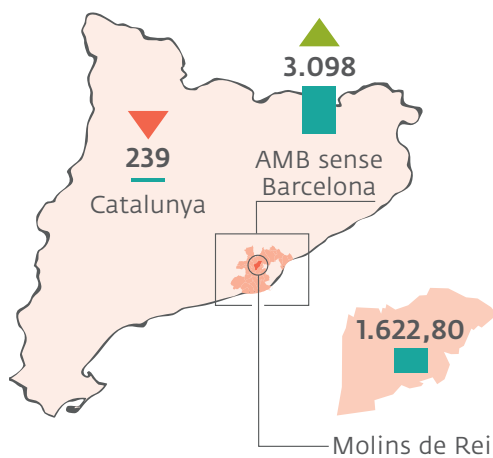
Percentatge AMB amb Barcelona

2%

Percentatge AMB sense Barcelona

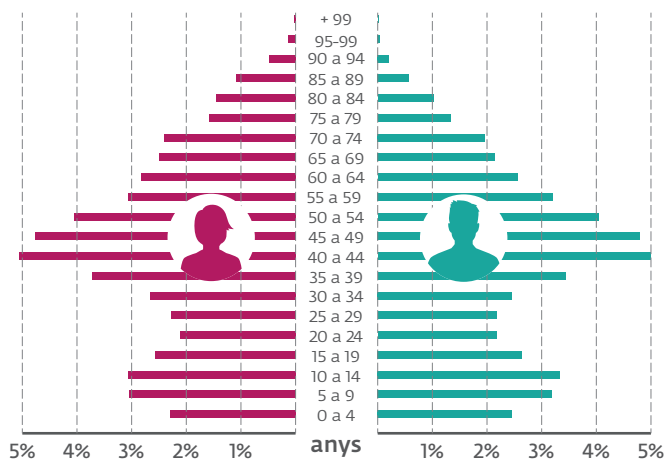
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

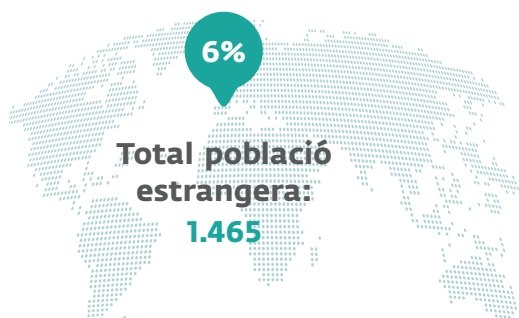
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Molins de Rei compta amb **2 ens**

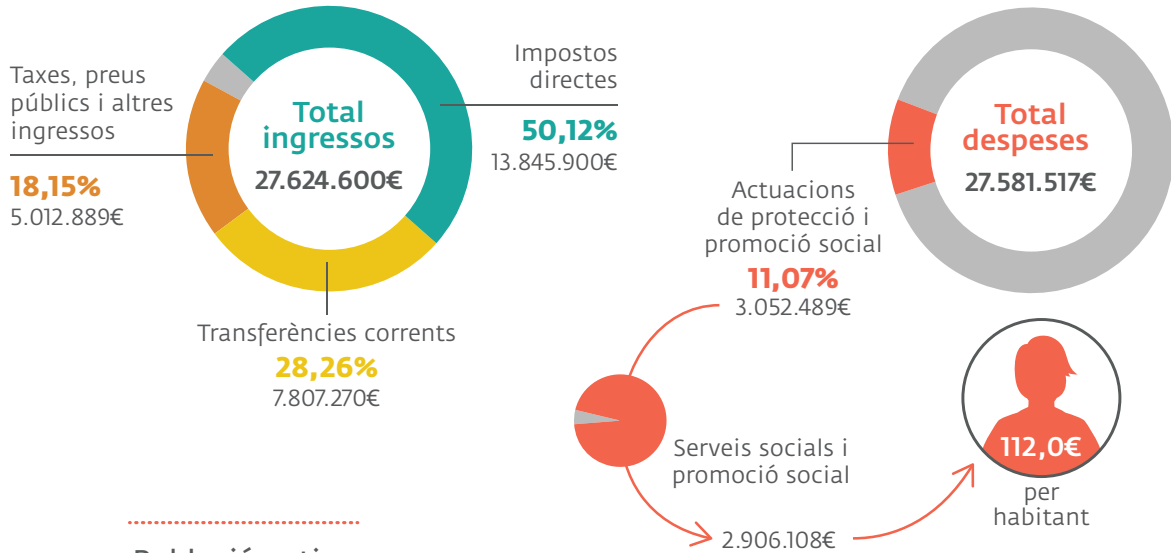
Ajuntament

SM amb participació pública local

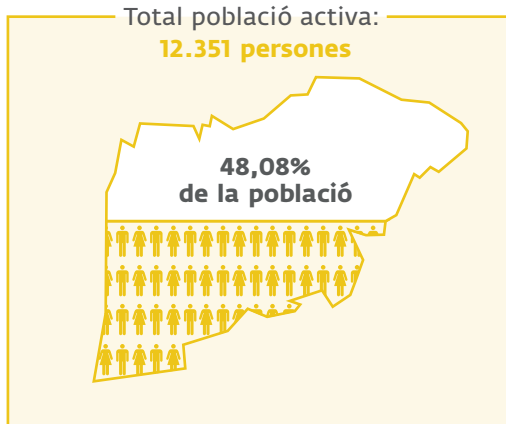
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

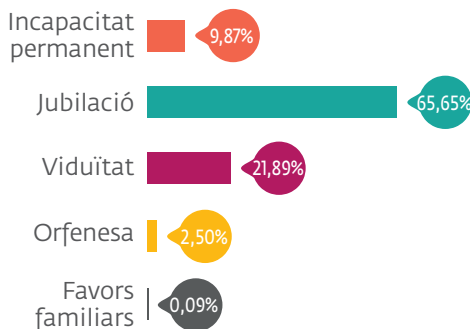
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

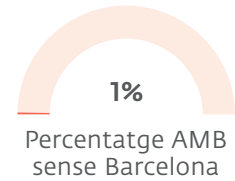
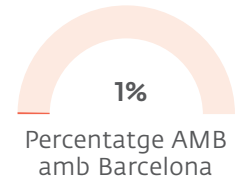
Sant Just Desvern

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

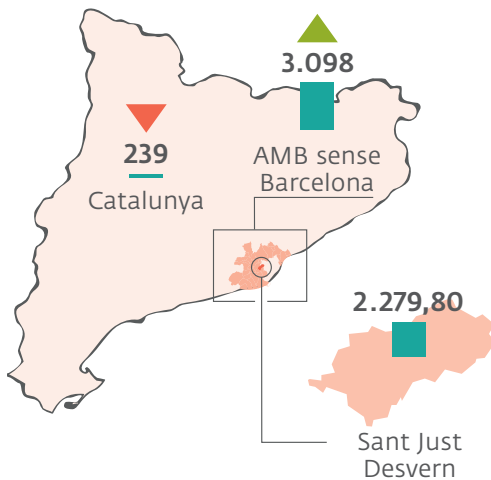
Font: IDESCAT

17.494
Població total

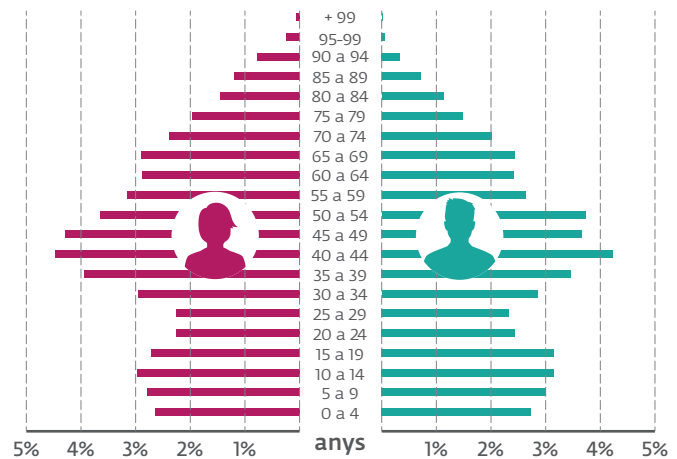
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

Sant Just Desvern compta amb **2 ens**

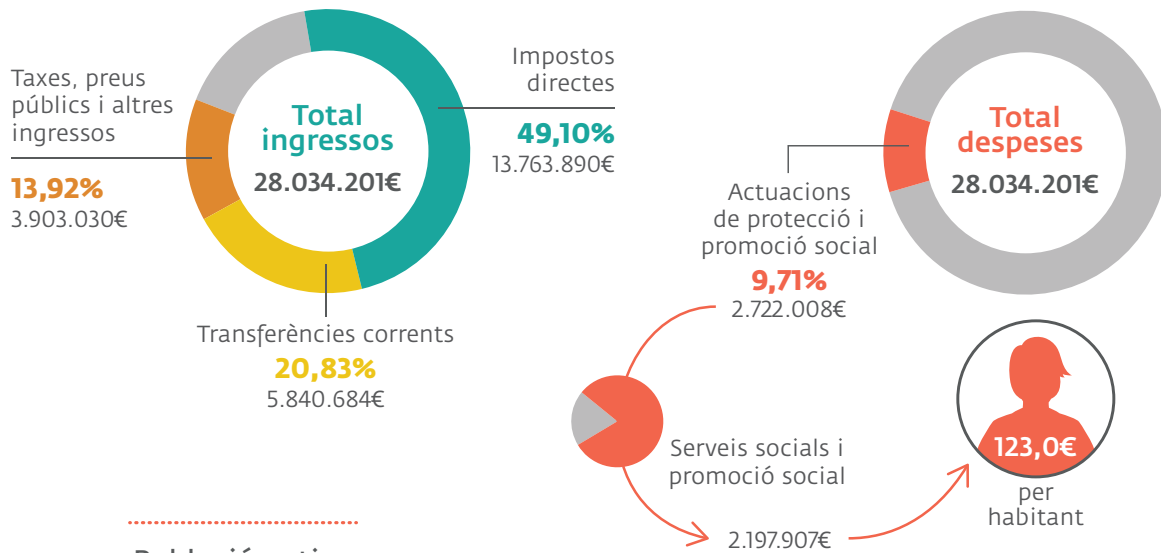
Ajuntament

Ens de gestió

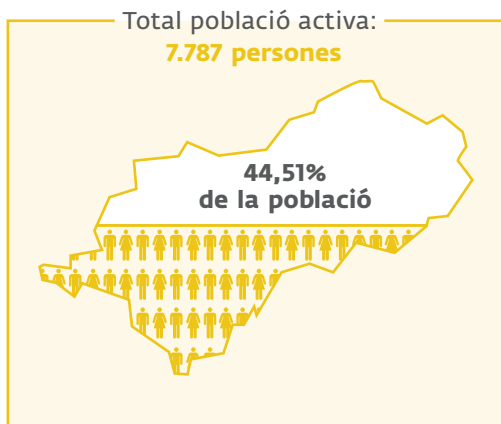
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

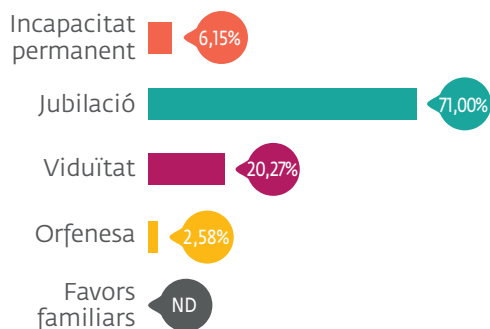
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

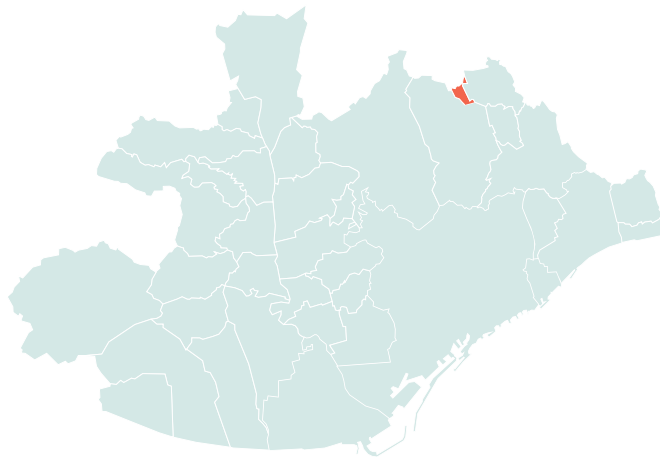

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

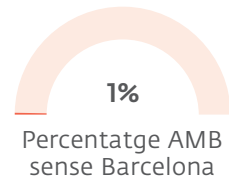
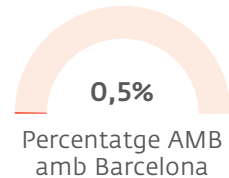
Badia del Vallès

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

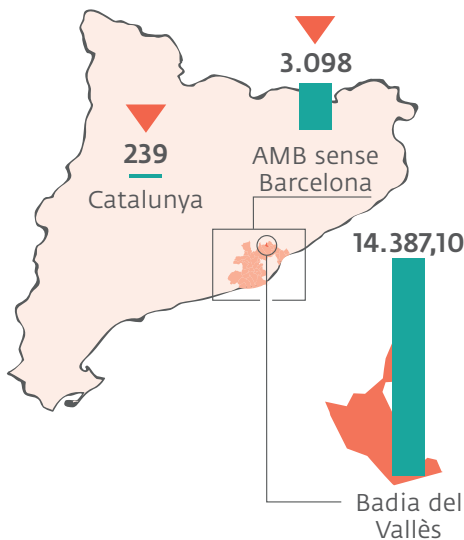
Font: IDESCAT

15.417
Població total

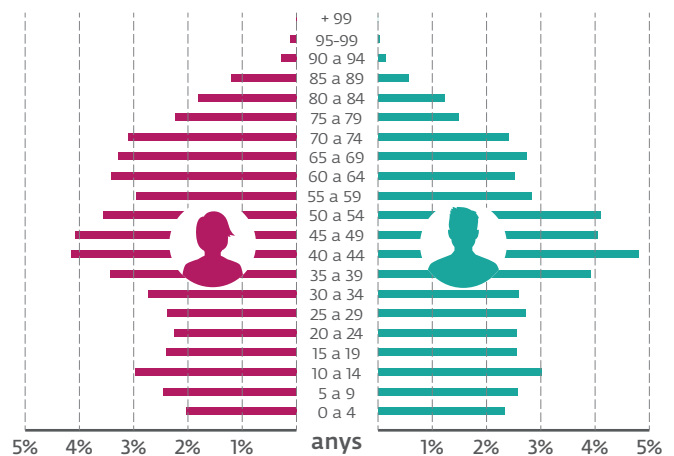
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

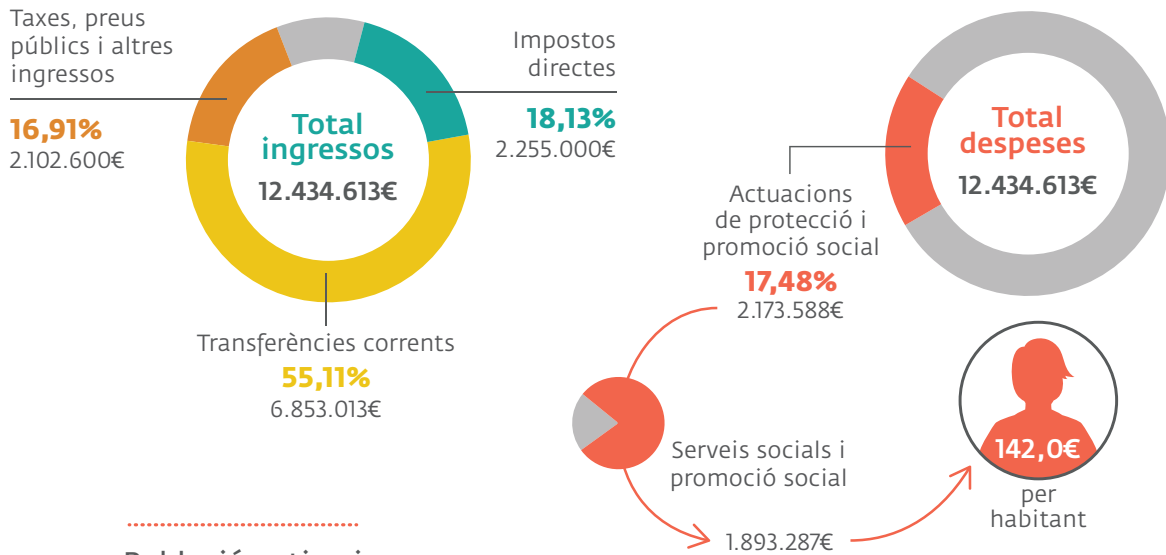
Badia del Vallès compta amb **1 ens**

Ajuntament

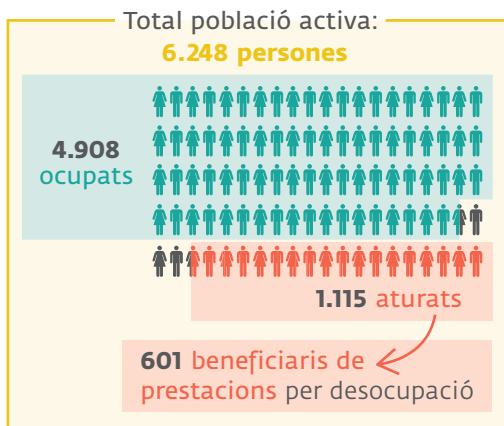
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa i ocupada (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

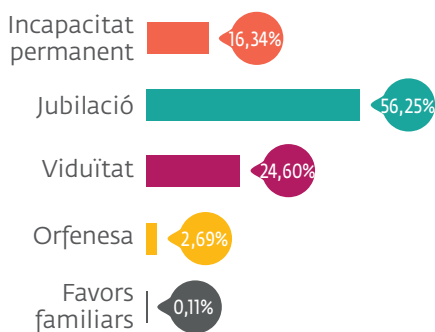
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

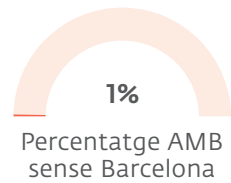
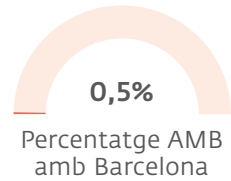
Corbera de Llobregat

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

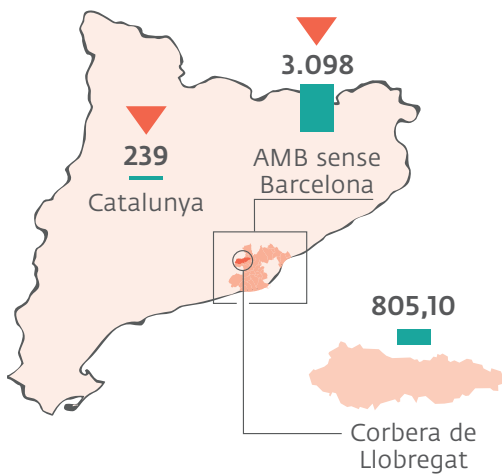
Font: IDESCAT

14.643
Població total

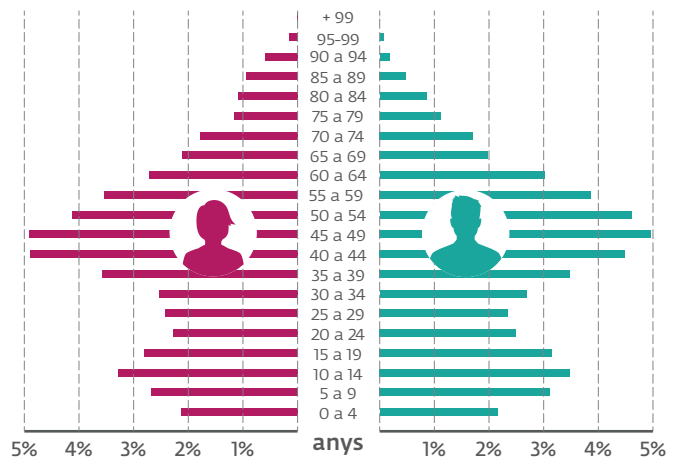
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

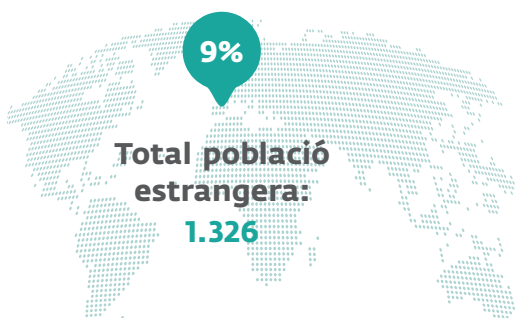
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

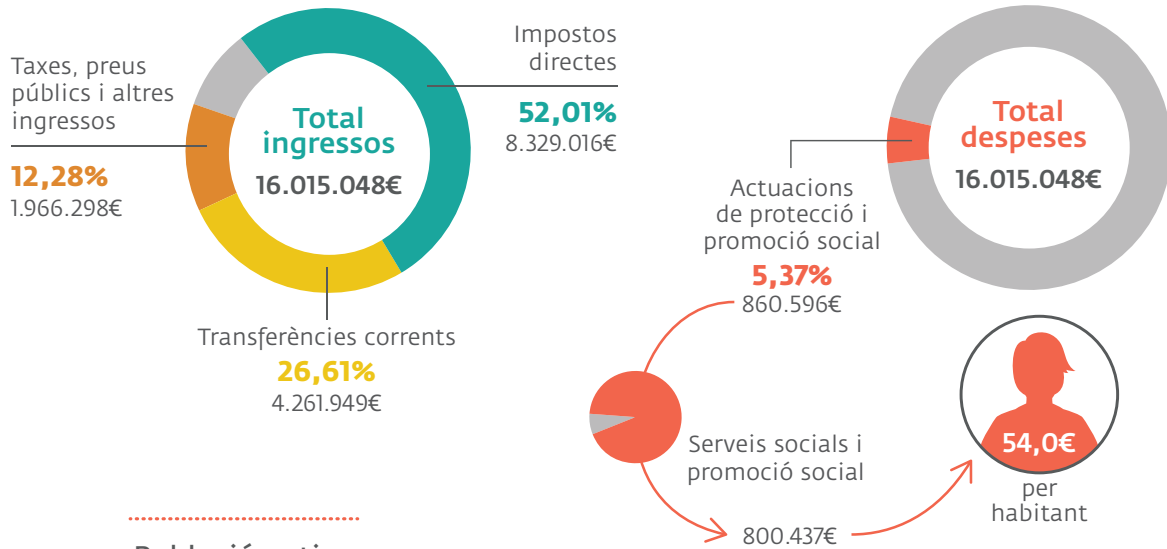
Font: MUNICAT

Corbera de Llobregat compta amb **1 ens**

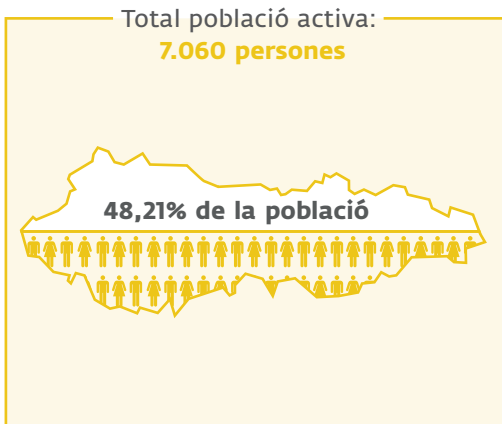
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

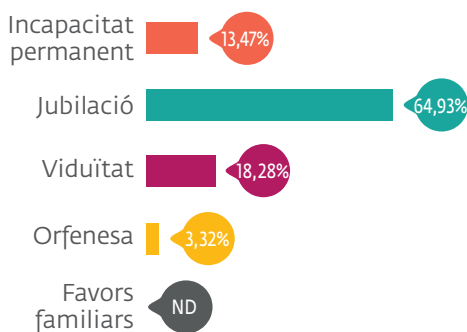
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

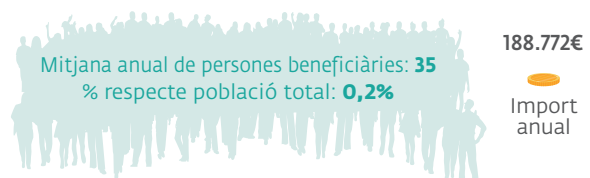
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

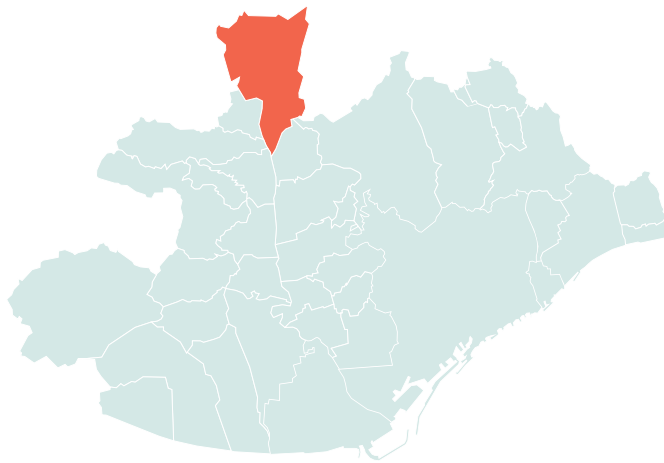

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

Castellbisbal

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

12.332

Població total

0,5%

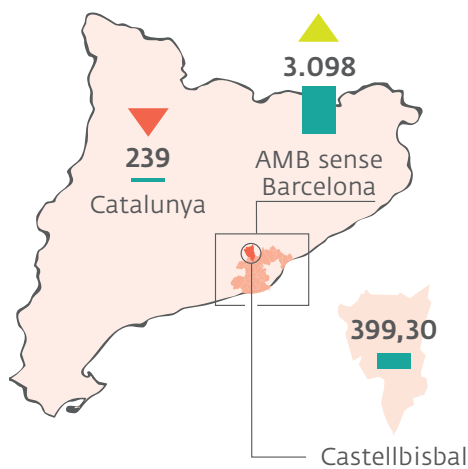
Percentatge AMB amb Barcelona

1%

Percentatge AMB sense Barcelona

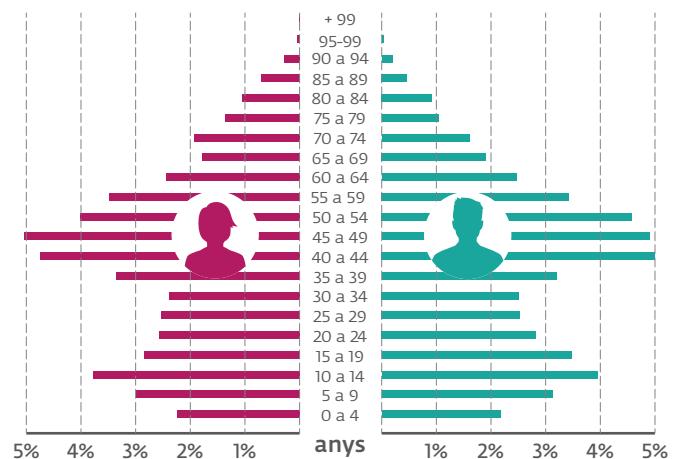
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

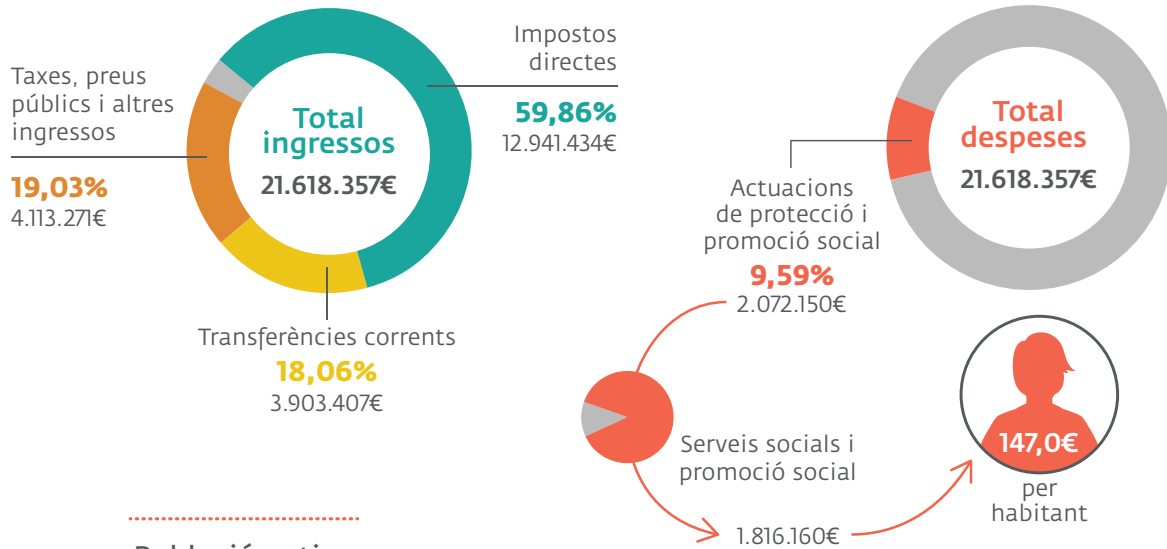
Font: MUNICAT

Corbera de Llobregat compta amb **1 ens**

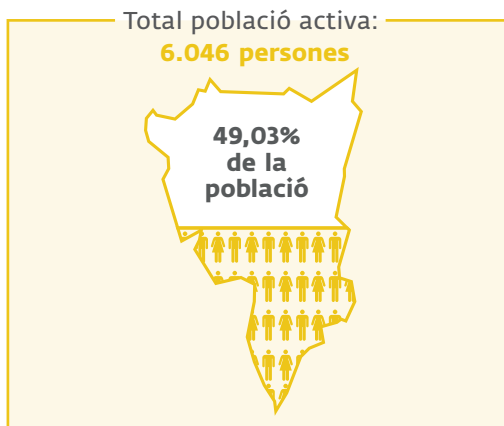
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

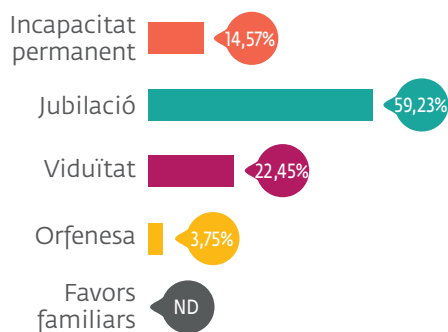
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

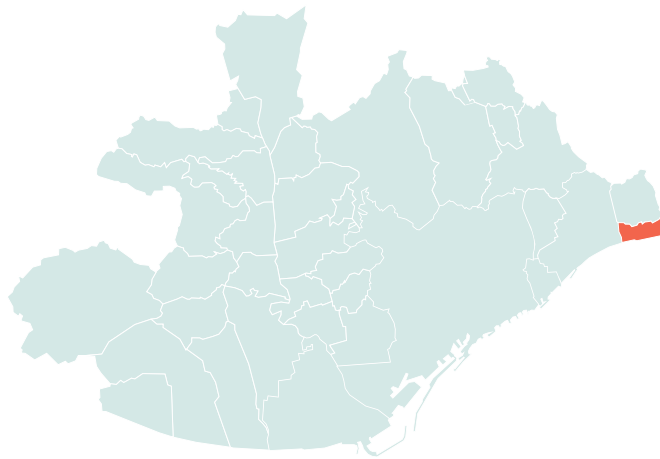

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

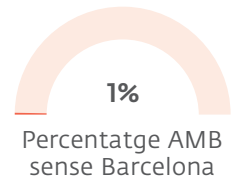
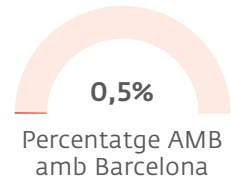
Montgat

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

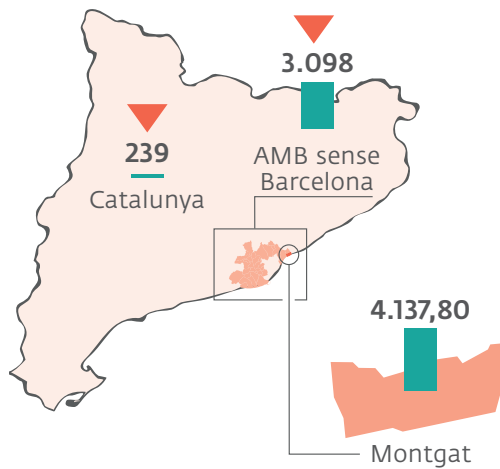
Font: IDESCAT

11.819
Població total

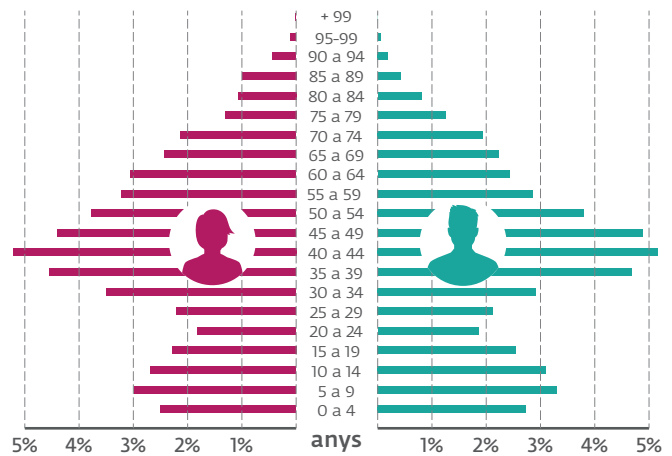
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

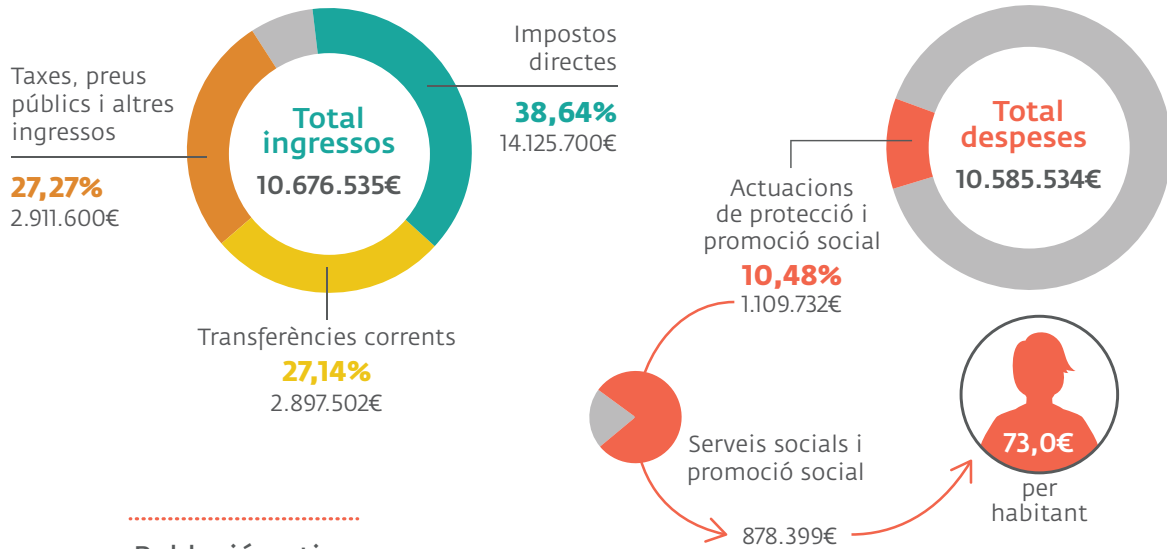
Montgat compta amb **1 ens**

Ajuntament

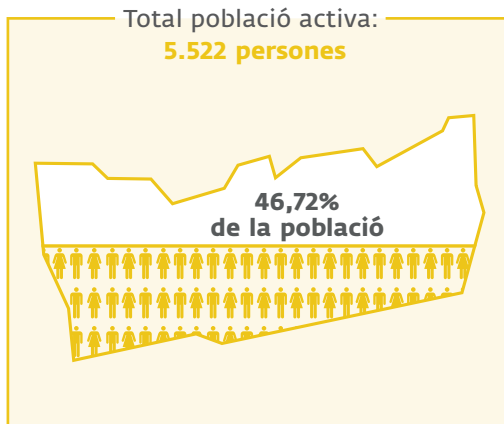
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

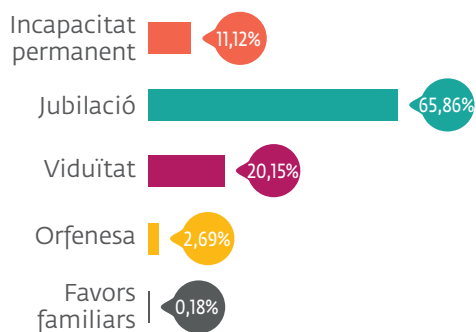
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

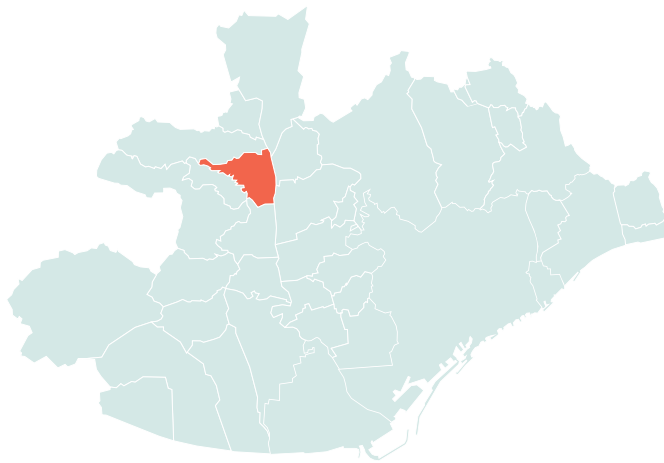

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

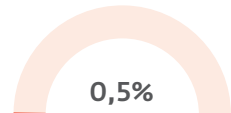
Pallejà

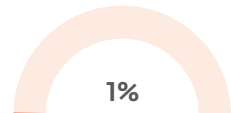
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

11.486
Població total

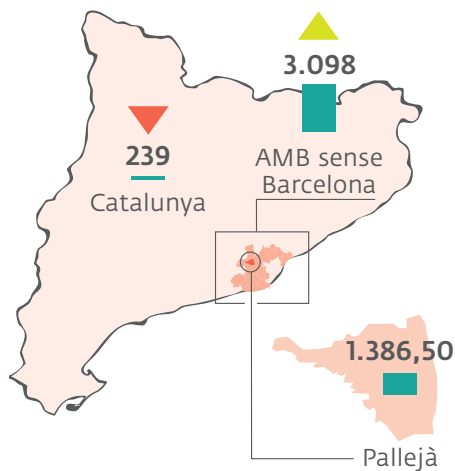
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

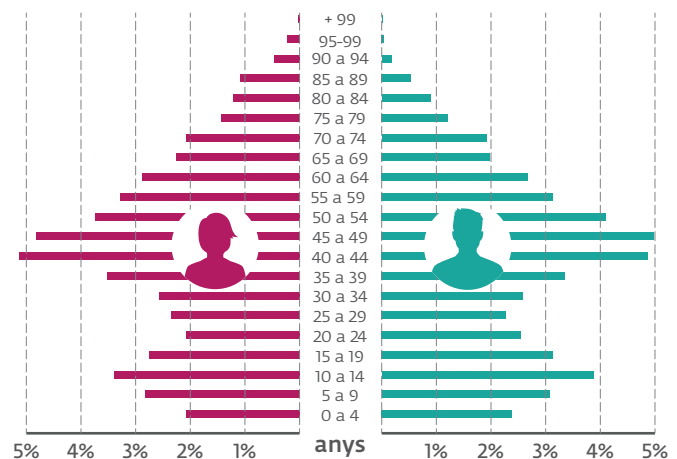
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

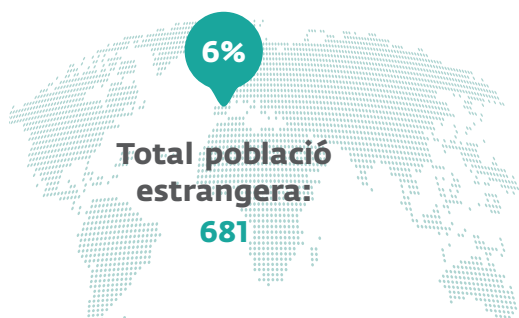
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

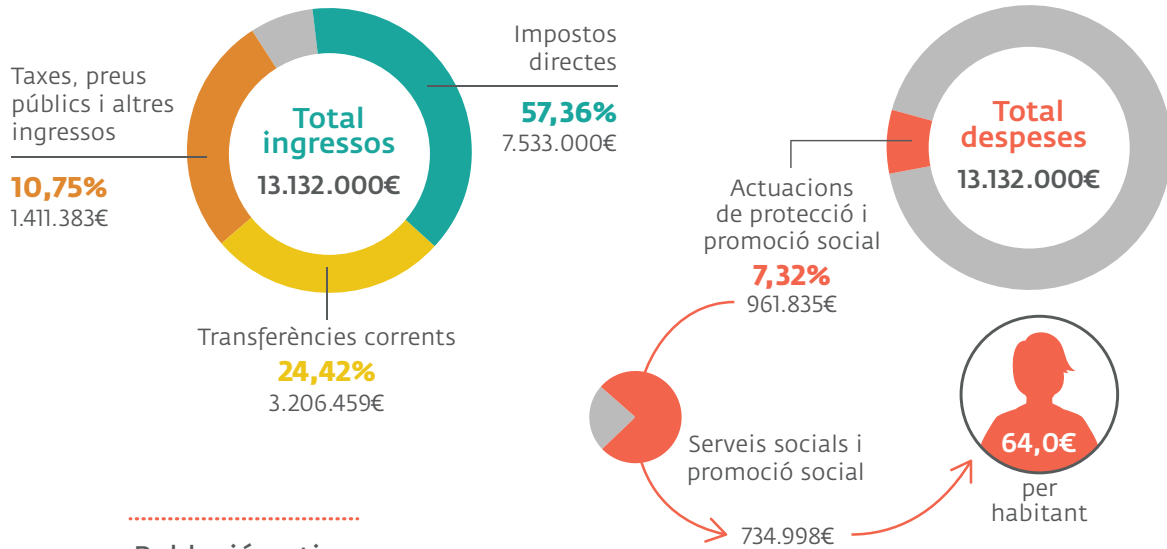
Font: MUNICAT

Pallejà compta amb **1 ens**

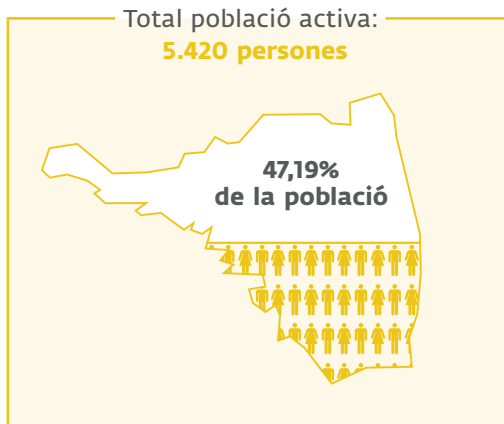
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

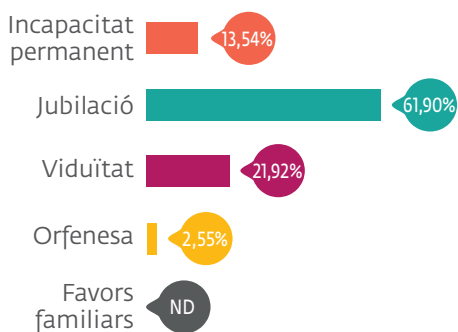
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

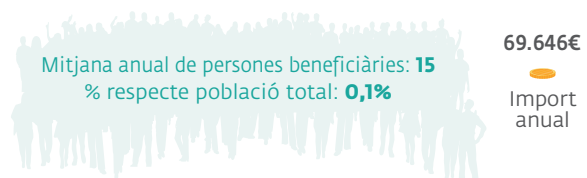
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

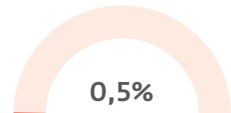
Cervelló

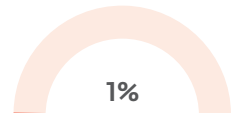
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

8.970
Població total

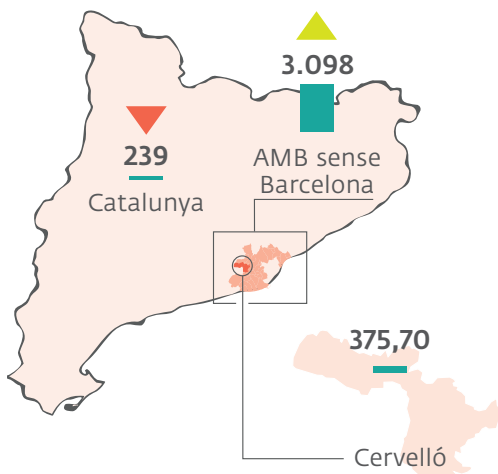
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

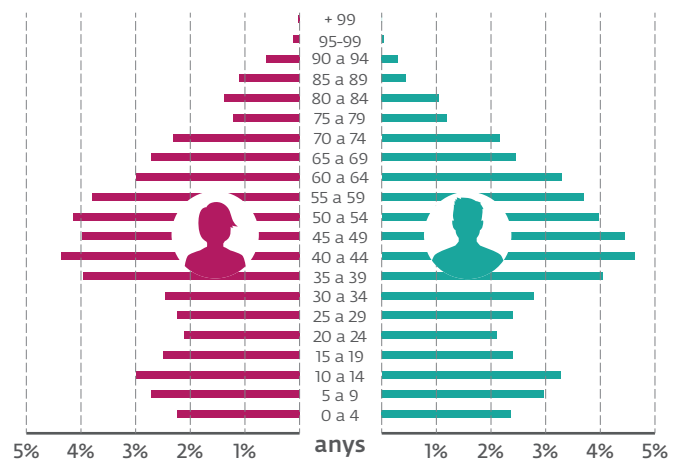
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

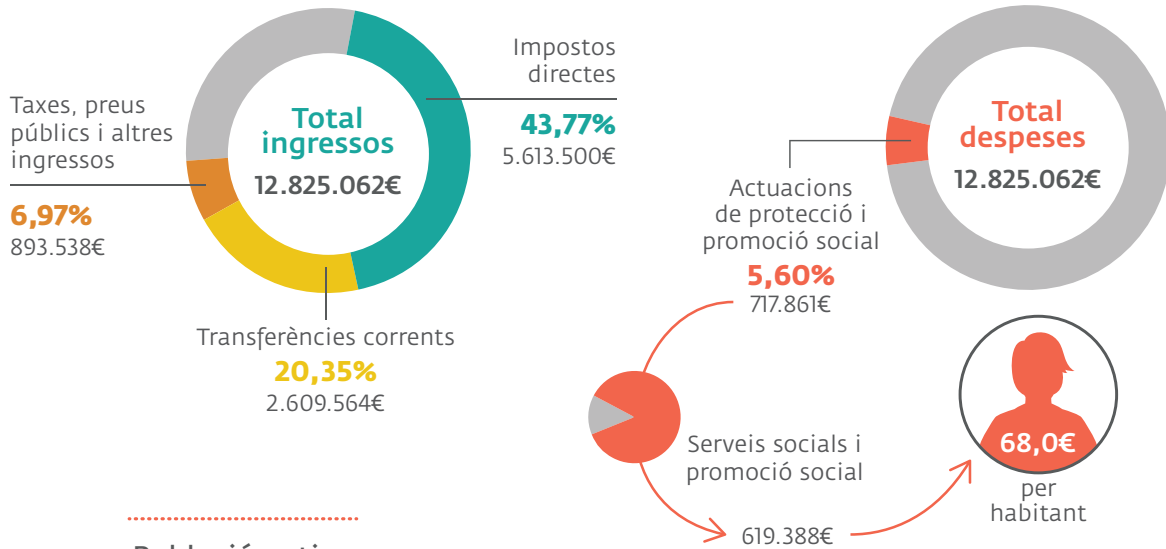
Cervelló compta amb **1 ens**

Ajuntament

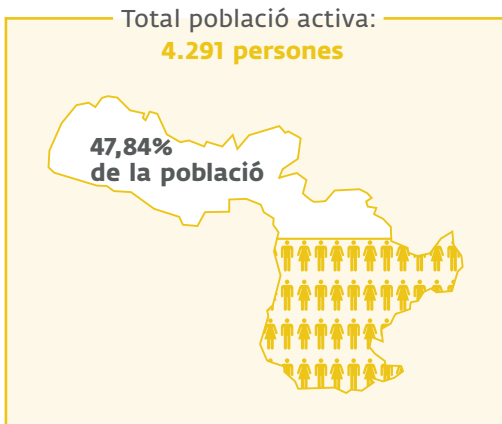
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

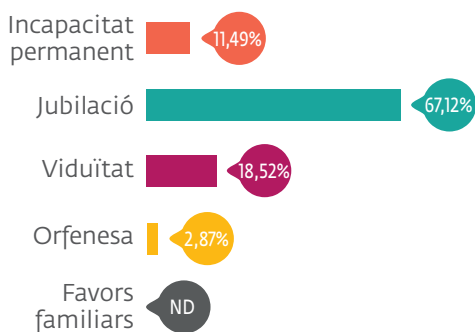
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

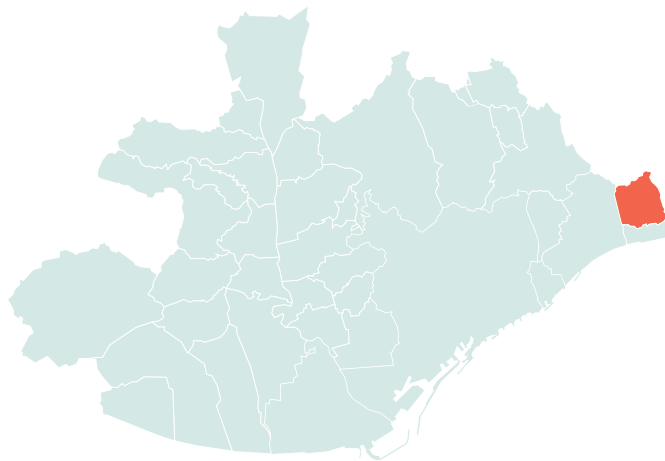

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

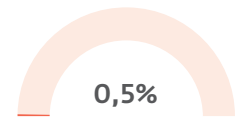
Tiana

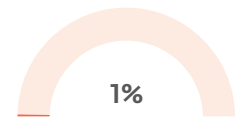
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

8.709
Població total

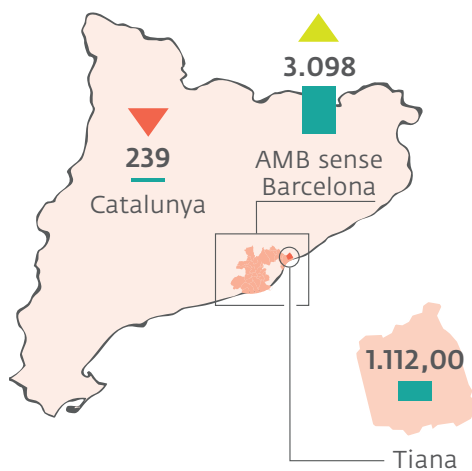
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

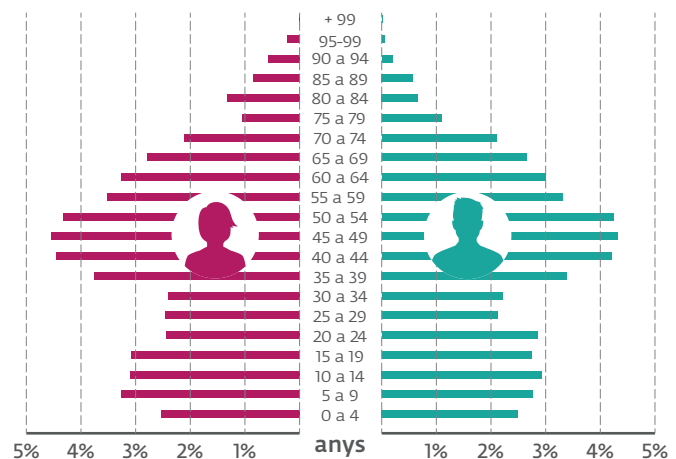
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

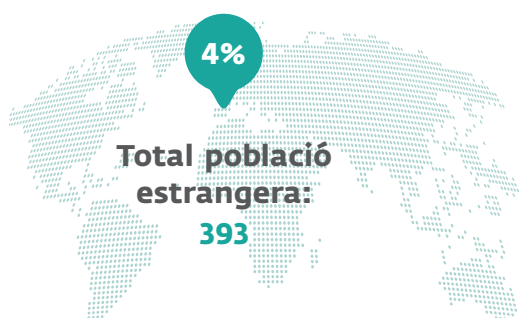
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

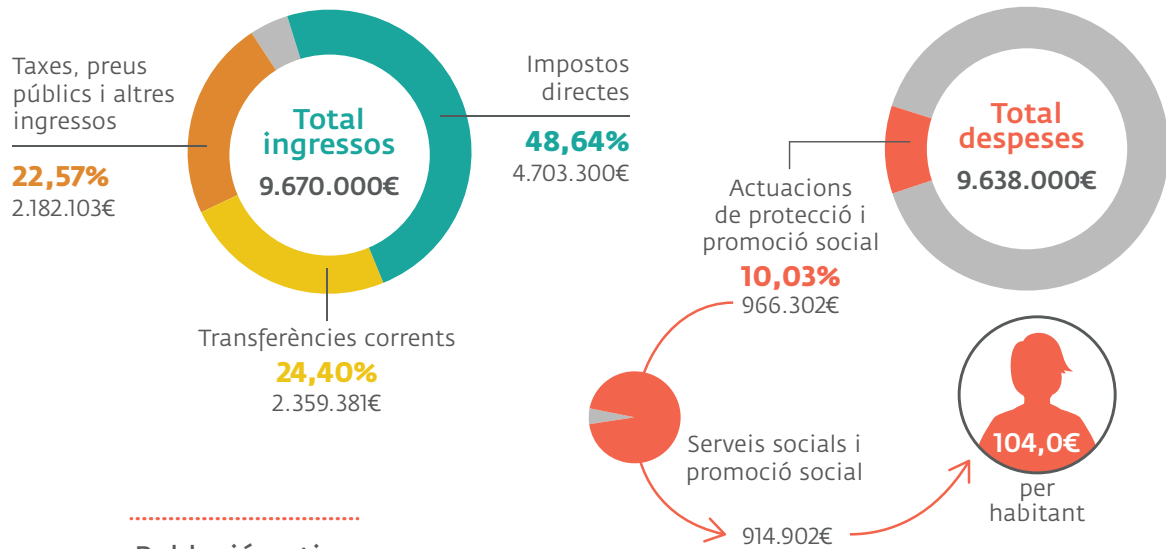
Font: MUNICAT

Tiana compta amb **1 ens**

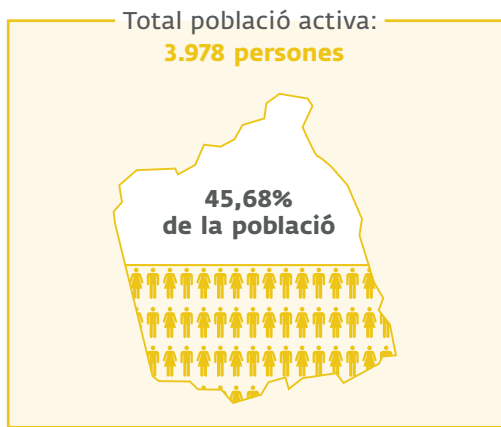
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

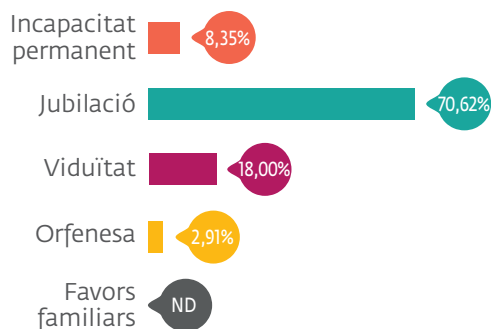
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

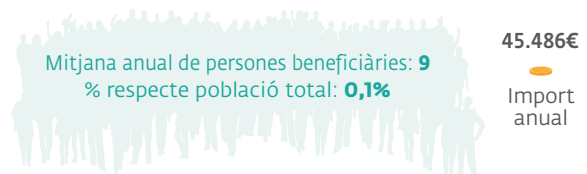
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

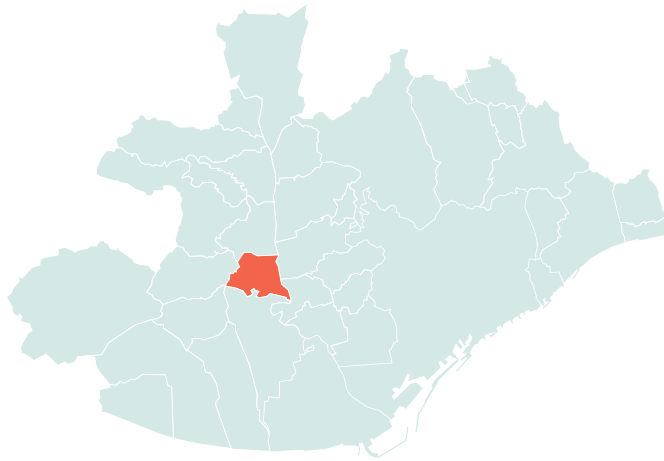

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

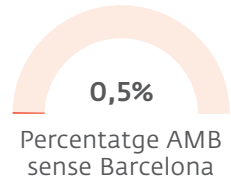
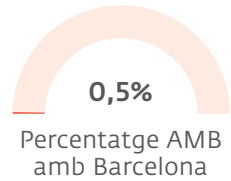
Santa Coloma de Cervelló

Població per municipi i percentatge AMB (2019)

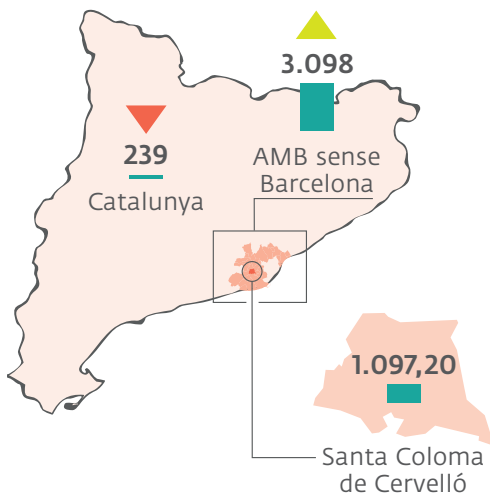
Font: IDESCAT

8.179
Població total

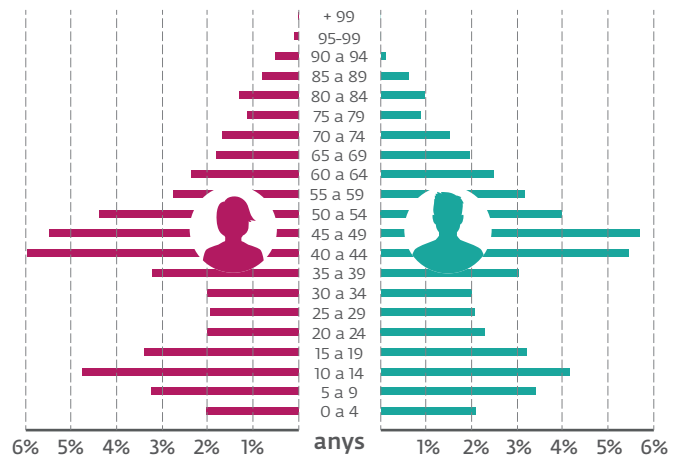
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

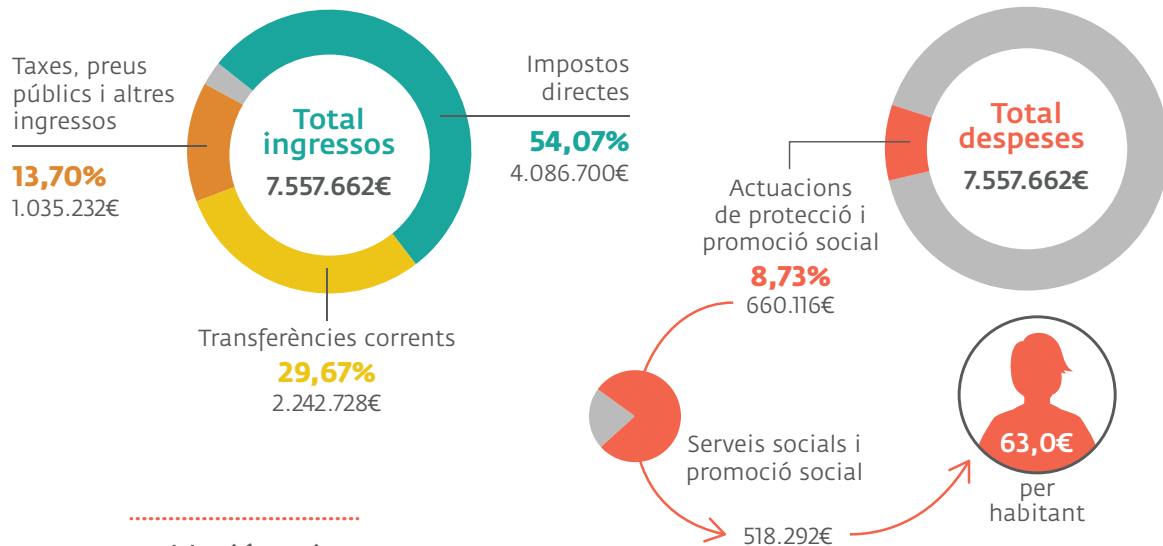
Santa Coloma de Cervelló compta amb **1 ens**

Ajuntament

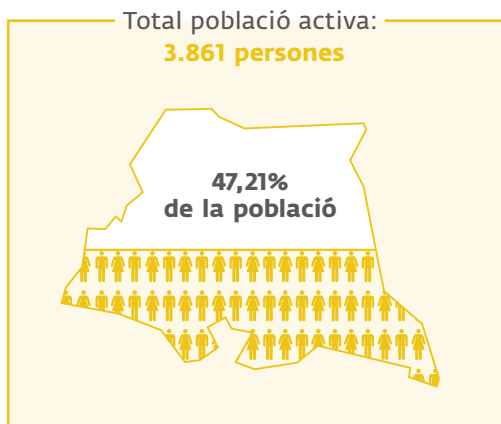
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

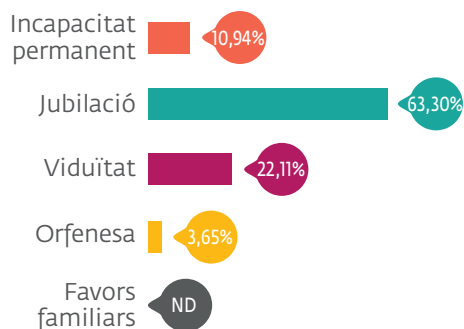
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

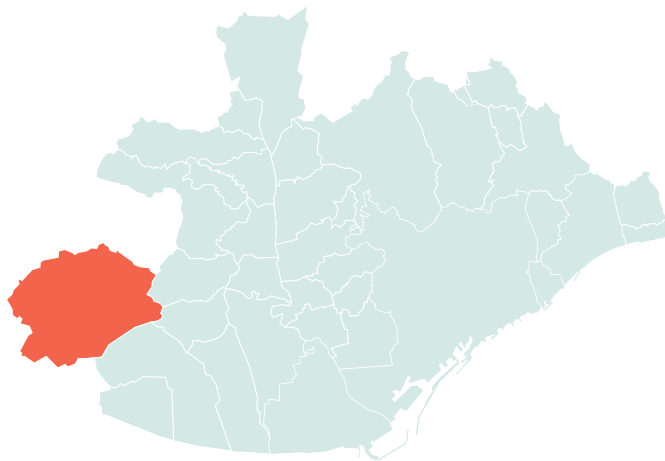

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

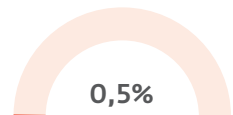
Begues

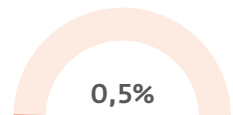
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

6.961
Població total

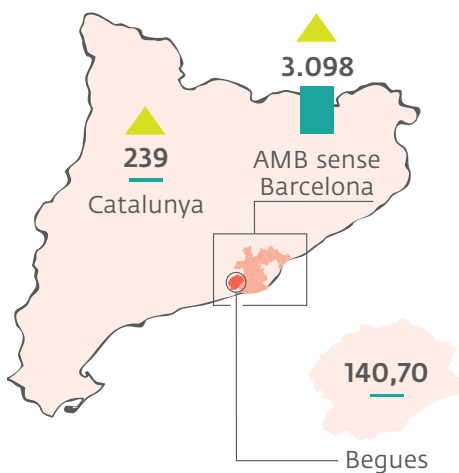
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

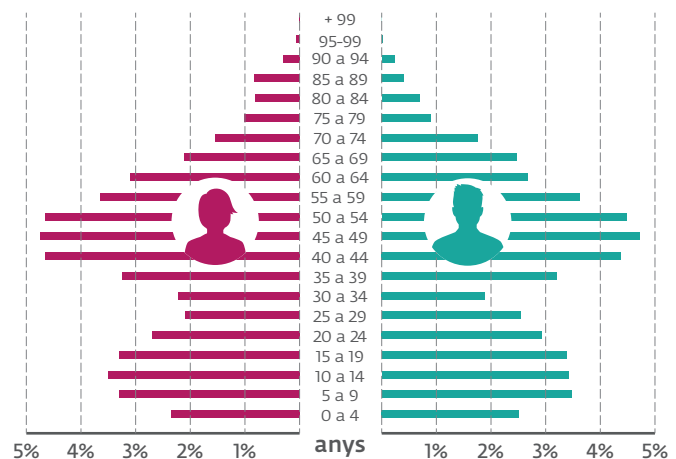
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

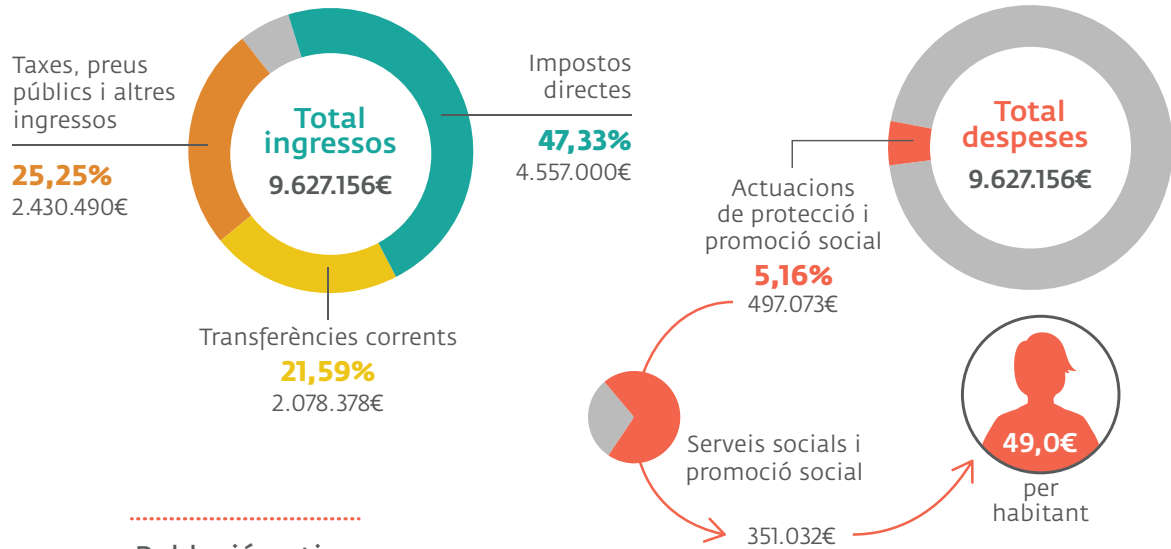
Font: MUNICAT

Begues compta amb **1 ens**

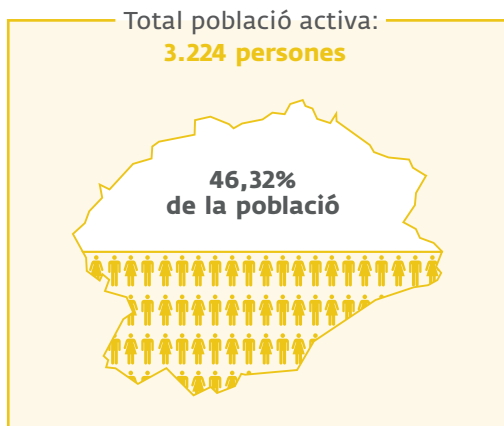
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

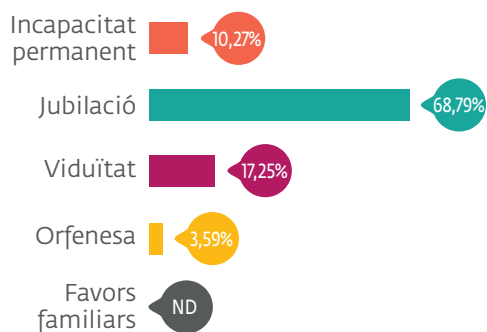
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

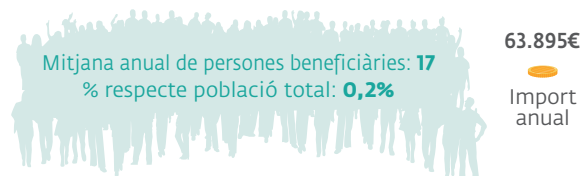
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

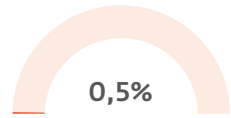
Torrelles de Llobregat

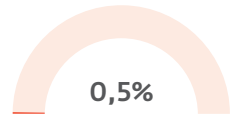
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

5.945
Població total

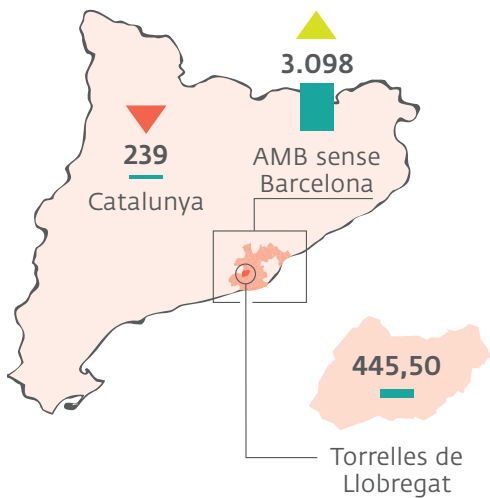
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

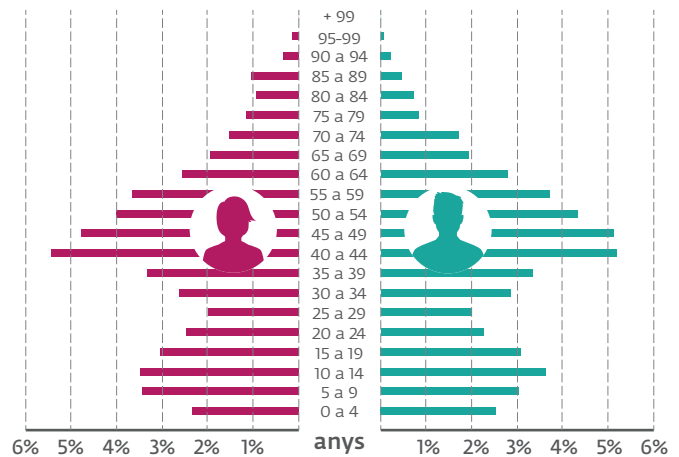
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

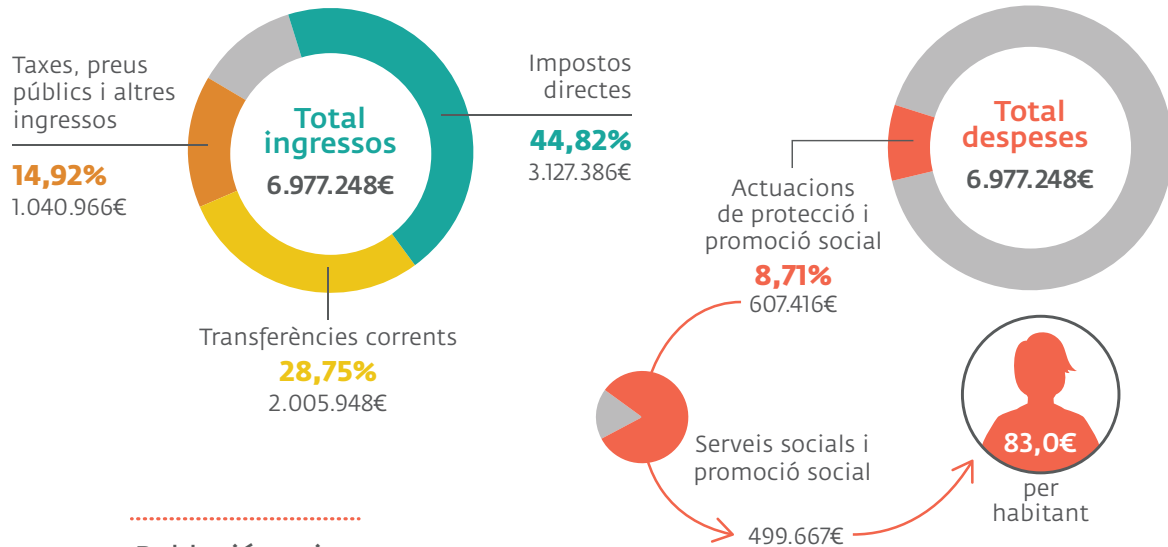
Torrelles de Llobregat compta amb **1 ens**

Ajuntament

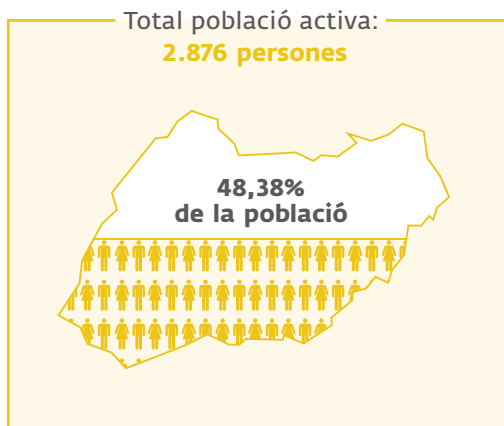
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

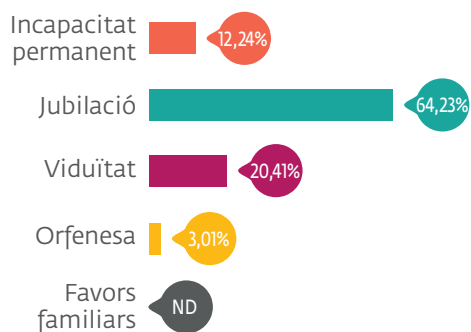
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

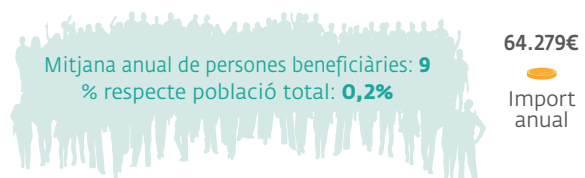
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

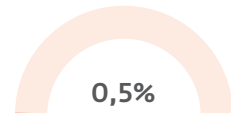
Sant Climent de Llobregat

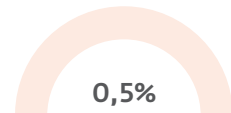
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

4.107
Població total

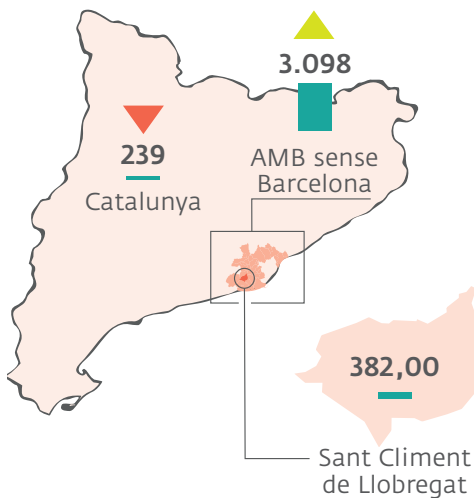
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

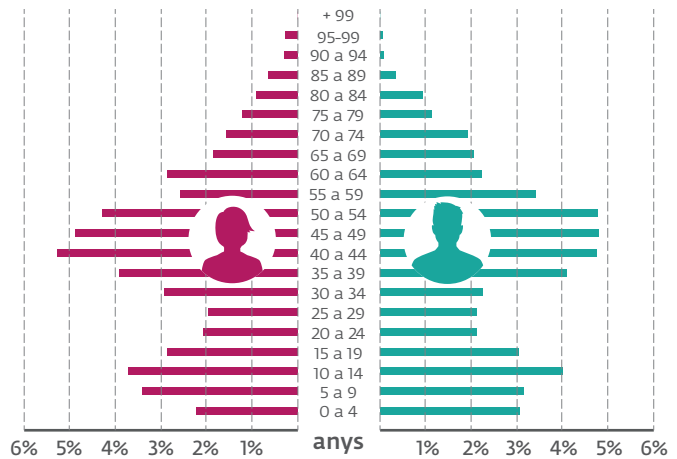
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

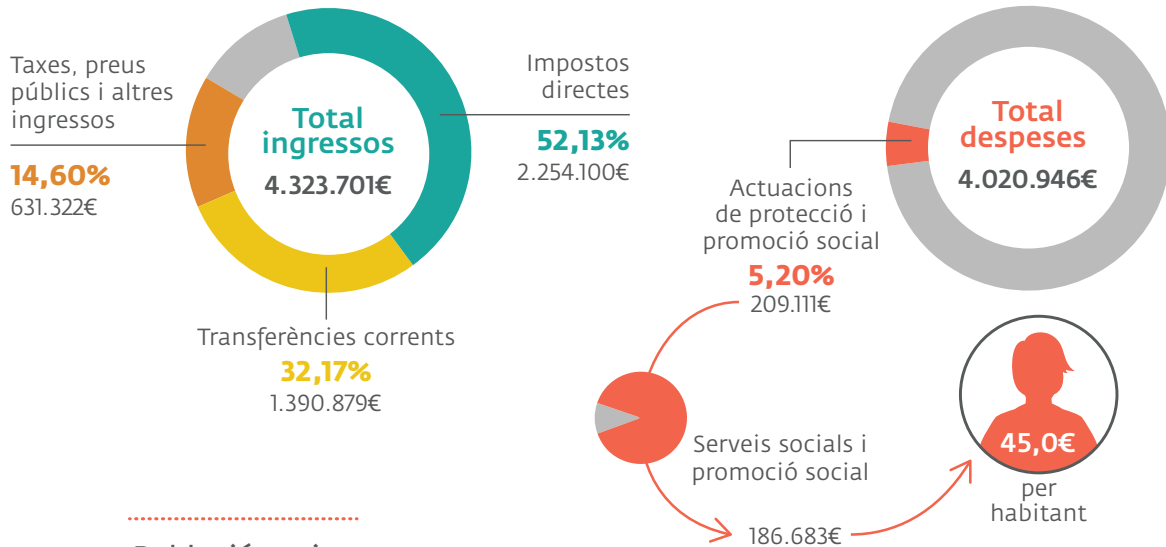
Sant Climent de Llobregat compta amb **1 ens**

Ajuntament

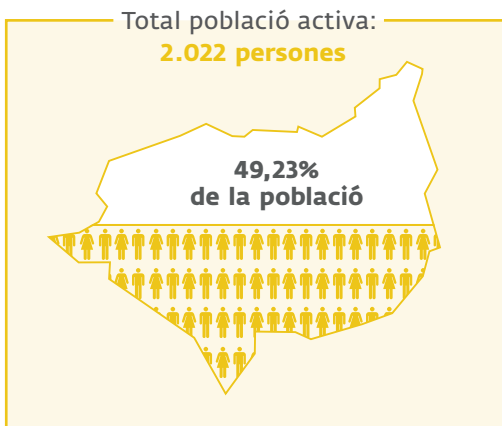
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

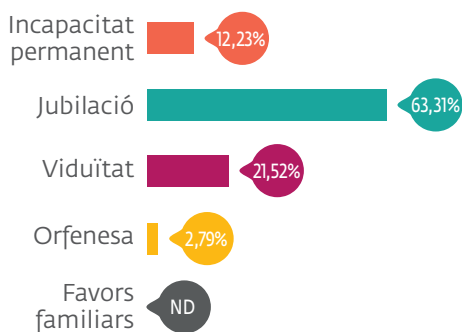
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

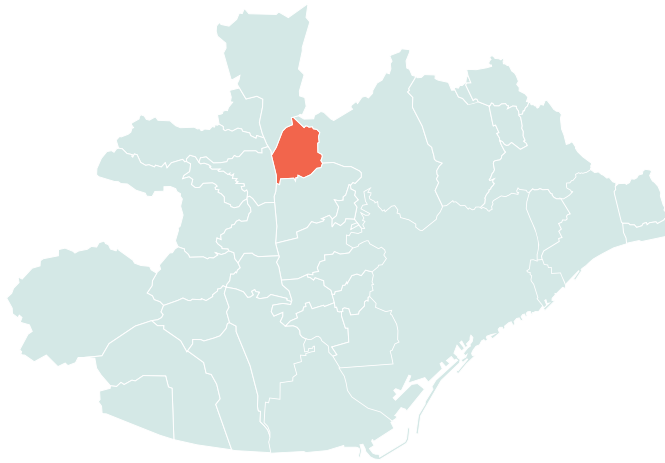

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

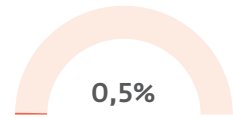
El Papiol

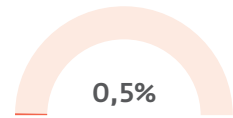
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

4.103
Població total

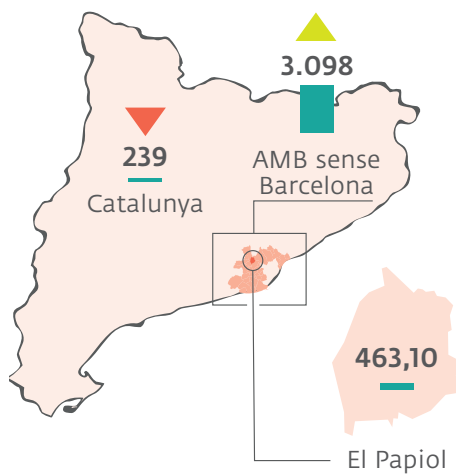
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

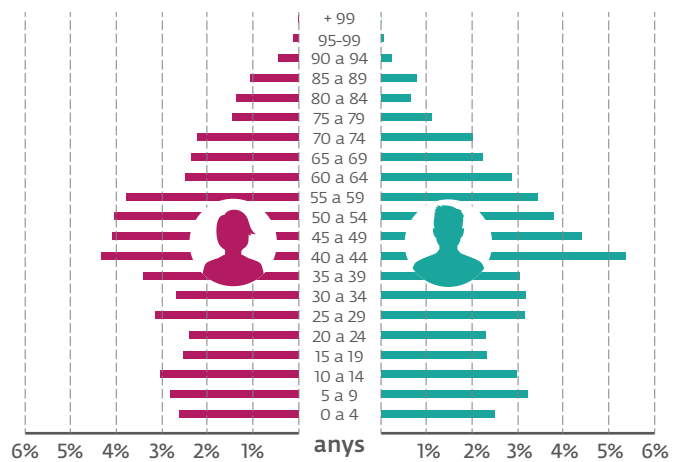
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

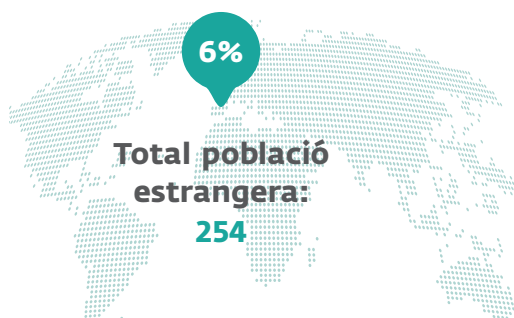
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

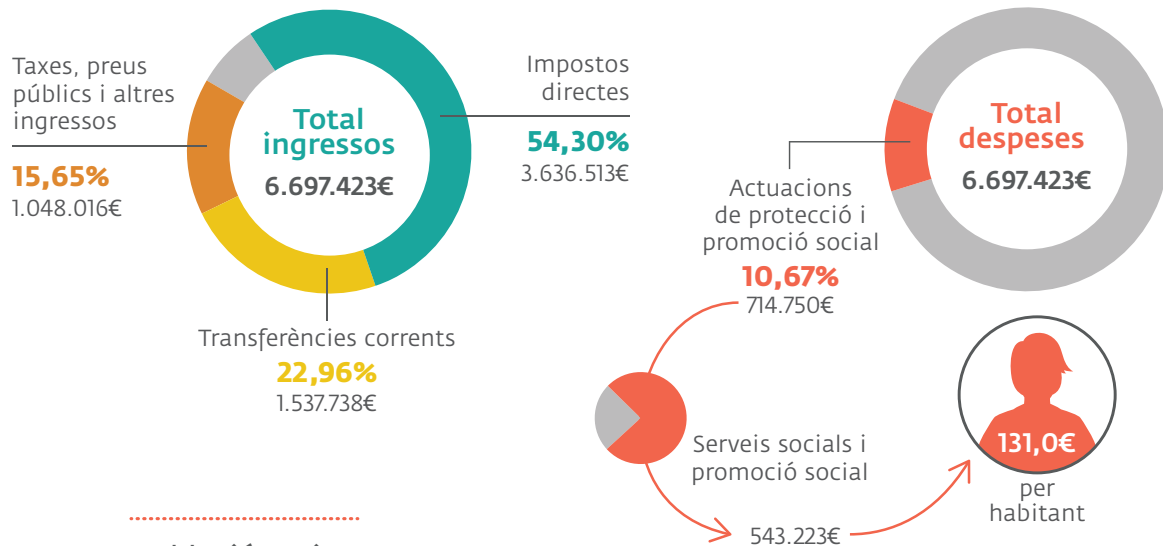
El Papiol compta amb **1 ens**

Ajuntament

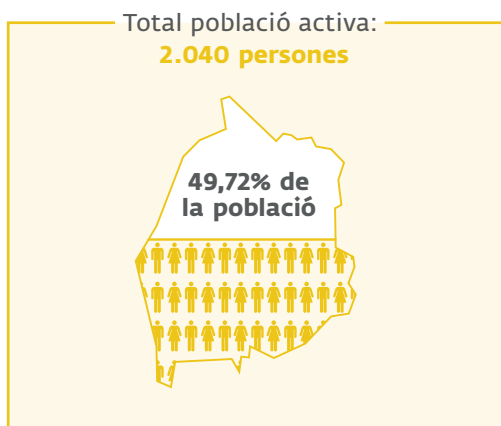
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

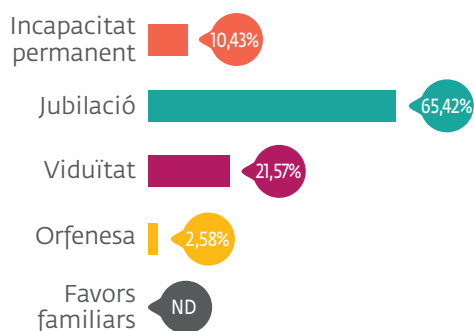
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

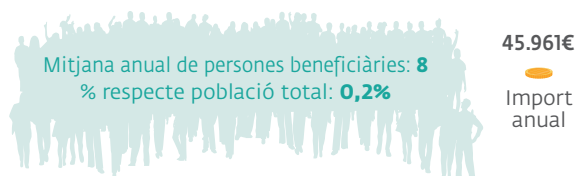
Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

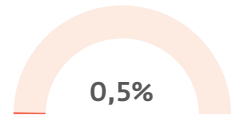
La Palma de Cervelló

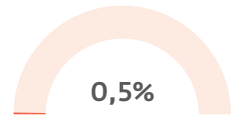
Població per municipi i percentatge AMB (2019)

Font: IDESCAT

2.982
Població total

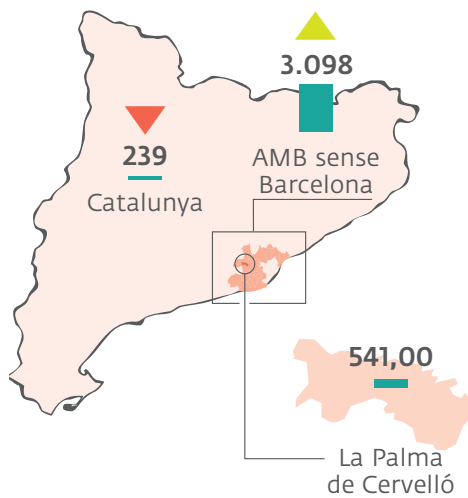
Percentatge AMB amb Barcelona

Percentatge AMB sense Barcelona

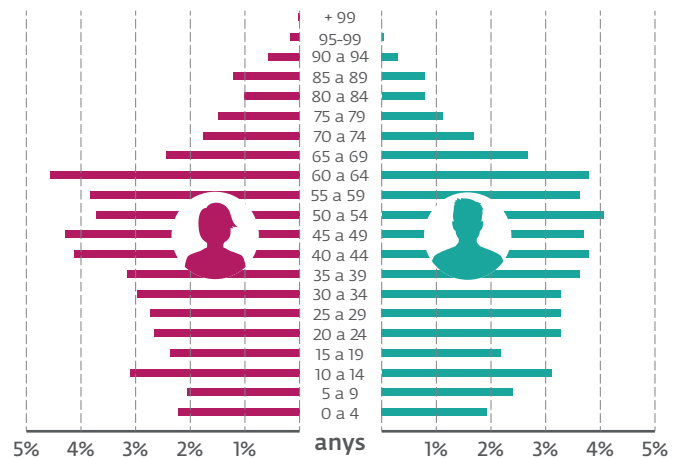
Densitat de població (hab./km²) (2019)

Font: IDESCAT

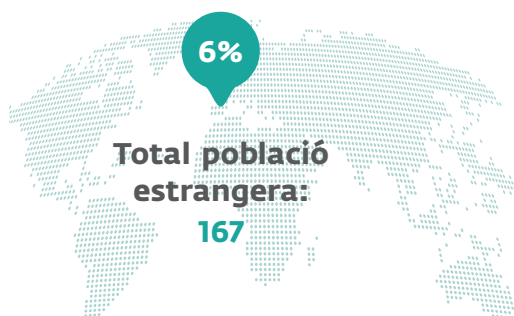
Piràmide de població (2019)

Font: IDESCAT

Nacionalitat (2019)

Font: DIBA. HERMES

Nombre d'ens i tipologia (2019)

Font: MUNICAT

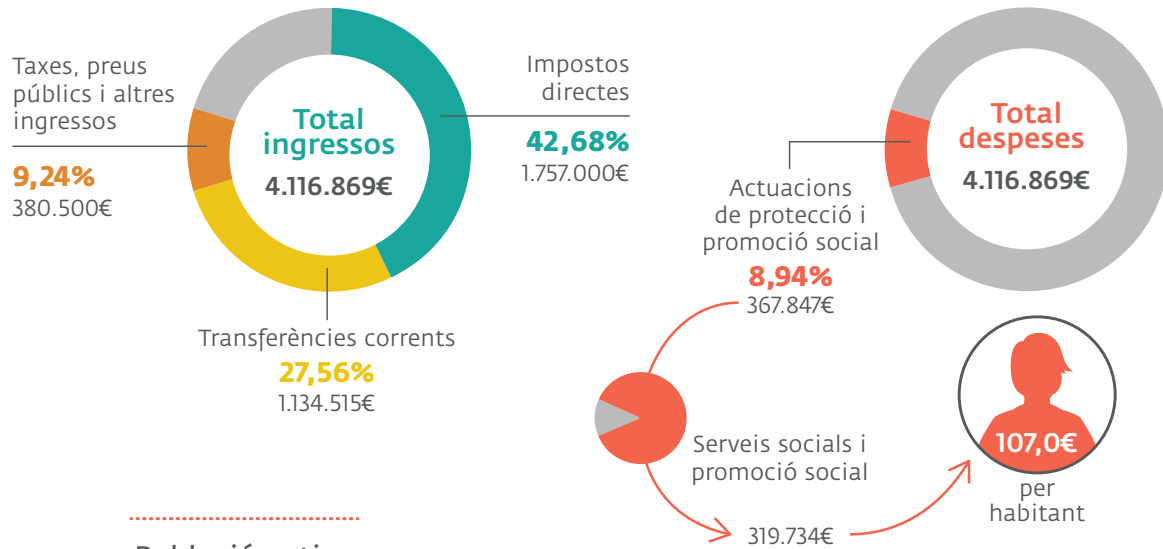
La Palma de Cervelló compta amb **1 ens**

Ajuntament

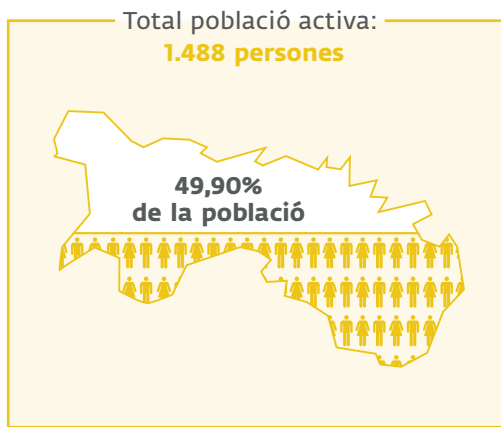
Pressupostos (2020)

Font: Portal de transparència de la Generalitat de Catalunya

Població activa (4t trimestre 2019)

Font: DIBA. Hermes

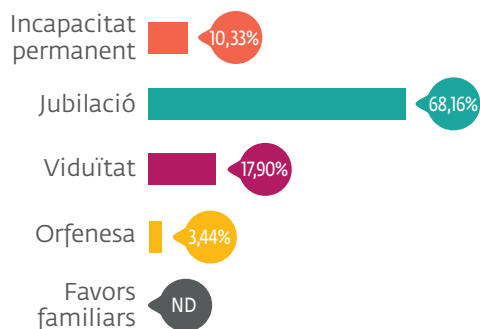
Places i centres al municipi (2018)

Font: INE

Pensions no contributives al municipi. (2018)

Font: INE

Renda garantida de ciutadania (2019)

Font: IDESCAT

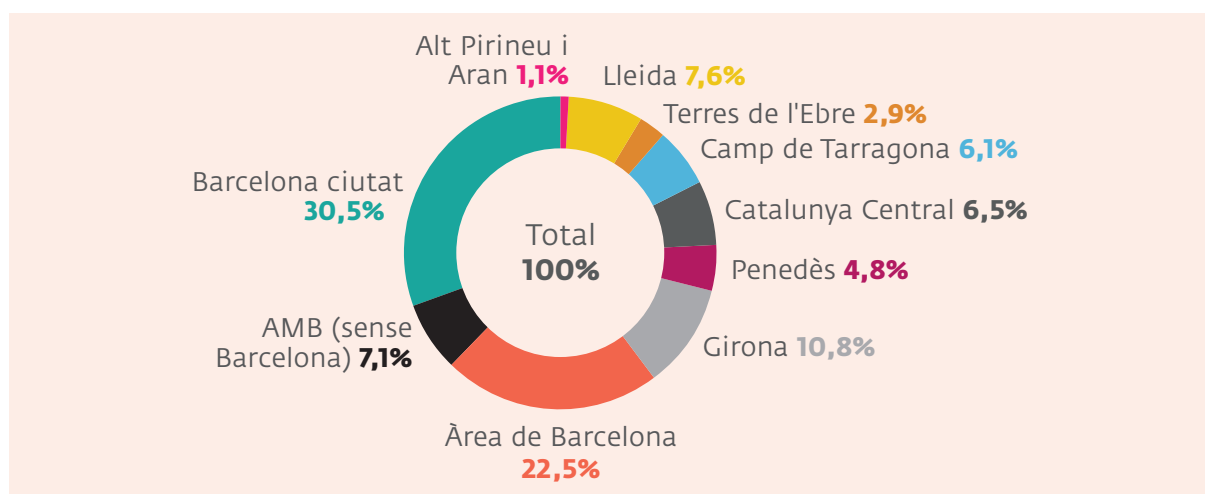

4. LES ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

4.1 Dades de dimensió

Per tal de valorar el pes del teixit associatiu al territori, a continuació es presenta un mapa reflectint el nombre d'entitats del Tercer Sector Social en les diferents vegueries de Catalunya, a l'àrea metropolitana de Barcelona i a Barcelona ciutat. Aquestes dades s'extreuen del cens d'entitats de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. Segons aquestes dades, **el 7,1% de les entitats de Catalunya se situen a l'àrea metropolitana de Barcelona, excloent la ciutat de Barcelona**. D'altra banda, la distribució de les entitats del Tercer Sector Social en l'àrea metropolitana de Barcelona mostra que els municipis on hi ha més teixit associatiu són l'Hospitalet de Llobregat i Badalona.

Gràfic 9. Distribució de les entitats del Tercer Sector social a Catalunya per àmbits territorials i l'àrea metropolitana de Barcelona

Àmbit territorial	Total entitats	% respecte total d'entitats
Alt Pirineu i Aran	34	1,1%
Lleida	238	7,6%
Terres de l'Ebre	93	2,9%
Camp de Tarragona	192	6,1%
Catalunya Central	204	6,5%
Penedès	152	4,8%
Girona	340	10,8%
Àrea de Barcelona*	707	22,5%
Àrea metropolitana de Barcelona (sense Barcelona)	223	7,1%
Barcelona ciutat	960	30,5%
Total	3.143	100,0%

*L'Àrea de Barcelona comprèn les entitats de la vegueria menys aquelles que formen part de l'àrea metropolitana de Barcelona

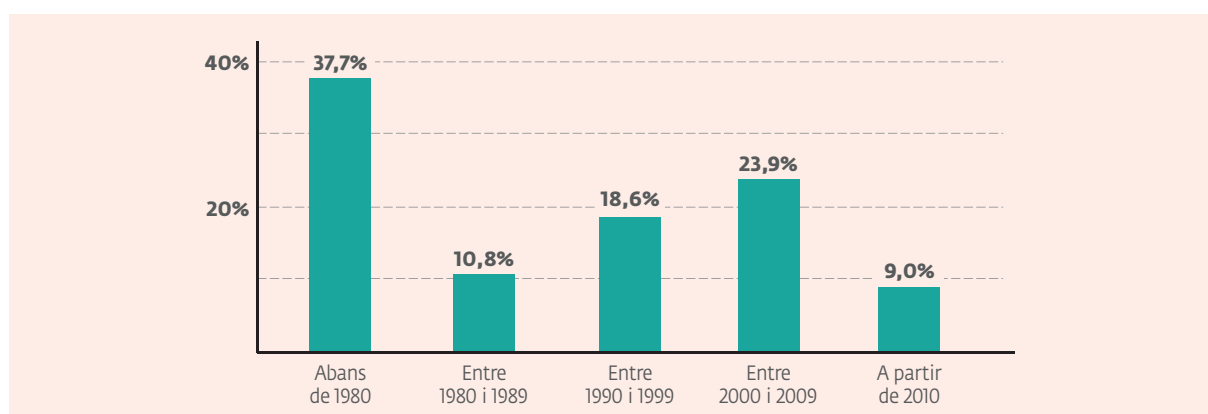
4.2 Caracterització de les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona

4.2.1 Perfil de les entitats

Per tal d'analitzar com són les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona, existeixen algunes dades que permeten perfilar característiques diferenciadores de les entitats que ens expliquen com és el teixit associatiu del territori. Un d'aquests elements és l'any de constitució de les entitats, aquesta dada ens mostra el recorregut històric del teixit associatiu així com el seu dinamisme en la creació de noves organitzacions.

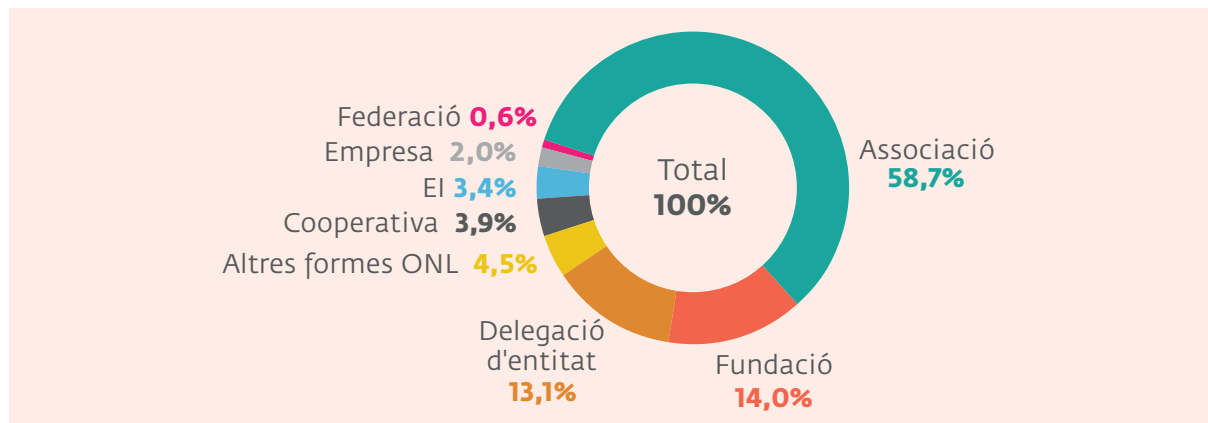
Les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona tenen més trajectòria que les del conjunt de Catalunya, així s'observa en el gairebé 38% d'entitats que es van constituir abans del 1980 i s'observa un creixement en la primera dècada dels anys 2000, moment de desplegament de polítiques socials i consolidació de l'Estat del benestar, en el que situen el seu any de constitució gairebé el 24% de les entitats participants en l'estudi. La dècada dels anys 90 compta també amb un gruix d'entitats creades, molt semblant a la proporció respecte al conjunt de Catalunya. Finalment, la dècada dels 80 i a partir de 2010 són les dues franges temporals amb menor incidència de creació d'entitats. En aquest sentit, destaca la manca de creació de noves entitats en els darrers anys, marca un nou repte pel territori per tal de fomentar el dinamisme associatiu a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Gràfic 10. Any de constitució 2019

Un segon element que caracteritza el teixit associatiu és la forma jurídica és a dir, la manera en què les entitats decideixen organitzar-se. **La forma jurídica més habitual de l'àrea metropolitana és l'associació, seguida, en menor mesura, de la fundació i la delegació d'entitat.** A més, les entitats de base representen el 95% del total.

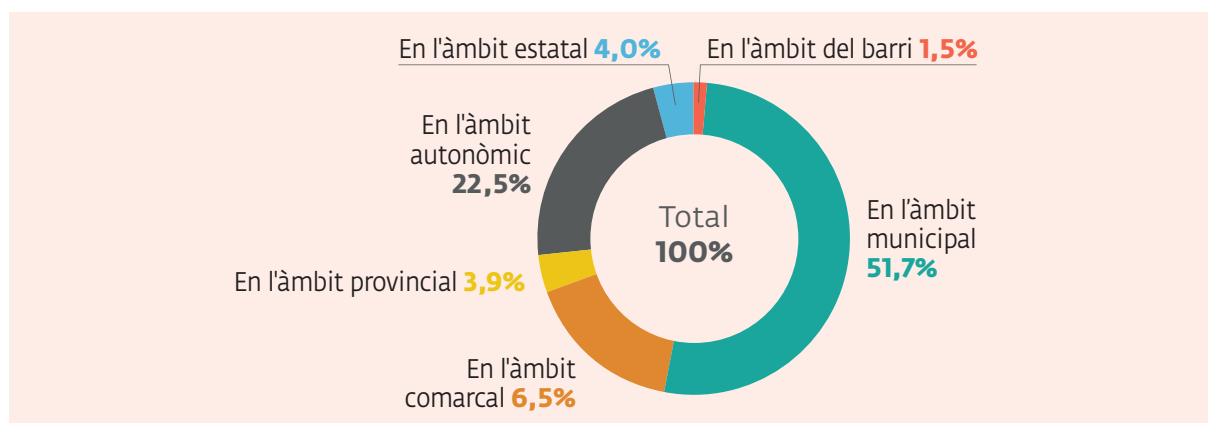
Gràfic 11. Forma jurídica de les entitats segons les dades censals

L'àmbit d'actuació territorial indica l'abast d'actuació geogràfic de les entitats i les accions que duen a terme, aquesta dada apunta el sentit dels diversos projectes que desenvolupen les organitzacions no lucratives de l'àrea metropolitana de Barcelona, així com la seva magnitud. D'aquesta manera, aquelles entitats que vulguin dur a terme actuacions des de la proximitat actuaran en l'àmbit local o del barri. Aquestes entitats que actuen des de la proximitat tindran també estructures més petites.

A l'àrea metropolitana de Barcelona l'àmbit territorial d'intervenció predominant és el municipi, en el que es troben representades més de la meitat de les entitats participants en l'estudi. En segon lloc, també destaquen les entitats que actuen a l'àmbit autonòmic, vinculades bona part d'aquestes a la forma jurídica de delegació d'entitat. Finalment, també destaquen aquelles que actuen en un àmbit comarcal, aquesta dada es pot analitzar en el sentit que els reptes socials d'un municipi poden ser generalment compartits per totes les poblacions properes, de la mateixa comarca.

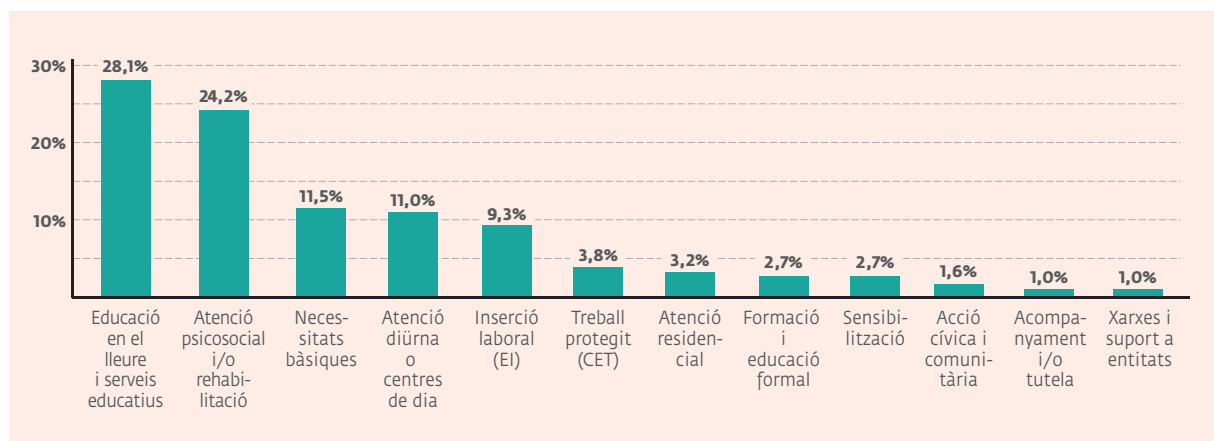
Gràfic 12. Àmbit d'actuació territorial

Una darrera dada que aporta informació rellevant entorn la caracterització de les entitats és l'àmbit d'intervenció d'aquestes. L'àmbit d'intervenció és el que defineix l'activitat principal que porta a terme cada organització no lucrativa dins del mateix àmbit de l'acció social i ajuda a poder reconèixer de manera més precisa la tipologia d'entitats existents a l'àrea metropolitana de Barcelona. La Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya comptem amb un cens d'entitats del tercer sector social del qual s'han extret les dades que es mostren a continuació.

Les principals activitats del sector són l'educació i l'atenció psicosocial, tot i que hi ha múltiples formes d'intervenció per a millorar la qualitat de vida dels col·lectius sobre els quals es treballa. En tercer i quart lloc, i per sobre del 10% d'entitats, es troben representats els àmbits de necessitats bàsiques i atenció diürna.

Gràfic 13. Principal àmbit d'intervenció de les entitats segons les dades censals.

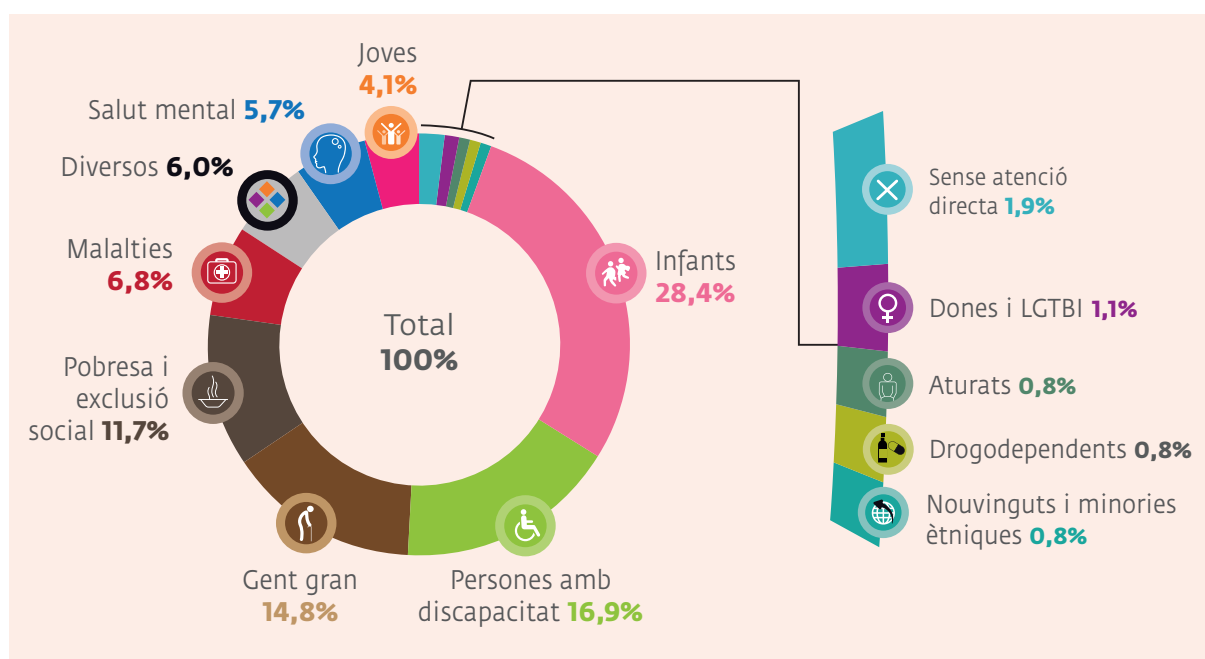

4.2.2 Col·lectius atesos

Les entitats duen a terme la seva actuació en benefici de diversos col·lectius. Els col·lectius que reben l'atenció de les entitats d'un territori també aporten informació sobre el teixit associatiu del territori i les característiques de les entitats que en formen part. **De la mateixa manera que al conjunt de Catalunya, a l'àrea metropolitana de Barcelona els principals col·lectius atesos són la infància, les persones amb discapacitat i la gent gran.** Després d'aquests tres grans grups d'atenció i per sobre del 10% també destaca l'atenció a col·lectius de pobresa i exclusió i en menor mesura l'atenció a persones amb malalties.

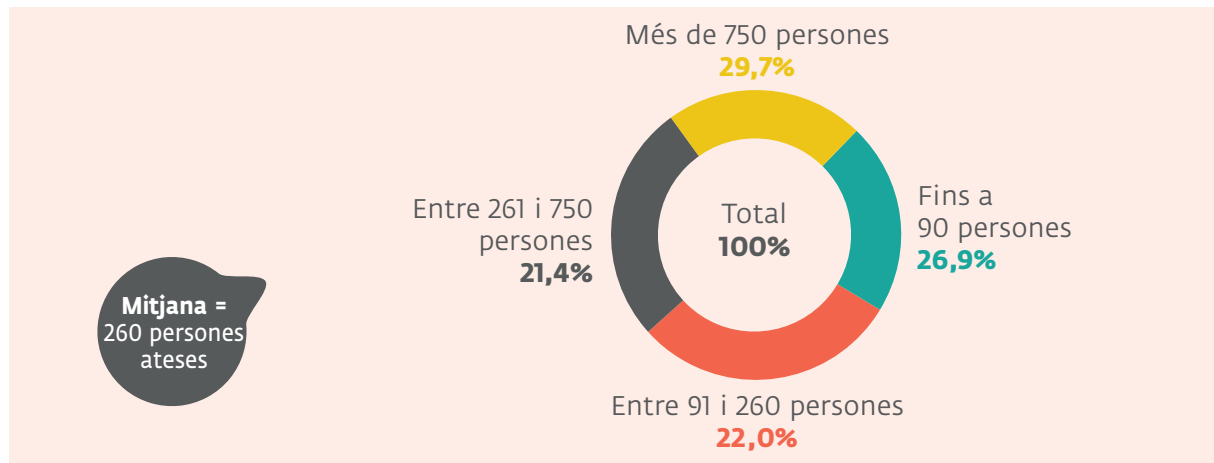
Generalment les entitats neixen amb la voluntat de suplir una manca del seu territori, amb les dades censals de la Taula d'Entitat del Tercer Sector Social de Catalunya es pot intuir que a l'àrea metropolitana de Barcelona els col·lectius amb més necessitat d'atenció són els infants, les persones amb discapacitat i la gent gran.

Gràfic 14. Principals col·lectius on s'adrecen les activitats i serveis segons les dades censals.

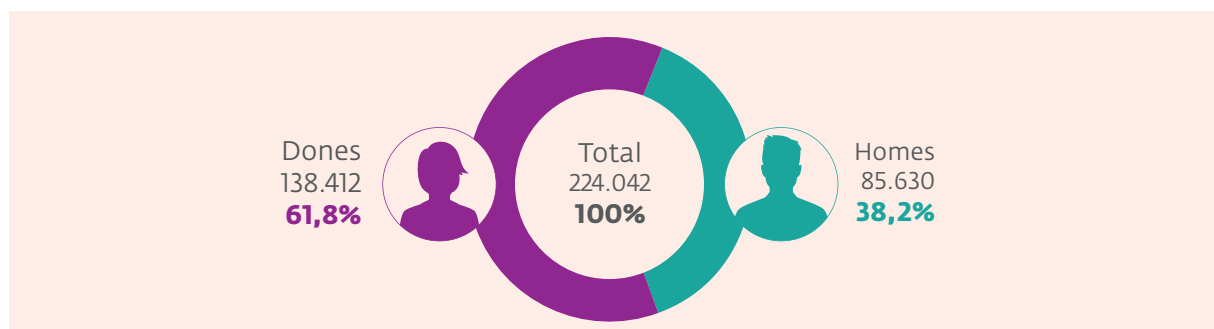

Pel que fa al nombre de persones ateses, els trams mostren que el gruix de persones ateses se situa principalment fins a les 90 persones ateses (26,9%) i més de 750 persones ateses (29,7%). Aquestes dades mostren diferents grandàries d'organitzacions existents a l'àrea metropolitana de Barcelona, però en analitzar la dada per sexes, s'aprecia una diferenciació destacable, **les dones reben més atenció per terme general que els homes**. Sovint es parla de la feminització del tercer sector pel que fa a les persones voluntàries i contractades, però també succeeix en el cas dels col·lectius atesos, constatant una major incidència de la pobresa en les dones, fenomen que es coneix com feminització de la pobresa, dinàmica per la qual la pobresa entre les dones augmenta més o amb menys intensitat que entre els homes.

Gràfic 15. Persones ateses per trams (2019)

Gràfic 16. Persones ateses segons sexe (2019)*

*Les dades són el sumatori de les entitats participants, no una estimació real. El total d'habitants de l'àrea metropolitana de Barcelona és de 1.639 persones. Ara representa el 13,66%

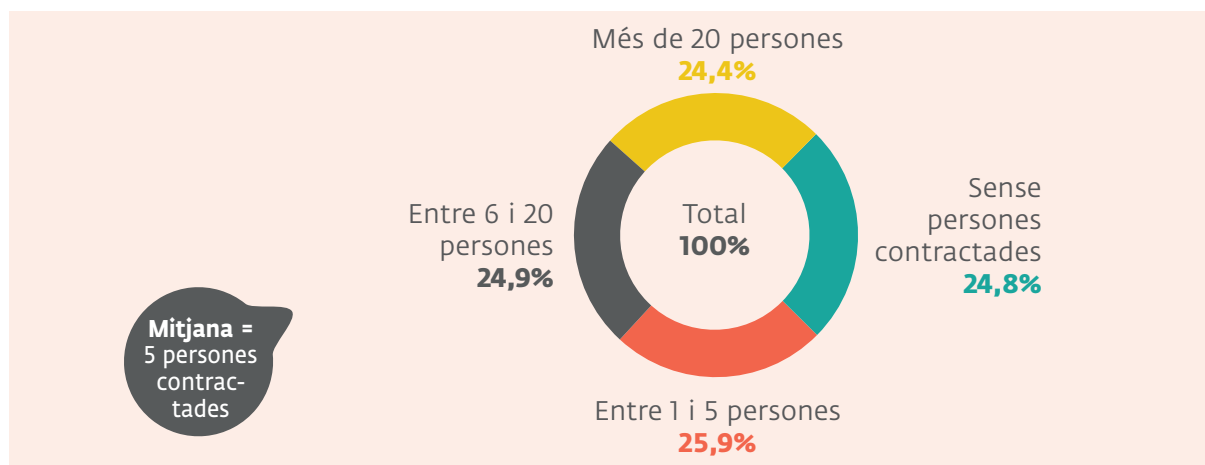
4.2.3. Equips

Les persones contractades són essencials per a la prestació de serveis, per això el coneixement del nombre de persones contactades aporta informació d'interès sobre les entitats prestadores de serveis a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Les entitats amb persones contractades a l'àrea metropolitana de Barcelona representen més del 75% del total, pel que les dades indiquen que les entitats d'aquest territori són generadores d'ocupació i, bona part d'aquestes, prestadores de serveis. Les entitats d'aquest territori, compten amb una mitjana de 5 persones contractades. En analitzar les dades per trams de persones contractades, s'observa una gran heterogeneïtat, és a dir, que la mida de les entitats, pel que fa a nombre de persones contractades, és molt variada a l'àrea metropolitana de Barcelona. El gruix majoritari d'entitats (més del 50%)

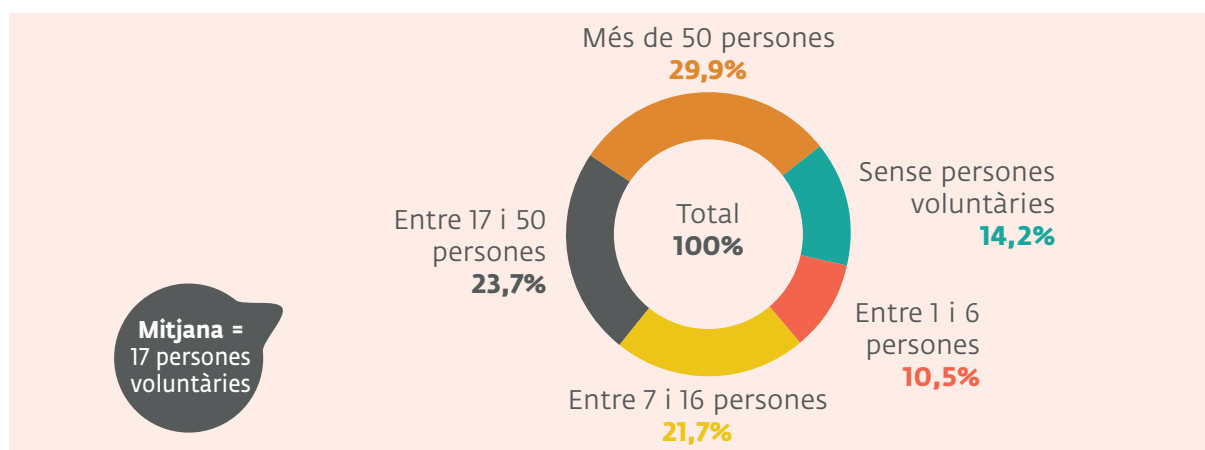
s'emmarquen dins el rang d'1 a 20 persones treballadores. Observant un considerable percentatge del gairebé 25% d'entitats sense persones contractades i un 24,4% d'entitats amb més de 20 persones.

Gràfic 17. Persones contractades per trams (2019)

Les persones voluntàries formen part de l'ADN de les entitats i són peça fonamental del teixit associatiu. Aquesta figura està formada per persones que dediquen el seu esforç i temps lliure a treballar en la transformació social a través de la seva participació altruista en organitzacions no lucratives. A l'àrea metropolitana de Barcelona gairebé el 86% de les entitats compten amb persones voluntàries que donen suport als projectes de les entitats. **En detall, gairebé la meitat d'entitats enquestades compten amb entre 7 i 50 persones voluntàries i prop del 30% d'organitzacions compta amb més de 50 persones voluntàries.** La mitjana de persones voluntàries a les entitats de l'àrea metropolitana és de 17. D'aquesta manera es mostra que les entitats tenen un significatiu efecte de dinamització social.

Gràfic 18. Persones voluntàries per trams (2019)

LES ENTITATS DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA ES CARACTERITZEN DONCS PER SER MAJORITÀRIAMENT ENTITATS DE BASE AMB FORMA JURÍDICA D'ASSOCIACIÓ, CREADES ABANS DE 1980 O A LA PRIMERA DÈCADA DELS 2000, DEDICADES A L'EDUCACIÓ O A L'ATENCIÓ PSICOSOCIAL I AMB UN ABAST D'ACTUACIÓ GENERALMENT MUNICIPAL, ELS PRINCIPALS COL·LECTIUS ATEsos SÓN ELS DE LA INFÀNCIA, PERSONES AMB DISCAPACITAT I GENT GRAN I D'AQUESTS COL·LECTIUS S'ATÉN MAJORITÀRIAMENT A DONES. LES ENTITATS DEL TERRITORI COMPTEN GENERALMENT AMB PERSONES CONTRACTADES I S'OBSERVA UNA GRAN HETEROGENEÏTAT DE MIDES D'EQUIPS TÈCNICS I ES COMPTA TAMBÉ AMB PERSONES VOLUNTÀRIES AMB UNA MITJANA DE 17 PERSONES VOLUNTÀRIES EN UNA ENTITAT.

5. RELACIONS ENTRE LES ENTITATS SOCIALS I ELS ENS PÚBLICS LOCALS

5.1 Context

El Baròmetre del Tercer Sector Social enguany posa el focus en les relacions entre les entitats socials i les administracions locals en un territori tan ric i divers com és l'àrea metropolitana de Barcelona. Aquest capítol, que integra de manera simultània resultats de l'enquesta junt amb el discurs recollit en la recerca qualitativa, es concep com l'eix central d'aquesta publicació, ja que s'orienta precisament a les relacions locals. Les relacions analitzades no es limiten al tàndem Tercer Sector i administracions, sinó que aporten una mirada àmplia de les relacions locals, considerant espais educatius com l'escola, actors econòmics com el comerç de barri i l'economia social, així com altres actors i espais de participació que ajuden a aportar una mirada àmplia de les relacions en el context de proximitat.

El camí recorregut al llarg de les darreres dècades per part de les administracions públiques locals ha estat orientat a avançar cap a models de governança més oberts amb la ciutadania. Els instruments per desenvolupar i consolidar la democràcia han estat diversos, d'acord amb les diferents realitats de cada lloc, però sempre han considerat les entitats socials i els grups informals com el principal element catalitzador de les demandes ciutadanes. Un dels axiomes d'aquesta recerca és que l'acció sociocomunitària en l'àmbit local no és pas una llista d'ingredients a combinar seguint una recepta única, sinó una adaptació a les necessitats concretes, partint del coneixement profund i l'escolta activa de l'entorn.

Per a l'abordatge d'aquestes relacions es parteix del model teòric de Tercer Sector que atribueix tres rols principals a les entitats socials¹ i que les posiciona com a nexa entre les administracions locals i la ciutadania. El primer té a veure amb el seu paper en la construcció i consolidació de la democràcia participativa, i consegüentment en la qualitat democràtica i la transparència dels governs. Aquest rol es realitza sobretot a través de la participació en òrgans i espais públics com poden ser consells, taules, etc., i també mitjançant la coproducció de polítiques públiques². Sovint, però es queda en un marc consultiu que les entitats socials entrevistades consideren eficient i, a la vegada, ofereix un marc de participació superficial que difícilment permet aprofundir en la generació de sinergies.

¹ Anheier, H. K. (2009). What Kind of Nonprofit Sector, What Kind of Society? Comparative Policy

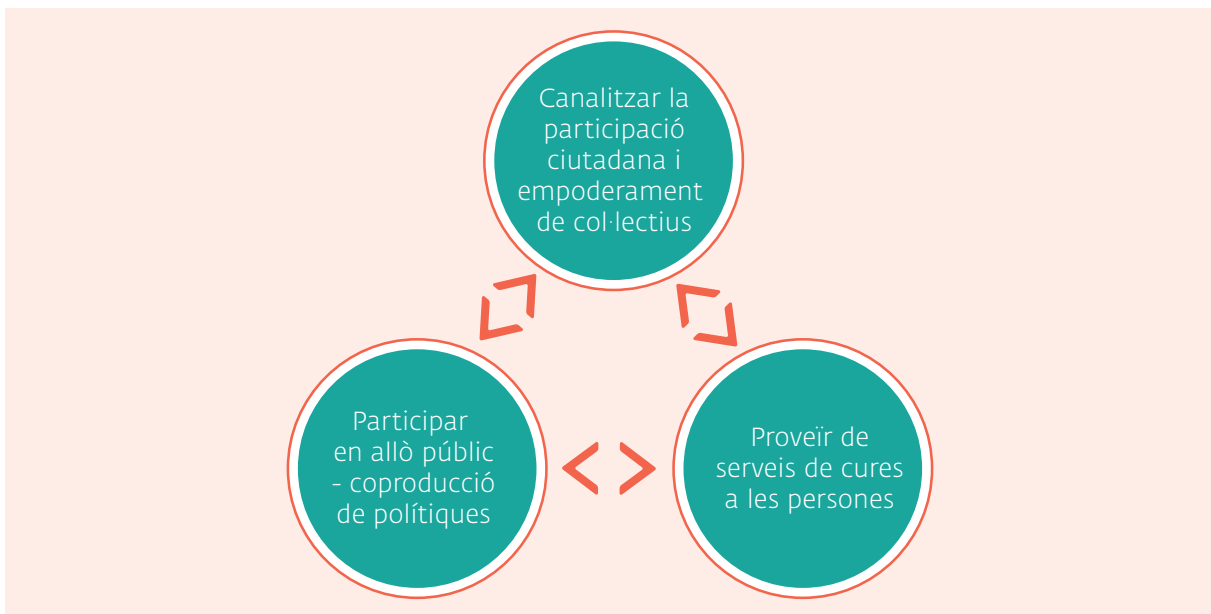
² La coproducció de polítiques públiques fa referència a la participació dels diferents actors socials en la definició i/o l'elaboració de les polítiques. També es considera la seva implementació. Més informació: http://www.socioeco.org/bdf_dossier-22_es.html

"Nosaltres participem a totes les taules [...], coordinadores locals [...], etc. participem a totes i totes aquestes iniciatives serveixen per parlar-ne, però són poc efectives"

(extret de les entrevistes amb entitats)

Un segon paper fa referència a la provisió de serveis socials en el marc de l'Estat del benestar considerant, al seu torn, la capacitat d'innovació de les entitats en la provisió d'aquests serveis així com el seu paper en l'economia social. Aquest rol, en darrera instància, es vincula també amb la coproducció de polítiques des de la seva implementació. El tercer rol té a veure amb la capacitat de les entitats per canalitzar les demandes socials i articular-les a través de l'apoderament dels col·lectius implicats. Aquest rol, d'acord amb les entrevistes realitzades, és el que les entitats socials consideren menys valorat per part de les administracions i sobre el qual caldria incidir, sobretot pel que fa a la vinculació del jovent.

Gràfic 19. Rols del Tercer Sector

Gràfic 20. Coproducció de les polítiques públiques

A les entrevistes amb personal de l'AMB es reflexiona sobre el canvi de conceptualització d'allò públic dels darrers temps però sense deixar de posar la mirada en el passat. El nou paradigma defineix allò públic com la suma de les institucions i l'acció sociocomunitària i implica, per se, relacions horitzontals, basades en la confiança i el reconeixement mutu dels diferents agents implicats. En aquest nou escenari, les administracions locals passen de considerar les entitats del Tercer Sector Social com a col·laboradores en el desenvolupament de les seves responsabilitats a esdevenir protagonistes en la coproducció de les polítiques públiques, és a dir, no només es centren en la provisió de serveis com s'havia fet tradicionalment, sinó que també contribueixen en la definició i elaboració de les mateixes. Aspectes com la tradició política de cada municipi juntament amb el teixit associatiu existent i la grandària de la població poden condicionar aquesta nova aproximació i donar-li diferents formes i ritmes.

A la pràctica hi ha realitats molt diverses i cal reconèixer tant les experiències innovadores, perquè poden ser inspiradores, com identificar els anacronismes que encara impregnen algunes dinàmiques administratives. Aquestes no sempre són fàcils de radicar amb immediatesa sinó que la transició cap a models més participats forma part del mateix procés democratitzador. Així, per exemple, el funcionament per àrees temàtiques ³ per articular les relacions entre entitats i administracions públiques integra algunes incongruències amb la visió holística d'allò comunitari. **Probablement en municipis de menor grandària ha estat més fàcil avançar cap a relacions més àgils i obertes, mentre que les estructures dels municipis de més dimensió donen lloc a una gestió més complexa de la transversalitat.**

La coproducció de polítiques locals, que en darrera instància cerca la consecució de fites comunes entre els actors implicats, és encara un fenomen força recent, poc sistematitzat i que s'ubica en un àmbit eminentment exploratori. Amb això les estratègies d'abordatge acostumen a crear-se ad hoc i d'acord amb les casuístiques específiques de cada cas. És habitual parlar d'experiències singulars i atorgar l'èxit d'aquestes a les seves especificitats més que a l'aplicació de meto-

³ Habitualment hi ha distinció temàtica, sobretot en municipis de certa grandària, on les regidories es relacionen amb les entitats del mateix focus d'intervenció. Per exemple, les entitats culturals es relacionen amb la regidoria de cultura, les entitats socials amb la regidoria d'acció social, etc. Acostuma també a existir una regidoria de participació la qual intenta integrar totes les temàtiques però aquesta relació sovint es dona en paral·lel i no de forma coordinada amb la resta. Aquestes dinàmiques són considerades poc positives en tractar les relacions des d'una vessant de compartiments estancs.

dologies concretes. Precisament per això, la recerca també juga un paper clau, tant en la diagnòsi de la realitat com en la identificació de dinàmiques transformadores, essent un tercer actor en relació que pot contribuir en l'aportació d'una mirada científica en la construcció d'allò públic.

Des de la perspectiva de la implementació de polítiques, a les entrevistes amb personal de l'AMB es posa l'accent en una dimensió clau de les relacions publico-socials com és la governança. Aquesta pot tenir moltes vessants, però en la qüestió que ens ocupa fa referència sobretot a la interpretació de les normes i a la seguretat jurídica per part de les diferents administracions locals, donat que no hi ha un únic model dins de l'àrea metropolitana de Barcelona. Per exemple, aquest és el cas de la normativa vinculada amb la transparència que obliga a les entitats amb relacions econòmiques amb l'administració a la difusió d'informació pública de manera constant i actualitzada que comprèn des de la informació institucional (estatuts, organigrama, identificació de càrrecs, etc.) a l'econòmica (pressupostos, comptes anuals, etc.), passant per la publicació dels contractes, convenis i subvencions amb les administracions públiques.

Per a les entitats socials, aquesta variabilitat d'interpretacions normatives provoca, en darrera instància, un alentiment en la resposta que es vol donar. **Seria desitjable, doncs, avançar cap a una harmonització que compregui la diferència i que, per tant, aspiri a la unificació de criteris comuns però adaptats a cada realitat. No es tractaria d'homogeneïtzar les administracions locals i la forma amb què es relacionen amb els diferents actors, atesa la diferent caracterització i grandària dels municipis, però sí de buscar lògiques aplicables al seu conjunt que facilitin les relacions amb les entitats, amb la ciutadania i, també, entre territoris.**

La prestació de serveis des de les entitats socials és una forma habitual de relació amb les administracions locals en el mig i llarg termini, que vincula les entitats només amb la segona fase de la coproducció de les polítiques públiques, és a dir, amb la seva implementació. El fet que alguns dels actors implicats es puguin situar només en aquest segon espai pot arribar a comprometre la traçabilitat de les polítiques, generant distàncies entre allò proposat i allò executat. A més, es perd o no queda degudament reconegut el coneixement i know how de les organitzacions socials, tan valuós a l'hora de dissenyar aquest tipus de polítiques. Aquests són dos arguments de pes per considerar integrar les entitats en tot el procés, en aquells municipis on encara no es fa.

En tractar les lògiques de la prestació de serveis hi ha coincidència de veus respecte als avenços en la creació de les clàusules socials, essencials per treballar des dels valors que promouen les entitats. Però a la vegada això es considera insuficient per a evolucionar cap a models que posin veritablement les persones al centre. Cal considerar que sovint preval la qüestió econòmica per sobre d'altres aspectes. En paral·lel, es percep un entorn d'exigència cap a les entitats de les quals s'espera excel·lència, de resultats i de procés, però que no es dóna d'igual forma amb altres agents socials. Seria desitjable posar els esforços en avançar cap a un model de serveis que reconeixin les entitats socials com un aliat clau. No podem oblidar que, en darrera instància, són els col·lectius destinataris en qui recauen les febleses del model.

"Avui no podem entendre la prestació de serveis de les persones sense el tercer sector [...] però el tercer sector juga en un marc encara estructuralment desfavorable. I segueixen havent-hi moltes lògiques mercantils amb capacitat d'expulsió del tercer sector [...] El gran repte és trobar un nou marc d'acord ciutadà"

(extret de les entrevistes amb personal de l'AMB)

A més de l'abast de les polítiques socials, en conjunt, es donen molts espais de connexió i també de relacions quotidianes entre entitats socials i administracions locals a les quals sembla oportú parar l'atenció. Les entitats socials consultades coincideixen en el fet que l'establiment de relacions de confiança és un element indispensable per poder avançar en la consecució d'objectius compartits, els quals han de poder assolir-se de manera coral amb els governs locals. La qüestió de la confiança suscita debat perquè no sempre és immediat ni fàcil poder teixir ponts entre tots dos actors basats en el reconeixement mutu. La confiança és un concepte que integra moltes febleses, sovint condicionades per les persones concretes que es troben en una banda i l'altra de la relació en cada moment.

"Creiem que la confiança costa molt de guanyar i és molt fàcil de perdre"

(extret de les entrevistes amb entitats)

"Cada vegada que hi ha eleccions municipals has de tornar a construir ponts"

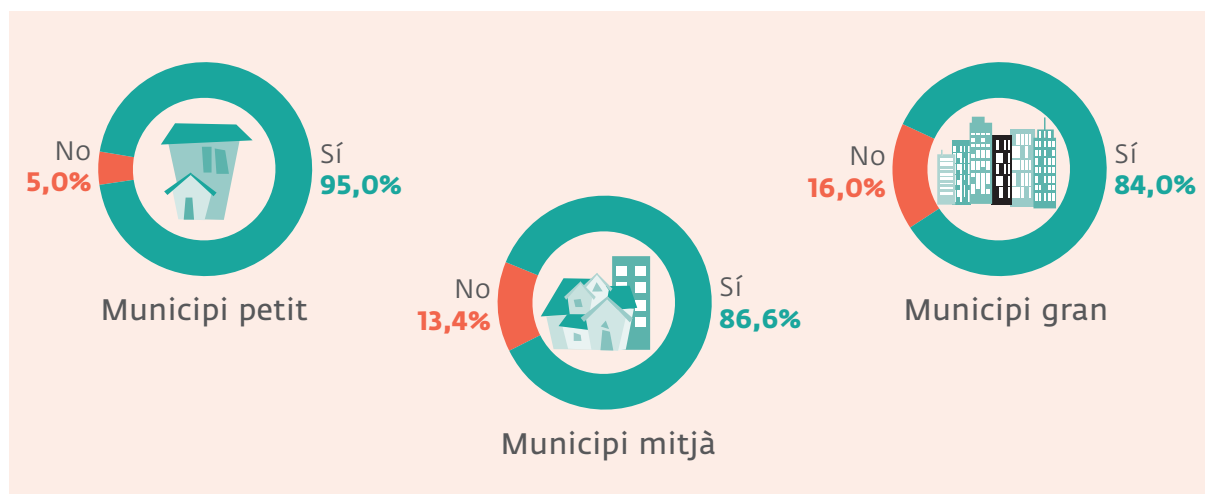
(extret de les entrevistes amb entitats)

5.2 Relació amb els ens locals

Les relacions amb els ens locals és un dels focus principals del Baròmetre del Tercer Sector Social 2020, s'ha analitzat la naturalesa d'aquestes relacions a través de l'estudi quantitatiu i s'han complementat les dades amb un estudi qualitatiu on tant les entitats com les administracions públiques locals han dotat de discurs i context les dades recollides. En aquest capítol es recullen totes les aportacions rebudes en el desenvolupament de la recerca.

Un factor rellevant a l'hora d'estudiar les relacions entre organitzacions no lucratives i ens públics és la relació econòmica. **Les dades indiquen que la majoria de les relacions entre organitzacions no lucratives i administració local estan acompanyades d'una relació econòmica, així ho indica el 86% de les entitats enquestades.** Aquesta qüestió s'accentua en els municipis de menor grandària on hi ha generalment menys entitats, pel que la despesa destinada al teixit associatiu es reparteix entre totes elles.

Gràfic 21. Activitats acompanyades de relacions econòmiques segons grandària de municipis

Una altra manera de donar suport al teixit associatiu és a través de les aportacions no monetàries, que es poden traduir en cessió d'espais, materials, organització de formacions, etc. **En preguntar a les entitats sobre aquest tipus d'aportacions, la més comuna és la cessió d'un espai, ja sigui per tenir la seu social, local o despatx per a tasques d'oficina (47,2%) o per a reunions o formacions (37,2%)** i en segon lloc en la generació d'espais de promoció local de les activitats (39,2%) que es podria relacionar amb la cinquena opció més representada que fa referència a la generació d'espais de comunicació per la

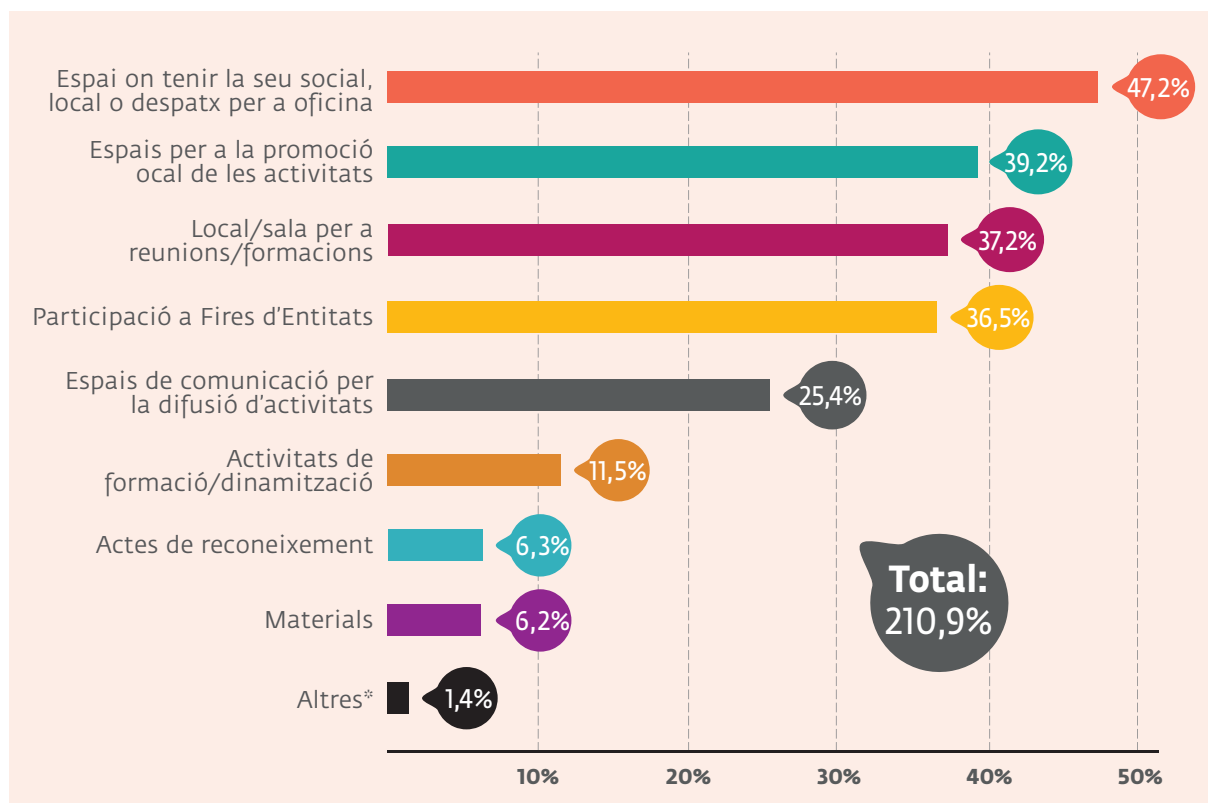
difusió d'activitats (25,4%). D'altra banda, també és destacable la xifra de participació en fires d'entitats (36,50%).

També als grups de discussió la majoria d'entitats participants van afirmar comptar amb la cessió d'espais i materials per part dels Ajuntaments, fet que es valora molt positivament.

"Un punt fort [de la relació amb les administracions públiques locals] és la cessió de locals perquè nosaltres puguem fer les nostres activitats més enllà del nostre espai físic"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Gràfic 22. Aportacions no monetàries (multiresposta)

*Assessorament, treball en xarxa (taules sectorials)

A banda d'una relació vinculada al finançament de les entitats, monetària o no monetària, un dels indicadors que poden aportar dades interessants en l'estudi de les relacions amb les administracions són les accions d'acompanyament a projectes o activitats. En general aquestes es troben representades de manera heterogènia en les dades analitzades, destacant especialment les reunions amb la regidoria de l'àmbit d'actuació

de les entitats (57,2%). Altres actuacions destacables són la participació en òrgans de participació local, com taules d'entitats, i la participació en xarxes associatives. Aquestes 3 actuacions van estar també molt representades en el desenvolupament dels grups de discussió. Pel que fa a les reunions, la majoria d'entitats les van descriure com a generalment bidireccionals amb la regidoria de l'àmbit d'actuació de cada entitat. En alguns casos també hi ha relació amb alcaldia, però generalment les entitats participants mostren consens en aquesta relació directa amb cada àrea de l'Ajuntament. Una de les dificultats amb aquestes relacions, ve referida pels canvis de govern, ja que si les eleccions provoquen un canvi de color polític al capdavant del consistori, les entitats han de tornar a generar relació amb les persones que s'hi incorporen:

"La relació amb regidories és distant i normalment força unilateral amb la regidoria de l'àmbit que es treballa. A més, cal afegir l'esforç de dedicació i el temps destinats a restablir relacions cada cop que hi ha un canvi de govern al consistori"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Aquesta relació és més propera i transversal en el cas dels municipis més petits, on la coneixença mútua i la comunicació acostuma a ser més fluïda i hi ha una relació més estreta entre les diferents altres àrees de l'ajuntament així com amb entitats de diversos àmbits, pel que és més fàcil solucionar problemes del teixit associatiu, tal com es va expressar al grup de discussió de persones tècniques dels ajuntaments de l'àrea metropolitana de Barcelona:

"No ens relacionem només amb entitats d'àmbit social, sinó també amb culturals, esportives, etc."

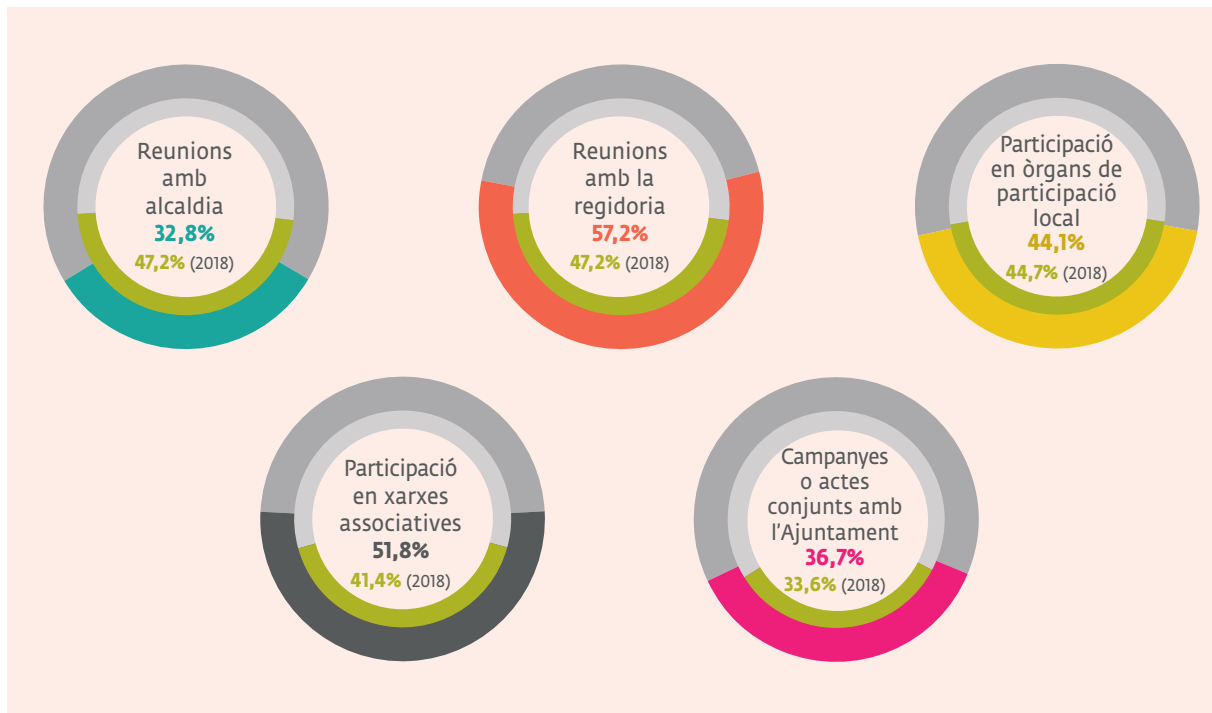
(extret dels grups de discussió d'entitats)

D'altra banda, des dels consistoris també es valora molt positivament la creació de xarxes d'entitats, ja que el treball conjunt acostuma a provocar projectes més transformadors al territori. Aquesta col·laboració es considera a més, que hauria de sortir de manera orgànica de les mateixes organitzacions, tot i que molt sovint s'han de fomentar des de l'administració pública.

"Una dificultat és la capacitat de les entitats per fer accions conjuntes i buscar més sinergies, n'hi ha, però a vegades les hem d'empènyer una mica"

(extret dels grups de discussió de tècnics/es d'ajuntament)

Gràfic 23. Accions d'acompanyament a les activitats (multiresposta)

Pel que fa a la participació de les entitats en la presa de decisions de les administracions pública, la majoria de les entitats afirmen que no s'ha realitzat cap activitat (43%), tot i que un 31,2% de les entitats enquestades han afirmat que participen en la coproducció de polítiques, activitats i serveis, més en detall, a través de la fase qualitativa de la recerca s'ha pogut observar que algunes entitats sí participen en la creació d'activitats o projectes concrets, però en molt pocs casos s'ha participat en la coproducció de polítiques o serveis.

Normalment els espais de participació de les entitats s'articulen a través de taules de participació o eines similars que s'han desenvolupat en els consistoris en els darrers anys. Aquests espais fomenten també la relació entre les pròpies entitats, fet que es valora positivament, però no totes les entitats consideren que les taules siguin prou efectives, tal com es va transmetre als grups de discussió i entrevistes amb entitats.

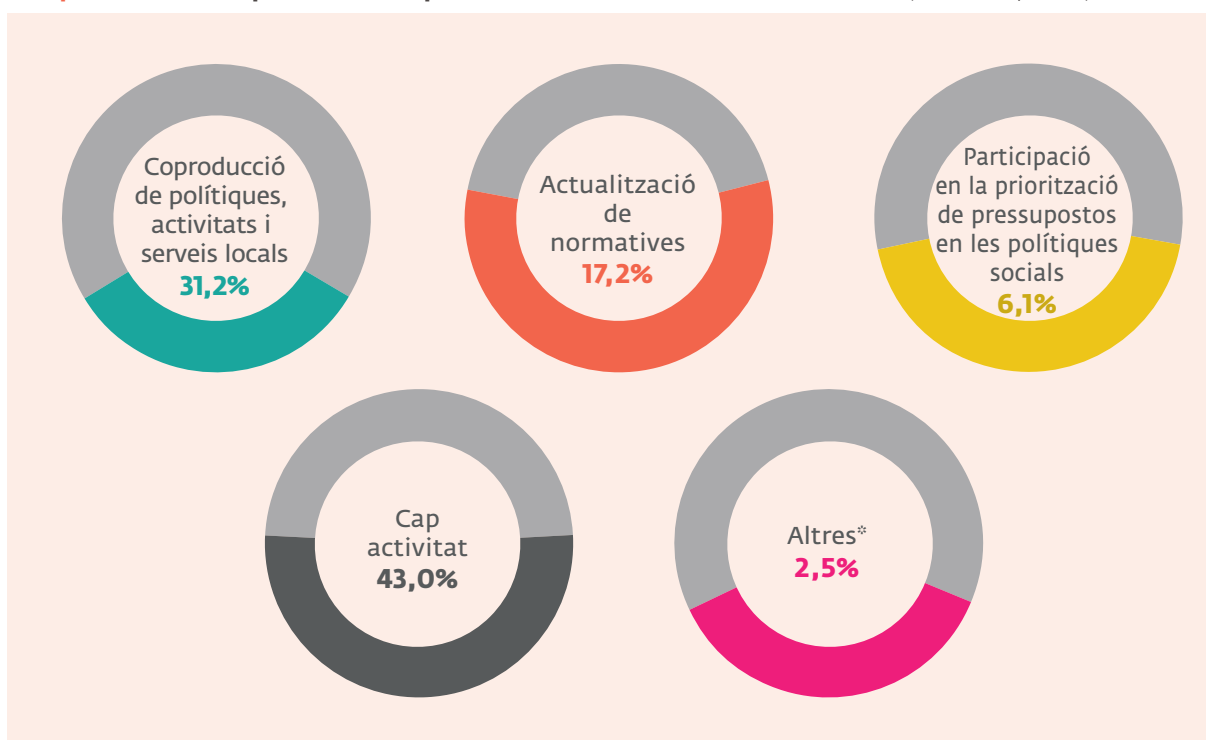
"L'existència d'estructures com ara el pla de desenvolupament comunitari, permeten que les relacions [amb les entitats] siguin bones, o sigui, que hi ha molt bona relació amb la resta d'entitats"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

"Nosaltres participem a totes les taules de discapacitat, malaltia mental, coordinadores locals d'entitats del Tercer Sector, etc. participem a totes i totes aquestes iniciatives serveixen per parlar-ne, però són poc efectives"

(extret de les entrevistes amb entitats)

Gràfic 24. Participació en la presa de decisions de les AA.PP. (multiresposta)

*A través d'espais de participació per entitats locals

En analitzar la participació de les organitzacions no lucratives en la presa de decisions de les administracions públiques s'observa que aquesta és més comuna en els municipis de major grandària (76,1%). El mateix s'observa amb la coproducció de polítiques, activitats i serveis locals (52,9%) i l'actualització de normatives (58,0%). **Els resultats mostren que les entitats de municipis grans tenen més incidència en la presa de decisions de les Administracions Públiques.**

Aquesta dada es va confirmar en el grup de discussió de persones tècniques d'ajuntaments, ja que precisament des dels ajuntaments dels municipis grans, és d'on s'havien dut a terme les iniciatives enfocades en la participació del teixit associatiu, fet que es dona perquè existeixen més metodologies implantades de treball con-

junt en els municipis de més població, en canvi en els municipis petits la relació queda en major mesura subjecta a les relacions de coneixença.

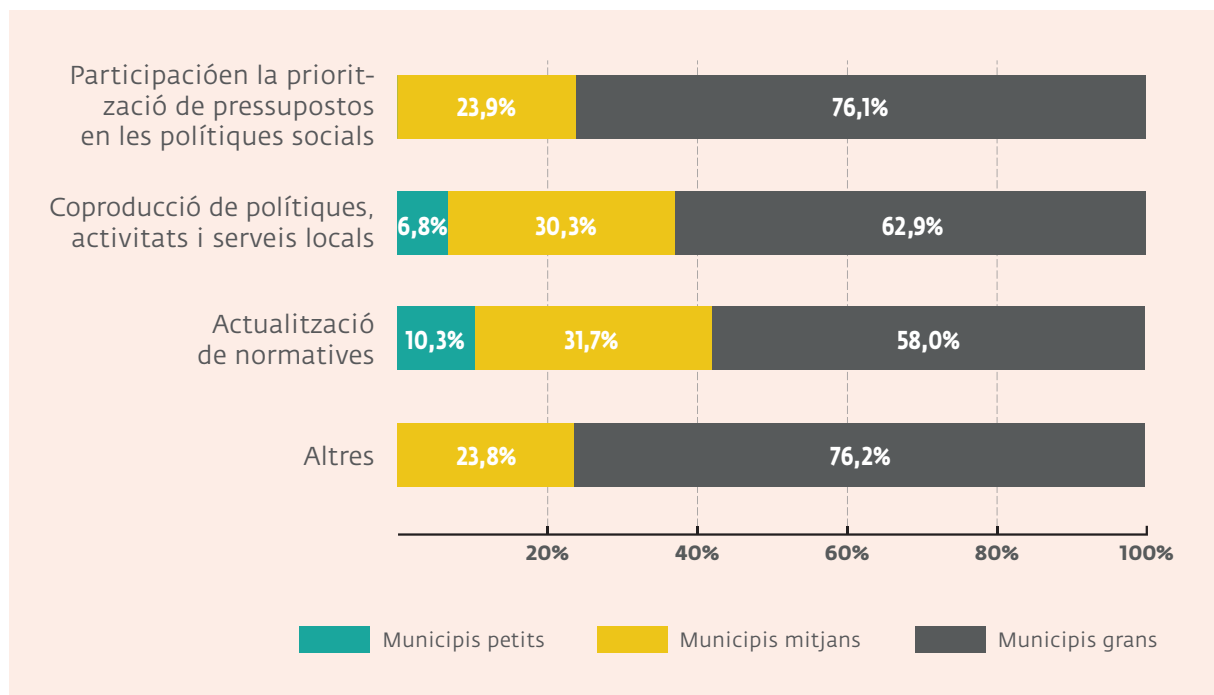
"A la celebració del congrés d'entitats va ser a través de les reflexions de les entitats que es va decidir actualitzar el decret de participació ciutadana, marcar polítiques de suport associatiu"

(extret dels grups de discussió de tècnics/es d'ajuntaments)

"Des de l'Ajuntament es convoca a les entitats quan es realitza un pla sectorial per tal que donin el seu punt de vista"

(extret dels grups de discussió de tècnics/es d'ajuntaments)

Gràfic 25. Participació en la presa de decisions de les AA.PP. segons grandària del municipi

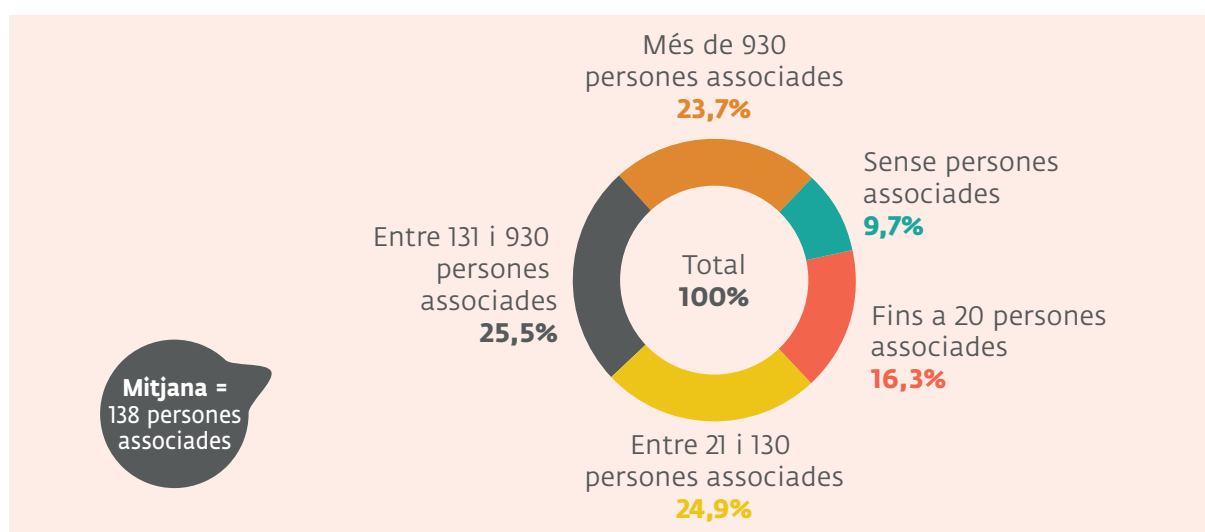

5.3. Relació amb la ciutadania

Tal com s'ha reflectit en el tercer capítol de l'informe, l'associació és la forma jurídica més comuna del teixit associatiu de l'àrea metropolitana de Barcelona, per això és rellevant analitzar com s'estructuren aquestes entitats.

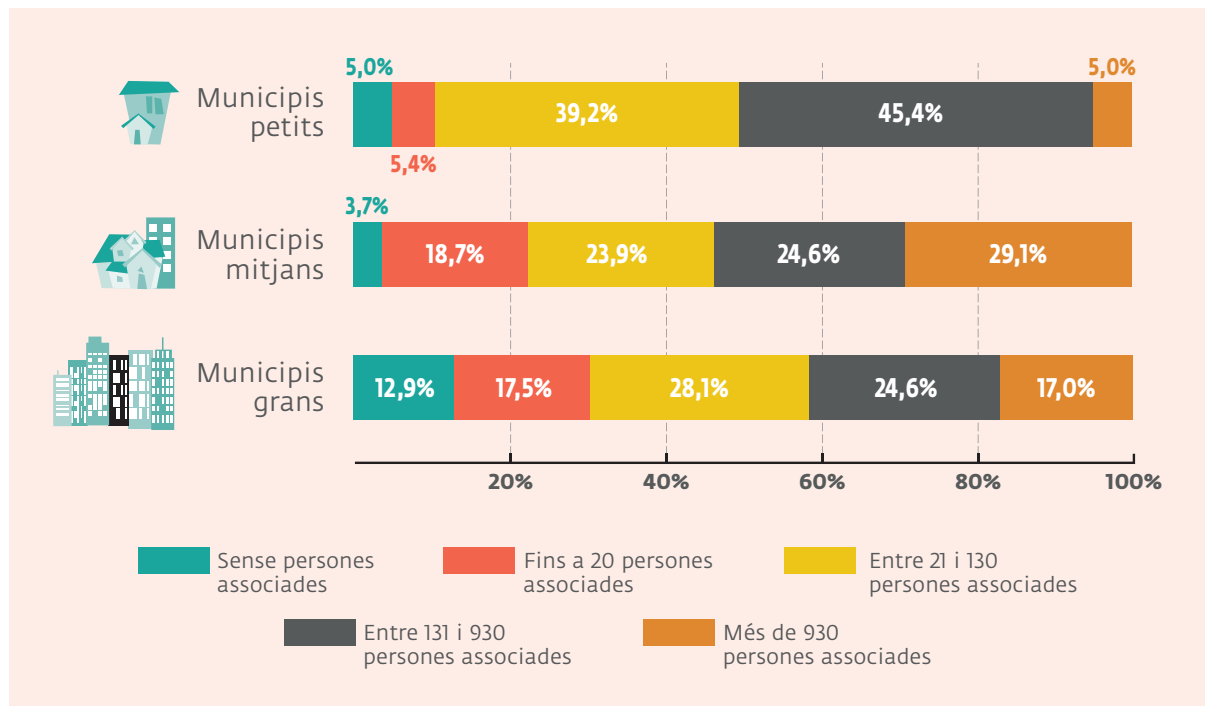
Les persones associades són un agent clau de la participació ciutadana i imprescindibles a l'hora d'estructurar aquestes entitats. **A l'àrea metropolitana de Barcelona aquestes entitats gaudeixen d'una alta participació, la majoria d'associacions se situen entre les 21 i 930 persones associades, amb una mitjana de 138 persones associades**, essent les més comunes aquelles que compten amb entre 131 i 930 persones sòcies.

Gràfic 26. Percentatge de persones associades per trams

En analitzar les persones sòcies amb què compten les associacions segons la grandària del municipi en el qual es desenvolupa activitat, s'observa com la participació i l'associacionisme destaca especialment als municipis més petits, on la franja d'entre 131 i 930 persones representa pràcticament la meitat de les organitzacions enquestades. Una de les possibles variables per explicar aquests resultats és la proximitat de les entitats a la ciutadania que es dona als municipis petits, on amb una població més reduïda es pot comptar amb un coneixement més extens del teixit associatiu i una predisposició a participar en les organitzacions no lucratives com a espai de socialització. El nombre inferior d'associacions, la menor heterogeneïtat d'organitzacions i la tradició també poden explicar aquestes dades.

Gràfic 27. Nombre de persones associades per trams segons grandària de municipi

Pel que fa a l'àmbit d'actuació, les entitats de necessitats bàsiques són les que compten en major mesura amb un nombre elevat de persones associades, el 72,3% de les entitats d'aquest àmbit compten amb més de 930 persones sòcies. Aquest fet pot ser degut al fet que es tracta d'un àmbit d'actuació que desperta molta sensibilitat entre la ciutadania, pel que hi ha més persones disposades a participar-hi, a més la quota d'associats és un dels mètodes més comuns pel finançament propi de les entitats, fet que provoca que moltes persones s'associïn per fer una aportació monetària tot i que en el dia a dia de l'entitat no hi tinguin tanta presència.

El segon àmbit d'actuació que compta amb un nombre més elevat de persones sòcies és el de l'educació en el lleure i serveis educatius, un 38% de les entitats enquestades d'aquest àmbit compten amb entre 131 i 930 persones associades. Es tracta d'un àmbit molt arrelat a Catalunya i gairebé cada població de l'àrea metropolitana compta amb una entitat d'aquest àmbit com a mínim, pel que una alta participació és fruit del seu arrelament, recorregut històric i relleu generacional.

Taula 6. Nombre de persones associades per trams segons l'àmbit d'intervenció

	Sense persones associades	Fins a 20 persones associades	Entre 21 i 130 persones associades	Entre 131 i 930 persones associades	Més de 930 persones associades	Mitjana
Necessitats bàsiques	25,4%	0,0%	2,6%	11,0%	72,3%	1.991
Atenció diürna o centres de dia	0,0%	0,0%	5,9%	16,7%	8,5%	768
Educació en el lleure i serveis educatius	0,0%	16,5%	17,0%	38,0%	19,3%	681
Xarxes i suport a entitats	0,0%	0,0%	3,2%	1,9%	0,0%	187
Atenció psicosocial i/o rehabilitació	0,0%	0,0%	53,8%	32,5%	0,0%	180
Acció cívica i comunitària	0,0%	6,6%	3,7%	0,0%	0,0%	31
Atenció residencial	0,0%	25,1%	2,5%	0,0%	0,0%	29
Inserció laboral (EI)	27,6%	32,1%	9,2%	0,0%	0,0%	14
Formació i educació formal	24,6%	15,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5
Acompanyament i/o tutela	0,0%	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	3
Sensibilització	0,0%	0,0%	2,2%	0,0%	0,0%	0
Treball protegit (CET)	22,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0
Total	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	

D'altra banda, cal destacar la majoria d'entitats que realitzen activitats obertes a la ciutadania (84,6%) i activitats en espais públics oberts (78,5%), dos factors que expliquen la voluntat de les organitzacions no lucratives de ser espais de participació ciutadana i la seva voluntat d'implicar a la ciutadania en les seves actuacions.

5.4. Relació amb les entitats locals i altres agents socials

El treball en xarxa es veu com una eina en l'àmbit local per a identificar noves necessitats socials i donar-les resposta. Aquesta tasca s'articula des de l'horitzontalitat i reconeixement mutu i, tot i que no resulta fàcil portar-la a terme i al llarg del temps, les dades mostren una bona articulació en els municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona, on un **88,4% de les entitats enquestades treballen en xarxa**. Als grups focals va existir un consens sobre la relació amb les altres entitats que acostuma a ser fluida i positiva i també es va apuntar al

paper de les federacions en la trobada i coneixença entre organitzacions no lucratives.

"Fem xarxa amb altres entitats del nostre àmbit de diferents territoris a través de la federació que organitza trobades i activitats"

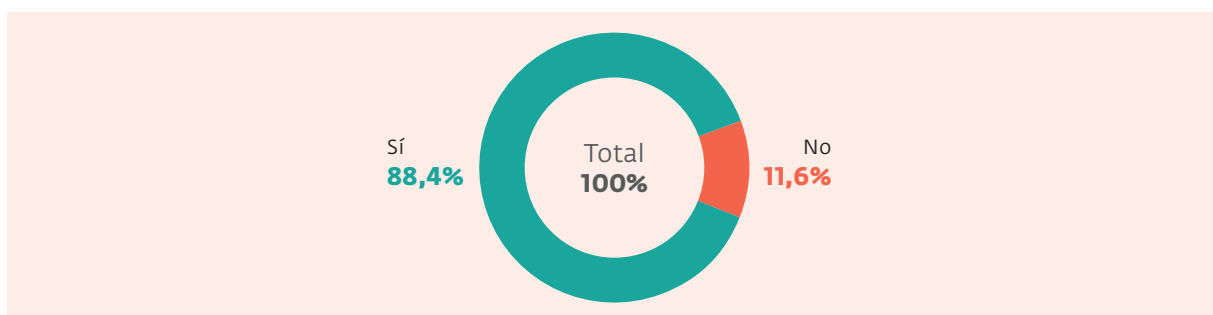
(extret dels grups de discussió d'entitats)

Aquesta relació, però acostuma a ser amb entitats del mateix àmbit, fer que marca el repte a les entitats d'intentar ampliar aquesta relació amb organitzacions d'altres àmbits d'actuació del mateix territori. A més, també s'apunten altres reptes com reduir l'atomització de les activitats que algunes entitats ja han començat a treballar per tal de construir objectius compartits i comuns, d'aquesta manera es poden evitar les duplicitats en projectes o activitats del territori, una major col·laboració i per tant, una major transformació social.

"Estaria bé que hi hagués una connexió més ampla amb les altres entitats del municipi [més enllà de les del mateix àmbit], perquè quan hem fet coses amb altres entitats sempre ha anat súper bé, hi ha hagut una cohesió social important i una col·laboració molt bona"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Gràfic 28. Entitats que treballen en xarxa

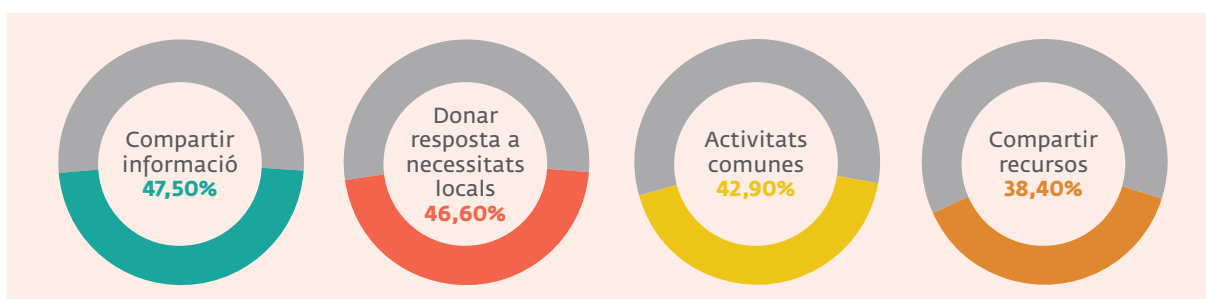
El treball en xarxa es pot articular a través de diverses accions, la més comuna és la de compartir informació (47,5%) seguida de la resposta conjunta a necessitats locals (46,6%), però totes elles compten amb una alta representació, pel que generalment quan les entitats treballen en xarxa ho fan a través de diverses opcions incloent el fet de compartir recursos o realitzar activitats comunes, aquestes normalment vinculades a dies concrets de commemoració d'algun col·lectiu o reivindicació. Aquestes dades es veuen reforçades pel discurs compartit per les entitats als grups de discussió.

"Ens relacionem amb entitats del nostre àmbit d'altres municipis propers de pocs habitants pel dia Internacional de l'àmbit que treballem"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Pel que fa a la celebració d'actes amb altres entitats, la relació més comuna és l'organització conjunta de conferències o xerrades (60,6%) o de jornades temàtiques específiques (38,2%).

Gràfic 29. Accions de treball en xarxa (multiresposta)

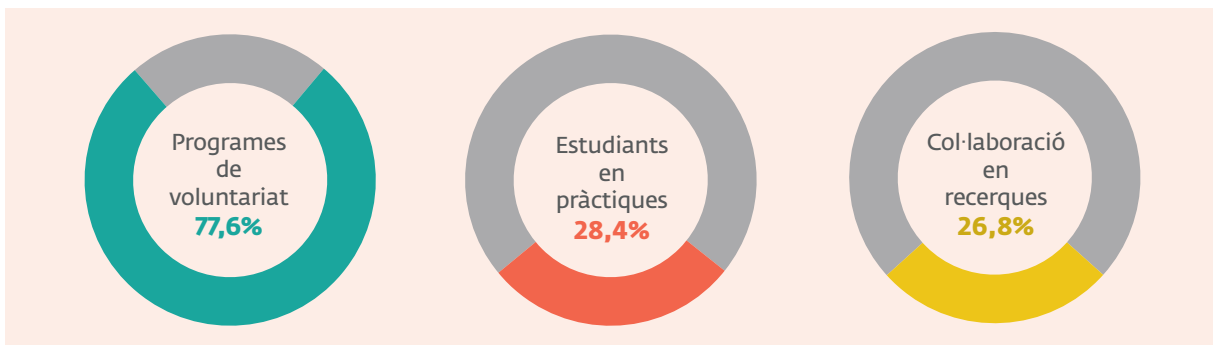
A banda de relacionar-se amb les administracions locals i altres organitzacions no lucratives, **les entitats també estableixen relació amb altres agents locals, especialment amb centres educatius (62%), equipaments públics com centres cívics o ateneus cooperatius (57,9%) o centres sanitaris (56,7%).**

S'han contemplat altres agents locals amb els quals les entitats tenen relació, com les organitzacions de l'Economia Social i Solidària (42,9%), el petit comerç i el teixit industrial (39,1%), els centres culturals (29%) o els equipaments esportius (23,6%). Amb aquests agents les entitats es relacionen per la provisió de serveis i difusió d'activitats en el cas de l'Economia Social i Solidària, amb el petit comerç i teixit industrial la relació es materialitza majoritàriament a través de donacions en espècie. La resta d'agents com els Centres Culturals es relacionen amb les entitats a través de la cessió d'espais i la realització d'activitats conjuntes, aquesta darrera relació es dona també en la relació amb els equipaments esportius.

En les relacions més comunes, aquestes s'articulen als centres educatius a través dels programes de voluntariat, segurament a través del servei comunitari, una iniciativa de voluntariat amb alumnes de 3r i 4t de secundària que s'ha implantat en el darrer any. Als centres sanitaris, per la seva banda, les relacions majoritàries s'han representat a la categoria "altres" on es pot englobar les col·laboracions en campanyes concretes com pot ser la donació de sang o activitats organitzades conjuntament per a millorar la salut de la ciutadania. Finalment,

la relació amb equipaments públics es força heterogènia, destacant la difusió d'activitats i la cessió d'espais.

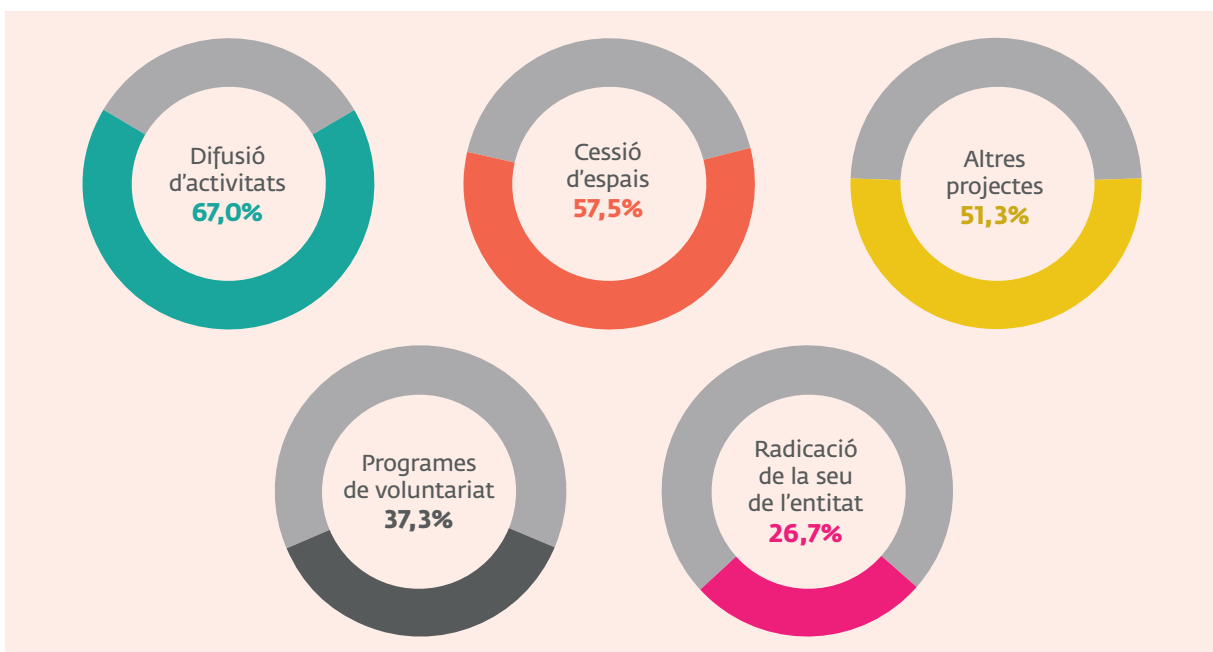
Gràfic 30. Col·laboració amb centres educatius (multiresposta)

Gràfic 31. Col·laboració amb centres sanitaris (multiresposta)

Gràfic 32. Col·laboració amb equipaments públics (multiresposta)

6. SITUACIÓ ECONÒMICA DE LES ENTITATS SOCIALS

6.1. Ingressos i despeses de les entitats socials

Les activitats i projectes duts a terme per les organitzacions no lucratives de l'àrea metropolitana de Barcelona requereixen uns recursos econòmics diversos segons les activitats que es realitzen, la necessitat de contractar professionals, la compra de materials necessaris, etc. per això, la gestió econòmica és un element fonamental per a la sostenibilitat i supervivència al llarg del temps de les entitats.

Idealment, les organitzacions no lucratives han de mantenir un **equilibri financer**, és a dir, que els ingressos i les despeses han de coincidir al final de l'any fiscal. Aquest equilibri econòmic acostuma a ser més comú en el cas de les entitats petites, així ho afirma el **64,6%** de les organitzacions de mida petita enquestades, ja que els pressupostos són més reduïts i per tant hi ha més facilitat per quadrar-los. En el cas de les entitats mitjanes i grans existeix una major heterogeneïtat en la gestió econòmica, tot i que destaca lleugerament l'existència de superàvit en ambdós casos, fet que es pot explicar per la necessitat d'aquestes organitzacions de poder comptar amb pressupost per iniciar les activitats i projectes de l'any següent sense dependre del cobrament de subvencions o ajudes a entitats que se solen concedir en períodes posteriors.

La procedència dels ingressos al teixit associatiu es pot donar a través de fonts pròpies, és a dir, ingressos generats per les entitats, ja sigui a través del cobrament de la quota de persones associades o la realització d'activitats de pagament, entre d'altres; fonts públiques, referides al finançament de l'administració pública a través de subvencions, contractes o convenis; i fonts privades que provenen d'empreses i entitats privades que poden efectuar donacions o línies de subvenció i finançament a organitzacions no lucratives com a part de polítiques de responsabilitat social corporativa.

En el cas de les organitzacions d'àmbit social de l'àrea metropolitana de Barcelona, el finançament procedeix majoritàriament **de les administracions públiques (46,2%)**, tot i que el **finançament provinent de fonts pròpies és també força significatiu, representant el 43,2% del pressupost, mentre que el privat no té una gran incidència, suposant el 10,6% del total**. En aquest sentit, les persones tècniques de les administracions públiques consideren que la dependència amb el sector públic és massa elevada, sobretot en les entitats més petites, en aquests casos, des del grup de discussió de persones tècniques d'ajuntaments es qüestiona el suport i acompanyament en qüestions tècniques. A més, en relació amb la dependència, també s'apunta que

la missió dels consistoris i de les entitats no ha de ser sempre la mateixa, pel que les entitats han de tenir prou independència econòmica per poder desenvolupar la seva missió sense necessitat d'ajuda de l'administració.

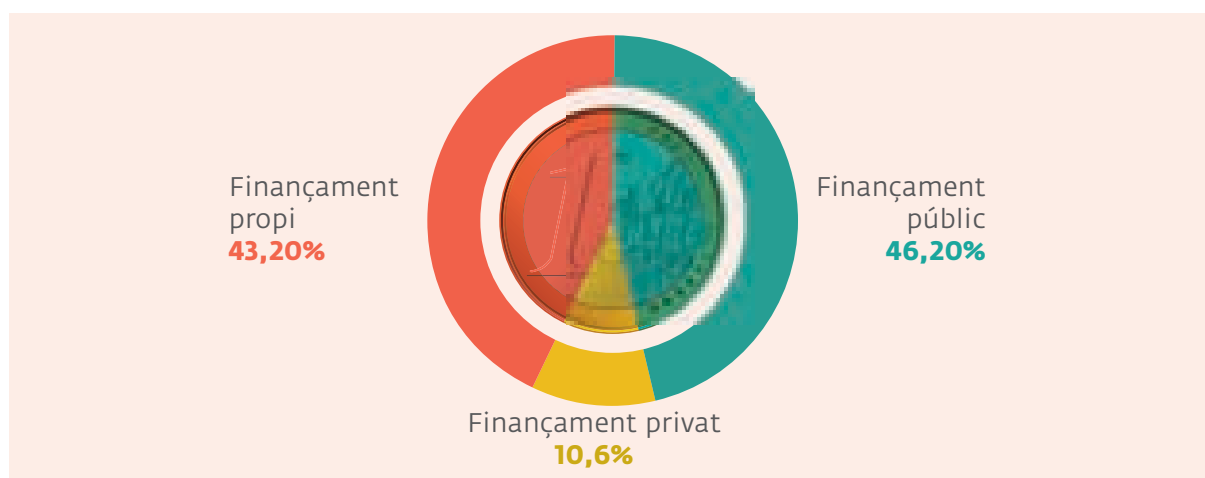
"Les entitats petites tenen una dependència molt més aguditzada [de recursos econòmics públics] respecte les altres entitats"

(extret dels grups de discussió de tècnics/es d'ajuntaments)

Les entitats no han de fer coincidir els seus interessos amb els de l'administració, aquests poden ser diferents i per tant han de comptar amb independència dels recursos econòmics públics per tal de perseguir la pròpia missió.

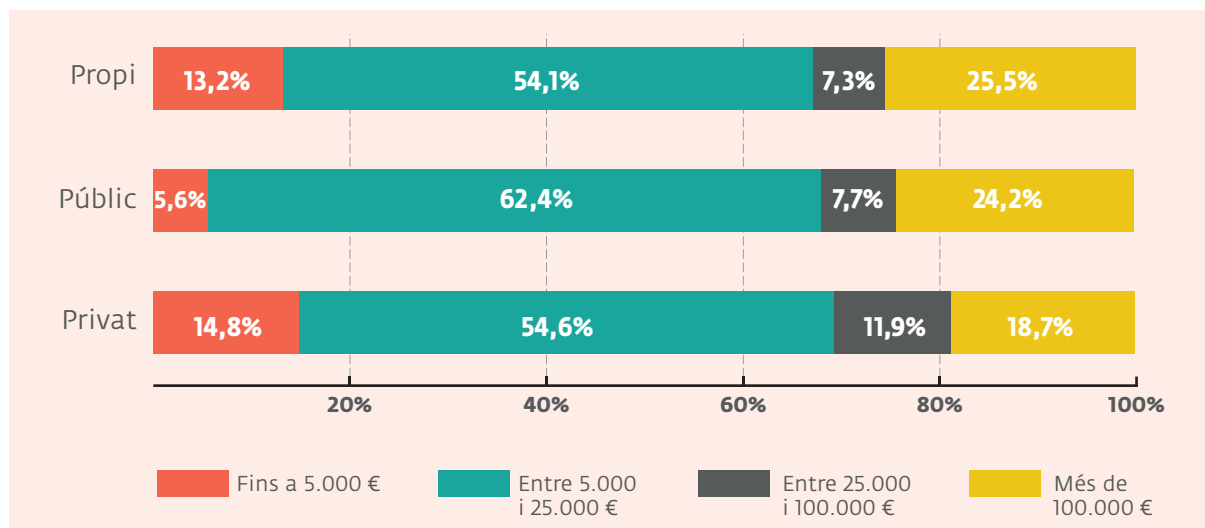
(extret dels grups de discussió de tècnics/es d'ajuntaments)

Gràfic 33. Fonts de finançament

D'altra banda, també s'han estudiat els ingressos segons les fonts de finançament i el volum econòmic de les entitats. El 54,1% del total d'entitats amb finançament propi reben un volum econòmic d'entre 5.000 i 25.000 €, el 62,4% de les entitats amb finançament públic reben el mateix volum econòmic i el 54,6% de les entitats que disposen de finançament privat també se situen entre els 5.000 i els 25.000 €. **Les dades mostren que el gruix d'entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona reben majoritàriament entre 5.000€ i 25.000 € de finançament, independentment de la procedència, destacant l'altra proporció del finançament públic per sobre del propi i privat.**

Gràfic 34. Ingressos rebuts per les entitats segons fonts de finançament

També s'ha fixat l'atenció en la procedència dels ingressos segons les fonts de finançament segons el volum econòmic rebut i la grandària de les entitats. El 94,7% de les entitats petites tenen fins a 5.000 € procedents de fonts pròpies mentre que el 39,0% de les entitats mitjanes i el 83,6% de les entitats grans disposen de més de 100.000 €. El 68,5% de les entitats petites disposa d'un finançament públic d'entre 5.000 i 25.000 € mentre que el 36,4% de les entitats mitjanes disposa d'entre 25.000 i 100.000 € i el 98,6% de les entitats grans disposa d'un finançament públic superior als 100.000 €. Per últim, el 53,3% de les entitats petites disposa de fins a 5.000 € de finançament privat mentre que el 41,7% de les entitats mitjanes disposen d'entre 25.000 i 100.000 € i el 68,8% de les entitats grans amb un finançament privat de més de 100.000 €.

Els resultats mostren que les entitats més grans tenen més recursos per sol·licitar i obtenir finançament, independentment de la procedència de les fonts de finançament.

Taula 7. Ingressos segons fonts de finançament per grandària d'entitats

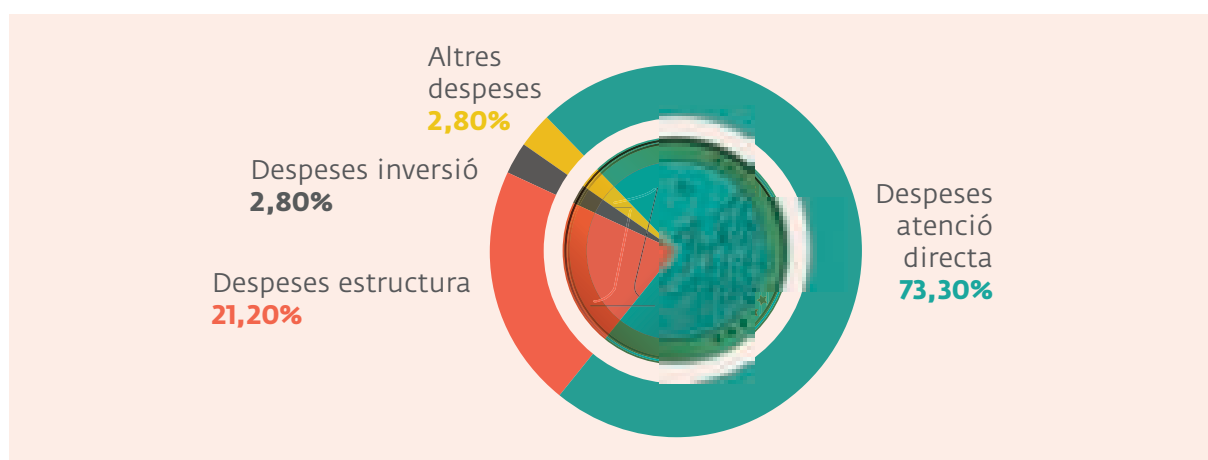
Fonts pròpies	Entitat petita	Entitat mitjana	Entitat gran
Fins a 5.000 €	94,70%	7,40%	11,70%
Entre 5.000 i 25.000 €	5,30%	20,70%	2,10%
Entre 25.000 i 100.000 €	0,00%	32,90%	2,60%
Més de 100.000 €	0,00%	39,00%	83,60%
Total	100,00%	100,00%	100,00%

Fonts públiques	Entitat petita	Entitat mitjana	Entitat gran
Fins a 5.000 €	31,50 %	12,50 %	0,00 %
Entre 5.000 i 25.000 €	68,50 %	32,90 %	0,00 %
Entre 25.000 i 100.000 €	0,00 %	36,40 %	1,40 %
Més de 100.000 €	0,00 %	18,20 %	98,60 %
Total	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Fonts privades	Entitat petita	Entitat mitjana	Entitat gran
Fins a 5.000 €	53,30 %	33,70 %	13,20 %
Entre 5.000 i 25.000 €	46,70 %	3,90 %	1,40 %
Entre 25.000 i 100.000 €	0,00 %	41,70 %	16,70 %
Més de 100.000 €	0,00 %	20,70 %	68,80 %
Total	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Pel que fa a la distribució de les despeses a les entitats del Tercer Sector Social de l'àrea metropolitana de Barcelona, aquestes es concentren en el 73,3% dels casos en l'atenció directa, mentre que el 21,2% està dedicada a finançar l'estructura de les organitzacions. Aquestes dades es troben en la línia de la missió de les entitats d'àmbit social, en la dedicació principal és l'atenció a persones usuàries i les seves necessitats.

Gràfic 35. Distribució de despeses

6.2. Fonts de finançament i dificultats econòmiques

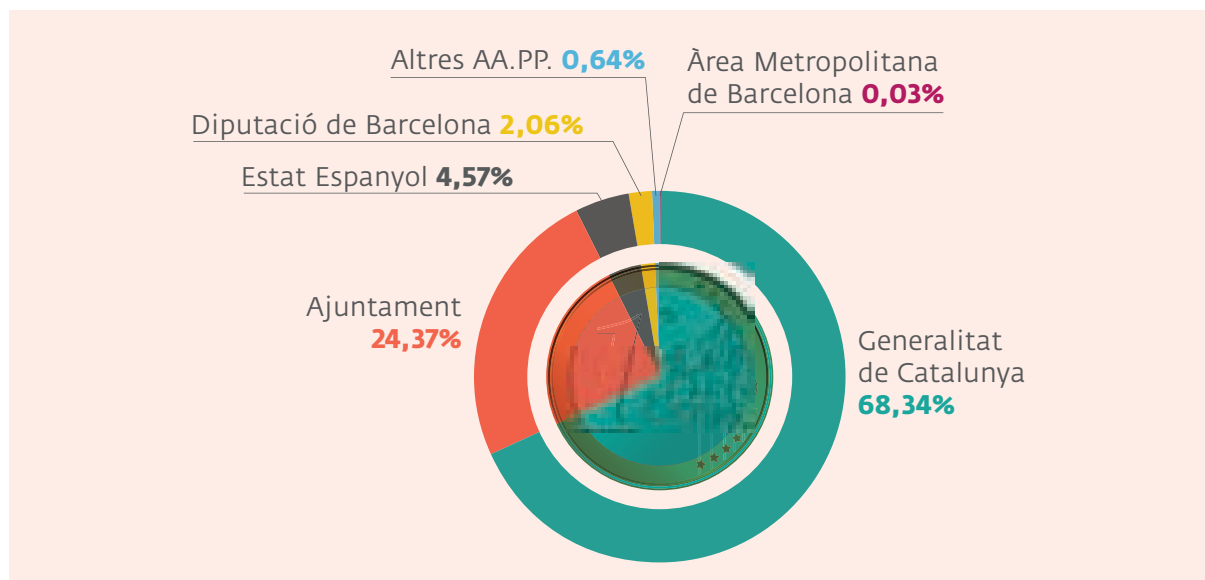
Tal com s'ha vist en el punt anterior, com que el finançament públic és el més comú, s'ha cercat quins són els ens que més aportació econòmica realitzen a les organitzacions no lucratives del Tercer Sector Social. En aquest sentit, **la Generalitat de Catalunya és l'administració que més finançament aporten a les entitats, suposant el 68,34% del total, seguida pels Ajuntaments de l'àrea metropolitana de Barcelona, que contribueixen en el 24,37% del finançament del teixit associatiu.** La resta d'ens, suposen menys del 5% del total dels ingressos públics de les entitats. Tot i les dades, les entitats consideren, i així ho expressen als grups de discussió, que l'aportació de les administracions locals són massa petites i no acostumen a anar acompanyades d'augment pressupostaris a mesura que els projectes creixen i es consoliden, un fet que contrasta amb l'augment en l'exigència de la justificació pressupostària. Es considera, a més, que el paper del Tercer Sector Social té un impacte molt rellevant als municipis, però que aquest no queda reflectit en el suport econòmic dels consistoris a les organitzacions no lucratives, com en canvi sí que es destina a altres àmbits:

"Ha crescut molt l'atenció a la infància i a les famílies i en canvi econòmicament aquest creixement no està"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

"El pressupost dels Ajuntaments primer va a les coses que ja tenen contractes llargs, la neteja, les obres... i estem parlant de deu milions d'euros, quinze milions d'euros, i després quedem nosaltres, les entitats del Tercer Sector per tres mil euros, dos mil euros, mil euros... i que si s'ha de retallar d'algú es retalla d'aquí [...] però no te un pes"

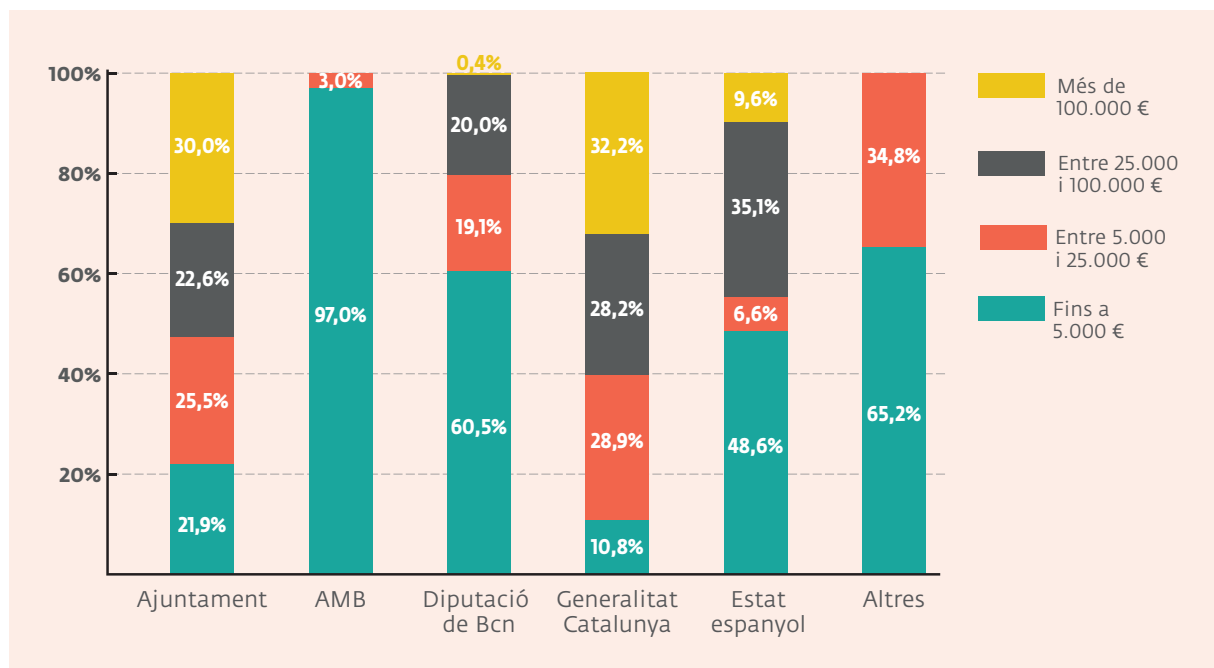
(extret dels grups de discussió d'entitats)

Gràfic 36. Ingressos públics rebuts per les entitats segons font de procedència

Per tal de realitzar una anàlisi acurada del finançament públic, s'ha trobat pertinent analitzar el pes de les aportacions econòmiques de cada ens segons el finançament que donen a les organitzacions no lucratives d'àmbit social. En el cas dels ajuntaments, l'aportació és heterogènia en totes les entitats, tot i que destaquen amb un 30% aquelles organitzacions reben més de 100.000 €. Pel que fa a l'AMB, les dades indiquen que pràcticament la major part del finançament aportat per aquest ens, concretament **el 97%, són aportacions econòmiques de fins a 5.000 €**. També és aquest el cas de la Diputació de Barcelona, tot i que en menor mesura, ja que **el 60,5% del finançament correspon a aportacions econòmiques de fins a 5.000 €** mentre que el 19,1% són aportacions d'entre 5.000 i 25.000 € i el 20% entre 25.000 i 100.000 €. El finançament de la Generalitat de Catalunya, és força heterogeni, tot i que amb un clar esglaonament de finançament a favor d'aportacions econòmiques més elevades, el 32,2% del finançament d'aquest ens és de més de 100.000 €, mentre que aquelles aportacions d'entre 25.000 i 100.000 € representen el 28,2%, les d'entre 5.000 i 25.000 € el 28,9% i el 10,8% les de fins a 5.000 €. En el cas de l'Estat Espanyol, pot sobtar la dada que mostra el finançament majoritari, concretament el 48,6%, de fins a 5.000 €, però que s'explica tenint en compte el rol de les federacions o altres entitats de segon nivell, que són les que sol·liciten el finançament per després repartir-lo entre les seves entitats de base. El finançament estatal és principalment d'aportacions fins a 5.000 € i d'entre 25.000 i 100.000 €, el 48,6% i el 35,1% respectivament del total.

ELS AJUNTAMENTS I LA GENERALITAT DE CATALUNYA REPARTEIXEN DE MANERA MÉS HETEROGÈNIA EL FINANÇAMENT A LES ENTITATS, LES QUANTITATS D'INGRESSOS FACILITATS A LES ENTITATS SÓN MOLT DIVERSOS, DES DE FINS A 5.000 € FINS A MÉS DE 100.000 €. EN CANVI L'AMB, LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA, L'ESTAT ESPANYOL I ALTRES ORGANISMES REPARTEIXEN PRINCIPALMENT FINS A 5.000 € A LES ENTITATS.

Gràfic 37. Ingressos públics rebuts per les entitats segons font de procedència per trams

El finançament públic pot estar articulat a través de diverses relacions, les subvencions, els contractes i els convenis, essent els dos darrers mètodes de finançament més estables i generalment més extensos que les subvencions, tal com expressen les entitats en la fase qualitativa de la recerca.

"És una fortalesa el fet de poder tenir un conveni, que almenys estructura la relació que tenim més enllà de les persones"

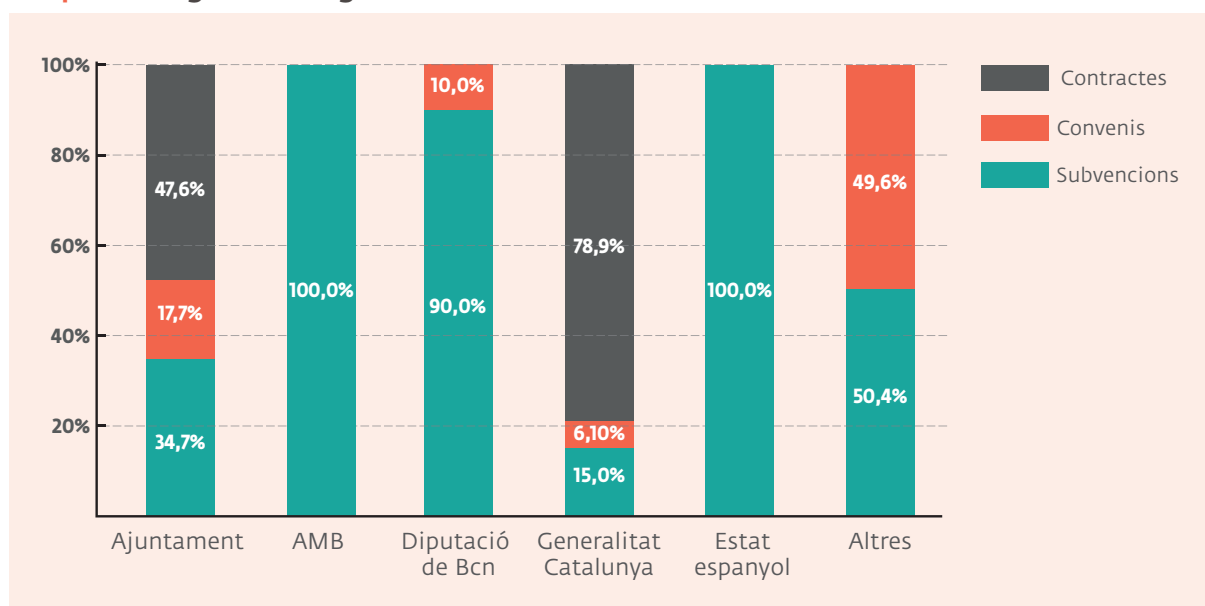
(extret dels grups de discussió d'entitats)

"En quant al finançament no estable, subjecte a subvencions, concursos, socis, a una epidèmia... això dificulta a vegades planificar projectes que no saps si s'acabaran, si continuaran, gent que contractes i potser és boníssima i s'està acabant el contracte i no saps si podràs renovar, i dius "ara els perdré"... és un condicionant molt important el no tenir una línia fixa de finançament"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Els Ajuntaments de l'àrea metropolitana aporten finançament a les entitats socials principalment a través de contractes i subvencions, els contractes són els més majoritaris, representant el 47,6% dels ingressos de les entitats, mentre que les subvencions representen el 34,7% i els convenis el 17,7%. La línia de finançament de l'ens de l'Àrea Metropolitana de Barcelona a les organitzacions no lucratives d'àmbit social d'aquest territori és exclusivament a través de subvencions, així com la de l'Estat Espanyol. Pel que fa a la Diputació de Barcelona, la major part de l'aportació econòmica a entitats també es realitza a través de subvencions (90%), tot i que un 10% es realitza també a través de convenis. Finalment, la Generalitat de Catalunya estructura la seva relació econòmica amb el teixit associatiu de l'àrea metropolitana de Barcelona a través de contractes en gairebé el 80% dels casos, mentre que el 15% dels ingressos es materialitzen a través de subvencions i el 6,1% restant a través de convenis.

Gràfic 38. Ingressos segons la relació econòmica amb les AA.PP.

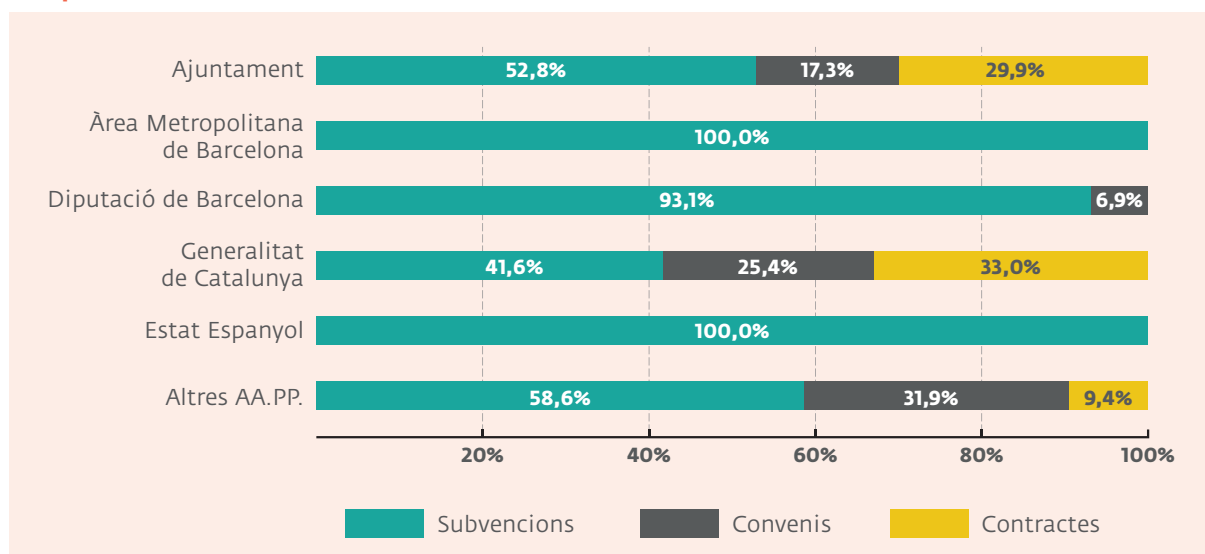

D'altra banda, s'ha volgut analitzar el tipus de relació econòmica que tenen les entitats amb les diferents Administracions Públiques. **El 52,8% de les entitats que reben finançament dels ajuntaments ho fan a través de subvencions, el 29,9% a través de contractes i el 17,3% a través de convenis.** Les dades analitzades mostren que encara que els contractes amb els ajuntaments atorguin més diners a les entitats que les subvencions, segons el gràfic anterior, la proporció d'entitats que disposen subvencions amb ajuntaments és superior a la d'entitats que tenen contractes, 52,8% subvencions i 29,9% contractes.

El mateix succeeix amb la Generalitat de Catalunya, on el 78,9% dels ingressos es distribueixen a través de contractes i el 15,0% a través de subvencions, però només el 33,0% de les entitats disposa de contractes amb la Generalitat i en canvi el 41,6% de les entitats disposa de subvencions amb aquesta Administració Pública.

Per tant, encara que s'atorguin moltes més subvencions des de les Administracions Públiques en comparació amb altres relacions econòmiques com els convenis i els contractes, **les entitats reben molts menys ingressos a través de les subvencions que a través de convenis i, en especial, contractes.** Aquestes dades posen en relleu la necessitat de canviar el model de finançament de les entitats, deixant de dependre directament de les subvencions públiques i obrint el finançament a altres tipus de relació econòmica amb les administracions, o fins i tot ampliar altres fonts de finançament com poden ser la pròpia i la privada.

Gràfic 39. Relació econòmica amb les AA.PP.

Centrant l'atenció en la relació econòmica amb les administracions locals, s'ha volgut comparar amb l'estudi del Baròmetre del Tercer Sector Social 2018 que analitzava el conjunt de Catalunya. Pel que fa a la tipologia de relació amb el govern local, s'observa com el cas de **relacions tant monetàries com no monetàries és molt més present a l'àrea metropolitana de Barcelona, on es concentren el 72,5% dels casos**, respecte a la resta de Catalunya on es donava en el 38,1% de les entitats enquestades. En canvi, la relació únicament monetària és superior al conjunt català, on aquesta representa la meitat de les entitats, mentre que a l'àrea metropolitana de Barcelona representa només el 13,5% de les entitats enquestades. Pel que fa a les organitzacions que estructuraven la relació econòmica amb el govern local de forma no monetària, les dades es troben força igualades, de manera que a l'àrea metropolitana de Barcelona aquesta relació representa el 14,1% i a Catalunya el 11,9% dels casos, amb una diferència de 2,2 punts percentuals.

La prevalença d'una doble relació és també recolzada en els grups de discussió realitzats en la fase qualitativa de la recerca. Aquesta doble relació es valora com a molt positiva, ja que ajuda a crear una bona sintonia entre els dos actors.

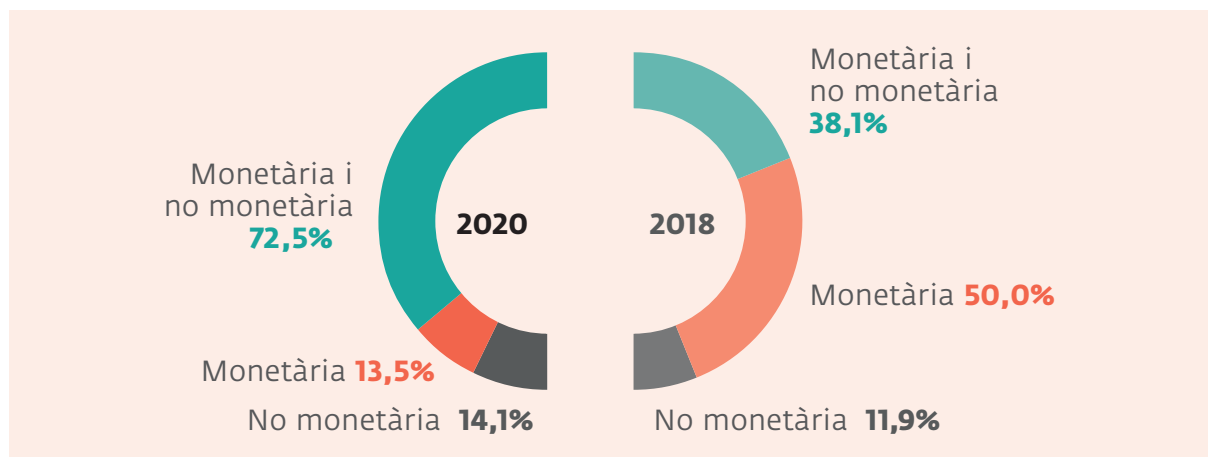
"Tenim una relació molt bona amb l'Ajuntament, portem 20 anys al territori i sempre hi ha hagut bona connexió amb l'Ajuntament i els serveis, també nosaltres hem respost positivament sempre que ens han demanat qualsevol cosa"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

"La nostra relació amb els Ajuntaments també és bona, sobretot perquè som molt actius en les taules, també participem en els actes que l'Ajuntament proposa i sempre anem a les fires d'entitats i a més ens tenen bastant en compte a l'hora de fer projectes"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

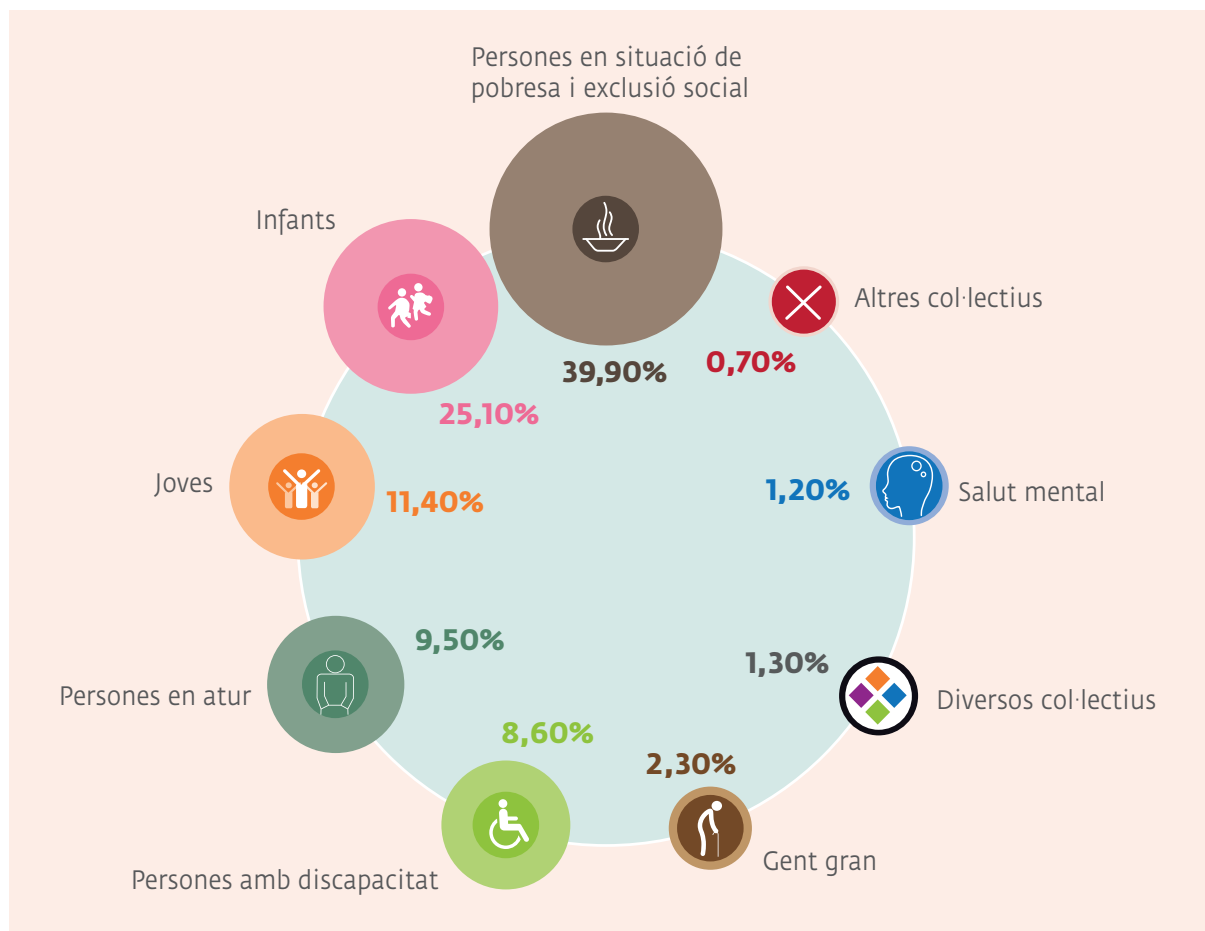
Gràfic 40. Relació econòmica amb el govern local i comparativa amb Baròmetre 2018

Per tal d'analitzar la gestió del finançament públic local de les entitats socials de l'àrea metropolitana de Barcelona, s'ha trobat pertinent analitzar els col·lectius de destí d'aquests ingressos. Les dades mostren que les despeses d'ingressos públics de les entitats es dediquen majoritàriament als col·lectius de persones en situació de pobresa i exclusió social (39,9%) i a la infància (25,1%). En menor mesura, aquests ingressos també es destinen al col·lectiu de persones joves (11,4%), persones en atur (9,5%) i persones amb discapacitat (8,6%).

Aquestes dades es troben en la línia dels principals col·lectius atesos per les entitats socials de l'àrea metropolitana de Barcelona analitzats al capítol 4.2.2 referent al perfil de les entitats. Tot i que es troben diferències en l'ordre respecte al perfil, fet que es pot explicar per dos motius. D'una banda, la definició de col·lectius pot ser confosa, ja que en un mateix col·lectiu es poden interseccionar d'altres, és a dir que dins de persones en situació de pobresa i exclusió social podem trobar col·lectius com el de gent gran o infància. D'altra banda, aquestes dades també ens indiquen que les despeses en l'atenció d'uns col·lectius acostumen a ser més elevades que en d'altres, és el cas de les persones en situació de pobresa i exclusió social, un col·lectiu en el qual per realitzar la seva atenció cal destinar més recursos econòmics que en la resta, ja que la seva principal necessitat és econòmica i de béns de primera necessitat, per la consecució dels quals cal destinar recursos monetaris.

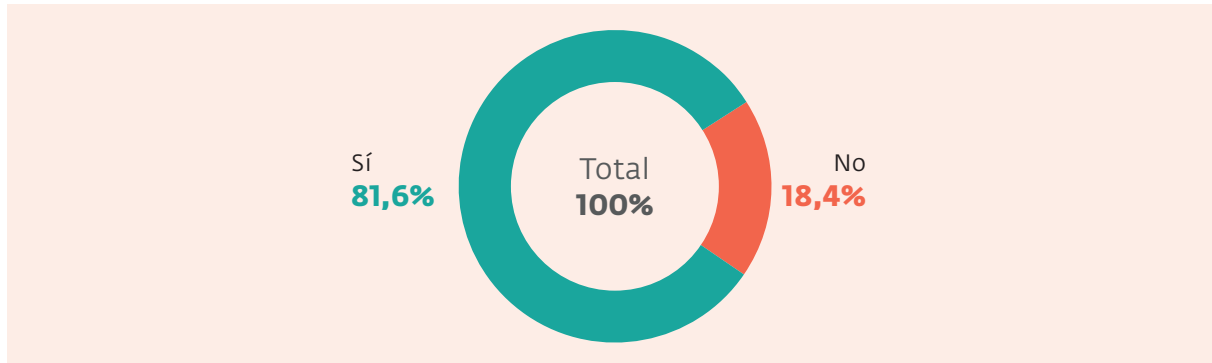
Gràfic 41. Despesa dels ingressos locals dedicats als col·lectius*

*Persones nouvingudes i minories ètniques, Dones i LGTBIQ+, Persones amb malalties, Persones drogo dependents, Població reclusa i exreclusa, Sense atenció directa

El Tercer Sector Social, donades les seves característiques d'atenció i prestació de serveis, és un sector generador d'ocupació, pel que s'ha considerat pertinent explorar l'ús del finançament públic per a la contractació de persones treballadores de les entitats. **S'observa com una majoria d'organitzacions (81,6%) destinen una part del finançament públic per a la contractació de persones**, mentre que un 18,4% de les entitats no ho fa. Aquest finançament depèn també de les condicions descrites en les diverses formes de finançament a entitats que s'estableixen des de l'Administració pública que pot indicar un percentatge màxim de finançament de contractació o especificar la prohibició de destinar el finançament públic en la despesa de personal de les entitats.

Gràfic 42. Utilització del finançament públic per la contractació

Per parlar de la situació econòmica de les organitzacions no lucratives de l'àrea metropolitana de Barcelona no es poden obviar les dificultats econòmiques que moltes vegades caracteritzen al sector. En el transcurs de la recerca qualitativa aquesta ha estat una temàtica destacada de la que s'ha reflexionat amb profunditat. Aquesta debilitat presupostària s'ha fet més palesa arrel de la crisi sanitària, per la qual s'han hagut de cancel·lar projectes i activitats subjectes a subvencions que no se sap si es podran cobrar degut a que el canvi respecte a la proposta inicial ha estat molt gran. No poder comptar amb una línia de finançament condiona molt també pel que fa a l'estabilitat laboral de les persones que formen part de les organitzacions, ja que la pèrdua d'un projecte amb l'administració pot provocar la pèrdua de llocs de treball.

"Al mes de febrer coneixem el 20% del finançament que tindrem durant l'any, o sigui estem finançant les polítiques públiques des de les entitats amb línies de crèdit, fent maniobres, fent justificacions que requereixen temps a professionals de la casa, amb molta complexitat i està molt normalitzat"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

"L'entitat a part de preocupar-se pel context, per les activitats, tenim la preocupació de l'equip, de si es pot comptar amb aquesta persona, pel que hem de fer un exercici de transparència molt gran per l'equip humà"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

A banda, de les reflexions reflectides a través de la recerca qualitativa, també s'ha volgut analitzar l'existència de **deute amb les administracions públiques** amb les entitats, que afirmen existeix en el **43,2% dels casos**, un percentatge força més elevat que les dades recollides

del conjunt català al Baròmetre del Tercer Sector Social 2018, on el deute amb les administracions públiques es donava en el 25% de les entitats enquestades. En l'anàlisi d'aquest deute és rellevant la grandària del municipi en el que es troben les entitats, **ja que en els municipis petits les entitats que tenen deute amb les administracions públiques representen el 70,9%**, mentre que als municipis petits aquest percentatge es redueix al 53,4% i als municipis grans només el 33,2% d'entitats afirmen comptar amb un deute de les administracions públiques.

Cal especificar que aquest deute no prové, majoritàriament d'Ajuntaments (15,3%) o altres administracions locals, així ho afirma el 84,7% de les entitats enquestades en les que **aquest deute es manté amb altres administracions, concretament de la Generalitat de Catalunya**, tal com s'ha plantejat als grups de discussió realitzats en el marc de la recerca qualitativa.

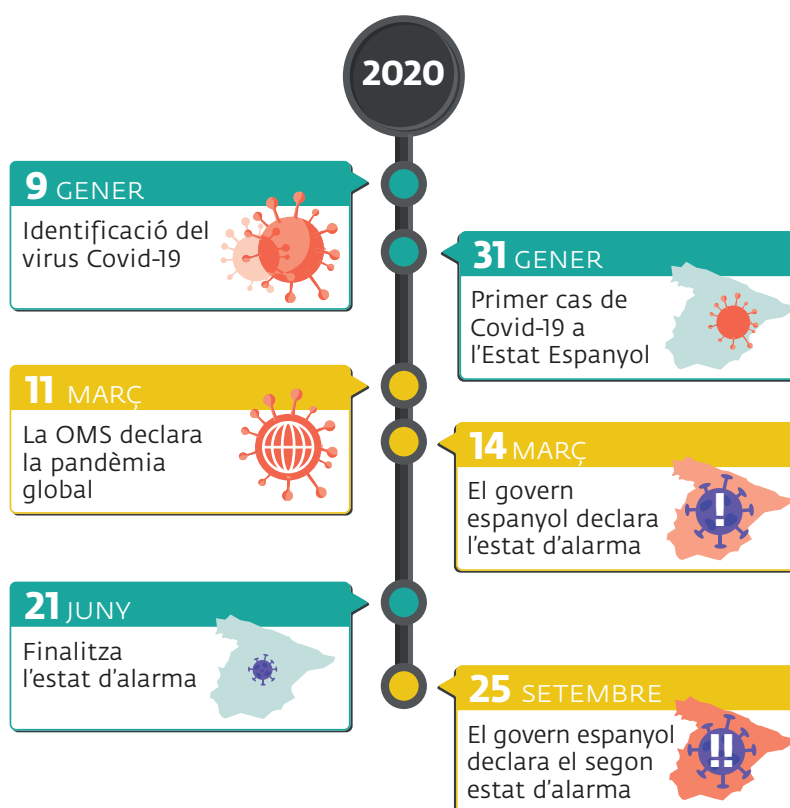
"Tenim un contracte-programa amb l'Ajuntament que media entre la Generalitat i nosaltres, però al setembre 2020 encara no hem rebut la prestació econòmica i de poc ens serveix cobrar al desembre perquè significa que aquests diners es destinen entre gener i desembre i dificulta realitzar activitats, dóna inseguretat a nivell professional, etc."
(extret dels grups de discussió d'entitats)

7. IMPACTE DE LA COVID-19

7.1 Context de la Covid-19

Durant el desenvolupament del Baròmetre del Tercer Sector Social 2020 es va desencadenar una crisi sanitària arrel de l'expansió del virus Covid-19 arreu del món que més endavant s'ha qualificat de pandèmia global. Des de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya es va considerar pertinent incloure aquesta nova situació a l'estudi. A continuació es representa un cronograma dels fets que es van anar desenvolupant des de l'inici de la pandèmia fins a l'octubre de 2020 a tall de contextualització.

Gràfic 43. cronograma amb les dades més rellevants:

7.2 Impacte sobre l'atenció social

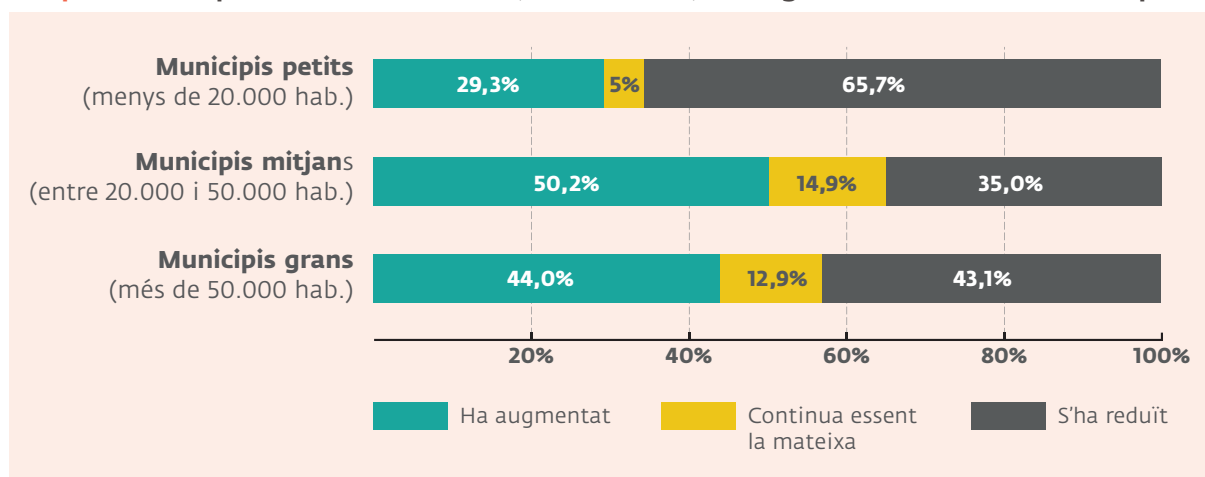
La crisi sanitària ha provocat d'una banda, que el Tercer Sector hagi atès a més persones i fins i tot, a nous col·lectius i s'hagin creat noves necessitats en l'atenció. Alhora, també ha provocat una disminució o aturada de les activitats no essencials, cosa que comporta dificultats en el present i el futur. Aquest fet provoca que en analitzar l'atenció el març de 2020 respecte al mateix mes de 2019 l'augment sigui força

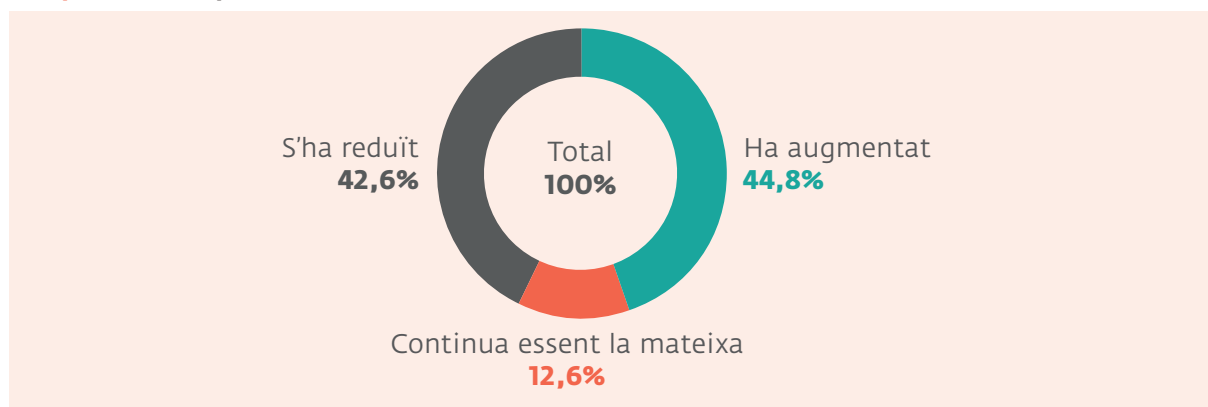
reduït, d'un 1,1% concretament, donat que tot i que les entitats que han romangut obertes han experimentat un augment substancial de persones usuàries, n'hi ha de moltes altres que han hagut de suspendre pràcticament totes les activitats i projectes.

Per tal de poder estudiar acuradament l'augment de l'activitat per les organitzacions s'han analitzat aquelles entitats que han experimentat un increment en l'atenció a persones usuàries, aquestes entitats han atès a gairebé un 50% més persones que el març de 2019. S'ha de tenir en compte a més, que a partir del març el tercer sector social ha patit un augment exponencial de persones usuàries, pel que aquestes dades són, probablement, molt superiors en l'actualitat.

Un dels factors que s'ha vist afectat a causa de la crisi sanitària és la freqüència d'atenció a les persones usuàries, aquesta és força dual, ja que el 44,8% de les entitats enquestades afirmen que ha augmentat mentre que el 42,6% de les organitzacions afirma que s'ha reduït. Per tal de poder extreure una major informació de la dada, s'ha analitzat segons la mida del municipi. En els municipis de menys de 20.000 habitants, les entitats han detectat que majoritàriament, concretament en el 65,7% dels casos, la freqüència s'ha reduït. En canvi, la meitat de les entitats de municipis mitjans han detectat un augment de la freqüència d'atenció a persones usuàries. Finalment, als municipis grans s'observa més dualitat, ja que un 44% de les entitats han detectat un augment de freqüència i un 43,1% una reducció d'aquesta. Aquestes dades indiquen una heterogeneïtat de realitats a mesura que la mostra augmenta, és a dir, a més entitats més realitats diferenciades, a menys entitats més similitud de la realitat entorn la freqüència d'atenció.

Gràfic 44. Freqüència d'atenció als/les usuaris/es segons la mida del municipi

Gràfic 45. Freqüència d'atenció als/les usuaris/es

Sobre l'impacte al teixit associatiu, en les entrevistes des de les entitats també consideren que en el moment de l'emergència social han sorgit moltes problemàtiques que ja existien i que s'han visibilitzat com és el cas de l'economia submergida, el sensellarisme, l'habitatge, la pobresa estructural, les situacions irregulars, etc. Tots aquests reptes sorgits es considera que no s'han sabut gestionar correctament, ja que el focus s'ha posat en l'emergència sanitària i no tant en la social:

"Els municipis no sabien com fer-ho i el lideratge era que això és una emergència de salut i jo crec que el lideratge des del primer moment hauria d'haver estat que és una emergència transversal i els serveis socials són tan essencials com els sanitaris i tothom hauria d'haver estat al peu del canó i no pot ser que es tanquin i que s'estigui només atenent un telèfon"

(extret de les entrevistes)

Aquesta situació ha de ser un aprenentatge tant per l'administració com pel Tercer Sector que a partir d'ara han de poder comptar amb una planificació clara en situacions d'emergència similars a la viscuda.

(extret de les entrevistes)

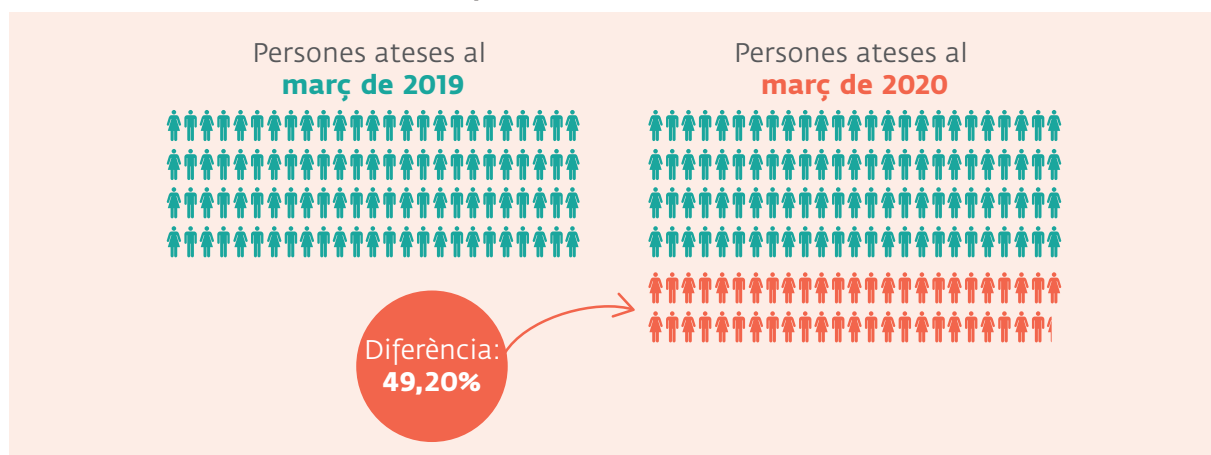
També hi ha hagut aprenentatge i autocrítica per part de les entitats no lucratives, ja que s'ha vist com el col·lectiu més participatiu forma part de la franja d'edat més avançada, pel que moltes entitats no han pogut mantenir activitat donat que el gruix del **voluntariat formava part del col·lectiu de més risc**. Tot i això, des de les entitats també es destaca que bona part de la ciutadania, de col·lectius més joves, ha volgut col·laborar amb les entitats i s'ha mobilitzat en temps de crisi:

"La crisi del voluntariat l'hem tingut, malgrat a la nostra entitat en aquesta crisi es van sol·licitar més de 4.000 persones ser voluntàries i molts joves"

(extret de les entrevistes)

La voluntat ciutadana de participar activament de manera solidària en la crisi s'ha ordenat i gestionat a través de les entitats, de tota mena, des de les socials fins a les veïnals.

Gràfic 46. Comparativa persones ateses al març de 2019 i 2020 de les entitats que han incrementat l'atenció a les persones

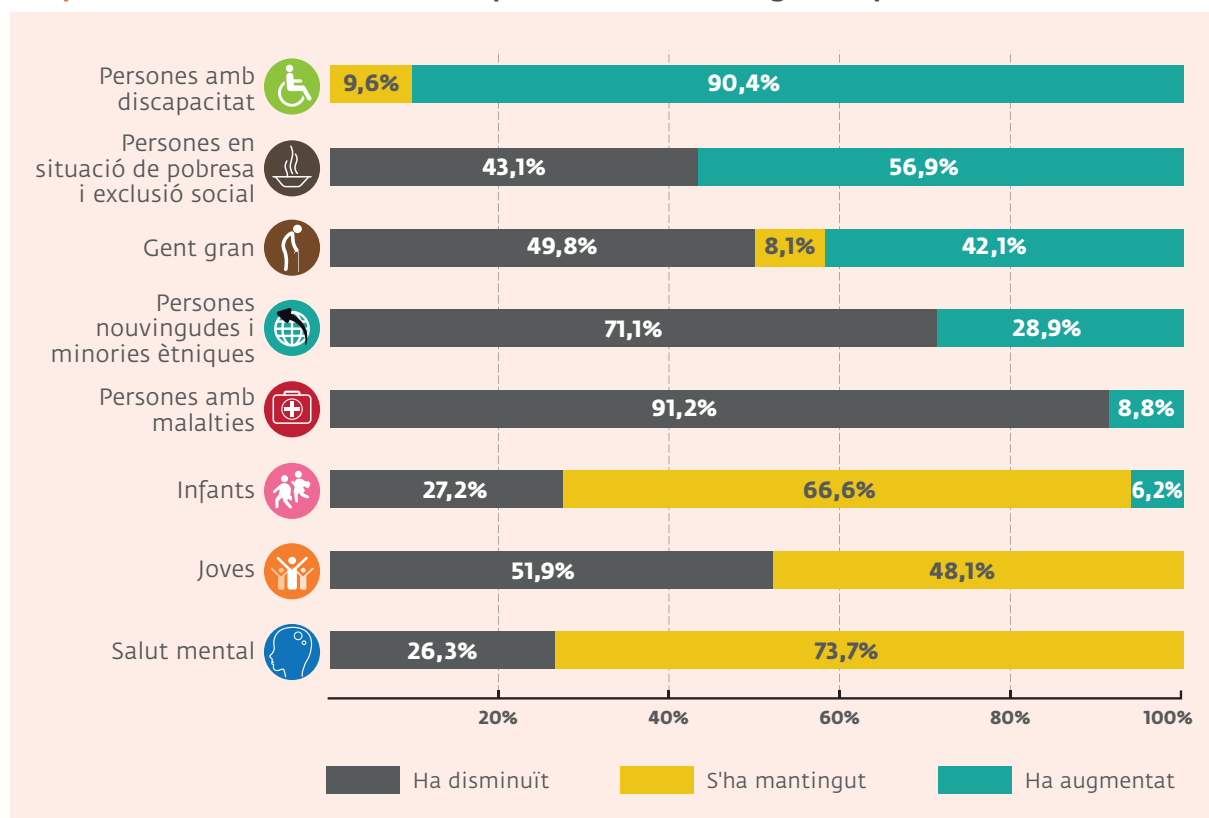

S'ha considerat pertinent estudiar la caracterització de les organitzacions no lucratives que han augmentat la seva activitat, els resultats mostren que aquelles entitats que generalment atendien a menys persones, fins a 120 persones, són les que més han experimentat el seu augment. **Pel que fa a l'àmbit d'intervenció, els que més han augmentat l'atenció són els dels àmbits de necessitats bàsiques, xarxes i suport a entitats, acció cívica i comunitària i atenció psicosocial i/o rehabilitació.** D'altra banda, els col·lectius que han augmentat l'atenció respecte el març de 2019 són els de persones amb discapacitat (90,4%) i persones en situació de pobresa i exclusió social (56,9%). Pel que fa a l'atenció al col·lectiu de gent gran, un 49,8% de les entitats han afirmat que l'atenció ha disminuït mentre que un 42,1% afirma que ha augmentat, aquest fet es pot explicar tenint en compte que els centres de dia han hagut d'aturar l'activitat, mentre que altres entitats han hagut d'augmentar la seva atenció en tractar-se d'un col·lectiu de risc. El col·lectiu que més ha disminuït l'atenció és el de persones amb malalties, donat que bona part de l'activitat a centres sanitaris s'ha hagut d'aturar i perquè les persones amb malalties en trac-

tar-se d'un col·lectiu de risc no han pogut realitzar les activitats amb normalitat i s'han hagut de confinar. Tant el col·lectiu de salut mental com el d'infància s'han mantingut en la majoria dels casos, 73,7% i 66,6% respectivament, donat que tot i que s'ha intentat mantenir la seva atenció no s'han pogut acceptar a noves persones usuàries a causa de la situació sanitària.

ELS ÀMBITS D'INTERVENCIÓ QUE MÉS HAN AUGMENTAT L'ATENCIÓ A LES PERSONES SÓN ELS DE NECESSITATS BÀSIQUES, XARXES I SUPORT A ENTITATS, ACCIÓ CÍVICA I COMUNITÀRIA I ATENCIÓ PSICOSOCIAL I/O REHABILITACIÓ.

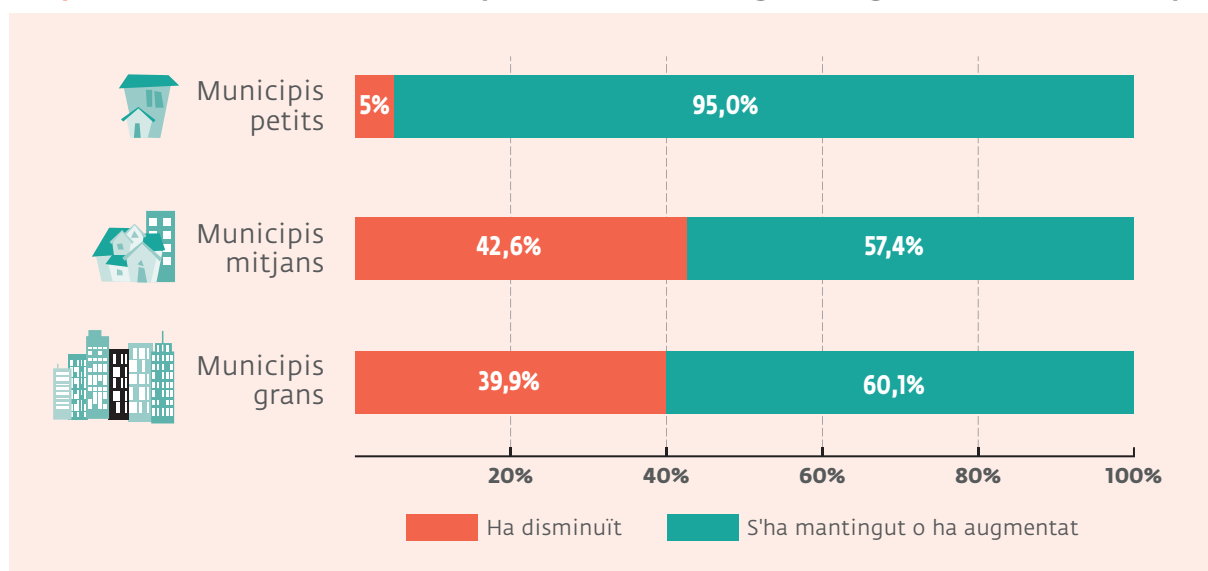
Gràfic 47. Variació interanual de persones ateses segons tipus de col·lectius

Un altre factor d'interès per analitzar l'augment en l'atenció que s'ha fixat és la grandària dels municipis. Les dades indiquen que als municipis petits és on més ha augmentat l'atenció, mentre que als municipis mitjans i grans l'augment es troba més dividit, tot i que

més de la meitat d'entitats han augmentat o mantingut el nombre de persones ateses. Als municipis petits, en haver-hi un menor nombre d'entitats, totes elles han hagut d'absorbir les noves necessitats d'atenció de la població, mentre que als municipis mitjans i grans aquest gruix de noves persones amb necessitat d'atenció s'ha concentrat en entitats concretes, pel que no tot el teixit associatiu ha experimentat l'augment en l'atenció.

Gràfic 48 Variació interanual de persones ateses segons la grandària del municipi

Si s'estudia l'àmbit d'actuació en cada tipologia de municipi, les dades indiquen que als municipis petits la majoria d'entitats formen part de l'àmbit de la formació i educació formal (47,2%), l'atenció psicosocial i/o rehabilitació (21,6%) i les necessitats bàsiques (17,1%). Mentre que als municipis mitjans i grans els àmbits més comuns són l'atenció residencial, amb un 20,5% de representació a municipis mitjans i 30,7% a municipis grans i la formació i educació formal, representat pel 25% d'entitats a municipis mitjans i 22,5% a municipis grans. Als municipis mitjans també destaquen els àmbits de sensibilització i necessitats bàsiques, representats ambdós pel 18,8% de les entitats del territori. Als municipis grans, en canvi, els següents àmbits més representats són el de l'atenció psicosocial i/o rehabilitació (11,3%) i sensibilització (10,1%).

ALS MUNICIPIS PETITS LA MAJORIA D'ENTITATS FORMEN PART DE L'ÀMBIT DE LA FORMACIÓ I EDUCACIÓ FORMAL L'ATENCIÓ PSICOSOCIAL I/O REHABILITACIÓ I LES NECESSITATS BÀSIQUES MENTRE QUE ALS MUNICIPIS MITJANS I GRANS ELS ÀMBITS MÉS COMUNS SÓN L'ATENCIÓ RESIDENCIAL I LA FORMACIÓ I EDUCACIÓ FORMAL.

Taula 8. Gràndaria de municipis segons l'àmbit d'intervenció de les entitats

	 Municipi petit	 Municipi mitjà	 Municipi gran
Atenció residencial	0,00 %	20,50 %	30,70 %
Formació i educació formal	47,20 %	25,00 %	22,50 %
Atenció psicosocial i/o rehabilitació	21,60 %	0,00 %	11,30 %
Sensibilització	9,70 %	18,80 %	10,10 %
Necessitats bàsiques	17,10 %	18,80 %	6,90 %
Inserció laboral (EI)	0,00 %	8,70 %	4,60 %
Xarxes i suport a entitats	0,00 %	2,10 %	3,70 %
Educació en el lleure i serveis educatius	0,00 %	5,00 %	3,40 %
Treball protegit (CET)	0,00 %	0,00 %	3,10 %
Acció cívica i comunitària	4,50 %	1,10 %	1,50 %
Atenció diürna o centres de dia	0,00 %	0,00 %	1,10 %
Total	100,00%	100,00%	100,00%

Als grups de discussió, les entitats participants deixen paleses les dificultats derivades de la crisi sanitària, que ha provocat l'aturada de la major part d'activitats i projectes que es duïen a terme, sobretot pel que fa a l'acció comunitària i a l'atenció directa, que requereixen una presencialitat que va quedar aturada en els mesos de confinament:

"Ens ha afectat bastant el tema del Covid, perquè ateníem a les famílies de manera presencial, així que ens ha tocat reinventar-nos"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

"Amb l'arribada del Covid hem tingut dificultats a l'hora de seguir sent un espai comunitari amb una orientació comunitària, perquè no podem anar als llocs perquè estan tancats"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

7.3 Impacte en els col·lectius atesos i en la inclusió laboral

La crisi sanitària, arrel de la qual s'està desenvolupant una crisi econòmica i social ha tingut una afectació especial en diversos col·lectius i les entitats socials han tingut un paper clau en l'atenció a les diferents afectacions que ha tingut la Covid-19 a la societat.

El principal col·lectiu en el qual s'ha hagut d'intensificar l'atenció és el de persones en situació de pobresa i exclusió social, especialment en activitats de necessitats bàsiques (24%), sensibilització (18,7%) i acció cívica i comunitària (16,8%). En segon lloc, es troba el col·lectiu de persones novingudes i minories ètniques en activitats de necessitats bàsiques (20,3%), sensibilització (16,9%) i inserció laboral (7,7%). Les persones en atur també ha estat un tercer col·lectiu en el qual s'han hagut d'intensificar esforços, especialment en activitats de necessitats bàsiques (16,1%) i sensibilització (15,8%), aquestes dues activitats coincideixen en el col·lectiu de gent gran on representen el 15,6% i 14,3% dels casos, respectivament.

ELS PRINCIPALS COL·LECTIUS EN ELS QUE S'HA HAGUT D'INTENSIFICAR L'ATENCIÓ SÓN EL DE PERSONES EN SITUACIÓ DE POBRESA I EXCLUSIÓ SOCIAL, PERSONES NOUINGUDES I MINORIES ÈTNIQUES I LES PERSONES EN L'ATUR.

D'altra banda, l'atenció al col·lectiu de persones joves s'ha intensificat en les mateixes activitats que el col·lectiu d'infància, donat que aquests dos col·lectius tenen moltes característiques comunes, aquestes activitats són les d'educació en el lleure i serveis educatius (17,5% i 18,8% respectivament) i acció cívica i comunitària (13,8% i 11,9% respectivament).

Pel que fa al col·lectiu de salut mental, tot i que les activitats es troben força diversificades, els majors esforços s'han concentrat en l'atenció

psicosocial i rehabilitació (11,8%), l'acompanyament i/o tutela (7,3%) i l'acció cívica i comunitària (6,3%).

Finalment, en el col·lectiu de persones amb malalties, les activitats més reforçades han estat les habituals d'aquest col·lectiu, l'atenció psicosocial i rehabilitació (13%) i acompanyament i/o tutela (9,3%).

Taula 9. Col·lectius i activitats en els quals s'han intensificat esforços (multiresposta)

	Acció cívica i comunit.	Acomp. i/o tutela	Atenció psicosoc. i/o rehab.	Educació en el lleure i serveis educatius	Formació i educació formal	Inserció laboral (EI)	Neces. bàsiques	Sensib.
 Persones en situació de pobresa i exclusió social	16,80%	6,10%	7,80%	3,00%	1,10%	6,00%	24,00%	18,70%
 Persones nouvingudes i minories ètniques	3,60%	5,30%	5,90%	2,60%	1,10%	7,70%	20,30%	16,90%
 Persones en atur	3,00%	2,70%	3,80%	0,80%	0,50%	2,90%	16,10%	15,80%
 Gent gran	2,20%	8,20%	8,50%	0,00%	0,00%	0,00%	15,60%	14,30%
 Joves	13,80%	3,80%	1,60%	17,50%	5,30%	1,70%	4,90%	4,40%
 Salut mental	6,30%	7,30%	11,80%	1,30%	2,90%	3,00%	4,70%	4,80%
 Infants	11,90%	3,70%	4,80%	18,80%	3,30%	0,00%	2,30%	3,70%
 Persones amb malalties	2,50%	9,30%	13,00%	0,80%	0,00%	0,90%	2,10%	5,20%
Total	70,90%	60,90%	68,50%	49,20%	16,50%	34,90%	100,00%	98,10%

*Total tenint en compte la resta de col·lectius i activitats. Per simplificar la taula s'han obviat els col·lectius i activitats que tenen una representativitat inferior o igual al 5,1%

A causa de les mesures preses per part de les administracions per contenir la pandèmia a Catalunya, les entitats han hagut d'adaptar la seva atenció per tal d'evitar el contacte i la presencialitat en la mesura del possible. **El mètode d'atenció més comú ha estat la combinació de presencial i eines a distància, la meitat de les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona l'han fet servir. En segon lloc, el 41,3% de les entitats han realitzat la seva atenció únicament de manera telemàtica i només el 8,6% ha mantingut l'atenció presencial.**

Als grups de discussió es va deixar palesa també cerca d'alternatives telemàtiques per tal de poder realitzar activitat, ha estat un moment de reflexió i d'innovació a les organitzacions, i es veu com

a fet positiu l'avançament tecnològic en tan poc temps que s'ha dut a terme tant per part de les entitats com de les persones usuàries ateses:

"Hem estat innovant molt a nivell de tecnologies i ens hem trobat facilitats per part de les famílies que s'han posat bastant al dia"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Tot i això, també es va voler destacar que per moltes altres persones existeix una bretxa digital que impedeix l'atenció en els moments de crisi sanitària, pel que es considera que s'hauria d'invertir en formació tecnològica per tal que no hi hagi persones que es quedin sense aquest recurs en un moment en el qual aquest és més important que mai:

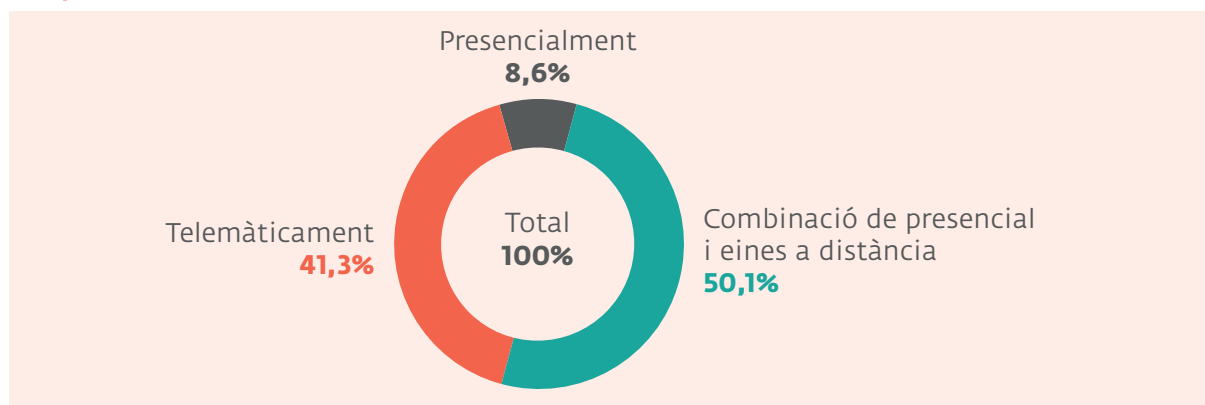
"Una de les nostres demandes seria una més d'inversió en poder ensenyar a la població a utilitzar les noves tecnologies, perquè ens hem adonat que ens hem de posar les piles amb això perquè si no molta gent es queda despenjada"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

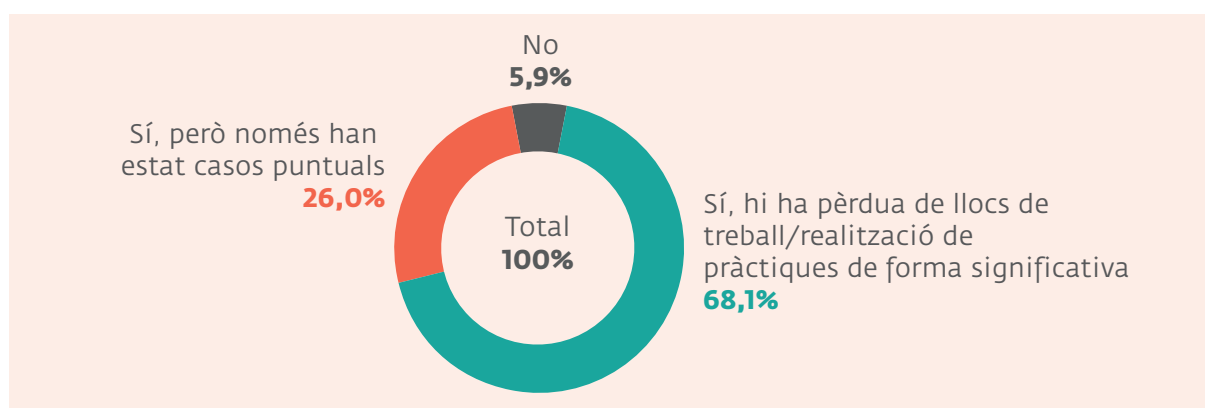
En aquest sentit, moltes entitats participants demanden una reobertura dels espais públics i especialment de la cessió d'espais per tal de poder continuar amb la seva activitat, ja que la manca de possibilitats de realitzar activitats preocupa a les entitats tant pel que fa a les persones que s'atenen com per la pròpia supervivència del teixit associatiu que a més ha hagut d'assumir costos no previstos per a poder prendre les mesures sanitàries necessàries pel que es considera necessari un suport per part de les administracions públiques:

"Des del 22 de juny que van obrir fins ara, encara no estem a cap entorn comunitari per tant estem fent activitats que feia més de 10 anys que no fèiem a la seu, com a bo que l'usuari està tranquil i content, però clar, hem d'obrir amb EPIs que ningú finança i ara estem preocupats pel finançament de les EPIs que estem obligats a tenir, però no sabem qui ho pagarà, però l'embaradura per intentar obrir ens ha implicat un cost brutal a tots els serveis que tenim"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

Gràfic 49. Mètode d'atenció als/les usuaris/es

En l'àmbit laboral, la crisi sanitària ha tingut també afectació, a les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona aquesta ha estat força aguditzada, ja que el 68,1% de les entitats enquestades afirmen que hi ha hagut pèrdua de llocs de treballs o de realització de pràctiques de forma significativa i el 26% ha experimentat pèrdua de llocs de treball i pràctiques en casos puntuals. Tot i això, més de la meitat de les entitats enquestades (55,2%) afirma que el nombre de persones afectades per aquesta pèrdua de llocs de treball és d'entre l'1% i el 25% i en segon lloc, el 22,9% de les entitats afirma que l'afectació laboral i de pràctiques ha afectat entre un 26% i 50% de persones. Malauradament, un 13,3% de les organitzacions no lucratives participants afirma que l'afectació laboral és al 100% de la plantilla, estaríem parlant doncs d'entitats que han realitzat un ERTO a la totalitat de les persones treballadores i que s'han aturat totes les activitats i projectes de l'organització.

Gràfic 50. Pèrdua de llocs de treball o impossibilitat de realitzar pràctiques

8. PERCEPCIÓ I REPTES DE FUTUR

8.1 Necessitats i prioritats manifestades per les entitats socials

Els reptes que es dibuixen a partir de les dades aportades i d'acord amb les entrevistes realitzades, apunten la necessitat de continuar treballant en la millora de les relacions entre les entitats del Tercer Sector Social i les administracions locals. La construcció de societats més democràtiques i participades interpel·la a establir compromisos més sòlids entre tots dos actors i, alhora, avançar en la coproducció de polítiques públiques. El mateix procés de coproducció de polítiques es concep com un instrument que contribueix a eixamplar les bases de la participació, tot incorporant nous actors rellevants i construint xarxes relacionals cada cop més extenses. Per tant, les polítiques no són només un fi sinó un mitjà, una eina d'apoderament, de participació i de construcció col·lectiva cabdal en l'àmbit local.

La participació, però, és un concepte polisèmic al qual cal parar l'atenció, essent oportú considerar-lo com una gradació més que una definició tancada. En la intervenció socioeducativa amb infants i joves s'acostuma a parlar de quatre nivells de participació que es poden adaptar en l'àmbit de les relacions locals. Es tracta de la participació simple, la consultiva, la projectiva i la meta participació. La primera consisteix en el fet que que l'administració impulsa unilateralment activitats o serveis per tal que la ciutadania participi. En canvi, la participació consultiva es dona a través de consells i taules, quan se sotmet a consulta un servei abans de posar-lo en marxa. La participació projectiva, per la seva banda, es dona amb anterioritat, habitualment quan l'administració detecta una necessitat i consulta amb els diferents agents abans de començar a treballar-hi. En darrer terme, la meta participació considera els diferents actors per a la mateixa identificació de necessitats. El repte de la participació implica avançar cap a formes més amplies i completes, però considerant que no tots els municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona es troben en el mateix estadi ni tenen les mateixes característiques. Identificar el punt on es troba cadascú d'ells, reconeixent fortaleces i febleses en la diagnosi esdevé, essencial per tal de poder confluïr en la meta participació.

Gràfic 51. Nivells de participació

En paral·lel, les entitats socials visualitzen dos reptes concrets vinculats amb les relacions i que, per la seva especificitat, es poden tractar des de la lògica d'idees d'acció. Aquests són la transversalitat i l'efectivitat de les relacions. Així, tal com s'apuntava en el punt 5.1., la transversalitat en les relacions es concep com un repte clau on encara es donen relacions segmentades per àrees de treball, sense existir eines o espais d'interconnexió entre elles. En darrera instància limita la qualitat de la resposta que es pot donar, la qual pot ser integral i a la vegada més eficient si fa de manera coordinada. Amb relació a aquest darrer aspecte, l'eficiència, el repte apuntat passa per la transformació dels debats generats en els espais de participació en accions concretes. Existeix la percepció que hi ha una dificultat per traduir allò treballat en els òrgans consultius municipals en polítiques socials pel que segurament cal incidir en la traçabilitat dels processos.

"Vull un futur amb una administració que ens vegi com aliats, per projectar conjuntament, per seure i parlar des d'una meta participació de les necessitats del municipi i treballar des del 'minut zero' plegades i també des d'una transparència absoluta de les entitats socials i amb un augment clar de la implicació ciutadana"

(extret de les entrevistes)

En les entrevistes realitzades a entitats es reflexiona sobre l'evolució de les relacions amb l'administració pública. A mig termini es considera que l'escenari Covid-19 marcarà molt les relacions, ja que en el moment de crisi social s'ha visibilitzat el paper clau del Tercer Sector Social.

"Aquesta situació ha mostrat a l'administració que no pot actuar sola, pel que les entitats ens hem vist reforçades, ja que s'ha visibilitzat la força del treball conjunt i la implicació de tothom davant de l'emergència"

(extret de les entrevistes)

En aquesta línia, es considera que a mig termini s'ha d'entendre que allò públic no ha d'estar a mans només de l'administració, la vocació pública és el sentit d'arribar a què tothom gaudeixi d'igualtat d'oportunitats i accés als mateixos drets, i aquesta vocació és compartida també pel Tercer Sector. Des d'aquesta perspectiva s'obren doncs espais de treball i de reptes que hi haurà l'oportunitat d'assolir.

També s'ha vist la necessitat d'un bon lideratge i coordinació de treball davant l'emergència, que s'haurà d'assolir i posar en pràctica a mig termini.

A llarg termini, segons les entrevistes realitzades amb entitats, l'escenari ideal és que l'administració percebi al Tercer Sector com a servei públic imprescindible, que es vagi de la mà en la detecció i resolució de problemàtiques i que els serveis públics es gestionin amb les entitats socials. D'altra banda, les entitats socials han d'estar disposades també, no només a posar el coneixement i el saber fer del sector, sinó també a posar en pràctica la reinversió que del benefici cap allò social amb transparència:

"Potser pequem de que no expliquem prou bé a la ciutadania què es fa amb els diners públics"

(extret de les entrevistes)

Per a poder arribar a aquest escenari de col·laboració amb l'administració, el Tercer Sector ha de ser més transparent, tenir codis ètics molt clars i explicar a la ciutadania que el millor que pot fer l'administració és aliar-se amb el Tercer Sector. Tampoc es pot perdre de vista la participació de la ciutadania, especialment de les persones joves, que ara encara no estan participant en nivells d'altres grups d'edat. En aquest escenari de futur també és imprescindible disposar d'una llei del Tercer Sector que prioritzi que la prestació de serveis a les persones sigui gestionada pel Tercer Sector:

"Que els marcs legals no ens separin, sinó que ens uneixin"

(extret de les entrevistes)

A banda de les necessitats manifestades en la part qualitativa de la recerca, també s'ha demanat a les entitats participants que puntuïn les mesures que es consideren prioritàries de cara a fer front al nou escenari marcat per la Covid-19. **De les mesures proposades, les més puntuades són el reconeixement ciutadà de l'entitat i la interlocució i treball en xarxa amb administracions i entitats per la detecció i resposta de necessitats socials, amb un 4,20 i un 4,19 sobre 5, respectivament.** Les següents mesures compten amb puntuacions molt similars, entre el 3,98 al 3,48, aquestes són per ordre de puntuació: incidència política davant les administracions locals, ampliar el nombre de persones associades, voluntàries o col·laboradores en l'entitat, augment de la participació veïnal en

les activitats de l'entitat, reconeixement de l'Administració pública, vertebració del sector per millorar la interlocució amb les administracions públiques locals, el treball de proximitat amb altres agents locals i de l'economia social i solidària i la millora del sistema de pagaments amb els ens locals.

Gràfic 52. Mesures necessàries per fer front a la Covid-19

En segon lloc, també s'ha demanat a les entitats socials de l'àrea metropolitana de Barcelona les mesures prioritàries a desenvolupar, aquestes són la interlocució i la comunicació, la participació en els òrgans locals i en la definició de polítiques socials i el finançament i obtenció de recursos no monetaris.

8.2 Reflexions per a una participació plena

En l'estudi qualitatiu de l'estudi, les entitats van expressar que des del Tercer Sector Social hi ha una consideració de servei públic per a la ciutadania, però aquesta percepció no es creu que sigui compartida amb les administracions, que no compten amb les entitats a l'hora de generar noves polítiques, detectar necessitats i marcar reptes, sinó que la visió dels ajuntaments vers les entitats acostuma a ser únicament de prestadores de serveis:

"Hi ha un desequilibri entre la posició que per ells nosaltres ocupem al territori i la que tenim nosaltres, pel que fa a governança, tenim la sensació que se'ns veu, i ara amb la crisi sanitària molt més, com un operador i poques vegades comptem amb nosaltres pel que és la definició de polítiques públiques i és molt difícil que posin al Tercer Sector Social al mateix nivell i ara que amb la crisi s'ha vist la necessitat de donar respostes semblava que tenien els territoris controlats a través de plans, però a l'hora de la veritat tot s'ha bloquejat i tot ha nascut des d'ells"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

A banda de la creença per part de les entitats que l'expertesa i contacte amb la realitat del territori les converteix en actors essencials a l'hora de crear polítiques públiques, també es considera que es podria comptar amb les organitzacions no lucratives per a l'assignació de pressupostos en temàtiques concretes. Les entitats com que no tenen un afany de lucre i s'identifiquen amb la pròpia comunitat, es considera que aporten legitimitat a l'hora de fer una anàlisi de la realitat, ja que aquest cercarà l'objectivitat sense tenir la realitat absoluta. Amb la seva expertesa, s'afirma als grups de discussió, es pot crear un espai de debat i reflexió conjunta amb els diferents agents públics i privats per intentar cercar una anàlisi el més objectiu possible que permeti, entre tots els agents, poder aportar solucions.

"No es pensa en nosaltres com un agent potent i que opini de com fer les polítiques, tot i ser experts en un tema i de dir, -bueno, comptem amb ells a més perquè tinguin també una part del pressupost-"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

"Quan es posa en evidència una dificultat és perquè hi ha una manca i si hi ha una manca és que no hi ha una proposta presupostària o política darrera que respecti els drets de la ciutadania en qüestió i penso que les entitats hem de ser agents polítics perquè forma part de la nostra funció i perquè a més tenim una legitimitat pel fet de no tenir lucre"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

8.3 Nou escenari davant la pandèmia

Entendre com es produeixen les relacions i identificar febleses i fortalises és clau per dibuixar el futur proper, sobtadament protagonitzat per la Covid19. Les incerteses del moment sembla que han fet emergir les mancances i desajustos en les dinàmiques preexistents, donant lloc a diferents formes de gestió de la situació. Així, hi ha hagut municipis que han fet servir ràpidament mecanismes de participació per a donar una resposta coral a l'emergència social. En altres casos, probablement on els espais de participació es troben menys integrats en les dinàmiques del dia a dia, hi ha hagut una percepció de gestió individual, més que col·lectiva, de la situació, en la qual cadascú ha treballat de manera independent.

Tanmateix hi ha una percepció de desbordament de la situació tant per part de les entitats com de les administracions locals des dels nivells de proximitat amb la ciutadania, on amb diferents graus de coordinació s'ha gestionat la situació de la millor manera possible. Per part de les entitats, les mirades s'eleven cap a les administracions d'ordre superior, sobretot quan es parla de la falta de material de protecció, així com del dèficit en l'assistència sanitària viscut en els darrers mesos. Hi ha una sensació força generalitzada d'abandonament inicial que es va anar corregint en alguns casos amb el temps.

Des d'una visió prospectiva de l'emergència social el problema es visualitza ja en l'any 2021, i anys successius, donat l'increment de col·lectius en situació de vulnerabilitat, pobresa i exclusió que està provocant la pandèmia. La crisi social junt amb la reducció de recursos en les administracions locals dibuixen un futur poc alentidor. Les entitats entomen un repte complex i més que mai és necessària la seva aportació en la societat articulada des de la proximitat i en relació amb les administracions locals. Si alguna cosa positiva es pot extreure d'aquesta situació, és l'oportunitat per redibuixar el marc de relació i col·laboració d'aquí en endavant, des de l'imperatiu del benestar de la ciutadania. No podem obviar que els Estats del benestar van néixer precisament en moments de grans crisis i probablement la seva evolució i millora es dona novament en circumstàncies similars.

Sobre la relació concreta amb les administracions durant el confinament, als grups de discussió d'entitats es reflecteixen tant experiències positives com negatives, pel que podem afirmar que, una vegada més, aquest punt varia segons el municipi. Algunes entitats afirmen haver comptat amb un suport per part de l'administració i una millora de relació amb organismes públics amb els que normalment no hi havia

tanta fluïdesa i veuen també aquesta situació com una oportunitat per a millorar i obrir nous camins en l'estructuració de les relacions entre administracions i entitats del Tercer Sector Social. Les entitats, però també es troben reticents sobre aquesta oportunitat, ja que consideren que encara s'ha de consolidar, moltes organitzacions han sigut pioneres en realitzar activitats després del confinament i han tingut un seguiment molt proper de l'administració, però alhora esperen que no sigui un fet puntual i que el recolzament es doni també en el futur:

"Veiem que [les administracions] s'han adonat de la importància de les entitats, crec que aquests han de ser espais per aportar solucions, a pesar del que hagi passat al passat, i per convertir el discurs en una cultura de relació nova, aprofitem el moment d'oportunitat que ens ofereix la crisi per estructurar i generar aquesta cultura i per fer incidència i que pugui marcar una nova manera de fer al futur"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

D'altra banda, les experiències negatives durant la crisi van referides sobretot a una desaparició de l'administració durant l'estat d'alarma i una aturada de les eines i recursos que podien ser positives durant la crisi com les xarxes i taules de participació:

"Tot i comptar amb una bona relació, amb el confinament hem perdut gairebé el contacte, crec que s'han fet poques reunions, mentre estàvem confinats, i també ara ens estem trobant que aquests espais que ens cedien, degut a la situació doncs no els cedeixen, a causa d'un problema de protocols i un cop estiguin fets els protocols per part d l'Ajuntament tot anirà bé"

(extret dels grups de discussió d'entitats)

La visió de la crisi com a oportunitat per a millorar les relacions entre organitzacions no lucratives i consistoris també és compartida al grup de discussió de persones tècniques d'Ajuntaments de l'àrea metropolitana de Barcelona, que consideren que és un moment per ampliar les relacions i explorar nous camins de relació entre els dos agents.

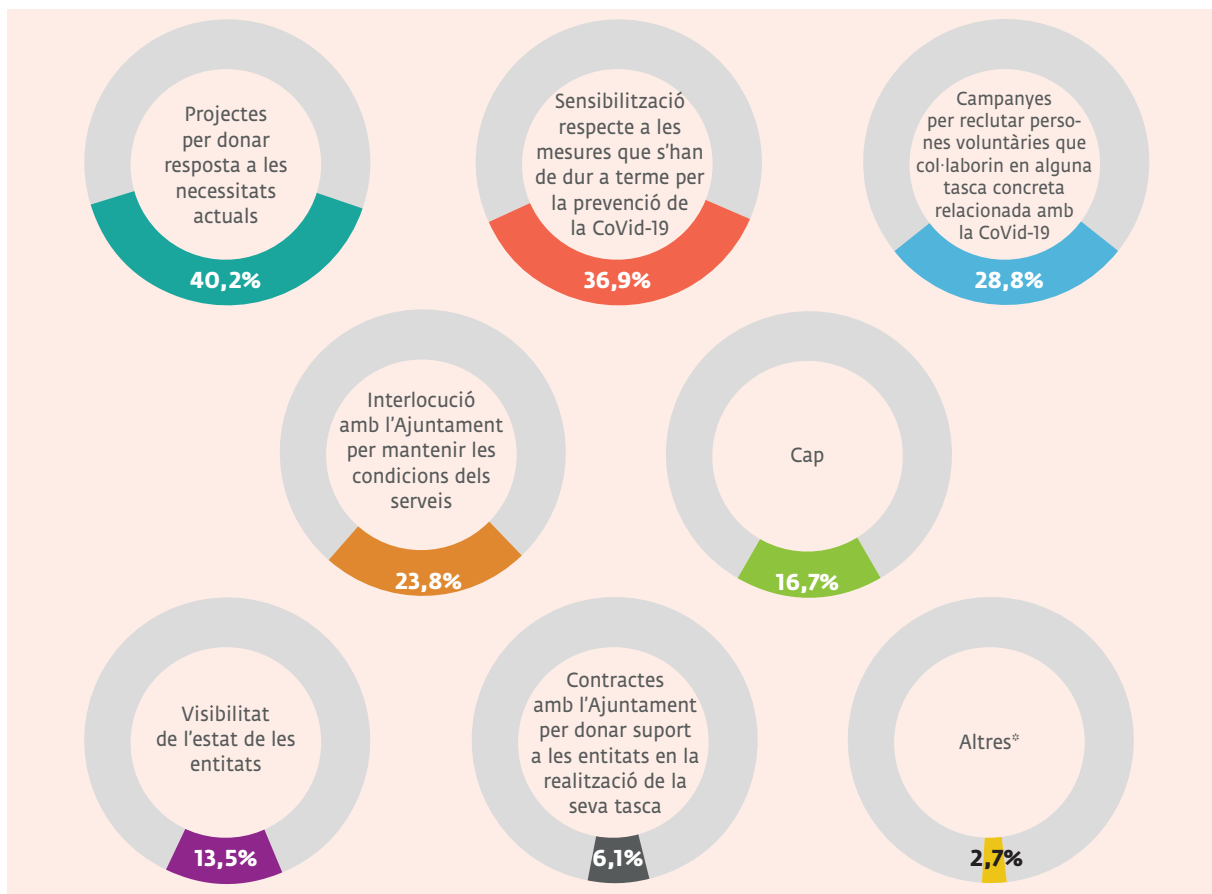
"S'han d'explorar aquells mecanismes que ens permetin consolidar un marc de col·laboració àgil (ajuts directes, noves línies de subvenció ad hoc, contractació de serveis) per tal de vetllar que les entitats siguin col·laboradors imprescindibles i complementaris de l'adminis-

tracció pública local i que continuïn aportant els valors de flexibilitat, capacitat d'adaptació i capil·laritat"

(extret dels grups de discussió de tècnics/es d'ajuntaments)

Pel que fa a les accions concretes a desenvolupar entre les entitats del Tercer Sector Social i els Ajuntaments per fer front a la pandèmia, la majoria de les entitats (40,2%) ha considerat que la més rellevant és la realització de projectes per donar resposta a les necessitats actuals. En segon lloc, la sensibilització respecte a les mesures que s'han de dur a terme per la prevenció de la Covid-19 ha estat valorada pel 36,9% de les entitats, seguida de la realització de campanyes per reclutar persones voluntàries que col·laborin en alguna tasca concreta relacionada amb la Covid-19 que ha recollit un 28,8% de les organitzacions participants. Finalment, destaquen també el 23,8% de les entitats que ha considerat com a acció rellevant la interlocució amb l'Ajuntament per mantenir les condicions dels serveis i el 13,5% que creu necessària la visibilitat de les entitats.

Gràfic 53. Accions entre les entitats del TSS i els Ajuntaments per fer front a la Pandèmia (multiresposta)

*Grups de treball d'anàlisi de la situació, compartir materials

9. ANNEX

9.1 Fonts secundàries

IDESCAT

- ▶ <https://www.idescat.cat/emex/>
- ▶ <http://www.idescat.cat/pub/?id=pmh&n=9548&geo=mun%3A080193&t=201900>
- ▶ <https://www.idescat.cat/pub/?id=ecv>
- ▶ <https://www.idescat.cat/pub/?id=ris&n=9549&by=mun>

INE

- ▶ <https://www.ine.es/jaxi/Tabla.htm?path=/t20/e244/avance/p02/l0/&file=1mun00.px&L=0>
- ▶ <https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=31304>
- ▶ <https://serviciostelematicosext.hacienda.gob.es/SGFAL/CONPREL>
- ▶ https://www.ine.es/experimental/atlas/exp_atlas_tab.htm

MUNICAT

- ▶ <http://municat.gencat.cat/ca/Temes/els-ens-locales-de-catalunya/>

HERMES

- ▶ <https://www.diba.cat/hg2/menu.asp?mnid=4>

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

- ▶ https://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/families/estadistiques/

SIMBA

- ▶ https://iermbdb.uab.cat/index.php?ap=0&id_cat=424
- ▶ https://iermbdb.uab.cat/index.php?ap=0&id_cat=424
- ▶ https://iermbdb.uab.cat/index.php?ap=0&id_ind=1249&id_cat=-2
- ▶ https://iermbdb.uab.cat/index.php?ap=0&id_ind=1369&id_cat=423

Ministerio de Hacienda

- ▶ <https://serviciostelematicosext.hacienda.gob.es/SGFAL/CONPREL>

9.2 Bibliografia

- ▶ Àrea Metropolitana de Barcelona. Web: <https://www.amb.cat/>
- ▶ Anheier, H. K. (2009). What Kind of Nonprofit Sector, What Kind of Society? Comparative Policy
- ▶ Boletín oficial del estado. Web: <https://www.boe.es/>
- ▶ Cochran, W.G. (1985). *Técnicas de muestreo*. Mèxic DF: CECSA
- ▶ La coproducció de polítiques públiques. Definició i més informació: http://www.socioeco.org/bdf_dossier-22_es.html
- ▶ Pestoff, V. (2009). The Third Sector, Citizen Participation and Co-Production of Personal Social Services in Sweden, towards a new paradigm. *Annals of Public and Cooperative Economics*.
- ▶ Murray, R.; Larry, J. (2005). *Estadística*. 3a edició. Mèxic DF: Mc Grau-Hill / Schaum
- ▶ Trilla, J. i Novella, A. (2001). *Educación y participación social de la infancia*. *Revista Iberoamericana de Educación*, 26, pp. 137-164 <http://www.rieoei.org/rie26a07.htm>
- ▶ Vidal, P.; Fernández, M. (2013). *Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya*. Barcelona: Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i Observatori del Tercer Sector i la societat civil

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

EN CONVENI AMB:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**